תלמוד ירושלמי פסחים

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

פרק א

א משנה: אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹדְקִין אֶת הֶחָמֵץ לְאוֹר הַנֵּר. כָּל מָקוֹם שֶׁאֵין מַכְנִיסִין בּוֹ חָמֵץ אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה. וּבַמֶּה אָמְרוּ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת בַּמַּרְתֵּף מָקוֹם שֶׁמַּכְנִיסִין בּוֹ חָמֵץ. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת עַל פְּנֵי כָל הַמַּרְתֵּף וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת הַחִיצוֹנוֹת שֶׁהֵן הָעֶלְיוֹנוֹת:

הלכה: אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר כול'. כְּתוּב וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצּוֹת כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת צִבְאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחוֹדֶשׁ בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצּוֹת וגו'. מָה אָנָן קָיְמִין. אִם לַאֲכִילַת מַצָּה. כְּבָר כָּתוּב שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ. וְאִם לוֹמַר שֶׁמַּתְחִיל בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. וְהָכְתִיב עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים לַחוֹדֶשׁ. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָין לַאֲכִילַת מַצָּה תְּנֵיהוּ עִנְיָין לְבִיעוּר חָמֵץ.

לָמָּה לְאוֹר הַנֵּר. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מִפְּנֵי שֶׁהַנֵּר בּוֹדֵק כָּל שֶׁהוּא. לָמָּה בַלַּיְלָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. שֶׁאֵין בְּדִיקַת הַנֵּר יָפָה אֶלָּא בַלַּיְלָה. רִבִּי מָנָא לֹא אָמַר כֵּן. וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם לְחוּקַּת עוֹלָם. עֲשֵׂה שֶׁיְּהוּ הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה מְשׁוּמָּרִין. וַיַּתְחֵיל בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר וְיִהְיֶה הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה מְשׁוּמָּרִין. אַף אִית לֵיהּ כַּיי דָּמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְיַתְחֵיל אוֹר לִשְׁלשָׁה עָשָׂר. אֵין כֵּינִי יִבְדּוֹק אַפִּילוּ מֵרֹאשׁ חוֹדֶשׁ.

רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בָּעֵי. מָהוּ לִבְדּוֹק לְאוֹר הָאֲבוּקוֹת. מַה צְּרִיכָה לֵיהּ. מִפְּנֵי שֶׁאוֹרָן מַבְלִיחַ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק כְּדַעְתֵּיהּ. דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק אָמַר. מִפְּנֵי שֶׁהַנֵּר בּוֹדֵק כָּל שֶׁהוּא. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לָדָבָר יֵשׁ לוֹ לָדָבָר. וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא אֲחַפֵּשׂ אֶת יְרוּשָׁלַם בַּנֵּרוֹת. וְאִית דְּבָעֵי אֵימַר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁבְּדִיקַת הַיּוֹם בְּדִיקָה. דְּתַנִּינָן. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. בּוֹדְקִין אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּשַׁחֲרִית וּבְשָׁעַת הַבִּיעוּר. לֹא סוֹף דָּבָר רִבִּי יוּדָה אֶלָּא אֲפִילוּ דְרַבָּנִין. דְּתַנִּינָן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אִם לֹא בָדַק אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר יִבְדּוֹק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר.

וְצָרִיךְ לִבְדּוֹק לָאוֹר הַנֵּר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אֵין בּוֹדְקִין לֹא לְאוֹר הַחַמָּה וְלֹא לְאוֹר הַלְּבָנָה וְלֹא לְאוֹר הַכּוֹכָבִים אֶלָּא לְאוֹר הַנֵּר. נִיחָא לֹא לְאוֹר הַלְּבָנָה וְלֹא לְאוֹר הַכּוֹכָבִים (וְלֹא) [אֶלָּא] לְאוֹר חַמָּה. וְכִי יֵשׁ חַמָּה בַּלַּיְלָה. הָדָא אָמְרָה. אֲפִילוּ בַּיּוֹם צָרִיךְ לִבְדּוֹק לְאוֹר הַנֵּר. לֹא סוֹף דָּבָר בַּיִת שֶׁאֵין בּוֹ אוֹרָה. אֶלָּא אֲפִילוּ בַּיִת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אוֹרָה אֲפִילוּ בְּיוֹם צָרִיךְ לִבְדּוֹק לְאוֹר הַנֵּר.

מְבוֹאוֹת הָאֲפֵילִים מָהוּ שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ לִבְדּוֹקָן כַּתְּחִילָּה לְאוֹר הַנֵּר. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין אָמְרִין. לֹא כְמַה דְּהוּא מִנְהַר בַּלַּיְלְיָא הוּא מִנְהַר בַּיְמָמָא. דְּאָמַר רַב הוּנָא. כַּד הֲווִינָן עָרְקִין בְּאִילֵּין בּוּטִיתָא דְּסַדְרָא רַבָּא הֲוִי מַדְלִיקִין עֲלֵינוּ נֵירוֹת. בְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ כֵיהִים הָיִינוּ יוֹדְעִין שֶׁהוּא יוֹם. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיוּ מַבְהִיקִין הָיִינוּ יוֹדְעִין שֶׁהוּא לַיְלָה. וַתְנֵיָא כַּיי דָּמַר רִבִּי אַחָוָא בַּר זְעִירָא. נֹחַ בִּכְנִיסָתוֹ לַתֵּיבָה הִכְנִיס עִמּוֹ אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת. בְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ כֵיהוֹת הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יוֹם. וּבְשָׁעָה שֶׁהָיוּ מַבְהִיקוֹת הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא לַיְלָה. לָמָּה. יֵשׁ חַיָּה אוֹכֶלֶת בַּיּוֹם וְיֵשׁ חַיָּה אוֹכֶלֶת בַּלַּיְלָה. וְהָא כְתִיב צוֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּיבָה. כְּמָאן דְּאָמַר. לֹא שִׁימְשׁוּ הַמַּזָּלוֹת בְּשָׁנַת הַמַּבּוּל.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. בָּתֵּי כְנִיסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת מָהוּ שֶׁיְּהוּ צְרִיכִין בְּדִיקָה. מַה צְּרִיכָה לֵיהּ. שֶׁכֵּן מַכְנִיסִין לְשָׁם בְּאִבְרִיוּת וּבְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים. וַתֵּי פְשִׁיטָא לֵיהּ וְהָכְנֵי צְרִיכָה לֵיהּ. הוֹאִיל וְאוֹרָן מְרוּבֶּה. מָהוּ שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ לִבּוֹדְקָן כַּתְּחִילָּה בַּיּוֹם לְאוֹר הַנֵּר.

רִבִּי יוֹסֵה בְּעֵי. חֲצֵירוֹת שֶׁבִּירוּשָׁלַם שֶׁאוֹכְלִין שָׁם חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נְזִיר. מָהוּ שֶׁיְּהוּ צְרִיכִין בְּדִיקָה. בְּלֹא כָךְ אֵינָן בְּדוּקוֹת מִן הַנּוֹתָר. יְבֹא כְהָדָא תַּנָּא רִבִּי זְכַרְיָה חַתְנֵי דְּרִבִּי לֵוִי. נִידָּה חוֹפֶפֶת וְסוֹרֶקֶת. [כֹּהֶנֶת אֵינָהּ חוֹפֶפֶת וְסוֹרֶקֶת. נִדָּה כֹּהֶנֶת חוֹפֶפֶת וְסוֹרֶקֶת.] שֶׁלֹּא תַחֲלוֹק בֵּין נִידָּה לְנִידָּה. אוֹף הָכָא שֶׁלֹּא לַחֲלוֹק בֵּין בִּיעוּר לְבִיעוּר. תַּנֵּי רִבִּי נַמְלִיאֵל בַּר אִינְיָנָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. נִידָּה שֶׁהִיא מַפְסֶקֶת כָּל שִׁבְעָה חוֹפֶפֶת וְסוֹרֶקֶת. כּוֹהֶנֶת שֶׁהִיא טוֹבֶלֶת בְּכָל יוֹם אֵינָהּ חוֹפֶפֶת וְאֵינָהּ סוֹרֶקֶת. אָמַר לֵיהּ. לְשׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם נִצְרְכָה.

חוֹרֵי הַבַּיִת הָעֶלְיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים וְהַיָּצִיעַ וְהַחַדּוּת וְהָעֲלִיָּה וְגַג הַבַּד וְגַג הַמִּגְדָּל בֵּית הַתֶּבֶן וּבֵית הַבָּקָר וּבֵית הָעֵצִים וּבֵית הָאוֹצָרוֹת אוֹצְרוֹת הַיַּיִן וְאוֹצְרוֹת הַשֶּׁמֶן וְאוֹצְרוֹת הַפֵּירוֹת אֵינָן צְרִיכִין בְּדִיקָה. נִיחָא הָעֶלְיוֹנִים. וְהַתַּחְתּוֹנִים. הָדָא אָמְרָה. לֹא חָשׁוּ לִנְפִילָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. תִּיפְתָּר שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶן סְמוּכִין לַכּוֹתֶל. אֶחָד לְמַעֲלָה מֵעֲשָׂרָה וְאֶחָד לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה. וְהָא תַנִּינָן חַדּוּת. הָדָא אָמְרָה שֶׁלֹּא חָשׁוּ לִנְפִילָה. מִתְיְיֵרֵא הוּא הַתִּינוֹק לֵילֵךְ לְשָׁם. וְחָשׁ לוֹמַר. שֶׁמָּא נִתְגַּלְגֵּל חֻמֵּץ שָׁם. תִּיפְתָּר בְּחַדּוּת שֶׁיֵּשׁ לָהּ לִיזְבִּיז. וְגַג הַבַּד וְגַג הַמִּגְדָּל. הָדָא דְתֵימַר. בִּגְבוֹהִין שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. אֲבָל אִם אֵינָן גְּבוֹהִין שְׁלֹשָׁה טְפָחִים כָּאָרֶץ הֵם. וּבְאוֹתוֹ שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חֻמֵּץ. אֲבָל בְּאוֹתוֹ שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חֻמֵּץ אֲפִילוּ גָבוֹהַּ כַּמָּה צְרִיךְ בְּדִיקָה. אָמַר רִבִּי מָנָא. וְיֵאוּת. כֵּן אֲנָן אָמְרִין. הָדָא פִּיפְיָיארוֹת אֲפִילוּ גָבוֹהַּ כַּמָּה לֹא תְהֵא צְרִיכָה בְּדִיקָה.

תַּנֵּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. מִיטָּה שֶׁהִיא חוֹצֶצֶת בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְעֵצִים וַאֲבָנִים מוּנָּחִין תַּחְתֶּיהָ. בּוֹדֵק צַד הַחִיצוֹן וְאֵינוֹ בּוֹדֵק צַד הַפְּנִימִי. מִפְּנֵי שֶׁעֵצִים וַאֲבָנִים מוּנָּחִין תַּחְתֶּיהָ. הָא אִם אֵין עֵצִים וַאֲבָנִים מוּנָּחִין תַּחְתֶּיהָ צָרִיךְ לִבְדּוֹק צַד הַפְּנִימִי. הָדָא אָמְרָה (שֶׁלֹּא) חָשׁוּ לִנְפִילָה. אֲנִי אוֹמֵר. תִּינוֹק (יָגַע) [רָגַע] וְהִכְנִיס שָׁם חָמֵץ.

מַרְתֵּף שֶׁלְּיַיִן צָרִיךְ בְּדִיקָה. מַרְתֵּף שֶׁלְּשֶׁמֶן אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה. מַה בֵּין יַיִן וּמַה בֵּין שֶׁמֶן. יַיִן אֵין לוֹ קֶבַע. שֶׁמֶן יֵשׁ לוֹ קֶבַע. אוֹצַר בֵּין שֶׁלְּיַיִן בֵּין שֶׁלְּשֶׁמֶן אֵינוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה. אֵיזֶהוּ מַרְתֵּף. כָּל שֶׁנְּתוּן עִם הַלֶּחֶם בָּחָצֵר. יֵשׁ מַרְתֵּף שֶׁהוּא כְּאוֹצָר וְאוֹצָר שֶׁהוּא כְּמַרְתֵּף. מַרְתֵּף שֶׁהוּא בּוֹשׁ לוֹכַל בְּתוֹכוֹ חֲבֵרוֹ הוּא כְּאוֹצָר. וְאוֹצָר שֶׁאֵינוֹ בּוֹשׁ לוֹכַל בְּתוֹכוֹ חֲבֵרוֹ הוּא כְּמַרְתֵּף. יֵשׁ חָצֵר שֶׁהוּא כְּמָבוֹי וּמָבוֹי שֶׁהוּא כְּחָצֵר. חָצֵר שֶׁהָרַבִּים בּוֹקְעִין בְּתוֹכָהּ חֲבֵרוֹ הוּא כְּמָבוֹי. וּמָבוֹי שֶׁאֵין הָרַבִּים בּוֹקְעִין בְּתוֹכוֹ חֲבֵרוֹ הוּא כְּחָצֵר. וְחָשׁ לוֹמַר. שֶׁמָּא הַבְּהֵמִים מַכְנִיסִין לְתוֹכוֹ חָמֵץ. אֵין דֶּרֶךְ הַבְּהֵמִים לִהְיוֹת מַכְנִיסִין לְשָׁם חָמֵץ אֶלָּא מִינֵי מְתִיקָה. שֶׁהֵן בּוֹדְקִין הַיַּיִן הַיָּפָה.

הַיּוֹצֵא לְפָרֵשׁ קוֹדֶם שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדוֹק. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים צָרִיךְ לִבְדוֹק. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁיֵּשׁ בְּדַעְתּוֹ לַחֲזוֹר. אֲבָל אֵין בְּדַעְתּוֹ לַחֲזוֹר אֲפִילּוּ קוֹדֶם לִשְׁלֹשִׁים יוֹם צָרִיךְ לִבְדוֹק. וּבְסָפֵק. אֲבָל בְּוַדַּאי אֲפִילּוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה. אָמַר רִבִּי בָּא. וַאֲפִילּוּ יֵשׁ בְּדַעְתּוֹ לַחֲזוֹר צָרִיךְ לִבְדוֹק. שֶׁמָּא יִימָּלֵךְ וְלֹא יַחֲזוֹר.

הַכֹּל נֶאֱמָנִין עַל בִּיעוּר חָמֵץ. אֲפִילּוּ נָשִׁים אֲפִילּוּ עֲבָדִים. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָה. לֵית כָּאן אֲפִילּוּ נָשִׁים. נָשִׁים עַצְמָן הֵן נֶאֱמָנוֹת. מִפְּנֵי שֶׁהֵן עֲצֵילוֹת וְהֵן בּוֹדְקוֹת כָּל שֶׁהוּא כָּל שֶׁהוּא. כּוּתִים כָּל זְמַן שֶׁעוֹשִׂין מַצָּתָן עִם יִשְׂרָאֵל נֶאֱמָנִין הֵן עַל בִּיעוּר חָמֵץ. אִם אֵינָן עוֹשִׂין מַצָּתָן עִם יִשְׂרָאֵל אֵינָן נֶאֱמָנִים עַל בִּיעוּר חָמֵץ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הָדָא דְתֵימַר בַּבָּתִּים. אֲבָל בַּחֲצֵירוֹת חֲשׁוּדִין הֵן. דְּאִינּוּן דָּרְשִׁין לֹא יִמְצֵא בְּבָתֵּיכֶם. לֹא בַחֲצֵרוֹתֵיכֶם.

תַּנֵּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. כָּל מְצָוָה שֶׁהַכּוּתִים נוֹהֲגִין בָּהּ הֵם מְדַקְדְּקִין בָּהּ יֹתֵר מִיִּשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן. הָדָא דְתֵימַר בָּרִאשׁוֹנָה שֶׁהָיוּ מְשׁוּקָּעִין בְּכוּפְרָנִיּוֹת. אֲבָל עַכְשָׁיו שֶׁאֵין לָהֶן לֹא מִצְוָה וְלֹא שְׂכַר מִצְוָה חֲשׁוּדִין הֵן וּמְקוּלְקָלִין הֵן.

שׁוֹאֲלִין בְּהִילְכוֹת הַפֶּסַח בְּפֶסַח. הִילְכוֹת חַג בְּחַג. בְּבֵית וַועַד שׁוֹאֲלִין קוֹדֶם לִשְׁלֹשִׁים יוֹם. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת. אַתְיָא דְרִבִּי יוֹחָנָן כְּרַבָּנִין. וְדַחֲבֵרְיָיא כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. שֶׁכֵּן מֹשֶׁה עוֹמֵד בַּפֶּסַח רִאשׁוֹן וְאוֹמֵר לָהֶן הִילְכוֹת הַפֶּסַח הַשֵּׁנִי. וְדַחֲבֵרְיָיא כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. שֶׁכֵּן מֹשֶׁה עוֹמֵד בְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ וְאוֹמֵר לָהֶם הִילְכוֹת הַפֶּסַח.

כְּמָה אָמְרוּ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת בַּמַּרְתֵּף וכו׳. רַב חוּנָה בְשֵׁם רַב. קוֹלְפוֹ כְמִין גַּם. תַּנֵּי בַר קַפָּרָא. קוֹלְפוֹ כְמִין שְׁנֵי גַּפַּיִן. הָיָה נָתוּן בְּאֶמְצַע הַבַּיִת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב חוּנָא מַפְשִׁיטוֹ חָלוּק אֶחָד. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּבַר קַפָּרָא מַפְשִׁיטוֹ שְׁנֵי חֲלָקוֹת. הָיָה עָשׂוּי מַדְרֵיגוֹת מַדְרֵיגוֹת. קוֹלְפוֹ גַּפִּים גַּפִּים. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם חִזְקִיָּה. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שׁוּרָה הַחִיצוֹנָה הִיא הָעֶלְיוֹנָה הָרוֹאָה אֶת הַפֶּתַח וְאֶת הַקּוֹרָה. שֶׁלְּפָנִים מִמֶּנָּה. תַּנֵּי. שֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנָּה. חֲווֹן בָּעֵי מֵימַר. מָאן דְּאָמַר. שֶׁלְּפָנִים הִימֶּינָּה. כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלְּמַטָּה הִימֶּינָּה. מָאן דְּמַר. שֶׁלְּמַטָּה הִימֶּינָּה. הָא לִפְנִים הִימֶּינָּה לֹא. נִשְׁתַּמֵּשׁ בַּחֲצִי שׁוּרָה. פְּשִׁיטָא. אוֹתָהּ שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ יֵשׁ לָהּ שֶׁלְּפָנִים מִמֶּנָּה וְשֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנָּה. אוֹתָהּ שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ יֵשׁ לָהּ שֶׁלְּפָנִים מִמֶּנָּה וְשֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנָּה. הָדָא דְתֵימַר. בִּמְחוֹלְלוֹת. אֲבָל בָּאֲפוּצוֹת מַעֲבִיר עֲלֵיהֶן אֶת [הַגַּר וְדַיּוֹ.] הָדָא אָמְרָה שֶׁחָשׁוּ לִנְפִילָה. אָמַר רִבִּי פִּינְחָס דְּיָפוֹ. אֲנִי אוֹמֵר. בְּשָׁעָה שֶׁשִּׁידְּרָן הַכְּנִיס שָׁם חָמֵץ.

ב משנה: אֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא גֵּרְרָה חוּלְדָּה מִבַּיִת לְבַיִת וּמִמָּקוֹם לְמָקוֹם אִם כֵּן מֵחָצֵר לְחָצֵר וּמֵעִיר לְעִיר אֵין לַדָּבָר סוֹף:

הלכה: אֵין חוֹשְׁשִׁין כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. הֲכִין צוֹרְכָה מַתְנִי. מֵעִיר לְעִיר וּמֵחָצֵר לְחָצֵר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וּמִבַּיִת לְבַיִת. אִם חוֹשֵׁשׁ אַתְּ מֵעִיר לְעִיר אַתְּ חוֹשֵׁשׁ מֵחָצֵר לְחָצֵר. אִם חוֹשֵׁשׁ אַתְּ מֵחָצֵר לְחָצֵר חוֹשֵׁשׁ אַתְּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. אִם חוֹשֵׁשׁ אַתְּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם אַתְּ חוֹשֵׁשׁ מִבַּיִת לְבַיִת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. אֲפִילּוּ כְמַתְנִיתָא אַתְיָא הִיא. אֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא גֵּרְרָה חוּלְדָּה מִבַּיִת לְבַיִת וּמִמָּקוֹם לְמָקוֹם אִם כֵּן מֵחָצֵר לְחָצֵר וּמֵעִיר לְעִיר אֵין לַדָּבָר סוֹף. שֶׁאִם מִבַּיִת לְבַיִת אֵי אַתָּה חוֹשֵׁשׁ אַתְּ לֹא כָל שֶׁכֵּן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. אִם מִמָּקוֹם לְמָקוֹם אֵי אַתְּ חוֹשֵׁשׁ לֹא כָל שֶׁכֵּן מֵחָצֵר לְחָצֵר. אִם מֵחָצֵר לְחָצֵר אֵי אַתְּ חוֹשֵׁשׁ לֹא כָל שֶׁכֵּן מֵעִיר לְעִיר. יְכוֹלִין הֵן כָּל יִשְׂרָאֵל לִבְדוֹק חָמֵיצָן כְּאַחַת.

ג משנה: רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בּוֹדְקִין אוֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר וְאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּשַׁחֲרִית וּבְשִׁבְעַת הַבְּעוּר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא בָדַק אוֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר עָשָׂר יִבְדּוֹק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. אִם לֹא בָדַק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר עָשָׂר יִבְדּוֹק בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד. לֹא בָדַק בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד יִבְדּוֹק לְאַחַר הַמּוֹעֵד. וּמַה שֶׁהוּא מְשַׁיֵּיר יַנִּיחֶנּוּ בְצִינְעָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא צָרִיךְ בְּדִיקָה אַחֲרֶיהָ:

הלכה: רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה כְּנֶגֶד שִׁלְשָׁה פְעָמִים שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה לֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׁאוֹר. וְהָכְתִיב תַּשְׁבִּיתוּ שְׁאוֹר מִבָּתֵּיכֶם. בַּעֲשֵׂה הוּא. וְהָא כְתִיב שִׁבְעַת יָמִים שְׁאוֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מִכָּאן שֶׁזֶּה וְזֶה צָרִיךְ לָזֶה כְּמִי שֶׁכּוּלָּן אֶחָד. לֹא יֵרָאֶה לְךָ. הָיִיתִי אוֹמֵר. הִפְקִיד אֶצְלוֹ יְהֵא מוּתָּר. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם. אִי לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם הָיִיתִי אוֹמֵר. יִיחַד לוֹ בַּיִת יְהֵא אָסוּר. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יֵרָאֶה לְךָ. הָא כֵיצַד. הִפְקִיד אֶצְלוֹ אָסוּר. יִיחַד לוֹ בַּיִת מוּתָּר.

מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. בּוֹדְקִין אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר. וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּשַׁחֲרִית. וּבְשִׁבְעַת הַבִּיעוּר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. אִם לֹא בָדַק אוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר יִבְדּוֹק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. צָרִיךְ לִבְדּוֹק שְׁלֹשָׁה פְעָמִים. מָה אִם בְּשָׁעָה שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַן בִּיעוּרוֹ לֹא כָל שֶׁכֵּן. (לֹא צוֹרְכָה דְלֹא. לֹא בָדַק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יִבְדּוֹק בְּמוֹעֵד. צָרִיךְ לִבְדּוֹק שְׁלֹשָׁה פְעָמִים. מָה אִם בְּשָׁעָה שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַן בִּיעוּרוֹ שֶׁהִגִּיעַ זְמַן בִּעוּרוֹ לֹא כָל שֶׁכֵּן. (לֹא צוֹרְכָה דְלֹא. לֹא בָדַק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יִבְדּוֹק בְּמוֹעֵד. צָרִיךְ לִבְדּוֹק שְׁלֹשָׁה פְעָמִים. מָה אִם בְּשָׁעָה שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַן בִּיעוּרוֹ

אַתְּ אָמַר. צָרִיךְ לְבָדוֹק שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים. בִּזְמַן שֶׁהִגִּיעַ זְמַן בִּיעוּרוֹ לֹא כָל שֶׁכֵּן.) לֹא צוֹרְכָה דִּלֹא. אִם לֹא בָדַק בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד יִבְדּוֹק לְאַחַר הַמּוֹעֵד.
וּמַה שֶּׁהוּא מְשַׁיֵּיר יַנִּיחֵינוּ בְּצִינְעָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא צָרִיךְ בְּדִיקָה אַחֲרָיו. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. כּוֹפֶה עָלָיו כֶּלִי וְלֹא מְצָאוֹ. אֲנִי אוֹמֵר יָד נְטָלְתּוֹ. לֹא כָפָה עָלָיו כֶּלִי וְלֹא מְצָאוֹ. אוֹתוֹ הַבַּיִת צָרִיךְ בְּדִיקָה. אוֹ שְׁאָר כָּל הַבָּתִּים לֹא יְהוּ צְרִיכִין בְּדִיקָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָבַד כְּזַיִת מִן הַמֵּת בַּבַּיִת. בִּקְּשׁוּ וְלֹא מְצָאוּ. הַבַּיִת טָהוֹר. לִכְשֶׁיִּמָּצֵא. הַבַּיִת טָמֵא לְמַפְרֵעַ. הָדָא יָלְפָה מִן הַהִיא. וְהַהִיא יָלְפָה מִן הָדָא. הָדָא יָלְפָה מִן הַהִיא. הִיא אִיבֵּד הִיא הִינִּיחַ. וְהַהִיא יָלְפָה מִן הָדָא. אֵין לָךְ צָרִיךְ בְּדִיקָה אֶלָּא אוֹתוֹ הַבַּיִת בִּלְבַד. וּכְרִבִּי יוּדָה אֲפִילּוּ אוֹתוֹ הַבַּיִת לֹא יְהֵא צָרִיךְ בְּדִיקָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָמַר רִבִּי יוּדָה. מַעֲשֶׂה בְּשִׁפְחָתוֹ שֶׁלְמִפְּיק אֶחָד בְּרִימּוֹן שֶׁהִשְׁלִיכָה נֶפֶל אֶחָד לְבוֹר. וּבָא כֹהֵן אֶחָד וְהִצִּיץ לֵידַע מַה שֶּׁהִשְׁלִיכָה. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְטִיהֲרוּ. שֶׁדֶּרֶךְ חוּלְדָּה וּבַרְדְּלֵיס לְהְיוֹת גּוֹרְרִין אוֹתוֹ. רַצָּה הִיא אַחַר הַבָּשָׂר. וְאֵינָהּ רַצָּה אַחַר הַפַּת. וַאֲפִילּוּ תֵּימַר. רַצָּה הִיא אַחַר הַבָּשָׂר וְאַחַר הַפַּת. בָּשָׂר גּוֹרֶרֶת וְאוֹכֶלֶת. פַּת גּוֹרֶרֶת וּמָנַחַת. רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. אֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא גָּרְרָה חוּלְדָּה. וּכְרִבִּי יוּדָה חוֹשְׁשִׁין.

ד משנה: רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל חֲמֵשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתְחִילַּת שֵׁשׁ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע וְתוֹלִין כָּל חֲמֵשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתְחִילַּת שֵׁשׁ׃

הלכה: רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל חֲמֵשׁ כול׳. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָן מִדִּבְרֵיהֶן. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָן מִדִּבְרֵי תוֹרָה. מַה טַעֲמָא דְרִבִּי מֵאִיר. אַף בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן. זֶה חֲמִשָּׁה עָשָׂר. יָכוֹל מִשֶּׁתֶּחְשָׁךְ. תַּלְמוּד לוֹמַר אַךְ. הָא כֵיצַד. תֵּן לוֹ לִפְנֵי שְׁקִיעַת הַחַמָּה שָׁעָה אַחַת. מַה טַעֲמָא דְרִבִּי יוּדָה. אַף בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן. זֶה אַרְבָּעָה עָשָׂר. יָכוֹל כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר אַךְ. הָא כֵיצַד. חֲלוֹק אֶת הַיּוֹם חֶצְיוֹ לְחָמֵץ וְחֶצְיוֹ לְמַצָּה. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. תַּמָּן הוּא אָמַר. אַף לְרִבּוֹת. וְהָכָא הוּא אָמַר. אַף לְמָעֵט. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבְדּוּמָא. מִיעֵטוֹ שֶׁאֵינוֹ בְחָמֵץ. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ. עַל אֲכִילָתוֹ. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ. עַל עֲשִׂיָּיתוֹ.
רִבִּי יוּדָה אִית לֵיהּ [עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ. עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה עַל בִּיעוּרוֹ. עֲשֵׂה עַל אֲכִילָתוֹ. שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת. וְלֹא חָמֵץ. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָא מִכֹּחַ עֲשֵׂה. עֲשֵׂה. לֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ. לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ. עֲשֵׂה עַל בִּיעוּרוֹ. תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאוֹר. לֹא תַעֲשֶׂה עַל בִּיעוּרוֹ. שִׁבְעַת יָמִים שְׂאוֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם.
הָא רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָה מִדִּבְרֵיהֶן. שְׁבִיעִית אֲסוּרָה מִשּׁוּם גָּדֵר. שִׁשִּׁית לָמָּה. מִשּׁוּם גָּדֵר. וְיֵשׁ גָּדֵר לְגָדֵר. אֶלָּא שָׁעָה שִׁשִּׁית מִתְחַלֶּפֶת בַּשְּׁבִיעִית. הָא רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. מֵחֲמֵשׁ וּלְמַעֲלָה מִדִּבְרֵיהֶן שִׁשִּׁית אֲסוּרָה מִשּׁוּם גָּדֵר. חֲמִישִׁית לָמָּה. מִשּׁוּם גָּדֵר. וְיֵשׁ גָּדֵר לְגָדֵר. אֶלָּא שֶׁחֲמִישִׁית מִתְחַלֶּפֶת בַּשְּׁבִיעִית.
מִחְלָפָא שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה. תַּמָּן הוּא אָמַר. אֵין חֲמִישִׁית מִתְחַלֶּפֶת בַּשְּׁבִיעִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הַדָּבָר מָסוּר לְבֵית דִּין. וּבֵית דִּין זְרִיזִין הֵן. בְּרַם הָכָא הַדָּבָר מָסוּר לַנָּשִׁים. וְהַנָּשִׁים עֲצֵילוֹת הֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּרִבִּי בּוּן. תַּמָּן תְּחִילַּת חֲמִישִׁית סוֹף שְׁבִיעִית. בְּרַם הָכָא סוֹף חֲמִישִׁית תְּחִילַּת שְׁבִיעִית. וְתַנֵּי כֵן. שֶׁבַּתְּחִילַּת חֲמִשׁ חַמָּה בַּמִּזְרָח וְסוֹף שָׁעָה חַמָּה בַּמַּעֲרָב. לְעוֹלָם אֵין הַחַמָּה נוֹטָה לְמַעֲרָב אֶלָּא בְּסוֹף שֵׁבַע.]
רַב אָמַר. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. הַמְקַדֵּשׁ בְּחֲמֵשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָן לֹא עָשָׂה כְלוּם. אָמַר רִבִּי חוּנָה. וְיַאוּת. אִילּוּ חִטִּים קוֹרְטֶבָּנִיּוֹת בַּמִּדְבָּר דִּילְמָא טָבָן אִינִין בְּמוֹעֲדָא כְלוּם. חַד בַּר נַשׁ אַפְקִיד דִּיסִיקְיָא דְּפִיסְתָּא גַּבֵּי רִבִּי חִיָּיה רוּבָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן. יוֹתָנָן חִיקוֹקְיָא הֲוָה. אֲתָא שְׁאַל לְרִבִּי. אָמַר לֵיהּ. תִּימְכֹּר עַל פִּי בֵּית דִּין בְּשָׁעַת הַבִּיעוּר. חַד בַּר נַשׁ אַפְקִיד גַּרְבָּא דְכוּתְחָא גַּבֵּי רַב חִיָּיה בַּר אַשִׁי. אֲתָא שְׁאַל לְרַב. אָמַר לֵיהּ. יִמָּכֵר עַל פִּי בֵּית דִּין בְּשָׁעַת הַבִּיעוּר. הֵיי דָּנוֹ שָׁעַת הַבִּיעוּר. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. בְּשַׁחֲרִית. רִבִּי בָּא אָמַר. חֲמִישִׁית כְּרִבִּי יוּדָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. יְאוּת אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. כְּלוּם אָמְרוּ לִיגַּע בָּהֶן לְמוֹכְרָן לֹא מִפְּנֵי הֶשֵּׁב אֲבֵידָה לַבְּעָלִים. חֲמִישִׁית כְּרִבִּי יוּדָה לֹא טָבָה כְלוּם.
חֲבֵרַיָּא אָמְרִין. חֲמִישִׁית כְּרִבִּי יוּדָה הִקְדִּישׁוֹ מוּקְדָּשׁ. עָשָׂאוֹ תְרוּמָה אֵינָהּ תְרוּמָה. הִקְדִּישׁוֹ מוּקְדָּשׁ. הֶקְדֵּשׁ דְּמִים. עָשָׂאוֹ תְרוּמָה אֵינָהּ תְרוּמָה. שֶׁלֹּא נִיתְּנָה תְרוּמָה אֶלָּא לַאֲכִילָה בִּלְבַד. אָמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי. לָא מִסְתַּבְּרָא דְלָא חִילּוּפִין. הִקְדִּישׁוֹ אֵינוֹ מוּקְדָּשׁ. עָשָׂאוֹ תְרוּמָה חֲרֵי זוֹ תְרוּמָה. הִקְדִּישׁוֹ אֵינוֹ מוּקְדָּשׁ. שֶׁאֵין פּוֹדִין אֶת הַמֻּקְדָּשִׁים לְהַאֲכִילָן לִכְלָבִים. עָשָׂאוֹ תְרוּמָה חֲרֵי זוֹ תְרוּמָה. טְהוֹרָה הִיא דִּבְר תּוֹרָה. אַתְּ הוּא שֶׁגְּזַרְתָּה עָלֶיהָ שְׂרֵיפָה.

ה משנה: וְעוֹד אָמַר רִבִּי יְהוּדָה שְׁתֵּי חַלּוֹת שֶׁל תּוֹדָה פְּסוּלוֹת וּמוּנָּחוֹת עַל גַּג הָאֵיטֶבָא. כָּל זְמַן שֶׁהֵן מוּנָּחוֹת כָּל הָעָם אוֹכְלִין. נִיטְּלָה אַחַת תּוֹלִין לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׂוֹרְפִין. נִיטְּלוּ שְׁתֵּיהֶן הִתְחִילוּ כָל הָעָם שׂוֹרְפִין. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר חוֹלִין נֶאֱכָלִין כָּל אַרְבַּע וּתְרוּמָה כָּל חֲמֵשׁ וְשׂוֹרְפִין בְּתְחִילַּת שֵׁשׁ׃

הלכה: רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. כְּשֵׁירוֹת הָיוּ. מִשֶּׁם מַאי הוּא פּוֹסְלָן. שֶׁלֹּא לִשְׁחוֹט עֲלֵיהֶן אֶת הַזֶּבַח. וְלֹא בְשֶׁחִיטָה הֵן קְדוּשׁוֹת. וְיִפָּדֶה וְיֵאָכֵל. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. חוֹלְיָא קוּמוֹי לֹא אָכַל. וְאַתְּ אָמַרְתְּ. יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל. רִבִּי [חֲנִינָא] אָמַר. פְּסוּלוֹת הָיוּ. מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְמַהֲרִין לְהָבִיא תּוֹדוֹתֵיהֶן מִפְּנֵי חָמֵץ שֶׁבַּתּוֹדָה. וְאִי אֶיפְשַׁר שֶׁלֹּא יִשָּׁפֵךְ דָּמָהּ שֶׁלְאֶחָד מֵהֶן וְהִיא נִפְסֶלֶת.
תַּנֵּי. שְׁתֵּי פָּרוֹת חוֹרְשׁוֹת [בִּירוּשָׁלַם.] וּירוּשָׁלַם לֹא בְמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר הִיא. נִרְאֵית כְּחוֹרְשׁוֹת. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. שְׁתֵּי נֵירוֹת

דּוּלְקִין. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. שְׁנֵי סַדִּינִין. אָמַר רִבִּי פִּינְחָס. וְלֹא פְלִיגִין. מָאן דְּאָמַר. שְׁתֵּי פָּרוֹת שְׁתֵּי נִירוֹת. בַּחוֹל. מָאן דְּמַר. שְׁנֵי סַדִּינִין. בַּשַּׁבָּת.

רִבִּי חֲנַנְיָה בְעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְיִקְבְּעוּ לָהּ תִּקְיעָה. אָמַר לֵיהּ. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצֵאתָה [אוֹמֵר. שֶׁמָּא] לְתָמִיד הֵן תּוֹקְעִין [וְהֵן מִתְקַלְקְלִין]. אָמַר לֵיהּ. וְהָא תַּנִּינָן. שָׁלֹשׁ לְהַבְטִיל אֶת הָעָם מִן הַמִּלְאכָה. וְשָׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל. אָמַר לֵיהּ. תַּמָּן כָּל עֶרֶב שַׁבָּת וְשַׁבָּת הֵן תּוֹקְעִין וְאֵינָן טוֹעִין. בְּרַם הָכָא אַחַת לְקִיצִין הֵן. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן. אַף הֵן סְבוּרִין שֶׁמָּא לְתָמִיד הֵן תּוֹקְעִין וְהֵן מִתְקַלְקְלִין.

לָמָּה. מִפְּנֵי קְדוּשָּׁתָהּ. אוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵין אוֹכְלֶיהָ מְצוּיִין. מַה נְפִיק מִבֵּינֵיהוֹן. חֲלוֹת תּוֹדָה. אִין תֵּימַר שֶׁאֵין אוֹכְלֶיהָ מְצוּיִין. אֵילּוּ אוֹכְלֶיהָ מְצוּיִין. אֵין תֵּימַר מִפְּנֵי קְדוּשָּׁתָהּ. אֵילּוּ יֵשׁ לָהֶן קְדוּשָּׁה. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. כְּשֵׁירוֹת נִיטְּלוּ (שֶׁיְּהוּ) [שׁוֹהִין] לָהֶן שָׁעָה אַחַת לַאֲכִילָתָן וְתוֹלִין אֲבָל לֹא שׁוֹרְפִין. אִית לָךְ מֵימַר מִשּׁוּם שֶׁאֵין אוֹכְלֶיהָ מְצוּיִין. לֹא מִפְּנֵי קְדוּשָּׁתָהּ. אוֹף הָכָא מִפְּנֵי קְדוּשָּׁתָהּ.

אָמַר רִבִּי יוּדָה בֵּן פָּזִי. נָרְאִין דְּבָרִים שֶׁתְּהֵא הֲלָכָה כְרַבָּן גַּמְלִיאֵל. שֶׁהוּא אוֹמֵר מֵעֵין שְׁנֵיהֶן. אֲתַא רִבִּי אָבוּן רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק. הֲלָכָה כְרַבָּן גַּמְלִיאֵל. שֶׁהוּא אוֹמֵר מֵעֵין שְׁנֵיהֶן.

ו משנה: רִבִּי חֲנַנְיָה סְגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר מִימֵיהֶן שֶׁל כֹּהֲנִים לֹא נִמְנְעוּ מִלְּשָׁרוֹף אֶת הַבָּשָׂר שֶׁנִּיטְמָא בְּוַולַד הַטּוּמְאָה עִם בָּשָׂר שֶׁנִּיטְמָא בְּאַב הַטּוּמְאָה אַף עַל פִּי שֶׁמּוֹסִיפִין לוֹ טוּמְאָה עַל טוּמְאָתוֹ:

הלכה: בַּר קַפָּרָא אָמַר. אַב הַטּוּמְאָה דְּבַר תּוֹרָה. וְוולַד טוּמְאָה מִדִּבְרֵיהֶן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בֵּין זֶה בֵּין זֶה דְּבַר תּוֹרָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּבַר קַפָּרָא נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אַב טוּמְאָה עוֹשֶׂה רִאשׁוֹן. וְוולַד הַטּוּמְאָה עוֹשֶׂה שֵׁינִי. שֵׁינִי שֶׁנִּגַּע בָּרִאשׁוֹן הֲרֵי הוּא בְמִקּוֹמוֹ שֵׁינִי. שֶׁהַשְּׁלִישִׁי שֶׁנִּגַּע בָּרִאשׁוֹן נַעֲשֶׂה שֵׁינִי.

תַּנֵּי. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִין. אֵין שׂוֹרְפִין בָּשָׂר טָהוֹר עִם בָּשָׂר טָמֵא. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּבַר קַפָּרָא נִיחָא. שׂוֹרְפִין פְּסוּל תּוֹרָה עִם פְּסוּל טוּמְאַת תּוֹרָה. וּצְרִיכִינָן מַשְׁמַע. טוּמְאַת דִּבְרֵיהֶן עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אִם פְּסוּל תּוֹרָה עִם טוּמְאַת תּוֹרָה שׂוֹרְפִין. כָּל שֶׁכֵּן טוּמְאַת תּוֹרָה עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. רִבִּי חֲנַנְיָה סְגַן הַכֹּהֲנִים שְׁנָיָיה מִשֵּׁם בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל. אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן נִיחָא. דְּמַר רִבִּי יוֹחָנָן. שִׁשָּׁה סְפֵיקוֹת הָיוּ תּוֹלִין עֲלֵיהֶן וּבָאִין. וּבְאוּשָׁא גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן שְׂרֵיפָה. רִבִּי חֲנַנְיָה סְגַן הַכֹּהֲנִים לֹא לְקוֹדֶם לְאוּשָׁא הָיָה. וְקוֹדֶם לְאוּשָׁא לֹא הָיְתָה שְׂרֵיפָה לְדִבְרֵיהֶן. אָמַר לֵיהּ. תִּיפְתָּר שֶׁנִּיטְמָא בִּכְלֵי זְכוּכִית. אָמַר לֵיהּ. אֲפִילּוּ תֵימַר. נִיטְמָא בִּכְלֵי זְכוּכִית. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי זְעוּרָא רִבִּי אַבּוּנָה בְשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרִידָה וְיוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם גָּזְרוּ טוּמְאָה עַל אֶרֶץ הָעַמִּים וְעַל כְּלֵי זְכוּכִית. [רִבִּי יוּדָה אָמַר. יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי וְשִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח גָּזְרוּ עַל כְּלֵי מַתָּכוֹת. הִלֵּל וְשַׁמַּאי גָּזְרוּ עַל טַהֲרַת יָדַיִם.] רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר. אֶרֶץ הָעַמִּים וּכְלֵי זְכוּכִית תְּלוּיָה. רִבִּי יוֹסֵי סָבַר מֵימַר. אֶרֶץ הָעַמִּים תְּלוּיָה וּכְלֵי זְכוּכִית שְׂרֵיפָה. אֵלּוּ הֵן שִׁשָּׁה סְפֵקוֹת. עַל סְפֵק בֵּית הַפְּרָס. עַל סְפֵק אֶרֶץ הָעַמִּים. עַל סְפֵק בִּגְדֵי עַם הָאָרֶץ. עַל סְפֵק רוֹקְקִין. עַל סְפֵק מֵי רַגְלֵי אָדָם שֶׁהוּא כְּנֶגֶד מֵי רַגְלֵי בְהֵמָה. עַל דַּאי מַגָּעָן שֶׁהִיא סְפֵק טוּמְאָתָן. עַל אֵלּוּ שׂוֹרְפִין תְּרוּמָה.

ז משנה: הוֹסִיף רִבִּי עֲקִיבָה מִימֵיהֶן שֶׁל כֹּהֲנִים לֹא נִמְנְעוּ מִלְּהַדְלִיק אֶת הַשֶּׁמֶן שֶׁנִּפְסַל בְּטָבוּל יוֹם בְּנֵר שֶׁנִּיטְמָא בְּטֻמְאַת מֵת אַף עַל פִּי שֶׁמּוֹסִיפִין לוֹ טוּמְאָה עַל טוּמְאָתוֹ:

הלכה: עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן תַּמָּן שׂוֹרְפִין טוּמְאַת תּוֹרָה עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. וּבָא לְהוֹסִיף פְּסוּל תּוֹרָה עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּבַר קַפָּרָא תַּמָּן שׂוֹרְפִין טוּמְאַת דִּבְרֵיהֶן עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. וְהָכָא פְּסוּל תּוֹרָה עִם טוּמְאַת תּוֹרָה לֹא בָא אֶלָּא לִפְחוֹת. תִּיפְתָּר בְּטָבוּל יוֹם מִבֵּית פְּרָס. שֶׁהוּא מִדִּבְרֵיהֶן. רִבִּי חֲנַנְיָה סְגַן הַכֹּהֲנִים שְׁנָיָיה מִשֵּׁם בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל.

אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי עֲקִיבָה כְּדַעְתֵּיהּ. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר. יִטְמָא יִטְמָא דְּבַר תּוֹרָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. אַף עַל גַּב דְּלֵית לֵיהּ לְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל יִטְמָא יִטְמָא בְּאוֹכָלִים. אִית לֵיהּ יִטְמָא יִטְמָא בִּכְלִים.

אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. טְמֵא מֵת. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. בִּטְמֵא מֵת. מָאן דְּאָמַר. טְמֵא מֵת. בִּכְלֵי שֶׁטַח. מָאן דְּאָמַר. בִּטְמֵא מֵת. בִּכְלֵי מַתָּכוֹת. מַה טַעֲמָא. וְכֹל כְּלִי פָתוּחַ וגו׳ טָמֵא הוּא. [הוּא] טָמֵא [וְ]אֵינוֹ נַעֲשֶׂה אַב הַטּוּמְאָה לְטַמֵּא.

ח משנה: אָמַר רִבִּי מֵאִיר מִדִּבְרֵיהֶן לָמַדְנוּ שֶׁשּׂוֹרְפִין תְּרוּמָה טְהוֹרָה עִם הַטְּמֵאָה בַּפֶּסַח. אָמַר לוֹ רִבִּי יוֹסֵה אֵינָהּ הִיא הַמִּידָּה. מוֹדִין רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁשּׂוֹרְפִין זוֹ לְעַצְמָהּ וְזוֹ לְעַצְמָהּ. וְעַל מַה נֶחְלְקוּ עַל הַתְּלוּיָה וְעַל הַטְּמֵאָה שֶׁרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר תִּישָׂרֵף זוֹ לְעַצְמָהּ וְזוֹ לְעַצְמָהּ וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת:

הלכה: מַהוּ בַּפֶּסַח. בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מִדִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה מִדִּבְרֵי רִבִּי חֲנַנְיָה סְגַן הַכֹּהֲנִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מִדִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וּמִדִּבְרֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַה בָא רִבִּי לְיעֶזֶר וְרִבִּי יוֹשׁוּעַ לְכָאן.

אָמַר לֵיהּ תַּנְיִין אִינּוּן. רִבִּי יָסָי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַכֹּל מוֹדִין בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר שֶׁשּׁוֹרְפִין תְּרוּמַה טְהוֹרָה וּטְמֵיאָה.

רִבִּי יָסָי מַקְשֵׁי. לָמָּה רִבִּי יֹסֵי אוֹמֵר. אֵינָהּ הַמִּידָּה. רִבִּי יָסָי דּוּ שָׁמַע דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מִדִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה וּמִדִּבְרֵי רִבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים. וְהוּא שָׁמַע דְּבַר קַפָּרָא אָמַר. אַב הַטּוּמְאָה מִדִּבְרֵיהֶן. וְלֹא שָׁמַע דָּמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בֵּין זֶה וּבֵין זֶה דְּבַר תּוֹרָה. וְהוּא מַקְשֵׁי. כְּשֵׁם שֶׁמּוּתָּר לְשׁוֹרֵף אִיסּוּר (דִּבְרֵיהֶם) [תּוֹרָה] עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. שֶׁכֵּן שׁוֹרְפִין טוּמְאַת (דִּבְרֵיהֶן) [תּוֹרָה] עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. כָּךְ יְהֵא מוּתָּר לְשׁוֹרֵף אִיסּוּר (תּוֹרָה) [דִּבְרֵיהֶן] עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. שֶׁכֵּן שׁוֹרְפִין טוּמְאַת (תּוֹרָה) [דִּבְרֵיהֶן] עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. אֶלָּא שַׁנְיֶיה הִיא אִיסּוּר שַׁנְיֶיה הִיא טוּמְאָה. וְאָמַר רִבִּי יָסָי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַכֹּל מוֹדִין בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר שֶׁשּׁוֹרְפִין תְּרוּמַה טְהוֹרָה וּטְמֵיאָה. כְּשֵׁם שֶׁלֹּא חָלַקְתָּ לָנוּ בֵּין אִיסּוּר תּוֹרָה לְטוּמְאַת תּוֹרָה. שֶׁכֵּן שׁוֹרְפִין טוּמְאַת תּוֹרָה עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. כָּךְ לֹא תַחֲלוֹק לָנוּ בֵּין אִיסּוּר דִּבְרֵיהֶן לְטוּמְאַת תּוֹרָה. שֶׁכֵּן שׁוֹרְפִין טוּמְאַת דִּבְרֵיהֶן עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. אֶלָּא בֵּין זֶה וּבֵין זֶה דְּבַר תּוֹרָה. אֲתָא רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא מִן צוֹר וְאָמַר מִן שְׁמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. בֵּין זֶה וּבֵין זֶה דְּבַר תּוֹרָה. וְאָמְרִית. יֵאוּת. תַּמָּן טוּמְאַת (דִּבְרֵיהֶם) [תּוֹרָה] עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. בְּרַם הָכָא פְּסוּל תּוֹרָה עִם טוּמְאַת תּוֹרָה. בְּגִין כֵּן רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. אֵינָהּ הִיא הַמִּידָּה. וְקַשְׁיָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן עַל דְּרִבִּי מֵאִיר. וְהָדָא דְרִבִּי יוֹסֵי אָמַר. אֵינָהּ הִיא הַמִּידָּה. סָבַר בַּר קַפָּרָא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מִדִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְקַשְׁיָא דְּבַר קַפָּרָא עַל דְּרִבִּי יוֹסֵי. וְהָדָא דְרִבִּי מֵאִיר אָמַר. מִדִּבְרֵיהֶם לָמַדְנוּ. אָמַר רִבִּי מֵאִיר כְּדַעְתִּיהּ. דְּרִבִּי מֵאִיר סַחְמִיר בְּדִבְרֵיהֶם כְּדִבְרֵי תוֹרָה. אֵן אַשְׁכְּחָן דְּרִבִּי מֵאִיר סַחְמִיר בְּדִבְרֵיהֶן כְּדִבְרֵי תוֹרָה. אָמַר רִבִּי חִינְנָה. כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. הָרוֹאֶה כֶּתֶם חֲרֵי זוֹ מִקְוֶה שֵׁשֶׁת מִשּׁוּם זוֹב [דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין בַּכְּתָמִים מִשּׁוּם זוֹב.]

תַּמָּן תַּנִּינָן. חָבִית שֶׁלְּתְרוּמָה שֶׁנּוֹלַד סְפֵק טוּמְאָה. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. אִם הָיְתָה מוּנַּחַת בִּמְקוֹם תּוּרְפָּה יַנִּיחֶינָּה בְּמָקוֹם מוּצְנָע. וְאִם הָיְתָה מְגוּלָּה יְכַסֶּנָּה. רִבִּי יוֹשׁוּעַ אוֹמֵר אִם הָיְתָה מוּנַּחַת בְּמָקוֹם הַמּוּצְנָע יַנִּיחֶינָּה בִּמְקוֹם תּוּרְפָּה. וְאִם הָיְתָה מְכוּסָּה יְגַלֶּנָּה. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַל יְחַדֵּשׁ בָּהּ דָּבָר.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן מִדִּבְרֵי שְׁלָשְׁתָּן תְּלוּיָה אָסוּר לְשׁוֹרְפָהּ.

חֲבֵרַיָּיא בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. חָבִית הָרִאשׁוֹנָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. הַשְּׁנִיָּיה כְּרִבִּי מֵאִיר. חֲבֵרַיָּא אָמְרִין. חָבִית הָרִאשׁוֹנָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. וְלֵית רִבִּי מֵאִיר מוֹדֶה בָהּ. חָבִית הַשְּׁנִיָּיה כְּרִבִּי מֵאִיר. וְלֵית רִבִּי יוֹסֵי מוֹדֶה בָהּ. אָמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי. חֲמוּן מַה אַתּוּן אָמְרִין. חָבִית הָרִאשׁוֹנָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. בְּרַם כְּרִבִּי מֵאִיר שׁוֹרְפִין וּכְרִבִּי שִׁמְעוֹן שׁוֹרְפִין. וְיֵרְבּוּ רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן עַל רִבִּי יוֹסֵה וְיִשְׁרוֹף. וְעוֹד [שָׁמְעִינָן] מִן הָדָא. מִן מַה דַּאֲנַן חַמְיָין רַבָּנִין עוֹבְדָא אֲתִי קוֹמֵיהוֹן וְאִינּוּן אָמְרִין. אֵיזִיל תְּלִי. הֵן אַשְׁכַּחְנָן דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. שׁוֹרְפִין. הָדָא דְתַנִּינָן. מוֹדֶה רִבִּי לִיעֶזֶר לְרִבִּי יוֹשׁוּעַ שֶׁשּׁוֹרְפִין זוֹ לְעַצְמָהּ וְזוֹ לְעַצְמָהּ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁנָיָיא. אֵין תֵּימַר לֵית לְרִבִּי מֵאִיר תְּלוּיָה. וְהָא תַנֵּי. תְּרוּמַה תְּלוּיָה טְהוֹרָה שׁוֹרְפִין אוֹתָהּ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁיכָה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. בְּזְמַנָּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. תִּיפְתָּר בִּתְלוּיָה שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לְהַשְׁאִיל עָלֶיהָ. אָמַר לֵיהּ. וְכֵן אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. כָּל מַה דַּאֲנַן קַיָּימִין הָכָא בִּתְלוּיָה שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לְהַשְׁאִיל עָלֶיהָ. אֲבָל בִּתְלוּיָה שֶׁדַּעְתּוֹ לְהַשְׁאִיל עָלֶיהָ חֲרֵי זוֹ טְהוֹרָה. וְתַנֵּי כֵן. תְּרוּמָה תְּלוּיָה שֶׁאָמְרוּ. טְהוֹרָה הִיא. חֲרֵי זוֹ טְמֵאָה. אִם אָמַר. חֲרֵי אֲנִי מַנִּיחָהּ עַל מְנָת לְהַשְׁאִיל עָלֶיהָ. חֲרֵי זוֹ טְהוֹרָה. מָיִי כַּדּוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. תִּיפְתָּר שֶׁנּוֹלַד לָהּ סְפֵק טוּמְאָה עִם דִּימְדּוּמֵי חַמָּה. וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

וְאַתּוּן אָמְרִין. חָבִית הָרִאשׁוֹנָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. וְלֵית רִבִּי מֵאִיר מוֹדֶה בָהּ. וְהָתַנֵּי. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. בְּבוֹר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת. אֲבָל בְּבוֹר שֶׁאֵין בּוֹ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֲפִילּוּ כָל שֶׁהוּא אָסוּר לְטַמְּאוֹת. וְאֵין כְּרִבִּי מֵאִיר. הֵיא בּוֹר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת וְהֵיא בּוֹר שֶׁאֵין בּוֹ כְּדֵי לְהַעֲלוֹת. אֲפִילּוּ כָל שֶׁהוּא אָסוּר לְטַמְּאוֹת. וְעוֹד מִן הָדָא דְתַנִּינָן. אָמַר לוֹ רִבִּי יוֹסֵי. אֵינָהּ הִיא הַמִּידָּה. לֵית בַּר נַשׁ אָמַר. אֵינָהּ הִיא מִכְּלָל דּוּ מוֹדֶה עַל קַדְמֵיָיתָא. מָיִי כְּדוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. תַּמָּן כְּדֵי לְחוּס עַל נִכְסֵיהֶן שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל. וְהָכָא מָה אִית לָךְ. אֲפִילּוּ הָכָא אֵינוֹ מַפְסִיד לְיִשְׂרָאֵל מָמוֹן. שֶׁהוּא צָרִיךְ לִשְׁרוֹף עֵצִים בִּפְנֵי עַצְמָן וְזוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ. לְהֶפְסֵד מְרוּבֶּה חָשׁוּ. לְהֶפְסֵד מְמוּעָט לֹא חָשְׁשׁוּ. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. תִּיפְתָּר כְּמָאן דְּאָמַר. מִדִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה וּמִדִּבְרֵי רִבִּי חֲנִינָה סְגַן הַכֹּהֲנִים. וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

רִבִּי זְעוּרָא רִבִּי אִילָא תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. חָבִית הָרִאשׁוֹנָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. וְהַשְּׁנִיָּיה בֵּין כְּרִבִּי מֵאִיר בֵּין כְּרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר רִבִּי עֶזְרָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ. וּדְלֹא כְרִבִּי יוֹסֵי נֵימַר וּדְלֹא כְרִבִּי מֵאִיר. לְפִי שֶׁמָּצִינוּ רִבִּי יוֹסֵי שׁוֹרֵף תְּלוּיָה בְּכָל מָקוֹם. אָמַר רִבִּי מָנָא. אָזְלִית לְקֵיסָרִין וּשְׁמָעִית רִבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם זְעוּרָה. רִבִּי מֵאִיר שׁוֹרֵף תְּלוּיָה בְּכָל מָקוֹם. וְאָמְרִית לֵיהּ. אֲפִילּוּ כְגוֹן הַהִיא שֶׁהִיא תְלוּיָה דְּבַר תּוֹרָה. וְאָמַר לִי. אֵין. אֲנָא פָתַר לָהּ שֶׁנִּיטְמֵאת מָדוֹר גּוֹיִם. מַה בֵּינָיִךְ. תַּנֵּי. מָדוֹר גּוֹיִם תּוֹלִין. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. שׁוֹרְפִין. רִבִּי חוּנָה בְשֵׁם רִבִּי זְעוּרָא. רִבִּי מֵאִיר שׁוֹרֵף תְּלוּיָה בִּשְׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה. וְהָא תַנֵּי כֵן. תְּרוּמָה תְּלוּיָה טְמֵיאָה שׁוֹרְפִין אוֹתָהּ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁיכָה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. בְּזְמַנָּהּ. וְיִשְׁרוֹף בְּשַׁחֲרִית. תִּיפְתָּר שֶׁנִּתְעַצֵּל וְלֹא שָׂרַף. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. דְּתַנֵּי טְמֵיאָה. לֹא מִשְׁנִתְעַצֵּל וְלֹא שָׂרַף. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי אַחֲוָה דְּרִבִּי יוֹסֵי. תִּיפְתָּר שֶׁנּוֹלַד לָהּ טוּמְאָה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יוֹשׁוּעַ שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. אָמַר רִבִּי אִילָא. רִבִּי שִׁמְעוֹן דִּבְכוֹרוֹת וְרִבִּי יוֹשׁוּעַ דִּתְרוּמוֹת לֹא דִין מוֹדֶה לְדִין וְלֹא דִין מוֹדֶה לְדִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. מִסְתַּבְּרָא רִבִּי שִׁמְעוֹן יוֹדֶה לְרִבִּי יוֹשׁוּעַ. [אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא לְרִבִּי זְעִירָא. עַל דַּעְתָּךְ דְּתֵימַר. רִבִּי שִׁמְעוֹן יוֹדֶה לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

וְהָא תַּנְיָנן. אֲבָל הֵיאַךְ נִשְׂרָף תְּלוּיָה עִם הַטְּמֵאָה.] מוֹדֶה רִבִּי לִיעֶזֶר לְרִבִּי יוֹשׁוּעַ שֶׁשּׂוֹרְפִין זוֹ לְעַצְמָהּ וְזוֹ לְעַצְמָהּ. וְיִשָּׂרוֹף שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת. טְהוֹרָה הִיא דְּבַר תּוֹרָה. אַתְּ הוּא שֶׁגָּזַרְתָּה עָלֶיהָ שְׂרֵיפָה. מִכָּל מָקוֹם לֹא נִפְסְלָה בְּהֶיסַּח הַדַּעַת. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הֶסִּיעַ דְּבַר תּוֹרָה. אֲחוּזַת דָּם כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן תּוֹרָה. חָבִית הַשְּׁנִיָּה כְּרִבִּי מֵאִיר תּוֹרָה. אֵינָהּ כֵּן. אֶלָּא מְשַׁמְּרָהּ הוּא שֶׁלֹּא תִּגַּע בְּטַהֲרוֹת אֲחֵרוֹת. הָתִיב רִבִּי יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה כְּתוֹבָה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה נְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַגְּחָלִים. אָמַר לֵיהּ. לְכְשֶׁיִּתְּנֶנָּה. אָמַר רִבִּי מָנָא לְרִבִּי שַׁמַּי. אַתּוּן אָמְרִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן יוֹדֶה לְרִבִּי יוֹשׁוּעַ. אֲפִילּוּ רִבִּי יוֹשׁוּעַ לֵית הוּא רִבִּי יוֹשׁוּעַ. אָמַר לֵיהּ. תַּנְיִין אִינּוּן. תַּמָּן רִבִּי מֵאִיר בְּשֵׁם רִבִּי יוֹשׁוּעַ. בְּרַם הָכָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹשׁוּעַ.

תַּמָּן תַּנְיָנן. הַבְּכוֹר שֶׁאָחַז דָּם. אֲפִילּוּ מֵת אֵין מַקִּיזִין לוֹ אֶת הַדָּם. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. יַקִּיז וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה בּוֹ מוּם. אִם עָשָׂה בּוֹ מוּם. הֲרֵי זֶה לֹא יִשְׁחוֹט עָלָיו. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. יַקִּיז אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בּוֹ מוּם.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אַתְיָא דְּרִבִּי יוּדָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל. וּדְרַבָּנִין כְּרִבִּי אֶלִיעֶזֶר. וּדְרִבִּי שִׁמְעוֹן כְּרִבִּי יוֹשׁוּעַ. תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן. יַקִּיז אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּין לַעֲשׂוֹת בּוֹ מוּם. וְאַתְיָא כְּרִבִּי יוֹשׁוּעַ אַחֲרֶיָיא. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. תִּיפְתָּר בְּקָדָשִׁים שֶׁהוּא חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. לֹא תֹאכְלֻנּוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם. לֹא הִיתַּרְתִּי לָךְ אֶת דָּמוֹ אֶלָּא בִּשְׁפִיכָה. הָתִיב רִבִּי אַבָּא מָרִי אַחָוָה דְּרִבִּי יוֹסֵה. וְהָכְתִיב אַף בִּפְסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁין כֵּן. לֹא תֹאכְלֻנּוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר אָדָא. לְהַכְשִׁיר אִיתְאֲמָרַת. מַה הַמַּיִם מַכְשִׁירִין אַף הַדָּם יְהֵא מַכְשִׁיר.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנֵיהֶן מִקְרָא אֶחָד הֵן דּוֹרְשִׁין. תָּמִים יִהְיֶה לָרָצוֹן כָּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא לָרָצוֹן אֵין אַתְּ רַשַּׁאי לִיתֵּן בּוֹ מוּם. [וּבְשָׁעָה שֶׁאֵינוֹ לָרָצוֹן אַתָּה רַשַּׁאי לִיתֵּן בּוֹ מוּם.] וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. אֲפִילּוּ כּוּלּוֹ מוּמִין אֵין אַתְּ רַשַּׁאי לִיתֵּן בּוֹ מוּם.

פרק ב

א **משנה:** כָּל שָׁעָה שֶׁהוּא מוּתָּר לוֹכַל מַאֲכִיל לַבְּהֵמָה לַחַיָּה וְלָעוֹפוֹת וּמוֹכְרוֹ לַנָּכְרִי וּמוּתָּר בַּהֲנָאָתוֹ. עָבַר זְמַנּוֹ אָסוּר בַּהֲנָאָתוֹ. לֹא יַסִּיק בּוֹ תַּנּוּר וְכִירַיִם. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אֵין בִּיעוּר חָמֵץ אֶלָּא שְׂרֵיפָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מְפָרֵר וְזוֹרֶה לָרוּחַ אוֹ מַטִּיל לַיָּם:

הלכה: כָּל שָׁעָה כול׳. אָמַר רִבִּי אִימִּי. מָאן תַּנָּא כָּל שָׁעָה שֶׁהוּא מוּתָּר לוֹכַל מוּתָּר לְהַאֲכִיל. אָסוּר לֶאוֹכֵל אָסוּר לְהַאֲכִיל. רִבִּי מֵאִיר. בְּרַם כְּרִבִּי יוּדָה. חֲמִישִׁית אַף עַל פִּי שֶׁהוּא אָסוּר לוֹכַל מוּתָּר לְהַאֲכִיל. הָתִיב רִבִּי בָּא. וְהָתַנִּינָן. סִיעוּר יְשָׁרֵף וְהָאוֹכְלוֹ פָּטוּר. וְאָמַר רַב חוּנָה בְּשֵׁם רִבִּי. מוּתָּר לְהַאֲכִילוֹ לַכְּלָבִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מָה אַתְּ נִתְנֵי מִיתְנֵי כָּל חָמֵץ. לֹא שָׁעוֹת. מָאן תַּנָּא שָׁעוֹת. רִבִּי מֵאִיר.

אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָה. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁמּוּתָּר לְהַאֲכִילוֹ לִבְהֵמַת הֶבְקֵר. הָתִיב רִבִּי יִרְמְיָה. וְהָתַנִּינָן. מְפָרֵר. סָבַר רִבִּי יִרְמְיָה כִּכְרוֹת. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵה. לֹא אָמַר אֶלָּא מְפָרֵר. מִכֵּינָן שֶׁפִּירְרוֹ בָּטֵל. וְאֵיידֵי אָמַר דָּא. לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ הַיּוֹם. אֲפִילּוּ לַכְּלָבִים. הֲרֵי זֶה בָּא לְאוֹסְרוֹ בַּהֲנָיָיה. מָה אֲנָן קַיְימִין. אִם לְכַלְבּוֹ. הֲהַנֵּי אִיסּוּר הֲנָיָיה. אֶלָּא כִּי נָן קַיְימִין. אֲפִילּוּ לְכֶלֶב [וַאֲחֵרִים]. זֹאת אוֹמֶרֶת. שֶׁאָסוּר לְהַאֲכִילוֹ לִבְהֵמַת הֶבְקֵר.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֹאכַל לֹא תֹאכְלוּ לֹא יֵאָכְלוּ אַתְּ תּוֹפֵשׂ אִיסּוּר הֲנָיָיה כְּאִיסּוּר אֲכִילָה. עַד שֶׁיָּבוֹא הַכָּתוּב וְיִפְרוֹשׁ לָךְ כְּשֵׁם שֶׁפִּירֵשׁ לָךְ בְּאֵבֶר מִן הַחַי וּבִנְבֵילָה. וְכִי מַה פִּירֵשׁ לָנוּ בְּאֵבֶר מִן הַחַי. וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵיפָה לֹא תֹאכְלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ. וְכִי מַה פִּירֵשׁ לָנוּ בִּנְבֵילָה. לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵילָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ אוֹ מָכוֹר לָנָכְרִי. תַּנֵּי חִזְקִיָּה וּפְלִיג. וְכִי מִי אָסְרוֹ לַכֶּלֶב.

וְהָא כְתִיב. כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ. מֵעַתָּה אַתְּ תּוֹפֵשׂ אִיסּוּר הֲנָיָיה כְּאִיסּוּר אֲכִילָה. שַׁנְיָיא הִיא דִּכְתִיב וְחֵלֶב נְבֵילָה וְחֵלֶב טְרֵיפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא תֹאכְלוּהוּ. וְהָכְתִיב רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵלוּ. מֵעַתָּה אַתְּ תּוֹפֵשׂ אִיסּוּר הֲנָיָיה כְּאִיסּוּר אֲכִילָה. שַׁנְיָיה הִיא דִּכְתִיב עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם. מַה הַמַּיִם מוּתָּרִין בַּהֲנָיָיה אַף הַדָּם יְהֵא מוּתָּר בַּהֲנָיָיה. וְהָכְתִיב עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. קַיְימְתִּיהּ בְּגִיד הַנָּשֶׁה שֶׁבִּנְבֵילוֹת. וְהָא כְתִיב וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי אַחוֹי דְּרִבִּי יוֹסֵי. שַׁנְיָיה הִיא. שֶׁקָּבַע הַכָּתוּב זְמַן. וְהָא כְתִיב לֹא תֹאכְלוּם כִּי שֶׁקֶר הֵם. אָמַר רִבִּי. מִיעֵט אִיסּוּר הֲנָיָיה שֶׁבּוֹ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הָעוֹשֶׂה אִיסְפְּלָנִית מִשּׁוֹר הַנִּסְקָל וּמֵחֶמֶץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח אֵינוֹ לוֹקֶה. שֶׁאֵין לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבּוֹ מְחוּוֶּר. מִכְּלַאי הַכֶּרֶם לוֹקֶה. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. פֵּן תִּקְרַשׁ. פֵּן תּוּקַד אֵשׁ. מֵעָרְלָה צְרִיכָה. עֲשֵׂה לְרַחֲקוֹ כָּתוּב. לֹא תֵיעָשֶׂה לְאוֹכְלוֹ כָּתוּב לֹא תֹאכְלוּ כָּתוּב. לֹא תֵיעָשֶׂה לְרַחֲקוֹ לֹא כָתוּב.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁבְּשָׁרוֹ אָסוּר בַּאֲכִילָה. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ. שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהוּא אָסוּר בַּאֲכִילָה כָּךְ הוּא אָסוּר בַּהֲנָיָיה. מַה עָבַד לָהּ רִבִּי יוֹחָנָן. פָּתַר לָהּ בְּשֶׁקָּדְמוּ הַבְּעָלִים וּשְׁחָטוּהוּ עַד שֶׁלֹּא נִגְמַר דִּינוֹ.

רִבִּי זְעִירָא בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. הָכָא תֵּימַר הָכֵין וְהָכָא תֵּימַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ. הָדָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר וְהָדָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן.

רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֹאכַל לֹא תֹאכְלוּ אֵין אַתְּ תּוֹפֵשׂ אִיסּוּר הֲנָיָיה כְּאִיסּוּר אֲכִילָה. לֹא תֹאכַל לֹא יֵאָכֵל אַתְּ תּוֹפֵשׂ

אִיסּוּר הֶנָּיָה כְּאִיסּוּר אֲכִילָה. בְּנֵיזִין אַב שֶׁבְּכוּלָּם. וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אוֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף. תַּנְיֵי חִזְקִיָּה מְסַיֵּיעַ לְרִבִּי יוֹחָנָן. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר וְחֵלֶב נְבֵילָה וְחֵלֶב טְרֵיפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה. אֲפִילּוּ לְמְלָאכָת גְּבוֹהַּ. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵלוּ. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם. מָה הַמַּיִם מַכְשִׁירִין. אַף הַדָּם יְהֵא מַכְשִׁיר. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵילָה. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָה. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ. גֵּר תּוֹשָׁב אוֹכֵל בִּנְבֵילוֹת. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵיפָה לֹא תֹאכֵלוּ. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ. אוֹתוֹ אַתָּה מַשְׁלִיךְ לַכֶּלֶב וְאֵין אַתְּ מַשְׁלִיךְ לַכֶּלֶב חוּלִין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה.

מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדִין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי אֶלְעָזָר. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי אֶלְעָזָר. לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. לַעֲשׂוֹת אֶת הַמַּאֲכִיל כְּאוֹכֵל. וְאַתָּה אוֹמֵר. לַעֲשׂוֹת הַמַּאֲכִיל כְּאוֹכֵל. אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לְאוֹסְרוֹ בַּהֲנָיָה. וּכְשֶׁהוּא אוֹמֵר לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ. הָא לָמַדְנוּ שֶׁהוּא אָסוּר בַּהֲנָיָה. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. לַעֲשׂוֹת הַמַּאֲכִיל כְּאוֹכֵל. דִּבְרֵי רִבִּי יֹאשִׁיָּה. רִבִּי יִצְחָק אוֹמֵר. אֵינוֹ צָרִיךְ. וּמַה שְׂרָצִים קַלִּים עָשָׂה בָהֶם אֶת הַמַּאֲכִיל כְּאוֹכֵל. חָמֵץ הֶחָמוּר אֵינוֹ דִין שֶׁנַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הַמַּאֲכִיל כְּאוֹכֵל. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. לֹא בָא הַכָּתוּב אֶלָּא לְאוֹסְרוֹ בַּהֲנָיָה. בְּגִין כֵּן כָּתוּב לֹא יֵאָכֵל. הָא מִלֹּא תֹאכַל לֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם. וְהָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן.

לֹא יַסִּיק בּוֹ תַּנּוּר וְכִירַיִם. עָבַר וְהִסִּיק. יְיבָא כְהָדָא. אִם חָדָשׁ יוּתָּץ. אִם יָשָׁן יוּצָּן.

תַּנֵּי. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. אֵין בִּיעוּר חָמֵץ אֶלָּא בִשְׂרֵיפָה. דִּין הוּא. מָה אִם פִּיגּוּל וְנוֹתָר שֶׁאֵינוֹ בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא אֵינוֹ אֶלָּא בִשְׂרֵיפָה. חָמֵץ שֶׁהוּא בְּבַל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא אֵינוֹ דִין שֶׁלֹּא יְהֵא אֶלָּא בִשְׂרֵיפָה. אָמְרוּ לוֹ לְרִבִּי יוּדָה. כָּל דִּין שֶׁאַתָּה דָן שֶׁתְּחִילָּתוֹ לְהַחֲמִיר וְסוֹפוֹ לְהָקֵל אֵינוֹ דִין. הָא אִם לֹא נִתְמַנָּה לוֹ אוֹר יֵשֵׁב לוֹ וְלֹא יַבְעִיר. אָמְרָה תוֹרָה תַּשְׁבִּיתוּ שְׁאוֹר מִבָּתֵּיכֶם.

כְּיוֹצֵא בוֹ. אָמַר רִבִּי יוּדָה. אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר. לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל. שׁוֹמֵעַ אֲנִי בְיוֹצֵא חַי שֶׁהוּא מְטַמֵּא אֶת אִמּוֹ טוּמְאַת לֵידָה. מְנַיִין לְיוֹצֵא מֵת שֶׁהוּא מְטַמֵּא אֶת אִמּוֹ טוּמְאַת לֵידָה. אָמַר רִבִּי יוּדָה. הֲרֵי אֲנִי דָן. מָה אִם בְּיוֹצֵא חַי. שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת אִמּוֹ [וְאֶת הַבָּא עִמּוֹ] לְאוֹהֶל טוּמְאַת לֵידָה. מְנַיִין לְיוֹצֵא מֵת שֶׁהוּא מְטַמֵּא אֶת אִמּוֹ טוּמְאַת לֵידָה. הַיּוֹצֵא מֵת. שֶׁהוּא מְטַמֵּא אֶת אִמּוֹ וְאֶת הַבָּאִין עִמּוֹ [וְאֶת הָבָּא עִם אִמּוֹ] לְאוֹהֶל טוּמְאַת שִׁבְעָה. אֵינוֹ דִין שֶׁיְּטַמֵּא אֶת אִמּוֹ טוּמְאַת לֵידָה. אָמְרוּ לוֹ לְרִבִּי יוּדָה. כָּל דִּין שֶׁתְּחִילָּתוֹ אַתָּה דָן לְהַחֲמִיר וְסוֹפוֹ לְהָקֵל אֵינוֹ דִין. הָא אִם טִיהֵר הַחַי אֶת אִמּוֹ יְטַהֵר אַף הַמֵּת אֶת אִמּוֹ. אִם לֹא זְכִיתִי מִן הַדִּין. [לְפִיכָךְ] אָמְרָה תוֹרָה זָכָר. לְרַבּוֹת אֶת הַמֵּת.

כְּיוֹצֵא בוֹ. אָמַר רִבִּי יוּדָה. תֵּשְׁבוּ בַּסּוּכּוֹת. סוּכָּה שֶׁלָּכָל דָּבָר. שֶׁהָיָה רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. הַדִּין נוֹתֵן שֶׁלֹּא תְהֵא הַסּוּכָּה בָּאָה אֶלָּא מֵאַרְבָּעַת הַמִּינִין. מָה אִם לוּלָב שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג בַּלֵּילוֹת כְּבַיָּמִים אֵינוֹ בָא אֶלָּא מֵאַרְבָּעַת הַמִּינִין. סוּכָּה שֶׁהִיא נוֹהֶגֶת בַּלֵּילוֹת כְּבַיָּמִים אֵינוֹ דִין שֶׁלֹּא תָבוֹא אֶלָּא מֵאַרְבָּעַת הַמִּינִין. אָמְרוּ לוֹ לְרִבִּי יוּדָה. כָּל דִּין שֶׁאַתָּה דָן שֶׁתְּחִילָּתוֹ לְהַחֲמִיר וְסוֹפוֹ לְהָקֵל אֵינוֹ דִין. הָא לֹא מָצָא מֵאַרְבָּעַת הַמִּינִין יֵשֵׁב לוֹ בְלֹא סוּכָּה. וְאָמְרָה תוֹרָה תֵּשְׁבוּ בַּסּוּכּוֹת. סוּכָּה שֶׁלָּכָל דָּבָר. [וְכֵן עֶזְרָא אָמַר וַאֲשֶׁר יַשְׁמִיעוּ וְיַעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל עָרִים וּבִירוּשָׁלַם לֵאמֹר צְאוּ הָהָר וגו׳.]

חָזַר רִבִּי יוּדָה וְדָנוֹ דִין אַחֵר. חָמֵץ אָסוּר בַּאֲכִילָה וְנוֹתָר אָסוּר בַּאֲכִילָה. מַה זֶּה בִּשְׂרֵיפָה אַף זֶה בִּשְׂרֵיפָה. אָמְרוּ לוֹ. נְבֵילָה תּוֹכִיחַ. שֶׁהִיא אֲסוּרָה בַּאֲכִילָה וְאֵינָהּ בִּשְׂרֵיפָה. אָמַר לָהֶן. חָמֵץ אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָיָה וְנוֹתָר אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָיָה. אַל תּוֹכִיחַ נְבֵילָה שֶׁאֵינָהּ אֲסוּר בַּהֲנָיָה. אָמְרוּ לוֹ וַהֲרֵי שׁוֹר הַנִּסְקָל יוֹכִיחַ. שֶׁהוּא אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָיָה וְאֵינוֹ בִשְׂרֵיפָה. אָמַר לָהֶן. חָמֵץ אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָיָה וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת [וְנוֹתָר אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָיָה וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת]. אַל יוֹכִיחַ שׁוֹר הַנִּסְקָל שֶׁאֵין חַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. אָמְרוּ לוֹ. וַהֲרֵי חֵלֶב שׁוֹר הַנִּסְקָל יוֹכִיחַ. שֶׁהוּא אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָיָה וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת וְאֵינוֹ בִשְׂרֵיפָה. אָמַר לָהֶן. חָמֵץ אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָיָה וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת וְיֵשׁ לוֹ זְמַן וְנוֹתָר אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָיָה וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת וְיֵשׁ לוֹ זְמַן. אַל יוֹכִיחַ חֵלֶב שׁוֹר הַנִּסְקָל שֶׁאֵין לוֹ זְמַן. אָמְרוּ לוֹ. וַהֲרֵי אָשָׁם תָּלוּי כְּשִׁיטָתְךָ יוֹכִיחַ. שֶׁהוּא אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָיָה וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת וְיֵשׁ לוֹ זְמַן [וְאֵינוֹ בִשְׂרֵיפָה]. וְשָׁתַק רִבִּי יוּדָה.

תַּנֵּי. עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַן בִּיעוּרוֹ אַתְּ מְבַעֲרוֹ בְּכָל דָּבָר. מִשֶּׁהִגִּיעַ זְמַן בִּיעוּרוֹ אַתְּ מְבַעֲרוֹ בִשְׂרֵיפָה. וְאַתְיָא כְּרִבִּי יוּדָה. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַן בִּיעוּרוֹ אַתְּ מְבַעֲרוֹ בְּכָל דָּבָר. מִשֶּׁהִגִּיעַ זְמַן בִּיעוּרוֹ אַתְּ מְבַעֲרוֹ בִשְׂרֵיפָה. וְאַתְיָא כְּרַבָּנִין. רִבִּי אוֹמֵר. תַּשְׁבִּיתוּ שְׁאוֹר מִבָּתֵּיכֶם. דָּבָר שֶׁהוּא בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא. וְאֵי זֶה בִשְׂרֵיפָה. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. פֶּטֶר חֲמוֹר שֶׁהֻמְּתָה בְּמֵי הִיא מִיתָתוֹ. בָּעֲרֵיפָה [אוֹ] בִסְקִילָה. רִבִּי בִּנְיָמִן בַּר לֵוִי שָׁאַל. חַלּוֹת תּוֹדָה שֶׁנַּעֲשׂוּ נוֹתָר. נִימַר. אִם נַעֲשׂוּ נוֹתָר עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַן בִּיעוּרָן. אַתְּ מְבַעֲרָן בְּכָל דָּבָר. מִשֶּׁהִגִּיעַ זְמַן בִּיעוּרָן אַתְּ מְבַעֲרָן בִשְׂרֵיפָה.

ב משנה: חָמֵץ שֶׁל נָכְרִי שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח מוּתָּר בַּהֲנָאָה וְשֶׁל יִשְׂרָאֵל אָסוּר בַּהֲנָאָה שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יֵרָאֶה לְךָ: נָכְרִי שֶׁהִלְוָה אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֲמִיצוֹ לְאַחַר הַפֶּסַח מוּתָּר בַּהֲנָאָה וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהִלְוָה אֶת הַנָּכְרִי עַל חֲמִיצוֹ לְאַחַר הַפֶּסַח אָסוּר בַּהֲנָאָה. חָמֵץ שֶׁנָּפְלָה עָלָיו מַפּוֹלֶת הֲרֵי הוּא כִמְבוּעָר. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין הַכֶּלֶב יָכוֹל לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו:

הלכה: הָא בָאֲכִילָה אָסוּר. מַתְנִיתָא בִּמְקוֹם שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לוֹכַל פַּת גּוֹיִם. [אֲבָל בִּמְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לֶאֱכֹל פַּת גּוֹיִם] מוּתָּר אֲפִילּוּ בַּאֲכִילָה.

בְּתוֹךְ הַפֶּסַח מָהוּ. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. מוּתָּר. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר. אָסוּר. הָתִיב רִבִּי יוֹסֵה. וְהָתַנֵּי. לֹא יַשְׁכִּיר יִשְׂרָאֵל אֶת בְּהֶמְתּוֹ לְגוֹי לְהָבִיא עָלֶיהָ חֵמֶץ. פָּתַר לָהּ. בְּבָא עִמּוֹ. וְהָתַנֵּי. לֹא יַשְׁכִּיר יִשְׂרָאֵל אֶת סְפִינָתוֹ לְגוֹי לְהָבִיא עָלֶיהָ חֵמֶץ. פָּתַר לָהּ. בְּבָא עִמּוֹ. וְהָא תַנֵּי. לֹא יַשְׁכִּיר יִשְׂרָאֵל אֶת בֵּיתוֹ לְגוֹי לִיתֵּן בְּתוֹכוֹ חָמֵץ. אִית לָךְ מֵימַר. בְּדָר עִמּוֹ.

גַּגּוֹ שֶׁלְּגוֹי שֶׁהָיָה סָמוּךְ לְגַגּוֹ שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל. וְנִתְגַּלְגֵּל חָמֵץ מִגַּגּוֹ שֶׁלְּגוֹי לְגַגּוֹ שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל. חֲרֵי זֶה דוֹחְפוֹ בָּקָנֶה. אִם הָיְתָה שַׁבָּת אוֹ יוֹם טוֹב. רַב אָמַר. כּוֹפֶה עָלֶיהָ כֶּלִי.

רַב אָמַר. צָרִיךְ לוֹמַר. כָּל חָמֵץ שֶׁיֵּשׁ לִי בְתוֹךְ בֵּיתִי וְאֵינִי יוֹדֵעַ בּוֹ יִבָּטֵל.

רַב אָמַר. צָרִיךְ לוֹמַר. אֲשֶׁר קִידְּשָׁנוּ בְמִצְוֹתָיו וְצִיָּונוּ עַל מִצְוַת בִּיעוּר חָמֵץ.

רַב אָמַר. הַטָּח בֵּיתוֹ חָמֵץ צָרִיךְ לְבָעֵר. תַּנֵּי. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. בְּצַק שֶׁעָשָׂאוֹ כּוּתָּת בָּטֵל. פָּתַר לָהּ. אוֹ חֲלוּקִין עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. אוֹ אָהֵן כּוּתָּת מָאִיס הִיא.

יִשְׂרָאֵל וְגוֹי שֶׁהָיוּ בָאִין בִּסְפִינָה וְחָמֵץ בְּיַד יִשְׂרָאֵל. חֲרֵי זֶה מוֹכְרוֹ לְגוֹי אוֹ נוֹתְנוֹ לוֹ מַתָּנָה. וְחוֹזֵר וְלוֹקְחוֹ מִמֶּנּוּ לְאַחַר הַפֶּסַח. וּבִלְבַד שֶׁיִּתְּנוֹ לוֹ מַתָּנָה גְּמוּרָה. אוֹמֵר הוּא יִשְׂרָאֵל לְגוֹי. עַד שֶׁאַתְּ לוֹקֵחַ בְּמָאתַיִם. עַד שֶׁאַתְּ לוֹקֵחַ לָךְ בְּמָאתַיִם. בּוֹא וְקַח לָךְ מִגּוֹי. בּוֹא וְקַח לָךְ מִיִּשְׂרָאֵל. שֶׁמָּא אֶצְטָרֵךְ וְאֶקַּח מִמְּךָ אַחַר הַפֶּסַח.

הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ. עַד שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְתוֹכוֹ. הַמַּשְׁכִּיר צָרִיךְ לְבָעֵר. מִשֶּׁיִּכָּנֵס לְתוֹכוֹ. הַשּׂוֹכֵר צָרִיךְ לְבָעֵר. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁמָּסַר לוֹ אֶת הַמַּפְתֵּחַ. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁלֹּא מָסַר לוֹ אֶת הַמַּפְתֵּחַ אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָעֵר.

אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּעִי. מָסַר לוֹ אֶת הַמַּפְתֵּחַ מָהוּ. אָמַר רִבִּי זְכַרְיָה חַתְנֵיהּ דְּרִבִּי לֵוִי. מַחֲלוֹקֶת רִבִּי שִׁמְעוֹן וַחֲכָמִים. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַמּוֹסֵר מַפְתֵּיחוֹ לְעַם הָאָרֶץ הַבַּיִת טָהוֹר. שֶׁלֹּא מָסַר לוֹ אֶלָּא שְׁמִירַת הַמַּפְתֵּחַ. תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן מְטַמֵּא.

גּוֹי שֶׁבָּא אֶצֶל יִשְׂרָאֵל וּבְיָדוֹ חָמֵץ אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָעֵר. הִפְקִיד אֶצְלוֹ צָרִיךְ לְבָעֵר. יִיחַד לוֹ בַּיִת אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָעֵר. לֹא בִיעֵר לְאַחַר הַפֶּסַח מָהוּ. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. מוּתָּר. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר. אָסוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. חֲמִיצוֹ שֶׁלְּגוֹי הוּא. יִשְׂרָאֵל הוּא שֶׁעָבַר עָלָיו וְלֹא בִיעֲרוֹ.

מָאן תַּנָּא לֹא יֵרָאֶה לְךָ. רִבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי. הָאוֹכֵל חָמֵץ מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָה. וְכֵן חָמֵץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח. חֲרֵי זֶה בְלֹא תַעֲשֶׂה וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. כָּל שֶׁאֵין בּוֹ כָּרֵת אֵין בּוֹ בְלֹא תַעֲשֶׂה. מוֹדֶה רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּאִסּוּר שֶׁהוּא אָסוּר. אִיסּוּרוֹ מָהוּ. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. אִיסּוּרוֹ דְּבַר תּוֹרָה. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵה תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. אִיסּוּרוֹ מִדִּבְרֵיהֶן. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. הַיּוֹם. מָה אֲנָן קַיָּימִין. אִם בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד. כְּבָר כָּתוּב [לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ]. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָין בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד תְּנֵיהוּ לְאַחַר הַמּוֹעֵד. מַה מְקַיֵּים רִבִּי שִׁמְעוֹן טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. הַיּוֹם. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. דְּתַנֵּי. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר. אוֹמֵר אֲנִי שֶׁלֹּא הָיָה פֶּסַח בְּמִצְרַיִם אֶלָּא יוֹם אֶחָד בִּלְבַד. שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. הַיּוֹם.

לֹא יֵרָאֶה לְךָ. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. לֹא יֵרָאֶה לְךָ. לְךָ אֵין אַתְּ רוֹאֶה. [אֲבָל] רוֹאֶה אַתְּ לַגָּבוֹהַּ. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. אֲפִילוּ לַגָּבוֹהַּ. מָאן דְּאָמַר. לְךָ אֵין אַתְּ רוֹאֶה רוֹאֶה לַגָּבוֹהַּ. בְּשֶׁהֶקְדִּישׁוֹ קוֹדֶם לְבִיעוּרוֹ. מָאן דְּאָמַר. אֲפִילוּ לַגָּבוֹהַּ. בְּשֶׁהֶקְדִּישׁוֹ לְאַחַר בִּיעוּרוֹ. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָא. תִּיפְתָּר בַּקָּדָשִׁים שֶׁהוּא חַיָּיב בַּאֲחֲרָיוּתָן כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן.

לֹא יֵרָאֶה לְךָ. [אִית תַּנֵּי תַּנֵּי.] לְךָ אֵין אַתְּ רוֹאֶה. רוֹאֶה אַתְּ בִּפְלַטְיָא. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. אֲפִילוּ בִּפְלַטְיָא. מָאן דְּאָמַר. לְךָ אֵין אַתְּ רוֹאֶה רוֹאֶה אַתְּ בִּפְלַטְיָא. בְּשֶׁהֶבְקִירוֹ קוֹדֶם לְבִיעוּרוֹ. מָאן דְּאָמַר. אֲפִילוּ בִּפְלַטְיָא. בְּשֶׁהֶבְקִירוֹ לְאַחַר בִּיעוּרוֹ. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה. תִּיפְתָּר בַּקָּדָשִׁים וגו׳.

הִבְקִיר חֶמְצוֹ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְאַחַר הַפֶּסַח מָהוּ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אָסוּר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מוּתָּר. מָתִיב רִבִּי יוֹחָנָן לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אֵין אַתְּ מוֹדֶה לִי מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָן שֶׁהוּא אָסוּר. אָמַר לֵיהּ. תַּמָּן אִיסּוּרוֹ גָּרַם לוֹ. הָכָא מָה אִית לָךְ [לְמֵימַר]. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה לְרִבִּי פִּנְחָס. נְהִיר אַתְּ כַּד חֲוִינָן אָמְרִין. אַתְיָא לְרִבִּי יוֹחָנָן כְּרִבִּי יוֹסֵה. וּדְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי מֵאִיר. אֵינָהּ כֵּן. אֶלָּא רִבִּי יוֹחָנָן חֲשַׁשׁ לְהַעֲרָמָה. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֹא חֲשַׁשׁ לְהַעֲרָמָה. מַה נְפַק מִבֵּינֵיהוֹן. נָפְלָה עָלָיו מַפּוֹלֶת. מָאן דְּאָמַר. הַעֲרָמָה. לֵית כָּאן הַעֲרָמָה. וְהוּא מוּתָּר. מָאן דְּאָמַר. זְכְיָיה. לֵית כָּאן זְכְיָיה. וְהוּא אָסוּר. הַכֹּל מוֹדִין בְּגֵר שֶׁמֵּת וּבִיזְבּוּז יִשְׂרָאֵל אֶת נְכָסָיו. מָאן דְּאָמַר. הַעֲרָמָה. מוּתָּר. וּמָאן דְּאָמַר. זְכְיָיה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. עֶבֶד שֶׁעָשָׂאוֹ רַבּוֹ אֲפוֹתִיקִי לַאֲחֵרִים וְשִׁיחְרְרוֹ. [מְשׁוּרַת הַדִּין אֵין הָעֶבֶד חַיָּיב כְּלוּם. אֶלָּא מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין וְכוֹתֵב שְׁטָר עַל דָּמָיו. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אֵינוֹ כוֹתֵב אֶלָּא מְשֻׁחְרָר.] מִי מְשֻׁחְרָר. רַב אָמַר. בֵּין רַבּוֹ רִאשׁוֹן בֵּין רַבּוֹ אַחֲרוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין לָךְ מְשֻׁחְרָר אֶלָּא רַבּוֹ רִאשׁוֹן בִּלְבַד. הָתִיב רִבִּי חַגַּי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. יִשְׂרָאֵל שֶׁהִלְוָה אֶת הַנָּכְרִי עַל חֲמִיצוֹ לְאַחַר הַפֶּסַח מוּתָּר בַּהֲנָיָיה. אֵין תֵּימַר. בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל הוּא. יְהֵא אָסוּר. מַה עָבַד לָהּ רַב. אָמַר רִבִּי יוּדָן. קַל הוּא בְּשִׁיחְרוּר. כְּהָדָא דְתַנֵּי. הְעוֹשֶׂה עַבְדּוֹ אֲפוֹתִיקִי. מְכָרוֹ אֵינוֹ מָכוּר. שִׁיחְרְרוֹ חֲרֵי זֶה מְשׁוּחְרָר. חֵיילֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן מִן הָדָא. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אֵינוֹ כוֹתֵב אֶלָּא מְשֻׁחְרָר. אִילּוּ הַמְשַׁעְבֵּד שָׂדֶה לַחֲבֵירוֹ וְהָלַךְ

וּמְכָרָהּ. שֶׁמָּא אֵין בַּעַל חוֹב בָּא וְטוֹרֵף. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. פָּתַח לָנוּ רִבִּי יוֹחָנָן פֶּתַח מֵאִיר כְּאוֹרָה. לֹא מָצָאנוּ עֶבֶד מִשְׁתַּחְרֵר וְחוֹזֵר וּמִשְׁתַּעְבֵּד. מֵעַתָּה לֹא יִכְתּוֹב שְׁטָר עַל דָּמָיו. אָמַר רִבִּי אִילָא. מוּטָב שֶׁיֹּאמַר לוֹ. תֵּן לִי מָאתַיִם זוּז שֶׁיֵּשׁ לִי בְיָדֶךָ. וְאַל יֹאמַר לוֹ. עַבְדִּי אַתָּה. רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי נַסָּא. אַתְיָא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל כְּרִבִּי מֵאִיר. כְּמַה דְּרִבִּי מֵאִיר קוֹנֵס בִּדְבָרִים. כֵּן רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל קוֹנֵס בִּדְבָרִים. דְּתַנֵּי. [שְׁטָר] יֵשׁ בּוֹ רִבִּית קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְאֵינוֹ גּוֹבֶה לֹא אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא אֶת הָרִיבִּית. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ גּוֹבֶה אֶת הָרִיבִּית.

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין הַכֶּלֶב יָכוֹל לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו. עַד אֵיכָן. רִבִּי אָבוּן רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק. עַד שְׁלֹשָׁה טְפָחִים.

ג משנה: הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֻמֵּץ בַּפֶּסַח בְּשׁוֹגֵג מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. בְּמֵזִיד פָּטוּר מִתַּשְׁלוּמִים וּמִדְּמֵי עֲצִים:

הלכה: תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק. מַתְנִיתָא בְּשֶׁהִפְרִישָׁהּ מַצָּה וְנִתְחַמְּצָה. אֲבָל אִם הִפְרִישָׁהּ חָמֵץ לֹא בָדָא. הִפְרִישׁ מַצָּה עַל חָמֵץ. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. כָּל תְּרוּמָה שֶׁאֵינָהּ מַתֶּרֶת אֶת הַשְּׁיָרִים לַאֲכִילָה אֵינָהּ תְּרוּמָה. [אֲפִילּוּ] הִפְרִישׁ חָמֵץ עַל מַצָּה. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ מִינָהּ עָלֶיהָ אֵינָהּ תְּרוּמָה. וַאֲפִילּוּ הֵימִינָהּ לְמָקוֹם אַחֵר אֵינָהּ תְּרוּמָה.

(עירס) אַרְבָּעַת רְבָעִים בִּפְנֵי עַצְמָן וְחִימְצָן. וְאַרְבָּעַת רְבָעִים בִּפְנֵי עַצְמָן וְעִירְבָן. אִם הִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם הָאוֹכֵל טֵבֶל. אֵינוֹ לוֹקֶה. מִשּׁוּם הָאוֹכֵל חָמֵץ בַּפֶּסַח. לוֹקֶה. אִיסּוּר חָמוּר חָל עַל אִיסּוּר קַל. וְאֵין אִיסּוּר קַל חָל עַל אִיסּוּר חָמוּר. אֲבָל אִם עִירְבָן וַאֲחַר כָּךְ חִימְצָן. אִם הִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם הָאוֹכֵל טֵבֶל. לוֹקֶה. מִשּׁוּם הָאוֹכֵל חָמֵץ בַּפֶּסַח. לוֹקֶה. אִיסּוּר חָמוּר חָל עַל אִיסּוּר קַל. וְאֵין אִיסּוּר קַל חָל עַל אִיסּוּר חָמוּר.

עָשָׂה כְרֵי וְהִשְׁתַּחֲוָוה לוֹ וּמִירְחוֹ וַאֲחַר כָּךְ אֲכָלוֹ. אִם הִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם אוֹכֵל טֵבֶל. אֵינוֹ לוֹקֶה. מִשּׁוּם הָאוֹכֵל עֲבוֹדָה זָרָה. לוֹקֶה. אִיסּוּר חָמוּר חָל עַל אִיסּוּר קַל. וְאֵין אִיסּוּר קַל חָל עַל אִיסּוּר חָמוּר. [אֲבָל אִם מִירְחוֹ וַאֲחַר כָּךְ הִשְׁתַּחֲוָה לוֹ. אִם הִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם אוֹכֵל טֵבֶל. לוֹקֶה. מִשּׁוּם עֲבוֹדָה זָרָה. לוֹקֶה. אִיסּוּר חָמוּר חָל עַל אִיסּוּר קַל. וְאֵין אִיסּוּר קַל חָל עַל אִיסּוּר חָמוּר.]

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֻמֵּץ בַּפֶּסַח לְמִי הוּא מְשַׁלֵּם. תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי יוֹחָנָן וּדְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּאִיתְפַּלְגוֹן. הַגּוֹזֵל תְּרוּמָה מֵאֲבִי אִמּוֹ כֹּהֵן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְשַׁלֵּם לַשֵּׁבֶט. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מְשַׁלֵּם לְעַצְמוֹ. אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. מִסְתַּבְּרָא יוֹדָה רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרִבִּי יוֹחָנָן בַּחוֹמֶשׁ שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם לַשֵּׁבֶט. אָמַר לֵיהּ. אוֹף אֲנָא סָבַר כֵּן. שֶׁכֵּן תְּרוּמָה טְמֵיאָה אֲפָרָהּ לַשֵּׁבֶט. אָתָא רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. אֲפִילּוּ עָלֶיהָ פְּלִיגִין.

רִבִּי יוֹסֵה בָּעֵי. הַנֶּהֱנֶה מִן הַהֶקְדֵּשׁ פָּחוּת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. [מָהוּ שֶׁיְּהֵא חַייָב בַּתַּשְׁלוּמִין. (אָמַר לֵיהּ.) נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם. פָּרָט לְפָחוּת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. לְרַבּוֹת (מָאן דְּאָמַר פָּרָט) [לַתַּשְׁלוּמִין. מָאן דְּאָמַר. פָּרָט. לְפָחוּת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה לַתַּשְׁלוּמִין] לְקָרְבָּן. מָאן דְּאָמַר. לְרַבּוֹת. בַּתַּשְׁלוּמִין. כְּמָה דְתֵימַר תַּמָּן. פָּחוּת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה מְזִיד. אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְשַׁלֵּם חוֹמֶשׁ וְאָשָׁם יְשַׁלֵּם לַשֵּׁבֶט. וְאָמַר אוֹף הָכָא כֵּן. אָמְרִין חֲבֵרַיָּא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא. הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֻמֵּץ בַּפֶּסַח. שׁוֹגֵג מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ. מֵזִיד פָּטוּר מִן הַתַּשְׁלוּמִין וּמִדְּמֵי הָעֵצִים. אָמַר לוֹן. תַּמָּן אֵינוֹ רָאוּי לְהַשְׁלִים עָלֶיהָ. בְּרַם הָכָא רָאוּי הוּא לְהַשְׁלִים עָלֶיהָ.

שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וּמֵזִיד בְּחֻמֵּץ. שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וּמֵזִיד בְּנָזִיר. שׁוֹגֵג בִּתְרוּמָה וּמֵזִיד בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. אֵין תִּפְתְּרִינָהּ לִשְׁנֵי דְבָרִים. נִיחָא. וְאֵין תִּיפְתְּרִינָהּ לְדָבָר אֶחָד. מַחֲלוֹקֶת רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

ד משנה: אֵילּוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם יוֹצֵא בָהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. בַּחִיטִּים וּבַשְּׂעוֹרִים וּבַכּוּסְמִין וּבְשִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל וּבַשִּׁיפוֹן וּבַדְּמַאי וּבְמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּיטְּלָה תְרוּמָתוֹ וּבְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ. חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר עֲשָׂאָן לְעַצְמוֹ אֵין יוֹצֵא בָהֶן. עֲשָׂאָן לִמְכּוֹר לַשּׁוּק יוֹצֵא בָהֶן:

הלכה: כְּתִיב וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיי. הָיִיתִי אוֹמֵר. יְהוּ כָל הַדְּבָרִים חַייָבִין בַּחַלָּה. תַּלְמוּד לוֹמַר מִלֶּחֶם. וְלֹא כָל לֶחֶם. אִם מִלֶּחֶם לֹא כָל לֶחֶם. אֵין לִי אֶלָּא לְחִטִּים וְלִשְׁעוֹרִים בִּלְבַד. [שְׁאָר מִינִין מְנַיִין.] תַּלְמוּד לוֹמַר רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם רִיבָּה. וְרִיבָּה אֶת הַכֹּל. רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כֵּן. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי זְעוּרָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל.

אָמַר רִבִּי מָנָא. אָזְלִית לְקֵיסָרִין וּשְׁמָעִית רִבִּי אַחָוָא בַּר זְעוּרָא (אָמַר וַאֲנָא) [אַבָּא] חֲוָה אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. נֶאֱמַר לֶחֶם בַּפֶּסַח וְנֶאֱמַר לֶחֶם בַּחַלָּה. מַה לֶּחֶם שֶׁנֶּאֱמַר בַּפֶּסַח דָּבָר שֶׁהוּא בָא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ. אַף לֶחֶם שֶׁנֶּאֱמַר בַּחַלָּה דָּבָר שֶׁהוּא בָא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ. וּבָדְקוּ וּמָצְאוּ שֶׁאֵין לָךְ בָּא לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ אֶלָּא חִטָּה הַמִּינִין הַלָּלוּ. וּשְׁאָר כָּל הַמִּינִין אֵינָן בָּאִין לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ אֶלָּא לִידֵי סִירְחוֹן.

רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר. קֶרְמִית חַייֶבֶת בַּחַלָּה. שֶׁהִיא בָאָה לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ. וְרַבָּנִין אָמְרִין. אֵינָהּ בָאָה לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ. וְיִבְדְּקוּהָ. עַל עִיקַּר בְּדִיקָתָהּ הֵן חוֹלְקִין. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר. בְּדָקוּהָ וּמָצְאוּ אוֹתָהּ שֶׁהִיא בָאָה לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ. וְרַבָּנִין אָמְרִין. בְּדָקוּהָ וְלֹא מָצְאוּ אוֹתָהּ שֶׁהִיא בָאָה לִידֵי מַצָּה וְחָמֵץ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. תַּפּוּחַ שֶׁרִיסְקוֹ וּנְתָנוֹ לְתוֹךְ עִיסָּה וְחִימְצָה. הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה. [שְׁעוֹרִין שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל מַיִם. אַף עַל פִּי שֶׁהִבְאִישׁוּ מֵימָיו. מוּתָּרִין.] תַּנִּי. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. מוּתָּר. רִבִּי אָחָא רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵה בַּר חֲנִינָה. מַה פְלִיגִין. בִּמְחַמֵּץ בְּמֵימָיו. אֲבָל בִּמְחַמֵּץ בְּגוּפוֹ דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. רִבִּי יוֹסֵי כְּדַעְתֵּיהּ. כְּמַה דּוּ אָמַר תַּמָּן. אֵין תַּבְשִׁילוֹ תַּבְשִׁיל בָּרוּר. כָּךְ הוּא אָמַר הָכָא. אֵין חִמְּצוֹ חָמֵץ בָּרוּר.

תַּנִּי. פַּגָּה שֶׁטְּמָנָהּ בְּתֶבֶן וַחֲרָרָה שֶׁטְּמָנָהּ בִּגְחָלִים. אִם הָיוּ מִקְצָתָן מְגוּלִּין נִיטָּלִין בַּשַּׁבָּת. וְאִם לָאו אֵין נִיטָּלִין.

מְנַיִין שֶׁהַכּוֹהֲנִים יוֹצְאִין יְדֵי חוֹבָתָן בַּחַלָּה וּבַתְּרוּמָה וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי בַּפֶּסַח. תַּלְמוּד לוֹמַר תֹּאכְלוּ מַצּוֹת. רִיבָּה.

יָכוֹל יֵצְאוּ יְדֵי חוֹבָתָן בַּבִּיכּוּרִים. תַּלְמוּד לוֹמַר בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תֹּאכְלוּ מַצּוֹת. מַצָּה הַנֶּאֱכֶלֶת בְּכָל מוֹשָׁב. יָצְאוּ הַבִּיכּוּרִים שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין בְּכָל מוֹשָׁב. הָתִיבוּן. הֲרֵי מַעֲשֵׂר שֵׁינִי הֲרֵי אֵינוֹ נֶאֱכָל בְּכָל מוֹשָׁב. רָאוּי הוּא לְהִיפָּדוֹת וּלְהֵיאָכֵל בְּכָל מוֹשָׁב. רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה בָּעֵי. (מֵעַתָּה) חַלָּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁינִיטְמָא כְּרִבִּי יוּדָה [מָהוּ. דְּתַנֵּי. לָקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֶׁנִּטְמָא יִפָּדֶה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. יִקָּבֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרִבִּי יוּדָא. מָה אִם מַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַצְמוֹ שֶׁנִּטְמָא הֲרֵי הוּא נִפְדֶּה. חַלָּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֶׁנִּטְמָא אֵינוֹ דִין שֶׁיִּפָּדֶה. אָמַר לָהֶן. לֹא. אִם אָמַרְתֶּם בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. שֶׁכֵּן הוּא נִפְדֶּה טָהוֹר בְּרִיחוּק מָקוֹם. תֹּאמְרוּ בַּלָּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. שֶׁאֵינוֹ נִפְדֶּה טָהוֹר בְּרִחוּק מָקוֹם.] הוֹאִיל וְאֵינוֹ רָאוּי לְהִיפָּדוֹת וְלֵיאָכֵל בְּכָל מוֹשָׁב אֵין יוֹצְאִין בּוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּעֵי. מֵעַתָּה חַלַּת עִיסַּת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בִּירוּשָׁלַם. הוֹאִיל וְאֵינָהּ רָאוּיָה לְהִיפָּדוֹת וּלְהֵיאָכֵל בְּכָל מוֹשָׁב אֵין יוֹצְאִין בָּהּ.

יָכוֹל יֵצְאוּ יְדֵי חוֹבָתָן בַּחַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר. תַּלְמוּד לוֹמַר שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכְלוּ. מַצָּה נֶאֱכֶלֶת כָּל שִׁבְעָה. וְאֵין חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר נֶאֱכָלִין כָּל שִׁבְעָה. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱכְלוּ חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר בְּכָל גְּבוּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא צָרַךְ הַשּׁוֹנֶה לְהוֹצִיאָן מִמּוֹשָׁב. רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁנֶּאֱכְלוּ חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל. לְפִיכָךְ לֹא צָרַךְ הַשּׁוֹנֶה לְהוֹצִיאָן מִמּוֹשָׁב. נִיחָא חַלּוֹת תּוֹדָה. וּרְקִיקֵי נָזִיר אֵינוֹ כֵן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֵית כָּאן נְזִירוּת. נְזִירוּת חוֹבָה הִיא. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא. תִּיפְתָּר שֶׁקָּרְבָה חַטָּאתוֹ בְּשִׁילֹה. וְעוֹלָתוֹ וּשְׁלָמָיו בְּנוֹב וְגִבְעוֹן. רִבִּי חֲנַנְיָה רִבִּי עֻזָּרָה בְעוֹן קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵה. שַׁלְמֵי חֲגִיגָה הַבָּאִים בְּבָמָה כְּשִׁירִים אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבַּעֲלִים לְשֵׁם חוֹבָה. אֶלָּא כְּרִבִּי יְהוּדָה. דְּרִבִּי יְהוּדָה אָמַר. חַטָּאת וּפֶסַח לְיָחִיד בְּבָמָה גְּדוֹלָה. אֵין חַטָּאת וּפֶסַח לְיָחִיד בְּבָמָה קְטַנָּה. לֹא אַתְיָא אֶלָּא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. מִכֵּיוָן שֶׁנִּזְרַק עָלָיו אֶחָד מִן הַדָּמִים הוּתַּר לִשְׁתּוֹת בַּיַּיִן וְלִיטַּמֵּא לַמֵּתִים.

רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי. אוֹתוֹ כְּזַיִת שֶׁאָדָם יוֹצֵא בּוֹ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח צָרִיךְ שֶׁלֹּא יְהֵא בּוֹ מַשְׁקִין. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. לְמִצְוָה אִיתְאֲמַרַת. רִבִּי בָּא אָמַר. לְמִצְוָה אִיתְאֲמַרַת. רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי אָמַר. לְעִיכּוּב אִיתְאֲמַרַת. מִילְתֵיהּ דְּרִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה אָמְרָה. לְעִיכּוּב אִיתְאֲמַרַת. הָתִיב רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה. וְהָתַנִּינָן. חַלּוֹת תּוֹדָה. אִית לָךְ מֵימַר. חַלּוֹת תּוֹדָה שֶׁאֵין בָּהֶן מַשְׁקִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. תַּמָּן רְבִיעִית מִתְחַלֶּקֶת לְכַמָּה מִינִין. וְהַיי דָּא אָמְרָה דָּא. יְכוֹל יֵצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בִּרְבִיכָה. תַּלְמוּד לוֹמַר. וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצּוֹת. מַצָּה שֶׁצְּרִיכָה שִׁימּוּר. יָצָאת זוֹ שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה שִׁימּוּר. מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה שִׁימּוּר. הָא אִם הָיְתָה צְרִיכָה שִׁימּוּר יוֹצְאִין בָּהּ. וְהָא תַנֵּי. יוֹצְאִין בְּמַצָּה מְתוּבֶּלֶת אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהּ טַעַם דָּגָן. וְהִיא שֶׁיֵּהֵא רוּבָּהּ דָּגָן. סָבְרִין מֵימַר. מְתוּבֶּלֶת מַשְׁקִין. נֹאמַר. מְתוּבֶּלֶת שׁוּמְשְׁמִין. מְתוּבֶּלֶת אֱגוֹזִים. וְהֵידָא אָמְרָה דָא. יָכוֹל שֶׁאִינוֹ יוֹצֵא בַּפֶּסַח אֶלָּא בְּפַת (חֲרָרָה) [הַדְרָאָה]. מְנַיִין אֲפִילּוּ כְּמַצַּת שְׁלֹמֹה. תַּלְמוּד לוֹמַר. תֹּאכְלוּ מַצּוֹת. רִיבָּה. אִם כֵּן מַה תַּלְמוּד לוֹמַר. לֶחֶם עוֹנִי. פְּרָט לְסוּרְסִין וּלְחַלַּת הַמַּסְרֵת וְלַאֲשִׁישָׁה.

יוֹצְאִין בְּמַצָּה עֲבָה עַד טֶפַח כְּלֶחֶם הַפָּנִים. יוֹצְאִין בְּמַצָּה נָא כְּדֵי שֶׁתִּיפָּרֵס וְלֹא תֵּיעָשֶׂה גִּידִין גִּידִין. מַצָּה הַיְשָׁנָה תַּפְלוּגְתָּא דְּבֵית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. מִכֵּיוָן שֶׁלֹּא עָשָׂאָהּ לְשֵׁם הַפֶּסַח דָּבָר בָּרִיא שֶׁלֹּא דֵיקְדֵּק בָּהּ. יוֹצְאִין בִּסְרוּקִין בֵּין מְצוּיָירִין בֵּין שֶׁאֵינָן מְצוּיָירִין. אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ. אֵין עוֹשִׂין סְרִיקִין מְצוּיָירִין בַּפֶּסַח.

תַּנֵּי. אָמַר רִבִּי יוּדָה. שָׁאַל בֶּייתוֹס בֶּן זוֹנִין אֶת רַבָּן גַּמְלִיאֵל וַחֲכָמִים בְּיַבְנֶה. מָהוּ לַעֲשׂוֹת סְרִיקִין הַמְצוּיָירִין בַּפֶּסַח. אָמְרוּ לוֹ. אָסוּר. מִפְּנֵי שֶׁהָאִשָּׁה מִשְׁתָּהָא בָּהֶן וְהֵן בָּאִין לִידֵי חֶמֶץ. אָמַר לָהֶן. אִם כֵּן יַעֲשׂוּ אוֹתָן בְּטִפּוֹס. אָמְרוּ לוֹ. יְהוּ אוֹמְרִים. כָּל הַסְּרִיקִין אֲסוּרִין וּסְרִיקֵי בֶּייתוֹס בֶּן זוֹנִין מוּתָּרִין. תַּנֵּי. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. עוֹשִׂין סְרִיקִין כִּרְקִיקִין. וְאֵין עוֹשִׂין רְקִיקִין כִּקְלוּסְקָאוֹת.

ה משנה: וְאֵילּוּ יְרָקוֹת שֶׁאָדָם יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח בַּחֲזֶרֶת וּבָעוּלְשִׁין וּבַתַּמְכָה וּבַחַרְחֲבִינָה וּבַמָּרוֹר. יוֹצְאִין בָּהֶן בֵּין לַחִין בֵּין כְּמוּשִׁין. אֲבָל לֹא כְבוּשִׁים וְלֹא שְׁלוּקִין וְלֹא מְבוּשָּׁלִין. וּמִצְטָרְפִין בְּכַזַּיִת. וְיוֹצְאִין בַּקֶּלַח שֶׁלָּהֶן וּבַדְּמַאי וּבְמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּיטְּלָה תְרוּמָתוֹ וּבְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ׃

הלכה: בַּחֲזֶרֶת. חַסִּין. בָּעוּלְשִׁין. טְרוֹקְסִימוֹן. וּבַתַּמְכָה. גִּנְגִּידִין. בַּחַרְחֲבִינָה. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. יסי חלי. וּבַמָּרוֹר. יָרָק מָר וּפָנָיו מַכְסִיפִין וְיֵשׁ לוֹ שָׁרָף. הָתִיבוּן. הֲרֵי חֲזֶרֶת מָתוֹק. הֲרֵי אֵינוֹ קָרוּי חֲזֶרֶת אֶלָּא מָתוֹק. רִבִּי חִיָּיה בְשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. כָּל עַצְמָן אֵין הַדָּבָר תָּלוּי אֶלָּא בַּחֲזֶרֶת. מַה חֲזֶרֶת תְּחִילָּתָהּ מָתוֹק וְסוֹפָהּ מָר. כָּךְ עָשׂוּ הַמִּצְרִיִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בְמִצְרַיִם. בַּתְּחִילָּה בְּמִיטַב הָאָרֶץ הוֹשִׁב אֶת אָבִיךָ וְאֶת אַחֶיךָ. וְאַחַר כָּךְ וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה בְּחוֹמֶר וּבִלְבֵנִים.

בֵּין כְּמוּשִׁין. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. אֲבָל לֹא כְמוּשִׁין. אָמַר רַב חִסְדָּא. מָאן דְּאָמַר. כְּמוּשִׁין. בְּקֶלַח. מָאן דְּאָמַר. אֲבָל לֹא כְמוּשִׁין. בָּעֲלִין.

רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. זַיִת כָּבוּשׁ אוֹמֵר עָלָיו. בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ. רִבִּי בִּנְיָמִין בַּר יֶפֶת בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. יָרָק שָׁלוּק אוֹמֵר עָלָיו. שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִדְבָרוֹ. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְרִבִּי בִּנְיָמִין בַּר יֶפֶת. אֲבָל לֹא כְבוּשִׁין וְלֹא שְׁלוּקִין וְלֹא מְבוּשָׁלִין. אִם בְּעֵיינָן הֵם יֵצֵא בָהֶם יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. מָאן יָדַע מִשְׁמַע מִן רִבִּי יוֹחָנָן יְאוּת. רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא אוֹ רִבִּי בִּנְיָמִין. לֹא רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. וְעוֹד מִן הָדָא. מִן מַה דַאֲנַן חַמְיִין רַבָּנִין עָלִין לַבְרַייְתָה וְנָסְבִין תּוּרְמוּסִין וּמְבָרְכִין עֲלֵיהוֹן. בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה. וְתוּרְמוּסִין לֹא שְׁלוּקִין הֵן. אִין תֵּימַר. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁאָמְרָה תוֹרָה מְרוֹרִים. תּוּרְמוּסִין כֵּיוָן שֶׁשְּׁלָקָן בָּטְלָה מָרָתָן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. וּלֹא פְלִיגִין. זַיִת עַל יְדֵי שֶׁדַּרְכּוֹ לֵיאָכֵל חַי. אֲפִילוּ כָבוּשׁ בְּעֵינוֹ הוּא. יָרָק כֵּיוָן שֶׁשְּׁלָקוֹ נִשְׁתַּנָּה.

ו משנה: אֵין שׁוֹרִין אֶת הַמּוּרְסָן לַתַּרְנְגוֹלִים אֲבָל חוֹלְטִין. הָאִשָּׁה לֹא תִשְׁרֶה אֶת הַמּוּרְסָן שֶׁתּוֹלִיךְ בְּיָדָהּ לַמֶּרְחָץ אֲבָל שָׁפָל הִיא בִּבְשָׁרָהּ יָבֵשׁ. לֹא יִלְעוֹס אָדָם חִטִּים וְיִתֵּן עַל גַּבֵּי מַכָּתוֹ בַּפֶּסַח מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצוֹת:

הלכה: תַּנֵּי. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי אָמַר מִשּׁוּם אָבִיו. אֵי זוֹ הִיא הַמְּעִיסָּה. הַנּוֹתֵן חַמִּין לְתוֹךְ קֶמַח. חֲלִיטָה. קֶמַח לְתוֹךְ חַמִּין. וְהָכָא בֵּין חַמִּים לְתוֹךְ מוּרְסָן בֵּין מוּרְסָן לְתוֹךְ חַמִּין.

בְּשֶׁיֵּשׁ בָּהֶן שַׁמְנוּנִית. מָלוּגְמָא שֶׁנִּסְרְחָה. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. זָקוּק לְבָעֵר. וְאִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. אֵין זָקוּק לְבָעֵר. מָאן דְּאָמַר. זָקוּק לְבָעֵר. בְּשֶׁנִּתְחַמְּצָה וְאַחַר כָּךְ נִסְרְחָה. וּמָאן דְּאָמַר. אֵינוֹ זָקוּק לְבָעֵר. בְּשֶׁנִּסְרְחָה וְאַחַר כָּךְ נִתְחַמְּצָה.

ז משנה: אֵין נוֹתְנִין אֶת הַקֶּמַח לֹא לְתוֹךְ חֲרוֹסֶת וְלֹא לְתוֹךְ חַרְדָּל אִם נָתַן יֹאכַל מִיָּד וְרִבִּי מֵאִיר אוֹסֵר. אֵין מְבַשְּׁלִין אֶת הַפֶּסַח לֹא בְמַשְׁקִין וְלֹא בְמֵי פֵרוֹת אֲבָל סָכִין וּמַטְבִּילִין אוֹתוֹ בָהֶן. מֵי תַּשְׁמִישָׁיו שֶׁל נַחְתּוֹם יִשָּׁפְכוּ מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצִין:

הלכה: [תַּנֵּי.] אֵין נוֹתְנִין אֶת הַקֶּמַח לְתוֹךְ חֲרוֹסֶת אוֹ לְתוֹךְ חַרְדָּל. אִם נָתַן יֹאכַל מִיָּד וּבְלְבַד שֶׁלֹּא יִשְׁהֶא. רִבִּי מֵאִיר אוֹסֵר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁהֶא.

כָּתוּב וּבָשֵׁל מִבּוּשָׁל בַּמָּיִם. אֵין לִי אֶלָּא מַיִם. מְנַיִין לְרַבּוֹת שְׁאָר מַשְׁקִין. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבָשֵׁל מִבּוּשָׁל [מִכָּל מָקוֹם.] עַד כְּדוֹן קְרִבִּי עֲקִיבָה. קְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. קַל וָחוֹמֶר. מָה אִם מַיִם שֶׁאֵינָן מְפִיגִין טַעֲמָן אַתְּ אָמַר. אָסוּר. שְׁאָר מַשְׁקִין שֶׁמְּפִיגִין טַעֲמָן לֹא כָל שֶׁכֵּן.

אֵין לָשִׁין מַצָּה בְּמַשְׁקִין אֲבָל מְקַטְּפִין אוֹתָהּ בְּמַשְׁקִין. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה. אֲנִי הָיִיתִי עִם רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בִּסְפִינָה וְלַשְׁתִּי מַצָּתָן בְּמַשְׁקִין. אֵין לָשִׁין מַצָּה בְּרוֹתְחִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן חוֹלְטִין. וְלֹא בְפוּשָׁרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצִין. אֲבָל לָשִׁין אוֹתָן בְּצוֹנְנִין. וְהָא תַנִּינָן. כָּל הַמַּנְחוֹת נִילוֹשׁוֹת בְּפוּשָׁרִין [וּמְשַׁמְּרָן שֶׁלֹּא יַחֲמִיצוּ]. רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. תַּמָּן הַדָּבָר מְסוּר לַכֹּהֲנִים וְהַכֹּהֲנִים זְרִיזִין הֵן. וְהָכָא הַדָּבָר מְסוּר לַנָּשִׁים וְהַנָּשִׁים עֲצֵילוֹת הֵן. לֹא צוּרְכָה דְלֹא. הַכֹּהֲנִים עַצְמָן מָהוּ שֶׁיְּלוֹשׁוּ מַצָּתָן בְּפוּשָׁרִין. יָבֹא כְהָדָא תַּנָּא. רִבִּי זְכַרְיָה חַתְנֵיהּ דְּרִבִּי לֵוִי. נָדָה חוֹפֶפֶת וְסוֹרֶקֶת. [כֹּהֶנֶת אֵינָהּ חוֹפֶפֶת וְסוֹרֶקֶת. נָדָה כֹּהֶנֶת חוֹפֶפֶת וְסוֹרֶקֶת.] שֶׁלֹּא לַחֲלוֹק בֵּין נִידָּה לְנִידָּה. וְהָכָא שֶׁלֹּא לַחֲלוֹק בֵּין מַצָּה לְמַצָּה.

מֵי תַּשְׁמִישָׁיו שֶׁל שֶׁלְּנַחְתּוֹם יִשָּׁפְכוּ. מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצִין. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. שׁוֹפְכָן בְּמָקוֹם אַשְׁבּוֹרָן. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. שׁוֹפְכָן בְּמָקוֹם קַטֶּפֶרֶס. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מָאן דְּאָמַר. שׁוֹפְכָן בְּמָקוֹם אַשְׁבּוֹרָן. כְּשֶׁהָיָה אַשְׁבּוֹרָן גָּדוֹל. מָאן דְּאָמַר. בְּמָקוֹם קַטֶּפֶרֶס. בְּשֶׁהָיָה קַטֶּפֶרֶס גָּבוֹהַּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי פִּינְחָס בְּשֵׁם רִבִּי אִילָא. הָכֵין הֲוָה הָדָא דְאָמַר. שׁוֹפְכָן בְּמָקוֹם

בְּסִימָה דְּרוּמְיָה.

זִיתוֹס הַמְצָרִי. זַיְיתָיָה.

וְזִימֵי שֶׁלְצַבָּעִין. דּוּ יְהַב בְּגַוֵּיהּ קוּצָם בְּגִין דִּיקְלוֹט צִיבְעָא.

עֲמִילָן שֶׁלְטַבָּחִין. אָמַר רִבִּי חִיָּיא בַּר בָּא. מֵבִיא מְלִילוֹת שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ וְכוֹתְשָׁן וְעוֹשֶׂה אוֹתָן כְּחַלּוֹת חָרִיעַ. וְנוֹתֵן בִּקְדֵירָה. וְהוּא עֲבִיד כֵּילָדִין.

וְקוֹלָן שֶׁלְסוֹפְרִין. בְּאַלֶכְסַנְדְּרִיָּאה עָבְדִין אַמְבַּטְיוֹת שֶׁל בָּצֵק.

רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. אַף תַּכְשִׁיטֵי נָשִׁים. אִית תַּנְיֵי תַנֵּי. תַּכְשִׁיטֵי. וְאִית תַּנְיֵי תַנֵּי. טִיפּוּלֵי. מָאן דְּאָמַר. טִיפּוּלֵי. כָּל שֶׁכֵּן תַּכְשִׁיטֵי. מָאן דְּאָמַר. תַּכְשִׁיטֵי. הָא טִיפּוּלֵי לֹא.

כָּתוּב כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ. לְרַבּוֹת כּוּתָח הַבַּבְלִי וְשֵׁכָר הַמָּדִי וְחוֹמֶץ הָאֲדוֹמִי שֶׁיְּהוּ בָאַזְהָרָה. יָכוֹל יְהוּ בְהִכָּרֵת. תַּלְמוּד לוֹמַר כִּי כָּל אֹכֵל חָמֵץ וְנִכְרְתָה. חֲבֵרַיָּא בְעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. הָכָא כְתִיב כָּל וְהָכָא כְתִיב כָּל. הָכָא אַתְּ מַרְבֶּה וְהָכָא אַתְּ מְמַעֵט. אָמַר לוֹן. כָּאן רִיבָּה בָאוֹכְלִין וְכָאן רִיבָּה בָּנֶאֱכָלִין. הָתִיבוֹן. וְהָתַנֵּי. יוֹצְאִין בְּמַצָּה מְתוּבֶּלֶת אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהּ טַעַם דָּגָן. וְהֵיא שֶׁיְּהֵא רוּבָהּ דָּגָן. וְאֵילּוּ הוֹאִיל וְרוּבָן חָמֵץ יְהֵא חַיָּיב. אָמַר לוֹן. שַׁנְיָיא הִיא. דִּכְתִיב לֶחֶם. וְאֵילּוּ אֵינָן לֶחֶם. הָתִיב רִבִּי יוֹסֵה. וְהָתַנֵּי. כָּל עַצְמוֹ אֵינוֹ קָרוּי לֶחֶם אֶלָּא מַצָּה. שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עוֹנִי. וְהָכָא אַתְּ יְלִיף מַצָּה מֵחָמֵץ. וְעוֹד מִן הָדָא דְתַנֵּי. יוֹצֵא הוּא אָדָם יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּרָקִיק שֶׁרוּי וּבְרָקִיק מְבוּשָּׁל שֶׁלֹּא נִמְחָה. לֹא אָמַר אֶלָּא שֶׁלֹּא נִמְחָה. הָא אִם נִמְחָה לֹא. וּלְעִנְיַן חָמֵץ אַתְּ אָמַר. הִמְחָה אֶת הֶחָמֵץ וּגְמָיוֹ חַיָּיב. מַאי כְדוֹן. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי אִידִי. אֵין חִימּוּצוֹ חִימּוּץ בָּרוּר. מָהוּ שֶׁיְּלָקֶה. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. רִבִּי לָא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אַף לִלְקוֹת אֵין לוֹקֶה. דְּתַנֵּי. עַל חָמֵץ בָּרוּר חַיָּיב כָּרֵת וְעַל עֵירוּבוֹ סוֹפֵג אַרְבָּעִים. רַב אָמַר. זֶה סִיעוֹר. וְאָמַר. זֶה כּוּתָּח הַבַּבְלִי וְשֵׁכָר הַמָּדִי. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא קוֹמֵי רִבִּי לָא. תִּיפְתָּר בְּחָמֵץ וּמַצָּה שֶׁנִּתְעָרְבוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. קַשְׁיְתָהּ עַל הָדָא דְּרִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא. מָה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁרוּבּוֹ חָמֵץ. חַיָּיב כָּרֵת. אִם בְּשֶׁרוּבּוֹ מַצָּה. יוֹצֵא בָהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. תַּנָּא רִבִּי יוֹשִׁעְיָה אוֹנְיָיה. תִּיפְתָּר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חָמֵץ וְאֵין בּוֹ כְזַיִת. רִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. כָּל שֶׁהוּא לְמַכּוֹת.

רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּשֵׁם רַב. קֻדֵּירָה שֶׁבִּישֵּׁל בָּהּ [מוּדָּה] לֹא יְבַשֵּׁל בָּהּ מֵאוֹתוֹ הַמִּין אֶלָּא לְאַחַר הַפֶּסַח. הָא מִמִּין אַחֵר מוּתָּר וּבִלְבַד לְאַחַר שְׁלֹשָׁה תַּבְשִׁילִין. כְּשֵׁם שֶׁהוּא בָטֵל עַל שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ כָּךְ יְבָטֵל עַל מִינוֹ. מִין מְעוֹרֵר עַל מִינוֹ לֵיאָסֵר. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי. רִבִּי אַבָּהוּ מְפַקֵּד לְטָחוֹנַיָּיא דִּלָּא מִיתֵּן קוּפָּיָא אִילֵּין עַל אִילֵּין דִּלָּא יִרְתְּחָן וְיִחְמְצָן. רִבִּי חִינְנָא בַּר פַּפָּא אָזַל לֵיהּ גַּבֵּי טָחוֹנַיָּיא. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן טָחַן לֵיהּ צָרָךְ. רִבִּי אָבוּן הוֹרֵי לְטָחוֹנַיָּיא מִיתֵּן טַרְטוֹן דְּמַיי בְּגִין מוֹדָיָיה וּמְתַלְּגָא אַרְבָּעָה זִימְנִין. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. בָּעֲשָׂבִין שָׁרֵי. מְטָנְנָה אֲסִיר. וְחָרָנָה מִיחְלַף. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל. וְאַפִּילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר. בָּעֲשָׂבִין שָׁרֵי. בְּלוּקְטָן מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעֲלָן. מָה. דְּטַלָּא פְּיָיגָא מִינְּהוֹן.

ב משנה: בָּצֵק שֶׁבְּסִדְרֵי הֶעָרִיבָה אִם יֵשׁ כַּזַּיִת בְּמָקוֹם אֶחָד חַיָּיב לְבָעֵר פָּחוּת מִיכֵּן בָּטֵל בְּמִיעוּטוֹ. וְכֵן לְעִנְיַן הַטּוּמְאָה אִם הִקְפִּיד עָלָיו חוֹצֵץ אִם רוֹצֶה הוּא בְקִיּוּמוֹ חֲרֵי הוּא כָעֲרִיבָה. בָּצֵק הַחֵרֵשׁ אִם יֵשׁ כַּיּוֹצֵא בּוֹ שֶׁהֶחְמִיץ חֲרֵי זֶה אָסוּר:

הלכה: חֲבֵרַיָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹשִׁעַ בֶּן לֵוִי. בְּנִקְלָף כּוּלּוֹ כְּאַחַת. עַד כְּדוֹן לַח. יָבֵשׁ. מֵאַחַר שֶׁאֵילּוּ הָיָה לַח הָיָה נִקְלָף כּוּלּוֹ כְּאַחַת. וַאֲפִילּוּ יָבֵשׁ כְּסֵדֶר הַזֶּה.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָה. שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵתִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת. אֵין הַבַּיִת מְצָרֵף. בְּתוֹךְ הַכֶּלִי. הַכֶּלִי מְצָרֵף. וְהָא תַנִּינָן. פָּחוּת מִיכֵּן בָּטֵל בְּמִיעוּטוֹ. כָּאן בְּתָלוּשׁ וְכָאן בִּמְחוּבָּר. מַהוּ. מִיעֲטוֹ בָּטֵל. אוֹ מִכֵּיוָן שֶׁנִּרְאֶה לְבָעֵר צָרִיךְ לְבָעֵר אֶת כּוּלּוֹ. עַד אֵיכָן. סָבְרִין מֵימַר. עַד רוּבָּהּ שֶׁלָּעֲרֵבָה. מָה. מִיעֵט רוּבָּהּ שֶׁלָּעֲרֵבָה בָּטֵל. אוֹ מִכֵּיוָן שֶׁנִּרְאֶה לְבָעֵר צָרִיךְ לְבָעֵר אֶת כּוּלּוֹ. (תַּמָּן אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָה. שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת. אֵין הַבַּיִת מְצָרֵף. בְּתוֹךְ הַכֶּלִי. הַכֶּלִי מְצָרֵף. וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין.)

אִם הִקְפִּיד עָלָיו חוֹצֵץ הוּא לְטָבִילָה. וְאִם לָאו אֵינוֹ חוֹצֵץ לְטָבִילָה הִיא טְבִילָה הִיא חֲזָיָיה. אֵינוֹ חִיבּוּר לְטוּמְאָה. מִן הָדָא. אִם רוֹצֶה הוּא בְקִיּוּמוֹ חֲרֵי הוּא כָעֲרִיבָה. וְאִם לָאו כְּגוּפָהּ שֶׁלָּעֲרִיבָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כָּךְ שָׁנָה רִבִּי. צוֹאָה שֶׁתַּחַת הַכִּפֶּא חִיבּוּר לְטוּמְאָה וְאֵינוֹ חִיבּוּר לַחֲזָיָיה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר כַּהֲנָא. אֲבָר מְדוּלְדָּל צְפוּרֶן מְדוּלְדֶּלֶת וְצוֹאָה שֶׁתַּחַת הַכִּפֶּא וְהִידּוּק קִירוֹתָיו וְכָרְעָיו. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. אַף כִּשּׁוּת שֶׁלִּיקְטוֹ חִיבּוּר לְטוּמְאָה וְאֵינוֹ חִיבּוּר לַחֲזָיָיה. מַה בֵּין טוּמְאָה מַה בֵּין חֲזָיָיה. אָמַר רִבִּי לָא. בְּהַזָּיָיה כָתוּב וְהִזָּה עַל הָאֹהֶל וְעַל כָּל הַכֵּלִים. וְעַל כָּל הַמְקוּיָּימִין שֶׁבַּכֶּלִי. בְּרַם הָכָא לָכֶם. כָּל שֶׁהוּא לְצוֹרֶךְ לָכֶם.

תַּמָּן אָמְרִין. טְרַקְטָה. הוֹרֵי רִבִּי יִצְחָק מִיעֲבַד חַד. תְּרֵיי תָּלָתָא אָסוּר. אֶלָּא אֵין שָׁזַג יָדוֹי בָּמַיָּיא. תַּנֵּי. קוּבָּטִיּוֹת בִּירָתִיּוֹת צָרִיךְ לְבָעֵר. הוֹרֵי רִבִּי יַסַּי בְּאֵילִּין פְּלוּלִינָא צָרִיךְ לְבָעֵר.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בָּצַק שֶׁצִּינֵּן. לֹא הָיָה שָׁם אַחֵר כְּיוֹצֵא בּוֹ שֶׁהֶחֱמִין עַד אֵיכָן. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי עוּלָּא דְקַיְסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. עַד כְּדֵי הֵילּוּךְ אַרְבָּעַת מִיל.

ג משנה: כֵּיצַד מַפְרִישִׁין חַלַּת טוּמְאָה בְּיוֹם טוֹב. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא תִקָּרֵא לָהּ שֵׁם עַד שֶׁתֶּאָפֶה. בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר תַּטִּיל לַצּוֹנְנִין. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא זֶהוּ חֻמָּץ שֶׁמּוּזְהָרִין עָלָיו בְּכָל יֵרָאֶה וּבְכָל יִמָּצֵא אֶלָּא מַפְרִשַׁתָּהּ וּמַנַּחְתָּהּ עַד הָעֶרֶב וְאִם הֶחֱמִיצָה הֶחֱמִיצָה:

הלכה: מַתְנִיתָא בְּשֶׁנִּיטְמֵאת לְאַחַר גִּילְגּוּלָהּ. אֲבָל אִם נִיטְמֵאת קוֹדֶם לְגִילְגּוּלָהּ יַעֲשֶׂנָּהּ קִבִּין. בְּלָשָׁהּ בְּיוֹם טוֹב. אֲבָל אִם לָשָׁהּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב כְּהָדָא דְתַנֵּי. הַלָּשׁ עִיסָּה בְּיוֹם טוֹב מַפְרִישׁ חַלָּתָהּ בְּיוֹם טוֹב. לָשָׁהּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְשָׁכַח לְהַפְרִישׁ חַלָּתָהּ. אָסוּר לְטַלְטְלָהּ. אֵין צוֹרֶךְ לוֹמַר. לִיטּוֹל מִמֶּנָּהּ. עִירֵס. לֹא אָמַר אֶלָּא לָשׁ. הָא עִירֵס לֹא. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל אָחוֹי דְּרִבִּי בְּרֶכְיָה. תִּיפְתָּר בְּעִיסָּה טְמֵיאָה שֶׁאֵינוֹ מַפְרִישׁ חַלָּתָהּ אֶלָּא בַּסּוֹף. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. בְּדִין הָיָה בְּעִיסָּה טְהוֹרָה שֶׁלֹּא יַפְרִישׁ חַלָּתָהּ אֶלָּא בַּסּוֹף. תַּקָּנָה תִּיקְּנוּ בָהּ שֶׁיַּפְרִישֶׁנָּהּ תְּחִילָּה. שֶׁלֹּא תִטְמָא אֶת הָעִיסָּה. מַתְנִיתָא בְּיוֹם טוֹב שֶׁלְּפֶסַח. הָא בָעֲצֶרֶת וּבַחַג מוּתָּר. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן רִבִּי חוּנָא בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. אֲפִילּוּ בָעֲצֶרֶת וּבַחַג אָסוּר. עַל שֵׁם כָּל מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה בָהֶם.

מַה בֵּינָהּ לְקָנִיבַת יָרָק שֶׁלְּתִרוּמָה. זוֹ רְאוּיָה לַאֲכִילָה. וְזוֹ אֵינָהּ רְאוּיָה לַאֲכִילָה. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּעָיְין. מַה בֵּינָהּ לְבוֹרֵר קִטְנִית בְּיוֹם טוֹב.

כֵּיצַד יַעֲשֶׂה עַל דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. מַעֲרִים וְאוֹמֵר. זוֹ אֲנִי רוֹצֶה לוֹכַל [וְזוֹ אֲנִי רוֹצֶה לֶאֱכוֹל.] וְאוֹפֶה אֶת כּוּלָּהּ. וּכְשֶׁהוּא רוֹדֶה מַעֲרִים וְאוֹמֵר. זוֹ אֲנִי רוֹצֶה לְיַיֵּשֵׁן. זוֹ אֲנִי רוֹצֶה לְיַיֵּשֵׁן. וּמְשַׁיֵּיר אַחַת.

אָמַר לוֹ רִבִּי יוֹשִׁעַ. לֹא נִמְצֵאתָ כְשׁוֹרֵף קֳדָשִׁים בְּיוֹם טוֹב. אָמַר לוֹ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. מֵאֵילֵיהֶן הֵן נִשְׂרָפִין. אָמַר לוֹ רִבִּי יוֹשִׁעַ. לֹא נִמְצֵאתָ עוֹבֵר עַל בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא. אָמַר לוֹ. מוּטָב לַעֲבוֹר מִצְוָה בִלֹּא תַעֲשֶׂה שֶׁלֹּא בָאת לְפָנָיו מִמִּצְוָה בִלֹּא תַעֲשֶׂה שֶׁבָּאת לְפָנָיו.

[אָמַר רִבִּי פִינְחָס. אַתְיָין אִילֵּין פְּלוּגְתָּא כְּאִילֵּין פְּלֻגְוָותָא.

דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַנִּיתָּנִין בְּמַתָּנָה אַחַת וכו׳. אָמַר לוֹ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְלֹא נִמְצֵאתָ עוֹבֵר עַל בַּל תִּגְרַע. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְלֹא נִמְצֵאתָ עוֹבֵר עַל בַּל תּוֹסִף. אָמַר לוֹ. מוּטָב לַעֲבוֹר עַל מִצְוָה בִלֹּא תַעֲשֶׂה שֶׁלֹּא בָאת לְפָנַי מִמִּצְוָה בִלֹּא תַעֲשֶׂה שֶׁבָּאת לְפָנַי.]

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. יִקָּרֵא לָהּ שֵׁם וְיִרְדֶּנָּהּ. אָסוּר לְטַלְטֵל. וְיִרְדֶּנָּהּ וְיִקָּרֵא לָהּ שֵׁם. שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיֹאכַל. וְיִרְדֶּנָּהּ וְיִקָּרֵא לָהּ שֵׁם וְיוֹלִךְ עִמָּהּ אַחֶרֶת לְקֶרֶן זָוִית. כַּהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. מְטַלְטְלִין תְּרוּמָה טְהוֹרָה עִם הַטְּמֵיאָה עִם הַחוּלִּין. וְלָא דַמְיָא. תַּמָּן טְמֵיאָה לְצוֹרֶךְ טְהוֹרָה. בְּרַם הָכָא חוּלִּין לְצוֹרֶךְ טְמֵיאָה. חֲבֵרַיָּא בָעֵיי. וַיְשַׁלְּחֶנָּה לַאֲשָׁפָּה וַיְקַדְּשֶׁנָּה. וְיֵשׁ אָדָם מַקְדִּישׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. וַיְקַדְּישֶׁנָּה וַיְשַׁלְּחֶנָּה לַאֲשָׁפָּה. וְיֵשׁ אָדָם מַבְקִיר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ.

רִבִּי יִרְמְיָה בָעֵי. וַיַּפְרִידֶנָּהּ וַיְשַׁלְּחֶנָּה לַאֲוִיר הַבַּיִת וְיִקָּרֵא לָהּ שֵׁם. תַּמָּן אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. שְׁנֵי חֲצָיֵי זֵיתִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת. אֵין הַבַּיִת מְצָרֵף. בְּכֶלִי הַכֶּלִי מְצָרֵף. וְהָכָא הוּא אוֹמֵר (אָכֵן) [הָכֵן]. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. עַד שֶׁהוּא בָאֲוִיר הַבַּיִת יִקָּרֵא לָהּ שֵׁם. אֲוִיר הַבַּיִת מְצָרֵף לַחָלָה. אֵין קַרְקַע הַבַּיִת מְצָרֵף לַחֻמֵּץ.

אִתּוֹ וְאֶת בְּנוֹ שֶׁנָּפְלוּ לַבּוֹר. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. יַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹן עַל מְנָת לִשְׁחוֹט וְיִשְׁחוֹט. וְהַשֵּׁינִי עוֹשִׂין לוֹ פַּרְנָסָה שֶׁלֹּא יָמוּת. רִבִּי יוֹשֻׁעַ אוֹמֵר. יַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹן עַל מְנָת לִשְׁחוֹט וְלֹא יִשְׁחוֹט וְיַעֲרִים וְיַעֲלֶה אֶת הַשֵּׁינִי. אַף עַל פִּי שֶׁחִישֵּׁב שֶׁלֹּא לִשְׁחוֹט אֶחָד מֵהֶן מוּתָּר. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. מִחְלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. תַּמָּן הוּא אָמַר. אָסוּר לְהַעֲרִים. וְהָכָא הוּא אָמַר. מוּתָּר לְהַעֲרִים. הָכָא מְשׁוּם בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא. תַּמָּן מָה אִית לָךְ. מִחְלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. תַּמָּן הוּא אָמַר. מוּתָּר לְהַעֲרִים. וְהָכָא הוּא אָמַר. אָסוּר לְהַעֲרִים. אָמַר רִבִּי אִידִי. כָּאן שְׁבוּת. וְכָאן חִיּוּב חַטָּאת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תַּמָּן כְּדֵי לָחוּשׁ עַל נִכְסֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. הָכָא מָה אִית לָךְ.

רִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי יְאשִׁיָה. חַד כְּהֶדְיֵן וְחַד כְּהֶדְיֵן. דָּרַשׁ רִבִּי בֶּרֶכְיָה כְּהָדָא דְבֶן בְּתֵירָה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. תִּפַּח תִּלְטוֹשׁ בְּצוֹנְנִין. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין פְּלִיגִין. דָּמַר רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רִבִּי מַחֲלוֹקֶת וְחָזַר וְשָׁנָה סְתָם. הֲלָכָה כְּסְתָם.

ד משנה: רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שָׁלֹשׁ נָשִׁים לָשׁוֹת כְּאַחַת אוֹפוֹת בְּתַנּוּר אֶחָד זוֹ אַחַר זוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים שָׁלֹשׁ נָשִׁים עוֹסְקוֹת בַּבָּצֵק אַחַת לָשָׁה וְאַחַת עוֹרֶכֶת וְאַחַת אוֹפָה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר לֹא כָל הַנָּשִׁים וְלֹא כָל הָעֵצִים וְלֹא כָל הַתַּנּוּרִים שָׁוִין. זֶה הַכְּלָל תִּפַּח תִּלְטוֹשׁ בְּצוֹנְנִין:

הלכה: תַּנֵּי. הָרִאשׁוֹנָה כְּדֵי שֶׁיְּהֵא כְדֵי הַסִּיקָה. וְהַשֵּׁנִיָּה כְּדֵי שְׁנֵי הַסִּיקִין וַאֲפִייָה אַחַת. וְהַשְּׁלִישִׁית כְּדֵי שְׁלֹשָׁה הַסִּיקִין וּשְׁתֵּי אֲפִיּוֹת. אִם עָשָׂת כְּפִי רִאשׁוֹן אַחֲרוֹן כְּדֵי שְׁלֹשָׁה הַסִּיקִין וְשָׁלֹשׁ אֲפִיּוֹת.

תַּנֵּי. גְּמָרָהּ זֶה לִישָׁתָהּ וְגָמְרָה זֶה קִיטּוּפָהּ וְגָמְרָה זֶה הַסִּיקָהּ. הָרִאשׁוֹנָה שׁוֹהָא כְדֵי הַסִּיקָה. וְהַשֵּׁנִיָּה כְדֵי הַסִּיקָה וַאֲפִיַּית חֲבֵירְתָּהּ. וְהַשְּׁלִישִׁית כְּדֵי שְׁנֵי הַסִּיקִין וַאֲפִייָה אַחַת. אִם עָשָׂת כְּפִי רִאשׁוֹן אַחֲרוֹן כְּדֵי הַסִּיקִין וְשָׁתֵי אֲפִיּוֹת.

רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שָׁלֹשׁ נָשִׁים לָשׁוֹת כְּאַחַת וְאוֹפוֹת בְּתַנּוּר אֶחָד זוֹ אַחַר זוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים שָׁלֹשׁ נָשִׁים עֲסֵיקוֹת בַּבָּצֵק. אַחַת לָשָׁה וְאַחַת עוֹרֶכֶת וְאַחַת

אוֹפָה. תַּנְיֵי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. וְאַחֶרֶת בָּאָה וְלָשָׂה תַּחְתֵּיהֶן. אִית תַּנְיֵי תַנֵּי. בַּחִיטִּין שְׁלֹשֶׁת קַבִּין. וּבַשְּׂעוֹרִין אַרְבָּעַת קַבִּין. אִית תַּנְיֵי תַנֵּי. בַּחִטִּין אַרְבָּעַת קַבִּין. וּבַשְּׂעוֹרִין שְׁלֹשֶׁת קַבִּין. מָאן דְּאָמַר. בַּחִטִּין שְׁלֹשֶׁת קַבִּין. בְּשֶׁיֵּשׁ בָּהֶן שַׁמְנוּנִית. בַּשְּׂעוֹרִין אַרְבָּעַת קַבִּין. בְּשֶׁאֵין בָּהֶן שַׁמְנוּנִית. מָאן דְּאָמַר. בַּחִטִּין אַרְבָּעַת קַבִּין. דְּאִינּוּן חַטְיָין. וּבַשְּׂעוֹרִין שְׁלֹשֶׁת קַבִּין. דְּאִינּוּן רְטִישִׁין.

ה **משנה**: שִׁיאוּר יִשָּׂרֵף וְהָאוֹכְלוֹ פָּטוּר. סִידּוּק יִשָּׂרֵף וְהָאוֹכְלוֹ חַיָּיב כָּרֵת. אֵיזֶהוּ שִׁיאוּר כְּקַרְנֵי חֲגָבִים. סִידּוּק שֶׁנִּתְעָרְבוּ סְדָקָיו זֶה בָּזֶה דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים זֶה וָזֶה הָאוֹכְלוֹ חַיָּיב כָּרֵת. אֵי זֶהוּ שִׁיאוּר כָּל שֶׁהִכְסִיפוּ פָּנָיו כְּאָדָם שֶׁעָמְדוּ שַׂעֲרוֹתָיו׃

הלכה: רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב. מוּתָּר לְהַאֲכִילוֹ [לְכַלְבּוֹ.] תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. אֵין לָךְ סֵדֶק מִלְמַעְלָן שֶׁאֵין תַּחְתָּיו כַּמָּה סְדָקִין.

ו **משנה**: אַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת מְבַעֲרִין אֶת הַכֹּל מִלְּפָנֵי הַשַּׁבָּת דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּזְמַנָּן. רִבִּי אֶלְעָזָר בַּר צָדוֹק אוֹמֵר תְּרוּמָה מִלְּפָנֵי הַשַּׁבָּת וְחוּלִּין בְּזְמַנָּן׃

הלכה: אַתְיָא דְּרִבִּי מֵאִיר כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר וְרוֹבָה מִן דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. דְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר. שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. שֶׁלֹּא יָבוֹא לְסָפֵק בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא. אַתְיָא דְּרַבָּנִין כְּרִבִּי יוֹשׁוּעַ וְרוֹבָה מֵרִבִּי יוֹשׁוּעַ. דְּרִבִּי יוֹשׁוּעַ אוֹמֵר. אֵין שׁוֹרְפִין אֶת הַקֳּדָשִׁים בְּיוֹם טוֹב. וְרַבָּנִין אָמְרִין. אֲפִילּוּ בַחוֹל אֵין שׁוֹרְפִין אֶת הַקֳּדָשִׁים.

תַּנֵּי. אָמַר רִבִּי יוּדָה. לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל עַל תְּרוּמָה טְהוֹרָה שֶׁאָסוּר לְשׂוֹרְפָהּ וְעַל תְּרוּמָה טְמֵיאָה שֶׁמּוּתָּר לְשׂוֹרְפָהּ. עַל מָה נֶחְלְקוּ. עַל הַתְּלוּיָה. שֶׁבֵּית [שַׁמַּאי] אוֹמְרִין. אֵין שׂוֹרְפִין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִין. שׂוֹרְפִין. אָמְרוּ בֵית שַׁמַּי לְבֵית הִלֵּל. כְּלוּם אַתֶּם אוֹמְרִין בִּטְהוֹרָה שֶׁלֹּא תִישָׂרֵף. אֶלָּא שֶׁאֲנִי אוֹמֵר. שֶׁמָּא כֹּהֵן אֶחָד שָׁבַת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם וְהוּא בָא וְאוֹכְלָהּ בַּשַּׁבָּת. אַף תְּלוּיָה לֹא תִישָׂרֵף. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר. שֶׁמָּא אֱלִיָּהוּ שָׁבַת בְּהַר הַכַּרְמֶל וְהוּא בָא וּמֵעִיד עָלֶיהָ בַּשַּׁבָּת שֶׁהִיא טְהוֹרָה. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל. מוּבְטָחִין אָנוּ שֶׁאֵין אֱלִיָּהוּ בָא לֹא בַשַּׁבָּתוֹת וְלֹא בַיָּמִים טוֹבִים.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַתְיָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל. כְּמָה דְרַבָּן גַּמְלִיאֵל אָמַר מַה שָּׁנִי בֵין חוּלִּין לִתְרוּמָה. כֵּן רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק אָמַר מַה שָּׁנוּ בֵּין חוּלִּין לִתְרוּמָה. כָּמָּה דְתֵימַר. הֲלָכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל. וְדִכְוָותָהּ. הֲלָכָה כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק.

ז **משנה**: הַהוֹלֵךְ לִשְׁחוֹט אֶת פִּסְחוֹ וְלָמוּל אֶת בְּנוֹ וְלֶאֱכוֹל סְעוּדַת אֵירוּסִין בְּבֵית חָמִיו וְנִזְכַּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָמֵץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ אִם יָכוֹל לַחֲזוֹר וּלְבַעֵר וְלַחֲזוֹר לִמְצָוָתוֹ יַחֲזוֹר. וְאִם לֹא יְבַטֵּל בְּלִיבּוֹ. לְהַצִּיל מִיָּד הַגַּייִס וּמִיָּד הַנָּהָר וּמִן הַדְּלֵיקָה וּמִן הַמַּפּוֹלֶת יְבַטֵּל בְּלִיבּוֹ. וְלִשְׁבוּת שְׁבִיתַת הָרְשׁוּת יַחֲזוֹר מִיָּד׃

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. בּוֹא וּרְאֵה מַה גָּדוֹל הוּא הַשָּׁלוֹם שֶׁהוּקַּשׁ לִשְׁנֵי דְבָרִים שֶׁחַייבִין עֲלֵיהֶן כָּרֵת.

מִילַת בְּנוֹ וּשְׁחִיטַת פִּסְחוֹ מִי קוֹדֶם. אָמַר רִבִּי פִּינְחָס. מִן מַה דְּכְתִיב הִמּוֹל לוֹ כָּל זָכָר וְאָז יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ. הָדָא אָמְרָה שֶׁמִּילַת בְּנוֹ קוֹדֶמֶת לִשְׁחִיטַת פִּיסְחוֹ.

אפילו יָכוֹל לַחֲזוֹר וּלְבָעֵר וְלֵילֵךְ וּלְהַצִּיל. אפילו יָכוֹל לֵילֵךְ וְלִשְׁבוּת לַחֲזוֹר וּלְבַטֵּל.

מַהוּ [שֶׁאֵין] שְׁבִיתַת הָרְשׁוּת. אֲפָל רַבּוֹ אוֹ אֲפָל מִי שֶׁהוּא גָדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה. כְּךָ שָׁנָה רִבִּי. הַמַּעֲשֶׂה קוֹדֶם לַתַּלְמוּד. נִמְנוּ בַּעֲלַיִית בֵּית אָרוֹס בְּלוֹד. הַתַּלְמוּד קוֹדֵם לַמַּעֲשֶׂה.

רִבִּי אַבָּהוּ שָׁלַח לְרִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ יְזַכֵּי בְטִיבְּרְיָה. אֲתוֹן וְאָמְרוּן לֵיהּ. גְּמַל הוּא חֶסֶד. שְׁלַח וַאֲמַר לֵיהּ. הֲמִבְּלִי אֵין קְבָרִים בְּקַרְסָרִין שְׁלַחְתִּיךְ לְטִבֶּרְיָא. שְׁכְבָר נִמְנוּ וְגָמְרוּ בַּעֲלַיִית בֵּית אָרוֹס בְּלוֹד שֶׁהַתַּלְמוּד קוֹדֵם לַמַּעֲשֶׂה. רַבָּנִין דְּקַרְסָרִין אָמְרִין. הָדָא דְתֵימַר. בְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה. אֲבָל אִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה הַמַּעֲשֶׂה קוֹדֵם. דִּלְמָא. רִבִּי חִייָה רִבִּי יַסַּי רִבִּי אִימִּי עָנוֹן לְמֵיתֵי גַּבֵּי רִבִּי אֶלְעָזָר. אֲמַר לוֹן. אֲן הֲוִיתוֹן. אָמְרִין לֵיהּ. גְּמַל חֶסֶד. אֲמַר לוֹן. וְלָא הֲוָה תַמָּן חוֹרָנִין. אָמְרִין לֵיהּ. מָגוֹר הֲוָה.

ח **משנה**: וְכֵן מִי שֶׁיָּצָא מִירוּשָׁלַם וְנִזְכַּר שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ בְּשַׂר קוֹדֶשׁ אִם עָבַר הַצּוֹפִים יִשְׂרְפוּ בִמְקוֹמוֹ. וְאִם לָאו חוֹזֵר וְשׂוֹרְפוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה מֵעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. עַד כַּמָּה הֵן חוֹזְרִין רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר זֶה וָזֶה בְּכַזַּיִת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר זֶה וָזֶה בְּכַבֵּיצָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּשַׂר קוֹדֶשׁ בְּכַזַּיִת וְחָמֵץ בְּכַבֵּיצָה׃

הלכה: רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי. כָּתוּב בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה (על) כָּל מְצִילוֹת הַסּוּס קוֹדֶשׁ וגו׳. עַד מָקוֹם שֶׁהַסּוּס רָץ וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה צֵל.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בָּעֵי. אִם קוֹדֶשׁ הוּא יִשְׂרְפֶנּוּ בִמְקוֹמוֹ. שֶׁכֵּן אֲפִילּוּ בִירוּשָׁלַיִם שׂוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה מֵעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. הֶהֵן יוֹצֵא מָה אַתְּ עָבַד לֵיהּ. כִּי מִטַּמֵּא בַחוּץ אוֹ כִּי מִטַּמֵּא בִּפְנִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מִכָּיוָן שֶׁנִּמְצָא פָסוּל מַחְמַת מְקוֹמוֹ נַעֲשָׂה כְּמִטַּמֵּא בַחוּץ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. טָהוֹר הוּא דְּבַר תּוֹרָה. אַתְּ הוּא שֶׁגָּזַרְתָּ עָלָיו טוּמְאָה. לֹא דַיֶּיךָ שֶׁגָּזַרְתָּ עָלָיו טוּמְאָה אֶלָּא שֶׁאַתְּ מְבַקֵּשׁ לַעֲשׂוֹתוֹ כְּמִטַּמֵּא בַחוּץ. אֶלָּא כְּמִטַּמֵּא בִּפְנִים.

אִית תַּנְיֵי תַנֵּי וּמַחֲלִף. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יַסַּי כְּמַתְנִיתִין. אָמַר רִבִּי יוּדָן. סִימָנָא מִן הַהִיא דְּבָרְכוֹת. עַד כַּמָּה מְזַמְּנִין. עַד כַּזַּיִת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. עַד

כַּבֵּיצָה. תַּנְיָא. פָּחוּת מִיכֵּן אֵין מַטְרִיחִין עָלָיו שֶׁיַּחֲזוֹר. מַה בֵּין זֶה יֵשׁ לוֹ בִּיטוּל. וְזֶה אֵין לוֹ בִּיטוּל. עַד כְּדוֹן בְּשַׂר קוֹדֶשׁ. חֻמֵּץ מְנַיִין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּירְבִּי בּוּן. מִן מַה דְתַנִּינָן. וְכֵן מִי שֶׁיָּצָא מִירוּשָׁלַם. הָדָא אָמְרָה. מַה דְנָפַל לְדֶרֶין נָפַל לְדֶרֶין.

פרק ד

א משנה: מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעַרְבֵי פְסָחִים עַד חֲצוֹת עוֹשִׂין. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת אֵין עוֹשִׂין. הַהוֹלֵךְ מִמְּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לִמְקוֹם שֶׁאֵינָן עוֹשִׂין אוֹ מִמְּקוֹם שֶׁאֵינָן עוֹשִׂין לִמְקוֹם שֶׁעוֹשִׂין נוֹתְנִין עָלָיו חוּמְרֵי הַמָּקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם וְחוּמְרֵי הַמָּקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם. וְאַל יְשַׁנֶּה אָדָם מִפְּנֵי הַמַּחֲלוֹקֶת:

הלכה: מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כול׳. כְּתִיב שָׁם תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב. אֵין לִי אֶלָּא הוּא. שְׁלוּחוֹ מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבִשַּׁלְתָּ וְאָכַלְתָּ. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר שָׁם תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב. אֵינוֹ בִדִין שֶׁתְּהֵא עֲסוּק בְּמִלַאכְתְּךָ וְקָרְבָּנְךָ קָרֵב. אֲבָל אָסְרוּ מִלַּעֲשׂוֹת מְלָאכָה. כְּהָדָא דְתַנֵּי. לָהֶן כָּל אִינַּשׁ דִּיהֲוֵי עֲלוֹהִי אָעִין וּבִיכּוּרִין. הָאוֹמֵר. הֲרֵי עָלַי עֵצִים לַמִּזְבֵּחַ וּגְזִירִים לַמַּעֲרָכָה. אָסוּר בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית וּמִלַּעֲשׂוֹת מְלָאכָה בוֹ בַיּוֹם.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה. אִילֵּין תְּמִידִין קָרְבְּנוֹתֵיהֶן שֶׁלְכָל יִשְׂרָאֵל אִינּוּן. אִם יִהְיוּ כָל יִשְׂרָאֵל עוֹלִין לִירוּשָׁלַם. לֵית כְּתִיב אֶלָּא שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָל זְכוּרְךָ. אִם יִהְיוּ כָל יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִין וּבְטִילִין. וְהָכְתִיב וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ. מִי אוֹסֵף לָהֶן אֶת הַדָּגָן. אֶלָּא שֶׁהִתְקִינוּ הַנְּבִיאִים הָרִאשׁוֹנִים עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת. עַל כָּל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר הָיָה עוֹמֵד בִּירוּשָׁלַם [שֶׁל כֹּהֲנִים וְשֶׁל לְוִיִּם וְשֶׁל יִשְׂרָאֵלִים]. תַּנֵּי. עֶשְׂרִים וַאַרְבָּעָה אֶלֶף. עָמוּד מִירוּשָׁלַם וַחֲצִי עָמוּד מִירִיחוֹ. אַף יְרִיחוֹ הָיְתָה יְכוֹלָה לְהוֹצִיא עָמוּד שָׁלֵם. אֶלָּא בִּשְׁבִיל לַחֲלוֹק כָּבוֹד לִירוּשָׁלַם הָיְתָה מוֹצִיאָה חֲצִי עָמוּד. הַכֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָה וְהַלְוִיִּם לַדּוּכָן וְיִשְׂרָאֵל מוֹכִיחִין עַל עַצְמָן שֶׁהֵן שְׁלוּחֵיהֶן שֶׁלְכָל יִשְׂרָאֵל.

תַּנֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵל וְשִׁיר מְעַכְּבִין אֶת הַקָּרְבָּן. רַבִּי אַבִּין בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר. טַעֲמֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. כָּל הַקָּהָל מִשְׁתַּתְּפִין. אֵילּוּ יִשְׂרָאֵל. וְהַשִּׁיר מְשׁוֹרֵר אֵילּוּ הַלְוִיִּם. וַחֲצוֹצְרוֹת מַחְצְצִרִים אֵילּוּ הַכֹּהֲנִים. הַכֹּל עַד לִכְלוֹת הָעוֹלָה. הַכֹּל מְעַכְּבִין אֶת הַקָּרְבָּן. רַבִּי תַּנְחוּמָא בְּשֵׁם רַבִּי לָעְזָר שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. וְאָתְנָה אֶת הַלְוִיִּם נְתוּנִים לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵילּוּ הַלְוִיִּם. לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֹהֶל מוֹעֵד. אֵילּוּ הַכֹּהֲנִים. וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. זֶה הַשִּׁיר. וְלֹא יִהְיֶה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף בְּגֶשֶׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַקּוֹדֶשׁ. אֵילּוּ יִשְׂרָאֵל.

מְנַיִין שֶׁהַשִּׁיר קָרוּי כַּפָּרָה. חִינְנָא אֲבוּי דְּרַב יַנְטָה בְשֵׁם רַבִּי בְּנָיָה. וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. זֶה הַשִּׁיר. מְנַיִין שֶׁהַשִּׁיר מְעַכֵּב. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בּוּלְוָוטָה בְשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה. וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. זֶה הַשִּׁיר.

הֲרֵי פֶּסַח הֲרֵי קָרְבָּנָן שֶׁלְכָל יִשְׂרָאֵל הוּא וְתָלוּ אוֹתוֹ מִנְהָג. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ. שַׁנְיָא הִיא. שֶׁאֵין הַפֶּסַח קָרֵב אֶלָּא מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן. רַבִּי אַבָּהוּ בָעֵי. אָמַר. הֲרֵי עָלַי עוֹלָה מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן. מוּתָּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַטָּן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה. פֶּסַח שֶׁהִקְרִיבוֹ בַּשַּׁחֲרִית אֵינוֹ פֶּסַח. עוֹלָה שֶׁהִקְרִיבוּהָ בַּשַּׁחֲרִית עוֹלָה הִיא.

כָּל הַדְּבָרִים תָּלוּ אוֹתָן בַּמִּנְהָג. נַשְׁיָא דְנְהִיגִין דְּלָא לְמֵיעְבַד עוּבְדָא בָאֲפוּקֵי שׁוּבְתָא אֵינוֹ [מִנְהָג]. עַד יַפְנֵי סִדְרָא [מַנְהָג]. בַּתְּרֵיָא וּבַחֲמִשְׁתָּא [אֵינוֹ מִנְהָג]. עַד יִתְפַּנֵּי תַּעֲנִיתָא מִנְהָג. יוֹמָא דַּעֲרוּבְתָא אֵינוֹ מִנְהָג. מִן מִנְחָתָא וּלְעֵיל מִנְהָג. יוֹמָא דְיַרְחָא מִנְהָג. אָמַר רַבִּי זְעוּרָה. נַשְׁיָא דְנָהֲגִן דְּלָא לְמִישְׁתַּיָא מִן דְּאָב עַלְיל מִנְהָג. שֶׁבּוֹ פָּסְקָה אֶבֶן שְׁתִיָּה. מַה טַעֲמָא. כִּי הַשָּׁתוֹת יֵהָרְסוּן.

אָמַר רַבִּי חִינְנָא. כָּל הַדְּבָרִים מִנְהָג. אָעִין דְּשִׁיטִין הֲווּ בְּמִגְדַּל צְבָעַיָּיה. אָתוּן וּשְׁאָלוּן לְרַבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרֵהוֹן [דְּרַבָּנִין. מָהוּ מֵיעֲבַד בָּהֶן עֲבוֹדָה]. אָמַר לָהֶן. מִכֵּיוָן שֶׁנָּהֲגוּ בָהֶן אֲבוֹתֵיכֶם בְּאִיסּוּר אַל תְּשַׁנּוּ מִנְהָג אֲבוֹתֵיכֶם נוּחֵי נֶפֶשׁ. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי אַבִּין. כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מוּתָּר וְטוֹעֶה בּוֹ בְּאִיסּוּר נִשְׂאַל וְהֵן מַתִּירִין לוֹ. וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא נוֹהֵג בּוֹ בְּאִיסּוּר נִשְׂאַל וְאֵין מַתִּירִין לוֹ.

יוֹשְׁבִין עַל סַפְסְלוֹ שֶׁלְגוֹי בַּשַּׁבָּת. מַעֲשֶׂה בְרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁיָּשַׁב לוֹ עַל סַפְסִילוֹ שֶׁלְגוֹי בַּשַּׁבָּת בְּעַכּוֹ. אָמְרוּ לוֹ. לֹא הָיוּ נוֹהֲגִין כֵּן לִהְיוֹת יוֹשְׁבִין עַל סַפְסִילוֹ שֶׁלְגוֹי בַּשַּׁבָּת. וְלֹא רָצָה לוֹמַר לָהֶן. מוּתָּר לַעֲשׂוֹת כֵּן. אֶלָּא עָמַד וְהָלַךְ לוֹ.

מַעֲשֶׂה בִיהוּדָה וּבְהִלֵּל בָּנָיו שֶׁלְרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁנִּכְנְסוּ לִרְחוֹץ בְּמֶרְחַץ בְּכְבוּל. אָמְרוּ לָהֶן. לֹא נָהֲגוּ כֵּן לִהְיוֹת רוֹחֲצִין שְׁנֵי אַחִים כְּאַחַת. וְלֹא רָצוּ לוֹמַר. מוּתָּר כֵּן. אֶלָּא נִכְנְסוּ זֶה אַחַר זֶה. וְעוֹד שֶׁיָּצְאוּ לְטַיֵּיל בְּקוֹרְדִּקְיוֹת שֶׁלְזָהָב בְּלֵילֵי שַׁבָּת בְּבֵירוֹ. אָמְרוּ לָהֶן. לֹא נָהֲגוּ כָּאן לִהְיוֹת מְטַיְּילִין בְּקוֹרְדִּקְיוֹת שֶׁלְזָהָב בַּשַּׁבָּת. וְלֹא רָצוּ לוֹמַר לָהֶן. מוּתָּר כֵּן. אֶלָּא שִׁילְחוּ בְיַד עַבְדֵּיהֶן.

וְלֹא סוֹף דָּבָר פֶּסַח. אֶלָּא אֲפִילּוּ מִנְהָג קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן חַרְמֵי טִיבֶּרְיָה וּגְרוֹסֵי צִיפּוֹרִי דְּשׁוּשֵׁי עַכּוֹ. שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּחוֹלוֹ שֶׁלְמוֹעֵד. נִיחָא גְּרוֹסֵי צִפּוֹרִין דְּשׁוּשֵׁי עַכּוֹ. חַרְמֵי טִיבֶּרְיָה וְאֵינָן מְמָעֲטִין בְּשִׁמְחַת הָרֶגֶל. צַד הוּא בְחַכָּה צַד הוּא בְמִכְמוֹרֶת. אֲפִילּוּ כֵן אֵינָן מְמָעֲטִין בְּשִׁמְחַת הָרֶגֶל. רַבִּי אִימִּי מֵיקַל לוֹן. שֶׁהֵן מְמָעֲטִין בְּשִׁמְחַת הָרֶגֶל.

גָּלוּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וּבִיקְשׁוּ לַחֲזוֹר בָּהֶן. יָבֹא כְהָדָא דְאָמַר רַבִּי בָּא. בְּנֵי מִישָׁא קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן שֶׁלֹּא לְפָרֵשׁ בַּיָּם הַגָּדוֹל. אֲתוֹן שְׁאָלוֹן לְרַבִּי. אָמְרִין לֵיהּ.

אֲבוֹתֵינוּ נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְפָרֵשׁ בַּיָּם הַגָּדוֹל. אָנוּ מֶה אָנוּ. אָמַר לָהֶן. מִכָּאן שֶׁנָּהֲגוּ בָהֶן אֲבוֹתֵיכֶם בְּאִיסּוּר אַל תְּשַׁנּוּ מִנְהַג אֲבוֹתֵיכֶם נוֹחֵי נֶפֶשׁ. וְאֵין אָדָם נִשְׁאַל עַל נִדְרוֹ. תַּמָּן מִשְׁנָדַר נִשְׁאַל. בְּרַם הָכָא אֲבוֹתֵיכֶם נָדְרוּ. כָּל שֶׁכֵּן יְהוּ מוּתָּרִין. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. לֹא מָן הָדָא אֶלָּא מָן הָדָא. רִבִּי תַלְמִידֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה הֲוָה. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. אָסוּר לְפָרֵשׁ בַּיָּם הַגָּדוֹל.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן. וְאֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם בַּל תַּתְגּוֹדְדוּ. אָמַר לֵיהּ. בְּשָׁעָה שֶׁאֵילּוּ עוֹשִׂין כְּבֵית שַׁמַּי וְאֵילּוּ עוֹשִׂין כְּבֵית הִלֵּל. בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל אֵין הֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל. אָמַר לֵיהּ. בְּשָׁעָה שֶׁאֵילּוּ עוֹשִׂין כְּרִבִּי מֵאִיר וְאֵילּוּ עוֹשִׂין כְּרִבִּי יוֹסֵה. רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יוֹסֵי אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ. תְּרֵי תַנָּיֵי אִינּוּן עַל דְּרִבִּי מֵאִיר וּתְרֵין תַּנָּיֵין אִינּוּן עַל דְּרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ. חֲרֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים בִּיהוּדָה נָהֲגוּ כְּרִבִּי עֲקִיבָה. וּבַגְּלִיל נָהֲגוּ כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר לֵיהּ. שַׁנְיֶיהָ הִיא. שֶׁאִם עָבַר וְעָשָׂה בִּיהוּדָה כְּגָלִיל וּבְגָלִיל כִּיהוּדָה יָצָא. חֲרֵי פּוּרִים. חֲרֵי אֵילּוּ קוֹרִין בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר וְאֵילּוּ קוֹרִין בְּחֲמִשָּׁה עָשָׂר. אָמַר לֵיהּ. מִי שֶׁסִּידֵּר אֶת הַמִּשְׁנָה סָמְכָהּ לַמִּקְרָא. מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וָעִיר.

נִיחָא מִמְּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לִמְקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין. מִמְּקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין לִמְקוֹם שֶׁעוֹשִׂין. וִיבַטֵּל. שֶׁהֲרֵי כַּמָּה בְטֵילִין יֵשׁ לוֹ בְאוֹתוֹ מָקוֹם. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּמַתְמִיהַּ.

ב משנה: כַּיּוֹצֵא בוֹ הַמּוֹלִיךְ פֵּירוֹת שְׁבִיעִית מִמְּקוֹם שֶׁכָּלוּ לִמְקוֹם שֶׁלֹּא כָלוּ אוֹ מִמְּקוֹם שֶׁלֹּא כָלוּ לִמְקוֹם שֶׁכָּלוּ חַיָּיב לְבָעֵר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר צֵא וְהָבֵא לְךָ אַף אָתָּה:

הלכה: כָּלוּ מִטִּיבֵּרְיָה וְלֹא כָלוּ מִצִּיפּוֹרִין. אָמַר לוֹ. מִצִּיפּוֹרִין הֵבֵאתִים. אִם אֵין אַתְּ מַאֲמִינֵנִי צֵא וְהָבֵא לְךָ אַף אָתָּה. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי פִּינְחָס. רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵה שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אוֹכְלִין עַל הַמּוּבְקָר וְאֵין אוֹכְלִין עַל הַשָּׁמוּר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אַף עַל הַשָּׁמוּר. אָמַר לוֹן. מִן הַשָּׁמוּר הֵבֵאתִים. וְאִם אֵין אַתְּ מַאֲמִינִי חֲרֵי שָׂדֶה פְּלוֹנִית מְשׁוּמֶּרֶת לְפָנֶיךָ. צֵא וְהָבֵא לְךָ אַף אָתָּה.

ג משנה: מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִמְכּוֹר בְּהֵמָה דַּקָּה לַגּוֹיִם מוֹכְרִין. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִמְכּוֹר אֵין מוֹכְרִין. וְאַל יְשַׁנֶּה אָדָם מִפְּנֵי הַמַּחֲלוֹקֶת. וּבְכָל מָקוֹם אֵין מוֹכְרִין לָהֶן בְּהֵמָה גַּסָּה עֲגָלִים וּסְיָיחִים שְׁלֵימִין וּשְׁבוּרִין. רִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בַּשְּׁבוּרָה. בֶּן בְּתֵירָה מַתִּיר בַּסּוּס:

הלכה: מוּתָּר לְגַדֵּל. אָמַר רִבִּי בָּא. כְּגוֹן מָהִיר שֶׁהוּא שִׁשָּׁה עָשָׂר מִיל עַל שִׁשָּׁה עָשָׂר מִיל. הֲווֹן בָּעֵי מֵימַר. מָאן דְּאָמַר. מוּתָּר לְמִכּוֹר. מוּתָּר לְיַיחֵד. מָאן דְּאָמַר. אָסוּר לְמִכּוֹר אָסוּר לְיַיחֵד. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רַב. וַאֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר. מוּתָּר לְמִכּוֹר. אָסוּר לְיַיחֵד. מַה בֵּין לְמִכּוֹר מַה בֵּין לְיַיחֵד. תַּמָּן מִכֵּינָן שֶׁהוּא מוֹכְרָהּ לוֹ כִּבְהֶמְתּוֹ שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל הִיא וְהוּא חָשׁוּד עָלֶיהָ.

מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִמְכּוֹר אֵין מוֹכְרִין. לָמָּה. שֶׁהוּא מוֹצִיאָהּ מִידֵי גִיזָּה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה עֵז. שֶׁהוּא מוֹצִיאָהּ מִידֵי בְכוֹרָה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה זָכָר. שֶׁהוּא מוֹצִיאוֹ מִידֵי מַתָּנוֹת. מֵעַתָּה חִיטִּין אַל יִמְכּוֹר לוֹ. שֶׁהוּא מוֹצִיאָן מִידֵי חַלָּה. יַיִן וְשֶׁמֶן אַל יִמְכּוֹר לוֹ. שֶׁהוּא מוֹצִיאָן מִידֵי בְרָכָה.

בְּכָל מָקוֹם אֵין מוֹכְרִין לָהֶן בְּהֵמָה גַּסָּה. מַה בֵּין גַּסָּה מַה בֵּין בְּהֵמָה דַּקָּה. בְּהֵמָה גַּסָּה יֵשׁ בָּהּ חִיּוּב חַטָּאת. בְּהֵמָה דַּקָּה אֵין בָּהּ חִיּוּב חַטָּאת. וְאֵינוֹ חוֹלֵב וְאֵינוֹ גּוֹזֵז. תַּמָּן הוּא מִתְחַייֵב. בְּרַם הָכָא הִיא מִתְחַייֶבֶת. וְכֵינָן שֶׁהוּא מוֹכְרָהּ לוֹ לֹא בְהֶמְתּוֹ שֶׁלְּגוֹי הִיא. אָמַר רִבִּי אִימִּי בַּבְלָיֵיא בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן. פְּעָמִים שֶׁהוּא מוֹכְרָהּ לוֹ לְנִיסָּיוֹן. וְהוּא מַחֲזִירָהּ לוֹ לְאַחַר ג׳ יָמִים. וְנִמְצָא עוֹבֵר עֲבֵירָה בִּבְהֶמְתּוֹ שֶׁלְּיִשְׂרָאֵל. מֵעַתָּה לְנִיסָּיוֹן אָסוּר. שֶׁלֹּא לְנִיסָּיוֹן מוּתָּר. זוֹ מִפְּנֵי זוֹ.

עָבַר וּמָכַר קוֹנְסִין בּוֹ. כְּשֵׁם שֶׁקּוֹנְסִין לַהֲלָכָה כָּךְ קוֹנְסִין לְמִנְהָג. מְנַיִין שֶׁקּוֹנְסִין בּוֹ לְמִנְהָג. חַד בַּר נַשׁ זְבִין גְּמָלָא לְחַד אֲרָמָאי. אֲתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וּקְנָסֵיהּ בְּכִיפְלָה בְּגִין דְּיֵיחֲזֵר לֵיהּ גְּמָלָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. לְסַרְסוּר קָנְסוּ וַהֲווֹן צָוְחִין לֵיהּ בְּרָא דְמִסַּרְסַר לַאֲרָמָאָה. מַה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וּקְנָסֵיהּ בְּכִיפְלָה בְּגִין דְּיֵיחֲזֵר לֵיהּ גְּמָלָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. לְסַרְסוּר קָנְסוּ וַהֲווֹן צָוְחִין לֵיהּ בְּרָא דְמִסַּרְסַר לַאֲרָמָאָה. מַה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי בְשֵׁם רִבִּי יוּדָה. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִן הַגּוֹי וְיָלְדָה בְּכוֹר. מַעֲלֶה עִמּוֹ בְּשָׁוֶה וְנוֹתֵן חֲצִי דָמִים לַכֹּהֵן. נְתָנָהּ לוֹ בְקַבָּלָה. מַעֲלֶה עִמּוֹ אֲפִילּוּ עֶשֶׂר דָּמִים בְּשָׁוֶה וְנוֹתֵן כָּל הַדָּמִים לַכֹּהֵן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. הוֹאִיל וְאֶצְבַּע הַגּוֹי בָּאֶמְצַע נִפְטָרָה מִן הַבְּכוֹרָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרִבִּי יוּדָה. וְרָבָה מִן דְּרִבִּי יוּדָה. מַה דְּאָמַר רִבִּי יוּדָה מִשֵּׁם הִילְכוֹת בְּכוֹרָה. מַה דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִשּׁוּם הִילְכוֹת בְּהֵמָה גַּסָּה.

רִבִּי יוּדָה מַתִּיר בַּשְּׁבוּרָה. לֹא אָמַר רִבִּי יוּדָה אֶלָּא בַּשְּׁבוּרָה שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִתְרַפְּאוֹת. אָמְרוּ לוֹ. וַהֲרֵי מֵבִיאִין לָהּ זָכָר וְנִרְבַּעַת מִמֶּנּוּ. אָמַר לָהֶן. אַף אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּשָׁבוּר [זָכָר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְרַפְּאוֹת]. אָמְרוּ לוֹ. וַהֲרֵי מֵבִיאִין לוֹ נְקֵיבָה וְהוּא רוֹבְעָהּ וְהִיא יוֹלֶדֶת. רַב אַבּוּן בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאָסוּר לְהַמְצִיא לָהֶן זֶרַע. תַּמָּן תַּנִּינָן. הַלּוֹקֵחַ עוּבֶּר חֲמוֹרוֹ שֶׁלְּנָכְרִי. הַמּוֹכֵר לוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי. הַמִּשְׁתַּתֵּף לוֹ. וְהַמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ. וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְקַבָּלָה פָּטוּר מִן הַבְּכוֹרָה. רִבִּי חַגַּיי בְעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁאָסוּר לְהַמְצִיא לָהֶן עבדים. אָמַר לֵיהּ. כְּבָר קְדָמָךְ רִבִּי אַבּוּן. דָּמַר רִבִּי אַבּוּן בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאָסוּר לְהַמְצִיא לָהֶן זֶרַע.

בֶּן בְּתֵירָה מַתִּיר בַּסּוּס. לֹא אָמַר רִבִּי יוּדָה אֶלָּא בְּסוּס זָכָר שֶׁהוּא הוֹרֵג [בְּעָלָיו] בַּמִּלְחָמָה. יֵשׁ אוֹמְרִים. שֶׁהוּא רָץ אַחַר נְקֵיבָה. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. שֶׁהוּא עוֹמֵד וּמַשְׁתִּין. מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. הַסָּרִיס. מָאן דְּאָמַר. שֶׁהוּא רָץ אַחַר הַנְּקֵיבָה. [זֶה] אֵינוֹ רָץ אַחַר נְקֵיבָה. מָאן דָּמַר. שֶׁהוּא עוֹמֵד וּמַשְׁתִּין. אַף הוּא עוֹמֵד

וּמַשְׁתִּין. דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי תַּנְחוּם בַּר חִיָּיה. לִכְשֶׁיְּזַקִּין הוּא כוֹדְנוֹ בָּרֵיחַיִים. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי חוּנָה. בֶּן בְּתֵירָה וְרִבִּי נָתָן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנֵּי. הוֹצִיא בְּהֵמָה וְחַיָּה וְעוֹפוֹת. בֵּין חַיִּים בֵּין מֵתִים חַיָּיב. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. מֵתִים חַיָּיב. חַיִּין פָּטוּר. רַבָּנִין אִית לְהוֹן מִשּׁוּם חִיּוּב חַטָּאת. וְאִינּוּן מְתִיבִין לֵיהּ הָכֵין. כְּשֵׁיטָתוֹ הֱשֵׁיבוּהוּ. כְּשֵׁיטָתָךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר. מִשּׁוּם הֵילְכוֹת בְּהֵמָה גַּסָּה. אוֹף אֲנָן אִית לָן. לִכְשֶׁיְּזַקִּין הוּא כוֹדְנוֹ בָּרֵיחַיִים. רִבִּי אוֹמֵר. אוֹמֵר אֲנִי שֶׁהוּא אָסוּר מִשּׁוּם שְׁנֵי דְבָרִים. מִשּׁוּם כְּלֵי זַיִן וּמִשּׁוּם הֵילְכוֹת בְּהֵמָה גַּסָּה. וְתַנֵּי כֵן. חַיָּה גַּסָּה כִּבְהֵמָה גַּסָּה. מָאן תַּנְיֵיתָהּ. רִבִּי. דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי בִּיסְנָא חָנִין בַּר בָּא בְשֵׁם רַב. חַיָּה גַּסָּה כִּבְהֵמָה דַּקָּה.

ד **משנה**: מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לוֹכַל צָלִי בְּלֵילֵי פְסָחִים אוֹכְלִין. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לוֹכַל אֵינָן אוֹכְלִין. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַדְלִיק אֶת הַגֵּר בְּלֵילֵי יוֹם הַכִּיפּוּרִים מַדְלִיקִין. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק אֵין מַדְלִיקִין. מַדְלִיקִין בִּבְתֵּי כְנִיסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּבְמְבוֹאוֹת אֲפִילִין וְעַל גַּבֵּי הַחוֹלִין׃

הלכה: רִבִּי בָּא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. אֲפִילוּ בְשַׂר עֵגֶל. אָמַר לֵיהּ. אֲפִילוּ בְשַׂר עוֹף. אֲפִילוּ בְשַׂר עוֹף. אָמַר לֵיהּ. אֲפִילוּ בְשַׂר עוֹף. סָבְרִין מֵימַר. אֲפִילוּ בֵיצָה. אֲפִילוּ קוֹלָקַס. אָמַר רִבִּי יוּדָן בֵּירִבִּי חָנִין. וּבִלְבַד מִן הַשְּׁחִיטָה.

תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. אֲפִילוּ בִמְקוֹם שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לְהַדְלִיק מַדְלִיקִין. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי רִבִּי יוֹסֵה בֶּן שָׁאוּל בְּשֵׁם רִבִּי. הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דָּרַשׁ רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא לְטִיבֶּרְיָא כְּהָדָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר לָהּ רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן רִבִּי חִזְקִיָּה וְאָמְרֵי לָהּ רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַדְלִיק מִשּׁוּבָּח מִמְּקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. שֶׁהֲרֵי יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת אֲפִילוּ מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק מַדְלִיקִין. רִבִּי בָּא וְרִבִּי סִימוֹן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. שֶׁהֲרֵי הָאִישׁ הַזֶּה צָנוּעַ וְאֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ מִיטָּתוֹ לְאוֹר הַגֵּר. בֵּין כְּמָאן דְּאָמַר. מַדְלִיקִין. בֵּין כְּמָאן דְּאָמַר. אֵין מַדְלִיקִין. מִפְּנֵי הֶרְגֵּל עֲבֵירָה. מָאן דְּאָמַר. מַדְלִיקִין. שֶׁהוּא רוֹאֶה וּמִתְבַּיֵּישׁ. וּמָאן דְּאָמַר. אֵין מַדְלִיקִין. שֶׁלֹּא יִרְאֶה וְיָתָאֲוֶה. תַּנֵּי. אֲפִילוּ בָתֵּי כְנִיסִיּוֹת וּבָתֵּי מֶרְחַצְיוֹת. לְכֵן צְרִיכָה. אֲפִילוּ מְקוֹם שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לְהַדְלִיק מַדְלִיקִין.

יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. מָהוּ לְהַדִּיחַ כְּבָשִׁין וּשְׁלָקוֹת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעֲלָן. רַב אָמַר. אָסוּר. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. מוּתָּר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. מַה טַעַם אָמְרוּ. מַדִּיחִין כְּבָשִׁים וּשְׁלָקוֹת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעֲלָן. מִפְּנֵי סַכָּנָה. שַׁנְיָיא הִיא סַכָּנַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. שַׁנְיָיא הִיא יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּחוֹל. הָתִיב רִבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרוֹן דְּרַבָּנִין. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי אֶלְעָזָר. יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת חַלּוֹת מִתְחַלְּקוֹת לָעֶרֶב. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁעַל יְדֵי שֶׁהוּא דָּבָר קַל שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיֹאכַל. הָתִיב רִבִּי פִינְחָס. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי לָעְזָר פְּלִיגָא עָלוֹי. יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת שַׁבָּתוֹן שְׁבוּת וּבַחוֹל שַׁבָּתוֹן שְׁבוּת. אִם בַּחוֹל אַתְּ שׁוֹבֵת לֹא כָּל שֶׁכֵּן בַּשַּׁבָּת. לֹא צוֹרְכָה דְּלָא [אֲפִילוּ] דְּבָרִים שֶׁאַתְּ מוּתָּר לַעֲשׂוֹתָן בַּחוֹל אַתְּ שׁוֹבֵת עֲלֵיהֶן בַּשַּׁבָּת. וְאֵי זוֹ זוֹ. זוֹ הַדָּחַת כְּבָשִׁים וּשְׁלָקוֹת. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. נִרְאִין דְּבָרִים בְּדָבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לָבוֹא בְצוֹנִין. אֲבָל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לָבוֹא בְרוֹתְחִין עַד דְּיָידָא גְלֵשָׁה הוּא מְקַנֵּב. אָמַר רִבִּי מָנָא. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן. אַף מִתְבַּיֵּישׁ וְלֹא מְקַנֵּב. וְנִמְצָא בָא לִידֵי סַכָּנָה. רִבִּי בָּא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. מָהוּ לְהַדִּיחַ כְּבָשִׁים וּשְׁלָקוֹת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעֲלָן]. אָמַר לֵיהּ. שָׁרֵי. רִבִּי זְעוּרָה בְעָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. מָהוּ מֵימוֹר לַחֲלִיטָה. עֲבַד לִי חֲלִיטָה. אָמַר לֵיהּ. שָׁרֵי. עֲבַד לִי תּוּפִין. שָׁרֵי. עֲבַד לִי פְּתִילָה. אָמַר לֵיהּ. לֹא. מַה בֵּין זֶה לָזֶה. זֶה אוֹכֶל נֶפֶשׁ. וְזֶה אֵינוֹ אוֹכֶל נֶפֶשׁ.

ה **משנה**: מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתִשְׁעָה בְאָב עוֹשִׂין. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת אֵין עוֹשִׂין. וּבְכָל מָקוֹם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּטֵלִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר יַעֲשׂוּ כָל אָדָם עַצְמָן כְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים.

הלכה: רִבִּי אָבוּן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָן נְשִׂיָיא. כְּמַתְמִיהַּ. יַעֲשׂוּ כָל אָדָם עַצְמָן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. כָּל עַצְמָן לֹא גָזְרוּ חֲכָמִים בְּטֵילָה בְּתִשְׁעָה בְאָב.

ו **משנה**: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בִּיהוּדָה הָיוּ עוֹשִׂין מְלָאכָה בְעַרְבֵי פְסָחִים עַד חֲצוֹת. וּבַגָּלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׂין כָּל עִיקָּר. הַלַּיְלָה בֵּית שַׁמַּאי אוֹסְרִין וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין עַד שֶׁתִּגְיַּע הַחַמָּה׃

הלכה: הָא יוֹם אָסוּר. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. יוֹם פֶּסַח הוּא לַיי. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. שְׁנֵי תַלְמִידִים שָׁנוּ אוֹתָהּ. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. אַשְׁכְּחִית אָמַר. תְּלָתָא אִינּוּן. חַד אָמַר. אָסוּר. וְחַד אָמַר. מוּתָּר. וְחַד אָמַר. מִנְהָג.

ז **משנה**: רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל מְלָאכָה שֶׁהִתְחִיל בָּהּ קוֹדֶם לְאַרְבָּעָה עָשָׂר גּוֹמְרָהּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. אֲבָל לֹא יַתְחִיל בָּהּ בַּתְּחִילָּה בְאַרְבָּעָה עָשָׂר. אַף עַל פִּי שֶׁיָּכוֹל לְגוֹמְרָהּ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים שָׁלֹשׁ אוּמָּנִיּוֹת עוֹשִׂין מְלָאכָה בְעַרְבֵי פְסָחִים הַחַיָּיטִים וְהַסַּפָּרִים וְהַכּוֹבְסִין. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הָרוֹצָעִנִים׃

הלכה: רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. כָּל מְלָאכָה שֶׁהִתְחִיל בָּהּ קוֹדֶם לְאַרְבָּעָה עָשָׂר גּוֹמְרָהּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. וּבִלְבַד דָּבָר שֶׁהוּא לְצוֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. אֲבָל לֹא יַתְחִיל בָּהּ בַּתְּחִילָּה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אֲפִילוּ דָּבָר שֶׁהוּא לְצוֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. שָׁלוֹשׁ אוּמָנִיּוֹת עוֹשִׂין מְלָאכָה בְעַרְבֵי פְסָחִים. הַחַיָּיטִין. שֶׁכֵּן הִדְיוֹט תּוֹפֵר כְּדַרְכּוֹ בְּחוֹלוֹ שֶׁלְמוֹעֵד. הַסַּפָּרִין. שֶׁכֵּן נְזִירִין וּמְצוֹרָעִין מְגַלְּחִין בְּמוֹעֵד. הַכּוֹבְסִין. שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הָעוֹלִים מִטּוּמְאָה לָטַהֲרָה לִהְיוֹת מְכַבְּסִין בְּמוֹעֵד. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הָרוֹצָעָנִין. שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ עוֹלֵי רְגָלִים לִהְיוֹת מְתַקְּנִין מִנְעָלֵיהֶן וְסַנְדָּלֵיהֶן בְּמוֹעֵד. וְרַבָּנִין אָמְרִין. עֲשִׁירִים הָיוּ וּבַבְּהֵמָה הָיוּ עוֹלִין.

ח משנה: מוֹשִׁיבִין שׁוֹבָכִין לַתַּרְנְגוֹלִין בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. וְתַרְנְגוֹלֶת שֶׁבָּרְחָה מַחֲזִירִין אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ. וְאִם מֵתָה מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ. גּוֹרְפִין מִתַּחַת רַגְלֵי בְהֵמָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר וּבַמּוֹעֵד מְסַלְּקִין לַצְּדָדִין. מוֹלִיכִין וּמְבִיאִין כֵּלִים מִבֵּית הָאוּמָּן אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם לְצוֹרֶךְ הַמּוֹעֵד׃

הלכה: מוֹשִׁיבִין שׁוֹבָכִין לְתַרְנוֹגַלִּין בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. הָא בְמוֹעֵד אָסוּר. אֵין מַרְבִּיעִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּמוֹעֵד. אֲבָל מוֹלִיכִין אוֹתָהּ לַבָּקוֹרֶת. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. חֲמוֹרָה שֶׁהִיא תּוֹבַעַת זָכָר מַרְבִּיעִין אוֹתָהּ שֶׁלֹּא תֵיצֵן. וּשְׁאָר כָּל הַבְּהֵמָה מוֹלִיכִין אוֹתָהּ לַבָּקוֹרֶת. וּמְקִיזִין דָּם לָאָדָם וְלַבְּהֵמָה בְּמוֹעֵד. וְאֵין מוֹנְעִין רְפוּאָה מֵאָדָם וּמִבְּהֵמָה בְּמוֹעֵד.

תַּרְנְגוֹלֶת שֶׁבָּרְחָה מַחֲזִירִין אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ. וְהֵן שֶׁיַּחֲזִירוּהָ שִׁלְשָׁה יָמִים לַמְּדוֹרָהּ. וְאִם מֵתָה מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ. וְהִיא שֶׁיָּשְׁבָה עַל בֵּיצֶיהָ שִׁלְשָׁה יָמִים מֵעֵת לָעֵת. אָמַר רִבִּי מָנָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. שִׁלְשָׁה עָשָׂר אַרְבָּעָה עָשָׂר חֲמִשָּׁה עָשָׂר. וּמִקְצַת הַיּוֹם כְּכוּלּוֹ. אָמַר רִבִּי אָבוּן. תִּיפְתָּר שֶׁיָּשְׁבָה מֵאֵילֶיהָ. וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

וְכֹל שֶׁבַּמָּבוֹי מְסַלְּקוֹ לְצַד. שֶׁבָּרְפָת וְשֶׁבַּחָצֵר מוֹצִיאוֹ לְאִישְׁפָּה. אָמַר רִבִּי בָּא. הָדָא דְתֵימַר. בְּחָצֵר קְטַנָּה. אֲבָל בְּחָצֵר גְּדוֹלָה מְסַלְּקוֹ לְצַד. הָרְפָת בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה מוֹצִיאוֹ לְאִשְׁפָּה. אָמַר רִבִּי בָּא. מִפְּנֵי שְׁנִיווּלָהּ קָשָׁה.

ט משנה: שִׁשָּׁה דְבָרִים עָשׂוּ אַנְשֵׁי יְרִיחוֹ עַל שִׁלְשָׁה מִיחוּ בְיָדָם וְעַל שִׁלְשָׁה לֹא מִיחוּ בְיָדָם. אֵילּוּ שֶׁלֹּא מִיחוּ בְיָדָם מַרְכִּיבִין דְּקָלִים כָּל הַיּוֹם וְכוֹרְכִין אֶת שְׁמַע וְקוֹצְרִין וְגוֹדְשִׁין לִפְנֵי הָעוֹמֶר וְלֹא מִיחוּ בְיָדָן. אֵילּוּ שֶׁמִּיחוּ בְיָדָן מַתִּירִין בְּגַמְזִיּוֹת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ וְאוֹכְלִין מִתַּחַת הַנְּשָׂרִים בַּשַּׁבָּת וְנוֹתְנִין פֵּיאָה לַיָּרָק וּמִיחוּ בְיָדָן חֲכָמִים׃

הלכה: מָאן תַּנָּא. קוֹצְרִין. רִבִּי מֵאִיר. מָאן תַּנָּא. גּוֹדְשִׁין. רִבִּי יוּדָה. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּרְבִּי סוֹסַיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁקּוֹצְרִין וְכָל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵין גּוֹדְשִׁין. מַפְלִיגִין. בְּהֶרְכֵּב דְּקָלִים. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. מַרְכִּיבִין דְּקָלִים כָּל הַיּוֹם וְכִרְצוֹן חֲכָמִים הָיוּ עוֹשִׂין. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. לֹא הָיוּ עוֹשִׂין כִּרְצוֹן חֲכָמִים. כְּיצַד הָיוּ כוֹרְכִין אֶת שְׁמַע. אָמַר רִבִּי אָחָא אָמַר רִבִּי זְעוּרָה אָמַר רִבִּי לָא. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד. אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיוּ מַפְסִיקִין בֵּין תֵּיבָה לְתֵיבָה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. מַפְסִיקִין הָיוּ. אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיוּ אוֹמְרִים. בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי לָא. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי וגו׳ אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיוּ מַפְסִיקִין בֵּין אֶחָד לְבָרוּךְ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. מַפְסִיקִין הָיוּ אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיוּ אוֹמְרִים. בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

כְּיצַד הָיוּ מַתִּירִין בְּגַמְזִיּוֹת שֶׁלְּהֶקְדֵּשׁ. אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים. אֵין אַתֶּם מוֹדִין לָנוּ בִּגְיִדּוּלֵי הֶקְדֵּשׁ שֶׁהֵן אֲסוּרִין. אָמְרוּ לָהֶן. אֲבָתֵינוּ כְּשֶׁהֶקְדִּישׁוּ לֹא הִקְדִּישׁוּ אֶלָּא קוֹרוֹת מִפְּנֵי בַעֲלֵי אֻגְרוֹף. שֶׁהָיוּ בָאִין וְנוֹטְלִין אוֹתָן בִּזְרוֹעַ. מָה רַבָּנִין סָבְרִין מֵימַר. קוֹרוֹת וּפֵירוֹת הִקְדִּישׁוּ. אֲפִילוּ תֵימַר. קוֹרוֹת הִקְדִּישׁוּ וּפֵירוֹת לֹא הִקְדִּישׁוּ. צְרִיכָה לָרַבָּנִין. הַמַּקְדִּישׁ שְׂדֵה אִילָן מָהוּ שֶׁיְּשַׁיֵּיר לוֹ מִן הַגִּידּוּלִין. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מְשֻׁנּוֹדְעוּ הָעוֹלְלוֹת. הָעוֹלְלוֹת לָעֲנִיִּים. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁאֵין אָדָם מַקְדִּישׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. מַעֲתָּה אֲפִילוּ לֹא נוֹדְעוּ הָעוֹלְלוֹת יְהוּ הָעוֹלְלוֹת לָעֲנִיִּים. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהוּא בֶּרֶם לְהֶקְדֵּשׁ. כְּהָדָא דְתַנֵּי. הַנּוֹטֵעַ כֶּרֶם לְהֶקְדֵּשׁ פָּטוּר [מִן הַפֶּרֶט] מִן הָעוֹרְלָה וּמִן הָרְבָעִי וּמִן הָעוֹלְלוֹת וְחַיָּיב בַּשְּׁבִיעִית. רִבִּי זְעוּרָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְשָׁכְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיי. אֲפִילוּ דָבָר שֶׁהוּא לַיי קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית חָלָה עָלָיו.

רִבִּי חִייָה בַּר אַבָּא בְעָא קוֹמֵי [דְּרִבִּי מָנָא]. לְאוֹכְלוֹ בְּלֹא פִדְיוֹן [אי] אֵיפְשַׁר. [שֶׁאי] (שֶׁאֵיפְשַׁר) לְהֶקְדֵּשׁ לְצֵאת בְּלֹא פִדְיוֹן. לְפִדּוֹתוֹ וּלְאוֹכְלוֹ נִמְצָא לוֹקֵחַ לוֹ קוֹרְדּוֹם מִדְּמֵי שְׁבִיעִית. אָמַר לֵיהּ. הַגִּיזְבָּר הָיָה מַחְלִפָן בְּיַד אַחֵר. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָיה. לָמָּה לִי נָן פָּתְרִין לָהּ דִּבְרֵי הַכֹּל כְּהָהִיא דָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵה מִפְּנֵי שֶׁקָּדַם נִדְרוֹ לְהֶבְקֵירוֹ. וְהָכָא מִפְּנֵי שֶׁקָּדַם הֶבְקֵר נִדְרוֹ לְהֶקְדִּישׁוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מַעֲשֶׂה הָיָה וְהוֹרוּן כְּרִבִּי יוֹסֵה.

לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִכֵּיוָן שֶׁעָבַר עָלָיו וּשְׁכָחוֹ וְהֵרֵי הוּא שִׁכְחָה. שַׁנְיָיה הִיא בְעָרִיס שֶׁדַּרְכּוֹ לִבָּחֵן. אֲפִילוּ עַל דְּרִבִּי אוֹשַׁעְיָה לֵית הִיא פְלִיגָא. דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמַר. רוֹמֶס הָיִיתִי זֵיתִים עִם רִבִּי חִייָה הַגָּדוֹל. וְאָמַר לִי. כָּל זַיִת שֶׁאַתְּ יָכוֹל לִפְשׁוֹט יָדֶךָ וְלִיטְלוֹ אֵינוֹ שִׁכְחָה. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁכָּל רוֹגְלוּת וְרוֹגְלוּת אוּמָּן בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

רִבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ וְנִצְרַךְ לְדָמָיו. אָמַר לֵיהּ. לֹא עָלָה עַל דַּעַת שֶׁיְּמוּת בָּרָעָב. רִבִּי זְעוּרָא רִבִּי לָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. מִיסְתְּיוֹסִס כְּאוֹנֵי הִיא וְנִקְנֵית בְּמִקֶּח. תַּנֵּי. הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ וְעָמַד וְהִקְדִּישׁוֹ. הֲרֵי זֶה דָּר בְּתוֹכוֹ וּמַעֲלֶה שָׂכָר לְהֶקְדֵּשׁ. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁלֹּא הִקְדִּים לוֹ שְׂכָרוֹ. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁהִקְדִּים לוֹ שְׂכָרוֹ. הֲרֵי זֶה דָּר בְּתוֹכוֹ חִנָּם. בְּיוֹמוֹי דְרִבִּי מָנָא הָוָות נִימּוֹרָה בְצִיפּוֹרִין. וַהֲווֹן בְּנֵיהוֹן מִישְׁכּוֹנִין גַּבֵּין. מֵיאֲתַאי מֵיזַל לוֹן

אַפִּיק רִבִּי מָנָא כְּדוֹן כַּהִיא דְּרִבִּי אִימִּי. אֲמַר. לָא דַּאֲנָא סְבַר כְּדַעְתִּיהּ. אֶלָּא בְּגִין צִיפּוֹרָיֶיא דְּלָא יְחַלְטוֹן בְּנֵיהוֹן.

וְאוֹכְלִין מִתַּחַת הַנִּשָּׂרִים. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁנִּשְׂרוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. אִם בְּשֶׁנִּשְׂרוּ בְּיוֹם טוֹב. דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין. בִּסְתָם.

וְנוֹתְנִין פִּיאָה לַיֵּרֶק. לֹא הָיוּ נוֹתְנִין אֶלָּא מִן הַלֶּפֶת וּמִן הַקֻּפַּלוֹטוֹת שֶׁלְּקִיטָתָן כְּאַחַת. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. אַף לָאַפְרוּב. מַעֲשֶׂה בְּבֶן מְבִיא יַיִן שֶׁנָּתַן בְּנוֹ פִּיאָה לְיֵרֶק לָעֲנִיִּים. וּבָא אָבִיו וּמְצָאָן עוֹמְדִין עַל פֶּתַח הַגִּינָּה. אָמַר לָהֶן. הַנִּיחוּ מַה שֶּׁבְּיָדֶכֶם. וְהִנִּיחוּ מַה שֶּׁבְּיָדָן. וְנָתַן לָהֶם בְּכַפְלֵיהֶן מְעוּשָּׂרִין. לֹא שֶׁהָיְתָה עֵינוֹ צָרָה. אֶלָּא שֶׁהָיָה חוֹשֵׁשׁ לִדְבְרֵי חֲכָמִים. חַד זְמַן צָרְכוֹן רַבָּנִן נִידְבָא. שָׁלְחוֹן לְרִבִּי עֲקִיבָה וּלְחַד מִן רַבָּנִין עִמֵּיהּ. אֲתוֹן בָּעֵי מֵיעוֹל לְגַבֵּיהּ וְשָׁמְעוּן קָלֵיהּ דְּטַלְיָיא. אֲמַר לֵיהּ. מַה נִיזְבּוֹן לָךְ יוֹמָא דֵין. אֲמַר לֵיהּ. טְרוֹקְסִימוֹן. לָא מִן יוֹמָא דֵין אֶלָּא מִן דְּאִיתְמוֹל. דְּהוּא כְמִישׁ וּזְלִיל. שָׁבְקוּן לֵיהּ וְאָזְלוֹן לוֹן. מִן דְּזוֹכוֹן כָּל עַמָּא אֲתוֹן לְגַבֵּיהּ. אֲמַר לוֹן. לָמָּה לֹא אֲתִיתוֹן גַּבַּיי קַדְמַיי כְּמָה דַהֲווֹיתוֹן נְהִיגִין. אָמְרִין. כְּבָר אֲתִינָן וּשְׁמָעִינָן קָלֵיהּ דְּטַלְיָיא אֲמַר לָךְ. מַה נִיזְבּוֹן לָךְ יוֹמָא דִין. וְאָמְרַת לֵיהּ. טְרוֹקְסִימוֹן. לָא מִן דְּיוֹמָא דֵין אֶלָּא מִן דְּאִיתְמוֹל. דְּהוּא כְמִישׁ וּזְלִיל. אֲמַר. מַה דְּבֵינִי לְבֵין טַלְיָיא יְדַעְתּוֹן. יְדַעְתּוֹן מַה בֵּינִי לְבֵין בָּרִיי. אַף עַל פִּי כֵן אַזְלוֹן וְאָמְרוּן לָהּ וְהִיא יְהָבָה לְכוֹן חַד מוֹדִיי דְּדֵינָרִין. אַזְלוֹן וְאָמְרוֹן לָהּ. אָמְרָה לוֹן. מַה אֲמַר לְכוֹן. גְּדִיל אוֹ מְחִיק. אָמְרוּ לָהּ. סְתָם אֲמַר לָן. אָמְרָה לוֹן. אֲנָא יְהָבָה לְכוֹן גְּדִיל. וְאִין אֲמַר. גְּדִיל. הָא כְמִילּוּי. וְאִין לָא. אֲנָא מְחַשְׁבְּנָא גּוּדְלָנָה מִן פַּרְנִי. כֵּיוָן שֶׁשָּׁמַע בַּעֲלָהּ כָּךְ. כָּפַל לָהּ אֶת כְּתוּבָּתָהּ.

פרק ה

א **משנה:** תָּמִיד נִשְׁחָט בִּשְׁמוֹנָה וּמֻחֱצָה וְקָרֵב בְּתֵשַׁע וּמֻחֱצָה. עֶרֶב פְּסָחִים נִשְׁחָט בְּשֵׁבַע וּמֻחֱצָה וְקָרֵב בִּשְׁמוֹנָה וּמֻחֱצָה בֵּין בַּחוֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת. חָל עֶרֶב פְּסָחִים לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת נִשְׁחָט בְּשֵׁשׁ וּמֻחֱצָה וְקָרֵב בְּשֶׁבַע וּמֻחֱצָה וְהַפֶּסַח אַחֲרָיו:

הלכה: תָּמִיד נִשְׁחָט כול׳. כָּתוּב וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ וגו׳. הָיִיתִי אוֹמֵר. יִקָּרְבוּ שְׁנֵיהֶן בְּשַׁחֲרִית וּשְׁנֵיהֶן בֵּין הָעַרְבָּיִם. תַּלְמוּד לוֹמַר. אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר. הָיִיתִי אוֹמֵר. יִקָּרֵב שֶׁלְשַׁחַר עִם הֶנֵּץ הַחַמָּה. וְשֶׁלְבֵין הָעַרְבָּיִם עִם דִּמְדּוּמֵי הַחַמָּה. תַּלְמוּד לוֹמַר. בֵּין הָעַרְבָּיִם. נֶאֱמַר כָּאן בֵּין הָעַרְבָּיִם. וְנֶאֱמַר לְהַלָּן בֵּין הָעַרְבָּיִם. מַה בֵּין הָעַרְבָּיִם שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן מֵשֵׁשׁ שְׁעוֹת וּלְמַעְלָן. אַף בֵּין הָעַרְבָּיִם שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן מֵשֵׁשׁ שְׁעוֹת וּלְמַעְלָן. מַה חֲמִית מֵימַר בֵּין הָעַרְבָּיִם מֵשֵׁשׁ שְׁעוֹת וּלְמַעְלָן. [אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר זֶכֶר לַדָּבָר.] אוֹ לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי נִגְּטוּ צִלְלֵי עֶרֶב. מַה עֶרֶב שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן מֵשֵׁשׁ שְׁעוֹת וּלְמַעְלָן. אַף עֶרֶב שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן מֵשֵׁשׁ שְׁעוֹת וּלְמַעְלָן. וְיהֵא כָּשֵׁר מֵשֵׁשׁ שְׁעוֹת וּלְמַעְלָן. רִבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. בֵּין הָעַרְבָּיִם. כִּיצַד. חֲלוֹק בֵּין הָעַרְבָּיִם. וְתֵן לוֹ שְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֻחֱצָה לְפָנָיו וּשְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֻחֱצָה לְאַחֲרָיו. וְשָׁעָה אַחַת לְעִיסּוּקוֹ. נִמְצָאתָ אוֹמֵר שֶׁהַתָּמִיד קָרֵב בְּתֵשַׁע שָׁעוֹת וּמֻחֱצָה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. שִׁבַּק רִבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי רֵישָׁא וְאָמַר סוֹפָה. דִּלְכֹן [כְּהָדָא דְתַנִּי]. חֲנַנְיָה בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר. שׁוֹמֵעַ אֲנִי בֵּין הָעַרְבָּיִם. בֵּין עַרְבִיִּם. בֵּין עַרְבוֹ שֶׁלאַרְבָּעָה עָשָׂר וּבֵין עַרְבוֹ שֶׁלחֲמִשָּׁה עָשָׂר. יָכוֹל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה בִּכְלָל. תַּלְמוּד לוֹמַר יוֹם. [כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר יוֹם יָצָא לַיְלָה.] אִי יוֹם. יָכוֹל בְּשִׁתֵּי שָׁעוֹת בַּיּוֹם. תַּלְמוּד לוֹמַר בָּעֶרֶב. אִי בָעֶרֶב יָכוֹל מִשֶּׁתַּחְשֵׁךְ. תַּלְמוּד לוֹמַר בֵּין הָעַרְבָּיִם. הָא כֵיצַד. חֲלוֹק בֵּין הָעַרְבָּיִם וְתֵן שְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֻחֱצָה לְפָנָיו וּשְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֻחֱצָה לְאַחֲרָיו וְשָׁעָה אַחַת לְעִיסּוּקוֹ. נִמְצָאתָ אוֹמֵר שֶׁהַתָּמִיד קָרֵב בְּתֵשַׁע שָׁעוֹת וּמֻחֱצָה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הָדָא דָתֵימַר לְמִצְוָה. אֲבָל לָעֵיכּוּב הָדָא הִיא דְתַנִּינָן. שְׁחָטוֹ קוֹדֶם לַחֲצוֹת פָּסוּל. לְאַחַר חֲצוֹת מִיָּד כָּשֵׁר. קוֹדֶם לַתָּמִיד כָּשֵׁר. וְיֵימַר אַף בְּשַׁחֲרִית כֵּן. הָכָא כְתוּב בֵּין הָעַרְבָּיִם. אִית לָךְ מֵימַר תַּמָּן בֵּין הַבְּקָרִים.

רִבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. תְּפִילוֹת מֵאָבוֹת לָמְדוּ. גָּרַשׁ עַד אַף עַל פִּי כֵן לֹא הוֹרִידוּ אוֹתוֹ מִגְּדוּלָּתוֹ אֶלָּא מִינוּ אוֹתוֹ אַב בֵּית דִּין.

מָאן תַּנָּא בֵּין בַּחוֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּתַנֵּי. כְּסִידְרוֹ בַחוֹל כָּךְ סִידְרוֹ בַּשַּׁבָּת. דִּבְרֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. כְּסִדְרוֹ בְעֶרֶב שַׁבָּת כָּךְ סִידְרוֹ בַּשַּׁבָּת. הָא רִבִּי יִשְׁמָעֵאל מְאַחֵר שָׁעָה לְפִילְפּוּלוֹ. וְרִבִּי עֲקִיבָה מַקְדִּים שָׁעָה אַחַת לְעִיסּוּקוֹ. כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ לְמִצְוָה מְשׁוּפָּרִין. וְיֶקְרַב פֶּסַח תְּחִילָּה וְתָמִיד אַחֲרָיו. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן נִמְצָאתָ מְבַטֵּל בֵּין הָעַרְבָּיִם שֶׁלְּפֶסַח. אִם מְקַיֵּים אַתְּ בֵּין הָעַרְבָּיִם שֶׁלְּפֶסַח לֹא נִמְצָאתָ מְבַטֵּל בֵּין הָעַרְבָּיִם שֶׁלְּתָמִיד. תָּמִיד אִם מְבַטְּלוֹ אַתְּ עַכְשָׁיו אַתְּ מְקַיְּימוֹ לְאַחַר זְמַן. פֶּסַח אִם מְבַטְּלוֹ אַתְּ עַכְשָׁיו אֵימָתַי אַתְּ מְקַיְּימוֹ. וַיַּקְרִיב פֶּסַח תְּחִילָּה וְתָמִיד אַחֲרָיו. יְאוּחַר דָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בָּעֶרֶב וּבֵין הָעַרְבָּיִם לְדָבָר שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ אֶלָּא בֵּין הָעַרְבָּיִם [בַּלֵּב].

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. מַה חֲמִיָּית מֵימַר עֶרֶב מְאוּחָר אוֹ נֹאמַר עֶרֶב מוּקְדָּם. אֶלָּא כֵינִי. יְאוּחַר דָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ לְדָבָר שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ אֶלָּא בֵּין הָעַרְבָּיִם לְבַד. לְשׁוֹן מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְרִבִּי יִרְמְיָה. שָׁם תְּזַבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב. בָּעֶרֶב אַתָּה זוֹבֵחַ. כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ אַתָּה אוֹכֵל. מוּעֵד צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִמִּצְרַיִם. אַתָּה צוֹלֶהָ. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. בָּעֶרֶב אַתָּה אוֹכֵל. כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ אַתָּה זוֹבֵחַ. מוּעֵד צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִמִּצְרַיִם. אַתָּה צוֹלֶהָ.

וְיֶקְרְבוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. כֻּבָּשׁ שֵׁנִי. אֵין פֶּסַח שֵׁינִי. תַּנֵּי. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. בְּכָל יוֹם וָיוֹם תָּמִיד נִשְׁחַט בִּשְׁמוֹנָה וּמֻחֱצָה וְקָרֵב בְּתֵשַׁע וּמֻחֱצָה. מָהוּ בְּכָל יוֹם וָיוֹם. בְּכָל עֶרֶב פֶּסַח וּפֶסַח. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בִּירִבִּי בּוּן. טַעֲמֵיהּ (דְּהָהֵן) [דְּהָדֵין] תַּנָּיֵיה כְּדֵי לִיתֵּן חֲצִי שָׁעָה בֵּין כֹּת לְכֹת.

תַּנֵּי. דַּם תָּמִיד וְאֵיבָרָיו קוֹדְמִין לַפֶּסַח וּפֶסַח לַקְּטוֹרֶת וְהַקְּטוֹרֶת לְהַטָּבַת נֵירוֹת. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. דַּם תָּמִיד וְאֵיבָרָיו קוֹדְמִין לַקְּטוֹרֶת וְהַקְּטוֹרֶת לַפֶּסַח וּפֶסַח

לְהַטָּבַת הַנִּירוֹת. כְּדֵי שֶׁיִּקָּרְבוּ נִסְכֵי תָמִיד עִמּוֹ. וְאֵין מוּקְדָּם לְתָמִיד שֶׁלְּשַׁחַר וְלֹא מְאוּחָר לְתָמִיד שֶׁלְּבֵין הָעַרְבָּיִם אֶלָּא הַפֶּסַח וְהַקְּטוֹרֶת בְּעַרְבֵי פְּסָחִים. מְנַיִן שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר קוֹדֵם לְתָמִיד שֶׁלְּשַׁחַר. תַּלְמוּד לוֹמַר עָלֶיהָ עוֹלָה. וּמְנַיִן שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר מְעַכֵּב לְתָמִיד שֶׁלְּבֵין הָעַרְבָּיִם. תַּלְמוּד לוֹמַר עָלֶיהָ שְׁלָמִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. וְעָרַךְ עָלֶיהָ עוֹלָה אֵין כָּתוּב כָּאן. אֶלָּא וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעוֹלָה. שֶׁלֹּא תְהֵא הָעוֹלָה קוֹדֶמֶת לְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר. תַּנֵּי. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁלְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר. מְחוּפְּרֵי כַפָּרָה מֵבִיאִין כַּפָּרָתָן אַחַר הַתָּמִיד שֶׁלְּבֵין הָעַרְבָּיִם כְּדֵי שֶׁיִּטְבְּלוּ וְיֹאכְלוּ פְּסָחֵיהֶן לָעֶרֶב. אָמַר רִבִּי יוּדָן הָדָא דְתֵימַר בְּמִצְוָרָע עָשִׁיר. אֲבָל בְּמִצְוָרָע עָנִי לֹא עוֹף הוּא מֵבִיא. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבְדּוּמָא. אֵינוֹ מֵבִיא אָשָׁם.

ב משנה: הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ קִיבֵּל וְהֵילֵךְ וְזָרַק שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ אוֹ לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ אוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ פָּסוּל. כֵּיצַד לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ. לְשֵׁם פֶּסַח וּלְשֵׁם שְׁלָמִים. שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ. לְשֵׁם שְׁלָמִים וּלְשֵׁם פֶּסַח:

הלכה: מְנַיִן שֶׁהוּא צָרִיךְ לְשׁוֹחְטוֹ לִשְׁמוֹ. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב. וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא. לוֹמַר. אִם שְׁחָטוֹ לְשֵׁם פֶּסַח חֲרֵי הוּא פֶּסַח. וְאִם לָאו אֵינוֹ פֶּסַח. שְׁאָר כָּל מַעֲשָׂיו מְנַיִן. וַעֲשִׂיתָ [פֶּסַח]. שֶׁיְּהוּ כָל מַעֲשָׂיו לְשֵׁם פֶּסַח. מֵעִתָּה אֲפִילוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין. תַּלְמוּד לוֹמַר זֶבַח. מַה זְּבִיחָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַכַּפָּרָה. יָצְאוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה.

חַטָּאת מְנַיִן. וְשׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת. וּשְׁאָר כָּל מַעֲשָׂיו מְנַיִן. וְעָשָׂה אֶת הָאֶחָד חַטָּאת. מֵעַתָּה אֲפִילוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין. תַּלְמוּד לוֹמַר וְשָׁחַט. מַה שְׁחִיטָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַכַּפָּרָה. יָצְאוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה.

חַטָּאת לְשֵׁם בְּעָלִים מְנַיִן. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת הַחַטָּאת וְכִפֶּר עַל הַמִּטַּהֵר מִטּוּמְאָתוֹ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי. מֵעַתָּה אֲפִילוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין. תַּלְמוּד לוֹמַר וְכִפֶּר. מַה זְּרִיקָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַכַּפָּרָה. יָצְאוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה.

פֶּסַח לְשֵׁם בְּעָלִים מְנַיִן. וְדִין הוּא. מָה אִם חַטָּאת שֶׁאֵין מַחֲשֶׁבֶת עֲרִלִים וּטְמֵאִים פּוֹסְלִין בָּהּ צְרִיכָה שֶׁתְּהֵא לְשֵׁם בְּעָלִים. פֶּסַח שֶׁמַּחֲשֶׁבֶת עֲרִלִים וּטְמֵאִים פּוֹסְלִין בּוֹ אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא [צָרִיךְ] לְשֵׁם בְּעָלִים. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּחַטָּאת שֶׁהִיא קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. תֹּאמַר בַּפֶּסַח. שֶׁהוּא קָדָשִׁים קַלִּין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. וְלֹא מִמַּחֲשָׁבָה לְמִדְתָּ. הַתּוֹרָה רִיבְּתָ מַחֲשָׁבָה בַּפֶּסַח יוֹתֵר מִן הַחַטָּאת. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וּמֵחַטָּאתוֹ שֶׁלְּמְצוֹרָע אָנוּ לְמֵידִין. וְכִי חַטָּאתוֹ שֶׁלְּמְצוֹרָע לֹא לְחִידּוּשָׁהּ יָצְאַת. שֶׁתְּהֵא טְעוּנָה נְסָכִים לָשֵׁם בְּעָלִים. וְדָבָר שֶׁיָּצָא לְחִידּוּשׁוֹ אֵין לְמֵידִין מִמֶּנּוּ. אָמַר לֵיהּ. וְכִי חַטָּאתוֹ שֶׁלְּמְצוֹרָע מֵאֵיכָן לְמֵידָה שֶׁתְּהֵא פְסוּלָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. לֹא מִן הָדִין קָרֵייָא דִּכְתִיב וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת. וּכְתִיב זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת. תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַחַטָּאוֹת. אֶלָּא מִמָּקוֹם שֶׁהִיא לְמֵידָה מִשָּׁם הִיא מְלַמֶּדֶת.

שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. יֵשׁ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ מֵעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה וְהוּא פּוֹסֵל. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. יֵשׁ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ מֵעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה. וְיֵהֵא כָּשֵׁר. אָמַר רִבִּי אִילָא. מִמַּחֲשֶׁבֶת פִּיגּוּל לִימֵּד רִבִּי יוֹחָנָן. אִילּוּ זָרַק שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שֶׁמָּא אֵינוֹ פִיגּוּל. שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִן תַּרְתֵּין מִילִּין לֹא דַמְיָא מַחֲשֶׁבֶת פִּיגּוּל לְמַחֲשֶׁבֶת פְּסוּל. אִילּוּ שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לְקַבֵּל דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שֶׁמָּא אֵינוֹ כָּשֵׁר. שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לְקַבֵּל דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל. אִילּוּ שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לְהַקְטִיר אֵימוּרָיו שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שֶׁמָּא אֵינוֹ פִיגּוּל. שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לְהַקְטִיר אֵימוּרָיו שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ כָּשֵׁר.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. אֲנָא חֲמִית לְרִבִּי יִרְמְיָה תְּפִיס לְרִבִּי בָּא. אָמַר לֵיהּ. אֱמוֹר לִי טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן. לָמָּה שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל. נַעֲשָׂה מַשָּׂאָה רִאשׁוֹנָה כְּשׁוֹחְטוֹ לִשְׁמוֹ וּשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְהוּא פָּסוּל. אָמַר לֵיהּ. וְאֵין כֵּינִי אֲפִילוּ שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו לִזְרוֹק אֶת דָּמוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו. וְיֵעָשֶׂה מַשָּׂאָה רִאשׁוֹנָה כְּשׁוֹחְטוֹ לְאוֹכְלָיו וּשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְיֵהֵא כָּשֵׁר. לֵית יְכִיל. דָּמַר רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁחָטוֹ לְאוֹכְלָיו לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כָּשֵׁר. אָתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁחָטוֹ לְאוֹכְלָיו לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כָּשֵׁר. רִבִּי יוֹסֵה נְסִי[ב] חֵיילֵיהּ מִן תְּרֵין טַעֲמוֹי דְּרִבִּי יוֹחָנָן. לָמָּה שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל. נַעֲשָׂה מַשָּׂאָה רִאשׁוֹנָה כְּשׁוֹחְטוֹ לִשְׁמוֹ וּשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְהוּא פָּסוּל. לָמָּה שְׁחָטוֹ לְאוֹכְלָיו לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כָּשֵׁר. נַעֲשָׂה כְּמַשָּׂאָה רִאשׁוֹנָה כְּשׁוֹחְטוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְהוּא כָּשֵׁר.

רִבִּי חֲנַנְיָה אָמַר קוֹמֵי רִבִּי מָנָא בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָן. טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן. כָּל שֶׁאֵילּוּ יָבוֹא לְאוֹתָהּ הָעֲבוֹדָה וְאֵינוֹ מְחַשֵּׁב לָהּ. מְחַשֵּׁב הוּא מֵעֲבוֹדָה אַחֶרֶת לָהּ. אִילּוּ שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שֶׁמָּא אֵינוֹ פִיגּוּל. שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל. אִילּוּ שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לְקַבֵּל דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שֶׁמָּא אֵינוֹ כָּשֵׁר. וּבִשְׁעַת קַבָּלָה מְחַשֵּׁב הוּא. חֲרֵי כָּל שֶׁאֵילּוּ יָבוֹא לְאוֹתָהּ הָעֲבוֹדָה וְאֵינוֹ מְחַשֵּׁב לָהּ. הוּא מְחַשֵּׁב מֵעֲבוֹדָה אַחֶרֶת לָהּ. אִילּוּ שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לְהַקְטִיר אֵימוּרָיו שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שֶׁמָּא אֵינוֹ פִיגּוּל. וּבִשְׁעַת הַקְטָרָה אֵינוֹ מְחַשֵּׁב. חֲרֵי כָּל שֶׁאֵילּוּ יָבֹא לְאוֹתָהּ הָעֲבוֹדָה וְהוּא מְחַשֵּׁב לָהּ אֵינוֹ מְחַשֵּׁב מֵעֲבוֹדָה אַחֶרֶת לָהּ. אָמַר לֵיהּ. לָא תְתִיבִינִי מִפִּיגּוּל עַל פְּסוּל. דָּמַר רִבִּי יוֹסֵה. מִן תְּרֵין מִילִּין לֹא דַמְיָא מַחֲשֶׁבֶת פִּיגּוּל לְמַחֲשֶׁבֶת פְּסוּל.

מַה נְפִיק מִן בֵּינֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבְדּוּמָא. חִילּוּפִין. בְּשָׁאר יְמוֹת הַשָּׁנָה. שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בְּשָׁאר יְמוֹת הַשָּׁנָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן כָּשֵׁר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ פָּסוּל.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עַל דָּא עַלַי אָבָא בַּר אַבָּא. דְּאִינּוּן אָמְרִין. מְנַיִן שֶׁהַפֶּסַח מִשְׁתַּנֶּה לְשֵׁם שְׁלָמִים. תַּלְמוּד לוֹמַר. וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים. כָּל שֶׁהוּא

מִן הַצֹּאן בָּא שְׁלָמִים. הָתִיבוּן. חֲרֵי עוֹלָה מִן הַצֹּאן. דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַצֹּאן. יָצָאת עוֹלָה שֶׁהִיא בָּאָה אֲפִילוּ מִן הַבָּקָר. הָתִיבוּן. חֲרֵי אָשָׁם. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא. מִן הַצֹּאן. דָּבָר הַבָּא מִכָּל הַצֹּאן. יָצָא אָשָׁם שֶׁאֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הָאֵילִים בִּלְבַד. בְּכָל אָתָר אַתְּ אָמַר. מִן לְרַבּוֹת. וְהָכָא אַתְּ אָמַר. מִן לְמָעֵט. אָמַר רִבִּי מָנָא. מִיעַטוֹ. שֶׁאֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הָאֵילִים בִּלְבַד. הָתִיבוּן. וְהָכְתִיב אִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן הָעִזִּים לְעוֹלָה. מֵעַתָּה מוֹתַר הַפֶּסַח בָּא עוֹלָה. אָמַר רִבִּי אָבוּן. מְשַׁנִּין דָּבָר שֶׁהוּא לַאֲכִילָה בְּדָבָר שֶׁהוּא לַאֲכִילָה בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ לַאֲכִילָה.] אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מְשַׁנִּין קָדָשִׁים קַלִּין לְשֵׁם קָדָשִׁים קַלִּין וְאֵין מְשַׁנִּין קָדָשִׁים קַלִּים לְשֵׁם קָדָשִׁי קָדָשִׁים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן עַל דְּעָלֵי רִבִּי חֲנִינָה דְּאַתּוֹן אָמְרִין. אֵין הַפֶּסַח מִשְׁתַּנֶּה לְשֵׁם שְׁלָמִים אֶלָּא אִם כֵּן שְׁחָטוֹ לְשֵׁם שְׁלָמִים. וַאֲנִי אוֹמֵר. אֲפִילוּ לְשֵׁם עוֹלָה. אָמַר רִבִּי לָא. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים. כֹּל שֶׁהוּא זֶבַח בָּא שְׁלָמִים. מִשְׁתַּנֶּה לְמַחֲשֶׁבֶת פְּסוּל. הֵיךְ עֲבִידָ. שְׁחָטוֹ לְשֵׁם עוֹלָה עַל מְנָת לִזְרוֹק דָּמוֹ לְמָחָר. מִכָּל מָקוֹם פָּסוּל הוּא. אֵין תֵּימַר. מִשְׁתַּנֶּה לְמַחֲשֶׁבֶת פְּסוּל. פִּיגּוּל. אֵין תֵּימַר. אֵינוֹ מִשְׁתַּנֶּה לְמַחֲשֶׁבֶת פְּסוּל. פָּסוּל.

לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא. מִכֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ שֵׁם נַעֲשֶׂה כְּשׁוֹחֵט לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בִּשְׁתִּיקָה וְהוּא כָּשֵׁר. אָמְרוּ לֵיהּ. וְאֵין כֵּינִי. אֲפִילוּ שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ לִזְרוֹק דָּמוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְיֵעָשֶׂה מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה כְּשׁוֹחֵט לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בִּשְׁתִּיקָה וְיִהֵא כָּשֵׁר. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי מָאן אָמַר בִּשְׁתִּיקָה כָּשֵׁר. אוֹ נֹאמַר. בִּשְׁתִּיקָה פָּסוּל.

ג משנה: שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו לָעֲרֵלִים וְלַטְּמֵאִים פָּסוּל. לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו לִמְנוּיָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו לַמּוּלִים וְלָעֲרֵלִים לַטְּמֵאִים וְלַטְּהוֹרִים כָּשֵׁר. שְׁחָטוֹ קוֹדֶם לַחֲצוֹת פָּסוּל שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בֵּין הָעַרְבָּיִם. קוֹדֶם לַתָּמִיד כָּשֵׁר. וּבִלְבַד שֶׁיִּהֵא אֶחָד מִמָּרַס בְּדָמוֹ עַד שֶׁיִּזָּרֵק דַּם הַתָּמִיד. וְאִם נִזְרַק כָּשֵׁר:

הלכה: מְנַיִין שֶׁהוּא צָרִיךְ לְשׁוֹחְטוֹ לְאוֹכְלָיו. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ תָּכְסוּ. אָמַר רִבִּי יֹאשִׁיָּה. לְשׁוֹן סוּרְסֵי הוּא זֶה. כְּאָדָם שֶׁהוּא אוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. כּוֹס לִי אֶת הַטָּלֶה הַזֶּה.

כֵּיצַד שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו. שְׁחָטוֹ לְשֵׁם חוֹלֶה לְשֵׁם זָקֵן שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לוֹכַל כְּזַיִת. כֵּיצַד שֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו. שְׁחָטוֹ לְשֵׁם בְּנֵי חֲבוּרָה אֲחֶרֶת. הָדָא אָמְרָה. שֶׁהַקָּטָן יֵשׁ לוֹ מִינְיָן לִפְסוֹל. הָדָא אָמְרָה. הָיָה נָתוּן בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה וּשְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ פָּסוּל. הָדָא אָמְרָה. הָדָא מְסַייְעָא לְדְרוֹמַיי. דְּדְרוֹמַיי אָמְרִין. אֵימוֹרִין שֶׁאָבְדוּ מְחַשֵּׁב לָהֶן כְּמִי שֶׁהֵן קַיָּמִין. הָדָא אָמְרָה. שְׁחָטוֹ שֶׁתֹּאכַל מִמֶּנּוּ חֲצִי חֲבוּרָתוֹ פָּסוּל. אָמַר רִבִּי חַגַּיי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. תִּיפְתָּר שֶׁהָיוּ כוּלָּן חוֹלִין. אָמַר לֵיהּ. נִיתְנֵי לְשֵׁם בְּנֵי חֲבוּרָה פְּסוּלִין. אָמַר לֵיהּ. בְּשֶׁהָיוּ שָׁם כְּשִׁירִים וּשְׁחָטוֹ לְשֵׁם פְּסוּלִין.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. מַתְנִיתָא בְּשֶׁשְּׁחָטוֹ לְאוֹכְלָיו וְנִתְכַּפֵּר בּוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו. אֲבָל אִם שְׁחָטוֹ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה וְנִתְכַּפֵּר בּוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו פָּסוּל.

רִבִּי שְׁמַלַּאי אַתָּא גַבֵּי רִבִּי יוֹנָתָן. אָמַר לֵיהּ. אַלְפִּין אַגָּדָה. אָמַר לֵיהּ. מְסוֹרֶת בְּיָדֵי מֵאֲבוֹתַיי שֶׁלֹּא לְלַמֵּד אַגָּדָה לֹא לְבַבְלִי וְלֹא לְדְרוֹמִי. שֶׁהֵן גַּסֵּי רוּחַ וּמְעוּטֵי תוֹרָה. וְאַתְּ נַהֲרְדַּעַאי וְדָר בְּדָרוֹם. אָמַר לֵיהּ. אֱמוֹר לִי חָדָא מִילְּתָא. מַה בֵּין לְשֵׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לְשֵׁמוֹ. מַה בֵּין לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו. אָמַר לֵיהּ. לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פְּסוּלוֹ מִגּוּפוֹ. לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו פְּסוּלוֹ מֵאֲחֵרִים. לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ אֵין אַתְּ יָכוֹל לָבוֹר פְּסוּלוֹ מִתּוֹךְ הֶכְשֵׁירוֹ. לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו אַתְּ יָכוֹל לָבוֹר פְּסוּלוֹ מִתּוֹךְ הֶכְשֵׁירוֹ. לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַקָּדָשִׁים. לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בַּפֶּסַח.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מִן הָדָא דְרִבִּי לָעְזָר אַתְּ שְׁמַע תַּרְתֵּיי. דְּמַר רִבִּי לָעְזָר. מַתְנִיתָא בְּשֶׁשְּׁחָטוֹ לְאוֹכְלָיו וְנִתְכַּפֵּר בּוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו. אֲבָל אִם שְׁחָטוֹ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה וְנִתְכַּפֵּר בּוֹ לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו פָּסוּל. חֲרֵי פְסוּלוֹ מַחְמַת אֲחֵרִים וְאַתְּ יָכוֹל לָבוֹר פְּסוּלוֹ מִתּוֹךְ הֶכְשֵׁירוֹ. וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. אֶלָּא כֵּינִי. לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַקָּדָשִׁים. לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בַּפֶּסַח. אָמַר רִבִּי אַבִּין. אִית לָךְ חוֹרִי. לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ נוֹהֵג בְּכָל הָעֲבוֹדוֹת. לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בִּשְׁחִיטָה.

לְאוֹכְלָיו כְּזֵיתִין וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כְּזֵיתִין כָּשֵׁר. לְאוֹכְלָיו כַּחֲצִי זֵיתִין וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כַּחֲצִי זֵיתִין כָּל שֶׁכֵּן כָּשֵׁר. לְאוֹכְלָיו כַּחֲצִי זֵיתִין וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו כַּחֲצִי זֵיתִים מָה אֲנָן קַיָּמִין. אִם כְּשֶׁהָיְתָה הַמַּחֲשָׁבָה לַכּוֹשֶׁר תְּהֵא הַמַּחֲשָׁבָה לְפָסוּל. אִם אֵינָהּ הַמַּחֲשָׁבָה לְפָסוּל לֹא תְּהֵא הַמַּחֲשָׁבָה לַכּוֹשֶׁר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אָמְרָה שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה לַכּוֹשֶׁר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. לוֹכַל כַּחֲצִי זַיִת וּלְהַקְטִיר כַּחֲצִי זַיִת כָּשֵׁר. שֶׁאֵין אֲכִילָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִין. שְׁחָטוֹ שֶׁתִּתְכַּפֵּר בּוֹ חֲצִי חֲבוּרָתוֹ. רִבִּי יוֹנָה פּוֹסֵל. נַעֲשָׂה כְּמַתְפִּישׁ כַּפָּרַת אֵילּוּ לְאֵילּוּ. מֵאַחַר שֶׁלֹּא נִתְכַּפֵּר לְאֵילּוּ לֹא נִתְכַּפֵּר לְאֵילּוּ. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר. כָּשֵׁר. בַּמַּחֲזוֹרָה תֵּינֵינָא חֲזַר בֵּיהּ רִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי פִּינְחָס. לֹא כֵן אֵילְפָן רִבִּי. כָּשֵׁר. אָמַר לֵיהּ. הָא קְבִיעָה גַבָּךְ כְּמַסְמֵרָא.

שְׁחָטוֹ קוֹדֶם לַחֲצוֹת פָּסוּל. [לְאַחַר חֲצוֹת] מִיַּד כָּשֵׁר. קוֹדֶם לַתָּמִיד כָּשֵׁר. וְתַנֵּי כֵן. יָכוֹל אִם קָדַם פֶּסַח לְתָמִיד לֹא יוּאַחַר הַתָּמִיד. תַּלְמוּד לוֹמַר תַּעֲשֶׂה. רִיבָּה. אָמַר רִבִּי אָבוּן. מַתְנִיתָא אָמְרָה. פֶּסַח עַצְמוֹ כָּשֵׁר. אֵין תֵּימַר. פָּסוּל. כְּמִי שֶׁלֹּא קָדָמוֹ.

תַּמָּן אַתְּ אָמַר. דַּם תָּמִיד וְאֵיבָרָיו קוֹדְמִין לַפֶּסַח. וּפֶסַח לַקְּטוֹרֶת. וְהַקְּטוֹרֶת לְהַטָּבַת הַנֵּרוֹת. וָכָא אַתְּ אָמַר אָכֵן. אָמַר רִבִּי לָא. כָּאן בְּחַי וְכָאן בְּשָׁחוּט.

ד משנה: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל הֶחָמֵץ עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הַתָּמִיד. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לִשְׁמוֹ חַיָּיב וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּטוּר. וּשְׁאָר כָּל הַזְּבָחִין בֵּין לִשְׁמָן וּבֵין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן פָּטוּר. וּבַמּוֹעֵד לִשְׁמוֹ פָּטוּר וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ חַיָּיב. וּשְׁאָר כָּל הַזְּבָחִין בֵּין לִשְׁמָן וּבֵין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן חַיָּיב חוּץ מִן הַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ׃

הלכה: מְנַיִין לַשּׁוֹחֵט פֶּסַח עַל הֶחָמֵץ שֶׁהוּא עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי. אֵין לִי אֶלָּא הַשּׁוֹחֵט. הַזּוֹרֵק מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא עַל חָמֵץ דַּם. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְחַיֵּיב עַל הַזְּרִיקָה הָדָא אָמְרָה. פֶּסַח עַצְמוֹ כָּשֵׁר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. תִּיפְתָּר שֶׁנִּתְמַנּוּ לוֹ חָמֵץ בֵּין שְׁחִיטָה לִזְרִיקָה. אוֹ שֶׁהָיָה זֶה שׁוֹחֵט וְזֶה זוֹרֵק.

תַּנֵּי חִזְקִיָּה. לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי. הַתּוֹרָה קָרְאָת אוֹתוֹ זִבְחִי. אָמַר רִבִּי מָנָא. אֵילוּלֵי דְתַנִּיתָהּ חִזְקִיָּה מָצִינוּ דָבָר פָּסוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו חַטָּאת. הַמְחַמֵּץ אֶת הַפְּסוּלָה. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. חַיָּיב. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. פָּטוּר. אָמַר רַב חִסְדָּא. מָאן דְּאָמַר. חַיָּיב. בְּשֶׁנִּפְסְלָה מֵחֲמַת חִימּוּצָהּ. מָאן דְּאָמַר. פָּטוּר. בְּשֶׁלֹּא נִפְסְלָה מֵחֲמַת חִימּוּצָהּ.

הֶקְטֵיר אֵימוּרִין עַל חָמֵץ. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. חַיָּיב. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. פָּטוּר. מָאן דְּאָמַר. חַיָּיב. דַּם מִכָּל מָקוֹם. מָאן דְּאָמַר. פָּטוּר. זֶבַח. מַה זְּבִיחָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת הַכַּפָּרָה. יָצְאוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה.

מָלַק עוֹף עַל חָמֵץ. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. חַיָּיב. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. פָּטוּר. מָאן דְּאָמַר. חַיָּיב. דַּם מִכָּל מָקוֹם. וּמָאן דְּאָמַר. פָּטוּר. זֶבַח. יָצָא עוֹף שֶׁאֵינוֹ זֶבַח. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. מָאן דְּאָמַר. חַיָּיב. נִיחָא. כְּמַה דְתֵימַר לְעִנְיַן פְּטוּר. מָאן דְּאָמַר. פָּטוּר. מַה טַעֲמָא. אָמַר לֵיהּ. לְמִידִין עוֹנֶשׁ מֵעוֹנֶשׁ וְאֵין לְמִידִין עוֹנֶשׁ מִפְּטוּר.

רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּעָיֵין. כָּל הַמַּקְבֵּל וְהַמְהַלֵּךְ עַל חָמֵץ יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר זֶבַח. מַה זְּבִיחָה מְיוּחֶדֶת שֶׁחַיָּיבִין עָלֶיהָ בַּחוּץ. יָצָא הַמַּקְבֵּל וְהַמְהַלֵּךְ שֶׁאֵין חַיָּיבִין עָלֶיהָן בַּחוּץ. כָּל הַמַּקְטִיר אֵימוּרִים עַל חָמֵץ יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר וְכִפֶּר. מַה זְּרִיקָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַכַּפָּרָה. יָצְאוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. עַד דְּאַתְּ דַּיִין לָהּ לִפְטוֹר. דּוֹנָהּ לְחִיּוּב. כָּל הַמַּקְבֵּל וְהַמְהַלֵּךְ עַל חָמֵץ יְהֵא פָּטוּר. תַּלְמוּד לוֹמַר זֶבַח. מַה זְּבִיחָה מְיוּחֶדֶת שֶׁחַיָּיבִין עָלֶיהָ בַּחוּץ. אַף אֲנִי אַרְבֶּה הֶקְטֵר אֵימוּרִין שֶׁחַיָּיבִין עָלֶיהָן בַּחוּץ. כָּל הַמַּקְטִיר אֵימוּרִין עַל חָמֵץ יְהֵא פָּטוּר. תַּלְמוּד לוֹמַר וְכִפֶּר. מַה זְּרִיקָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַכַּפָּרָה. אַף אֲנִי אַרְבֶּה הַמַּקְבֵּל וְהַמְהַלֵּךְ שֶׁהֵן מְעַכְּבִין אֶת הַכַּפָּרָה. אָמַר לֵיהּ. דָּבָר שָׁוֶה בִּשְׁנֵיהֶן מְלַמֵּד. דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה בִּשְׁנֵיהֶן אֵינוֹ מְלַמֵּד. זֶבַח. מַה זְּבִיחָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַכַּפָּרָה וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ בַּחוּץ. יָצָא הַמַּקְבֵּל וְהַמְהַלֵּךְ עַל חָמֵץ שֶׁאֵין חַיָּיבִין עָלֶיהָן בַּחוּץ. יָצְאוּ הֶקְטֵר אֵימוּרִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבוֹת אֶת הַכַּפָּרָה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. [בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים] שְׁאוֹר כַּזַּיִת וְחָמֵץ כְּכוֹתֶבֶת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים זֶה וָזֶה כְּכַזַּיִת. רִבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵה בֶּן חֲנִינָא. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְבִיעוּרוֹ. אֲבָל לַאֲכִילָה כַּזַּיִת. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בֵּין לְבִיעוּרוֹ בֵּין לַאֲכִילָה כַּזַּיִת. קָם רִבִּי מָנָא עִם רִבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר לֵיהּ. מִנַּן שָׁמַע רִבִּי הָדָא מִלְּתָא. אָמַר לֵיהּ. מִן רִבִּי אַבָּהוּ. אָמַר לֵיהּ. וַאֲנָן אָמְרִין. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בֵּין לְבִיעוּרוֹ בֵּין לַאֲכִילָה כַּזַּיִת.

שְׁחָטוֹ עַל חָמֵץ. אַחַר מִי אַתְּ מְהַלֵּךְ. אַחַר אֲכִילָתוֹ אוֹ אָחַר בִּיעוּרוֹ. תַּמָּן אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵתִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת אֵין הַבַּיִת מִצְטָרֵף. בְּתוֹךְ הַכֶּלִי הַכֶּלִי מִצְטָרֵף. שְׁחָטוֹ עֲלֵיהֶן. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְאֵין הַבַּיִת מִצְטָרֵף פָּטוּר. אוֹ מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ בְּתוֹךְ הַכֶּלִי וְהַכֶּלִי מִצְטָרֵף חַיָּיב. שְׁחָטוֹ עַל סִיעוֹר. מֵאַחַר דְּאָמַר רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב. מוּתָּר לְהַאֲכִילוֹ לְכַלְבּוֹ. פָּטוּר. אוֹ מֵאַחַר דְּרַב אָמַר. לוֹקִין עַל אֲכִילָתוֹ. חַיָּיב.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. עַד שֶׁיְּהֵא לַשּׁוֹחֵט לְאֶחָד מִבְּנֵי חֲבוּרָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לַשּׁוֹחֵט אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מִבְּנֵי חֲבוּרָה. לְאֶחָד מִבְּנֵי חֲבוּרָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹחֵט. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילּוּ נָתוּן עִמּוֹ בִּירוּשָׁלֵם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. עַד שֶׁיְּהֵא נָתוּן עִמּוֹ בָּעֲזָרָה. דֵּין כְּדַעְתֵּיהּ וְדֵין כְּדַעְתֵּיהּ. דְּאִיתְפַּלְגוֹן. שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁלְגָלְיוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְקַבְּלִין הַתְרָיָיה עַל סָפֵק. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵין מְקַבְּלִין הַתְרָיָיה עַל סָפֵק. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם הָיָה נָתוּן כְּנֶגְדּוֹ בַּחַלּוֹן בִּירוּשָׁלֵם. מָאן דְּאָמַר. סָפֵק. וַודַּאי. מָאן דְּאָמַר. בָּעֲזָרָה. בִּירוּשָׁלֵם הוּא.

מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה. דַּם זִבְחִי. דַּם פֶּסַח וְדַם תָּמִיד.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר. לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר לֹא תְזַבַּח עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי. אֶחָד הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. אֶחָד שְׁאָר כָּל הַזְּבָחִים בְּחוּלּוֹ שֶׁלְמוֹעֵד. מָה רָאִיתָ לְרַבּוֹתָן בְּחוּלּוֹ שֶׁלְמוֹעֵד וּלְהוֹצִיאָן מִן אַרְבָּעָה עָשָׂר. אַחַר שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב מִיעֵט. מֵרִבָּה אֲנִי אוֹתָן בְּחוּלּוֹ שֶׁלְמוֹעֵד שֶׁהוּא בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא. וּמוֹצִיאָן מֵאַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁאֵינָן בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא. וַאֲתָיָא כַּיי דְּאָמַר רִבִּי מֵאִיר. דִּרְבִּי מֵאִיר אָמַר. מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן מִדִּבְרֵיהֶן. אָמַר רִבִּי מָנָא. כְּלֶהֶן דִּכְתִיב זֶבַח חַג הַפֶּסַח אַרְבָּעָה עָשָׂר אָנָן קַיָּימִין.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. חֲבוּרָה הָיְתָה מַקְשָׁה. מָה אָנָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁאָבַד וְנִמְצָא קוֹדֶם לַכַּפָּרָה. בָּיִן לִשְׁמוֹ בֵּין שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ כָּשֵׁר וְיֵיתֵק לִרְעָיָה. אִם בְּשֶׁאָבַד וְנִמְצָא לְאַחַר כַּפָּרָה. בֵּין לִשְׁמוֹ בֵּין שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פְּסוּל שְׁלָמִים הוּא. וְקַיָּימְנָה בְּשֶׁנִּיטְמְאוּ הַבְּעָלִים אוֹ שֶׁהֻזִּידוּ וּכְבָר נִדְחָה לְפֶסַח שֵׁינִי. לִשְׁמוֹ פָּטוּר וְהוּא פָּסוּל.

שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ חַיָּיב וְהוּא כָּשֵׁר. וְהַיי דֵּינוֹ לִשְׁמוֹ פָּטוּר. תַּמָּן אָמְרִין בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. בְּשֶׁעָבְרָה שְׁנָתוֹ בֵּין רִאשׁוֹן לַשֵּׁינִי. רִבִּי לָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּשֶׁשִּׁעִיבֵּר זְמַן כַּפָּרָתוֹ. פֶּסַח שֶׁעִיבֵּר זְמַנּוֹ וּשְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ בְּזְמַנּוֹ. אוֹ שֶׁשָּׁחַט אֲחֵרִים לִשְׁמוֹ בְּזְמַנּוֹ. רִבִּי לִיעֶזֶר פּוֹסֵל וְרִבִּי יוֹשׁוּעַ מַכְשִׁיר. רִבִּי לִיעֶזֶר פּוֹסֵל שֶׁהוּא כְשׁוֹחֵט פֶּסַח לְשֵׁם שְׁלָמִים. וְרִבִּי יוֹשׁוּעַ מַכְשִׁיר שֶׁהוּא כְשׁוֹחֵט שְׁלָמִים לְשֵׁם פֶּסַח. מִכֵּיוָן שֶׁעִיבֵּר זְמַנּוֹ לֹא שַׁנְייָא. הִיא הַשּׁוֹחֵט פֶּסַח לְשֵׁם שְׁלָמִים. הִיא הַשּׁוֹחֵט שְׁלָמִים לְשֵׁם פֶּסַח. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב חִסְדָּא. בְּשֶׁעִיבֵּר שְׁנָתוֹ בֵּין רִאשׁוֹן לַשֵּׁינִי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּשֶׁשִּׁעִיבֵּר זְמַן כַּפָּרָתוֹ.

ה משנה: הַפֶּסַח נִשְׁחָט בִּשְׁלֹשׁ כִּתּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל קָהָל וְעֵדָה וְיִשְׂרָאֵל. נִכְנְסָה כַּת הָרִאשׁוֹנָה וְנִתְמַלְּאת הָעֲזָרָה נֶעֱלוּ דַלְתוֹת הָעֲזָרָה תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ הַכֹּהֲנִים עוֹמְדִין שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת וּבִידֵיהֶם כְּזִיכֵי כֶסֶף וּכְזִיכֵי זָהָב. שׁוּרָה שֶׁכּוּלָּהּ כֶּסֶף כֶּסֶף. שׁוּרָה שֶׁכּוּלָּהּ זָהָב זָהָב. לֹא הָיוּ מְעוֹרָבִין וְלֹא הָיוּ לַבָּזִיכִין שׁוּלַיִים שֶׁמָּא יַנִּיחוּם וְיִקָּרֵשׁ הַדָּם:

הלכה: רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יָסָא. נִיתַּן כֹּחַ בְּקוֹלוֹ שֶׁלְמֹשֶׁה וְהָיָה קוֹלוֹ מְהַלֵּךְ בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם מַהֲלַךְ מ יוֹם. וּמַה הָיָה אוֹמֵר. מִמְּקוֹם פְּלוֹנִי עַד מְקוֹם פְּלוֹנִי כַּת אַחַת. וּמִמְּקוֹם פְּלוֹנִי וְעַד מְקוֹם פְּלוֹנִי כַּת אַחַת. וְאַל תְּתַמֵּה. וּמַה אִם אָבָק שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהַלֵּךְ אַף מַר וְהָיָה לְאָבָק בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם. קוֹל שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַלֵּךְ לֹא כָל שֶׁכֵּן. אָמַר רִבִּי לֵוִי. כְּשֵׁם שֶׁנִּיתַּן כֹּחַ בְּקוֹלוֹ שֶׁלְמֹשֶׁה כָּךְ נִיתַּן כֹּחַ בְּקוֹלוֹ שֶׁלְפַרְעֹה. [וְהָיָה קוֹלוֹ מְהַלֵּךְ בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם מְהַלַּךְ אַרְבָּעִים יוֹם.] וּמַה הָיָה אוֹמֵר. קוּמוּ צְאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי. לְשֶׁעָבַר הָיִיתֶם עַבְדֵי פַרְעֹה. מִיכָּן וָהֵילַךְ אַתֶּם עַבְדֵי יי. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה הָיוּ אוֹמְרִים הַלְלוּ יָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְי. וְלֹא עַבְדֵי פַרְעֹה.

תַּנֵּי. תָּמִיד שֶׁיֵּשׁ לוֹ נְסָכִים תּוֹקְעִין לְנְסָכִים. פֶּסַח שֶׁאֵין לוֹ נְסָכִים [תּוֹקְעִין] לִשְׁחִיטָתוֹ.

דְּלֹמָה. רִבִּי זְעוּרָא וְרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא וְרִבִּי אַבִּינָא הֲווֹן יְתִיבִין. אָמַר רִבִּי אַבִּינָא. מִפְּנֵי הָרַמָּאִין. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. בְּכָל פּוּמָךְ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא. אֱמוֹר לֵיהּ בְּפַלְגּוּת [פּוּמָךְ]. אַתָּא רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי הָרַמָּאִין.

ו משנה: שָׁחַט יִשְׂרָאֵל וְקִיבֵּל הַכֹּהֵן נוֹתְנוֹ לַחֲבֵירוֹ וַחֲבֵירוֹ לַחֲבֵירוֹ מְקַבֵּל אֶת הַמָּלֵא וּמַחֲזִיר אֶת הֶרִיקָן. כֹּהֵן הַקָּרוֹב אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ זוֹרְקוֹ זְרִיקָה אַחַת כְּנֶגֶד הַיְסוֹד:

הלכה: כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר אַךְ בְּכוֹר שׁוֹר אוֹ בְכוֹר כֶּשֶׂב אוֹ בְכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קוֹדֶשׁ הֵם אֶת דָּמָם תִּזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח יְי אֱלֹהֶיךָ. אִם שְׁפִיכָה לָמָּה זְרִיקָה. וְאִם זְרִיקָה לָמָּה שְׁפִיכָה. תַּנֵּי. יִשָּׁפֵךְ. לֹא יַטִּיף. יִשָּׁפֵךְ. לֹא יַזֶּה. יִשָּׁפֵךְ. לֹא יְזָרוֹק. וּפִירֵשׁ בַּקַּבָּלָה. כֹּהֲנִים זוֹרְקִין אֶת הַדָּם מִיַּד הָלְווִים. הָכֵּל מוֹדִין בִּשְׁפִיכָה דִּי הָכֵּן. בְּהַזָּיָיה דִּי הָכֵּן. [וּמַה] מַפְלִיגִין. בִּזְרִיקָה. רִבִּי מָנָא אָמַר. זְרִיקָה כְּעֵין שְׁפִיכָה. רִבִּי חֲנַנְיָה אָמַר. זְרִיקָה כְּעֵין הַזָּיָיה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בַּר מַדְרָיָא. קְרָיָיא מְסַיֵּעַ לְרִבִּי חֲנַנְיָה. כִּי מֵי נִדָּה לֹא זוֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה וגו׳. הָא דִיי לָא קָיַים גַּבָּהּ הַזָּיָיה וְאָתְּ צָווּחַ לָהּ זְרִיקָה.

ז משנה: יָצְאת כַּת הָרִאשׁוֹנָה וְנִכְנְסָה שְׁנִייָה יָצְאת שְׁנִייָה וְנִכְנְסָה שְׁלִישִׁית. כְּמַעֲשֶׂה הָרִאשׁוֹנָה כָּךְ מַעֲשֶׂה שְׁנִייָה וּשְׁלִישִׁית. קָרְאוּ אֶת הַהַלֵּל אִם גָּמְרוּ שָׁנוּ וְאִם שָׁנוּ שְׁלֹשׁוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁילְּשׁוּ מִימֵיהֶם. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִימֵיהֶ שֶׁל כַּת שְׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעָה לְאַהֲבָתִי כִּי יִשְׁמַע ה׳ אֶת קוֹלִי מִפְּנֵי שֶׁעָמָּהּ מוּעָטִין:

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן. יָצְאוּ וְאָכְלוּ וְשָׁתוּ. וּבָאוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם וְקָרְאוּ הַלֵּל הַגְּדוֹלָה. אֵיזוֹ הִיא הַלֵּל הַגְּדוֹלָה. רִבִּי פַּרְנָךְ בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וּבִלְבַד מֵשֶׁעוֹמְדִים בְּבֵית יְי. לָמָּה בְאֵילֵּין תַּרְתֵּין פַּרְשָׁתָא. רִבִּי זְעוּרָא רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. מִפְּנֵי שֶׁיִּרְדֵת גְּשָׁמִים כְּלוּלָה בָהֶן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן נִיחָא. דְּכְתִיב מַעֲלֶה נְשִׂיאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ. וּכְרִבִּי חֲנִינָה מַה. בְּגִין דִּכְתִיב נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. רִבִּי בָּא וְרִבִּי סִימוֹן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. הָדָא דִיתָּן. רִבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. הָדָא דִיתָּן. בַּר קַפָּרָא אָמַר. הָדָא דִיתָּן. בַּר קַפָּרָא כְּרַעְתֵּיהּ. דְּתַנִּינָן. מִימֶיהָ שֶׁל כַּת הַשְּׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעָה לְאַהֲבָתִי כִּי יִשְׁמַע ה׳ אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָיי. מִפְּנֵי שֶׁעָמָּהּ מְמוּעָטִין. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. זוֹ הִיא הַלֵּל הַגְּדוֹלָה. חַד בַּר אַבַּיָיה עָבַר קוֹמֵי תֵּיבוֹתָא. אָמַר לוֹן. עַנּוּן בַּתְרַיי מַה דַּנָּה אָמַר. הָדָא אָמְרָה. לֵית הָדָא דִיתָּן. אָמַר רִבִּי מָנָא. הָדָא דִיתָּן. נִסָּא הֲוָה רַב. בְּגִין כֵּן אָמַר לוֹן. עַנּוּן בַּתְרַיי מַה דַּנָּא אָמַר.

תַּנֵּי. הִיא הָיְתָה נִקְרֵאת כַּת עֲצַלִים. אָמַר רִבִּי אָבוּן. מַה אִם דָּבָר שֶׁמִּצְוֹתוֹ לָכֵן הִיא הָיְתָה נִקְרֵאת כַּת עֲצַלִים. מִי שֶׁהוּא מִתְעַצֵּל בְּמִצְוָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

ח משנה: כְּמַעֲשֶׂהוּ בַחוֹל כָּךְ מַעֲשֵׂהוּ בַשַּׁבָּת אֶלָּא שֶׁהַכֹּהֲנִים מְדִיחִין אֶת הָעֲזָרָה שֶׁלֹּא בְרָצוֹן חֲכָמִים. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כּוֹס הָיָה מְמַלֵּא מִדַּם הַתַּעֲרוֹבֶת וּזְרָקוֹ זְרִיקָה אַחַת עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹנָתָן. לֹא כָל שְׁבוּת הִתִּירוּ בַּמִּקְדָּשׁ. וְהָיוּ הַכֹּהֲנִים מִשְׁתַּקְּעִין בַּדָּם עַד אַרְכּוֹבוֹתֵיהֶן. כֵּיצַד הָיוּ עוֹשִׂין. מַסְטְווִיוֹת הָיוּ עוֹשִׂין לָהֶן.

תַּמָּן תַּנִּינָן. רַבִּי יוּדָה מְחַייֵב בְּדַם הַתַּמְצִית. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא רִיבָּה אוֹתָהּ רִבִּי יוּדָה אֶלָּא לְהַכְּרֵת. אָתָא רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא רִיבָּה אוֹתָהּ רִבִּי יוּדָה אֶלָּא לְהַכְּרֵת. תַּמָּן אָמְרִין בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא מַתְנִיתָא כֵן. אָמְרוּ לוֹ. וְהָלֹא דַם הַתַּמְצִית הוּא. וְדַם תַּמְצִית פָּסוּל עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. וְעוֹד מִן הָדָא.

וְרוּבּוֹ לֹא נִתְקַבֵּל בְּכֻלִּי. וְדָם שֶׁלֹּא נִתְקַבֵּל בְּכֻלִּי פָּסוּל מֵעַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. וְאִית לְרִבִּי יוּדָה דָּם מְבַטֵּל דָּם. כְּמַה דְּלֵית לֵיהּ הָדָא וְהוּא מְקַבֵּל מִינְּהוֹן. כֵּן לֵית לֵיהּ הָכָא וְהוּא מְקַבֵּל מִינְּהוֹן. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. אֵין לִי אֶלָּא דַם הַנֶּפֶשׁ בְּמוּקְדָּשִׁין דָּבָר שֶׁהוּא רָאוּי לַכַּפָּרָה. מְנַיִן דַּם הַנֶּפֶשׁ בְּחוּלִּין. וְדַם תַּמְצִית בֵּין בְּחוּלִּין בֵּין בְּמוּקְדָּשִׁין. תַּלְמוּד לוֹמַר דָּם. וְכָל דָּם. כְּשֶׁהוּא אֶצֶל נֶפֶשׁ הוּא מַזְכִּיר כַּפָּרָה. אֶצֶל תַּמְצִית אֵינוֹ מַזְכִּיר כַּפָּרָה.

ט משנה: כֵּיצַד תּוֹלִין וּמַפְשִׁיטִין אוּנְקְלָיוֹת שֶׁל בַּרְזֶל הָיוּ קְבוּעִין בַּכְּתָלִים וּבָעַמּוּדִין שֶׁבָּהֶן תּוֹלִין וּמַפְשִׁיטִין. כָּל מִי שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם לְתְלוֹת וּלְהַפְשִׁיט מַקְלוֹת דַּקִּין חֲלָקִים הָיוּ שָׁם וּמַנִּיחַ עַל כְּתֵיפוֹ וְעַל כֶּתֶף חֲבֵירוֹ וְתוֹלֶה וּמַפְשִׁיט. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַרְבָּעָה עָשָׂר שָׁחַל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת מַנִּיחַ יָדוֹ עַל כֶּתֶף חֲבֵירוֹ וְיַד חֲבֵירוֹ עַל כְּתֵיפוֹ וְתוֹלֶה וּמַפְשִׁיט:

הלכה: רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. קָנִים וּמַקְלוֹת קוֹדֶם לַהַתָּרַת הַכֵּלִים נִשְׁנוּ.

י משנה: קָרְעוֹ וְהוֹצִיא אֶת אֵימוּרָיו נָתָנוֹ בַּמֶּגֶס וְהִקְטִירָם עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. יָצָאת כַּת הָרִאשׁוֹנָה וְיָשְׁבָה לָהּ בְּהַר הַבַּיִת. שְׁנִיָּה בַּחֵיל. הַשְּׁלִישִׁית בְּמְקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת. חָשְׁכָה יָצְאוּ וְצָלוּ אֶת פִּסְחֵיהֶן:

הלכה: כְּתוּב וְהִזָּה מִמֶּנּוּ. מִכּוּלּוֹ. אָמַר רִבִּי אַבּוּנָא. וּבִלְבַד מִזֶּבַח שָׁלֵם. כְּתוּב וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ. וְהִקְטִירוּ. וְהִקְטִירָם. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ. הַכָּשֵׁר וְלֹא הַפָּסוּל. וְהִקְטִירוּ. שֶׁלֹּא יְעָרֵב חֲלָבִים בַּחֲלָבִים. וְהִקְטִירָם. כּוּלָּם כְּאַחַת. הָכָא אַתְּ מַר. וְהִקְטִירוּ. שֶׁלֹּא יְעָרֵב חֲלָבִים בַּחֲלָבִים. וְהָכָא אַתְּ מַר. הִקְטִירָן. כּוּלָּן כְּאַחַת. אָמַר רִבִּי לָא. כָּאן בְּמֶגֶס. וְכָאן עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ.

לֹא כֵן תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. לֹא הָיְתָה יְשִׁיבָה בָּעֲזָרָה אֶלָּא לְמַלְכֵי בֵית דָּוִד בִּלְבַד. וְאָמַר רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אֲפִילּוּ לְמַלְכֵי בֵית דָּוִד לֹא הָיְתָה יְשִׁיבָה בָּעֲזָרָה. תִּיפְתָּר שֶׁסָּמַךְ עַצְמוֹ לַכּוֹתֶל וְיָשַׁב לוֹ. וְהָא כְתוּב וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי יְיָ וגו׳. אָמַר רִבִּי אַיְיבוֹ בַּר נַגָּרִי. וַיֵּישֶׁב עַצְמוֹ לִתְפִילָּה.

יָצָאת כַּת רִאשׁוֹנָה וְיָשְׁבָה לָהּ בְּהַר הַבַּיִת. שְׁנִיָּה בַּחֵיל. שְׁלִישִׁית בְּמְקוֹמָהּ. רִבִּי נְחֶמְן בְּשֵׁם רִבִּי מָנָא. מָה אַתְּינָן מֵיתְנֵי. וְיָשְׁבָה לָהּ בְּמְקוֹמָהּ. עָמְדָה לָהּ בְּמְקוֹמָהּ.

פרק ו

א משנה: אֵילּוּ דְבָרִים בַּפֶּסַח דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת שְׁחִיטָתוֹ וּזְרִיקַת דָּמוֹ וּמִיחוּי קְרָבָיו וְהֶקְטֵר חֲלָבָיו. אֲבָל צְלִיָּתוֹ וַהֲדָחַת קְרָבָיו אֵינָן דּוֹחִין. הַרְכָּבוֹ וַהֲבָאָתוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם וַחֲתִיכַת יַבַּלְתּוֹ אֵינָן דּוֹחִין. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר דּוֹחִין:

הלכה: אֵילּוּ דְבָרִים בַּפֶּסַח כול׳. זוֹ הֲלָכָה נֶעֱלְמָה מִזְּקֵנֵי בָתֵירָה. פַּעַם אַחַת חָל אַרְבָּעָה עָשָׂר לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִין אִם פֶּסַח דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת אִם הַשַּׁבָּת דּוֹחָה אֶת הַפֶּסַח. אָמְרוּ. יֵשׁ כָּאן בַּבְלִי אֶחָד וְהִלֵּל שְׁמוֹ. שֶׁשִּׁימֵּשׁ אֶת שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן. יוֹדֵעַ אִם פֶּסַח דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת אִם לָאו. אֵיפְשַׁר שֶׁיֵּשׁ מִמֶּנּוּ תוֹחֶלֶת. שָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לוֹ. אָמְרוּ לוֹ. שָׁמַעְתָּ מֵימֶיךָ. כְּשֶׁחָל אַרְבָּעָה עָשָׂר לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. אִם דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת אִם לָאו. אָמַר לָהֶן. וְכִי אֵין לָנוּ אֶלָּא פֶּסַח אֶחָד בִּלְבַד דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת בְּכָל שָׁנָה. וַהֲלֹא כַמָּה פְסָחִים יְדָחוּ אֶת הַשַּׁבָּת בְּכָל שָׁנָה. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. מֵאָה. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. מָאתַיִם. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. מָאן דְּאָמַר. מֵאָה. תְּמִידִין. מָאן דְּאָמַר. מָאתַיִם. תְּמִידִין וּמוּסְפֵי שַׁבָּתוֹת. מָאן דְּאָמַר. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. תְּמִידִין וּמוּסְפֵי שַׁבָּתוֹת שֶׁלְיָמִים טוֹבִים וְשֶׁלְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁלְמוֹעֲדוֹת. אָמְרוּ לוֹ. כְּבָר אָמַרְנוּ שֶׁיֵּשׁ מִמְּךָ תוֹחֶלֶת. הִתְחִיל דּוֹרֵשׁ לָהֶן מֵהֵיקֵּשׁ וּמִקַּל וָחוֹמֶר וּמִגְּזֵירָה שָׁוָה. מֵהֵיקֵּשׁ. הוֹאִיל וְתָמִיד קָרֵב צִיבּוּר וּפֶסַח קָרֵב צִיבּוּר. מַה תָּמִיד קָרֵב צִיבּוּר דּוֹחֶה [שַׁבָּת]. אַף פֶּסַח קָרֵב צִיבּוּר דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. מִקַּל וָחוֹמֶר. מַה אִם תָּמִיד שֶׁאֵין חַיָּבִין עַל עֲשִׂיָּתוֹ כָּרֵת דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. פֶּסַח שֶׁחַיָּבִין עַל עֲשִׂיָּתוֹ כָּרֵת אֵינוֹ דִין שֶׁיִּדְחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. מִגְּזֵירָה שָׁוָה. נֶאֱמַר בְּתָמִיד בְּמוֹעֲדוֹ וְנֶאֱמַר בְּפֶסַח בְּמוֹעֲדוֹ. מַה תָּמִיד שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בְּמוֹעֲדוֹ דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. אַף פֶּסַח שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בְּמוֹעֲדוֹ דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. אָמְרוּ לוֹ. כְּבָר אָמַרְנוּ אִם יֵשׁ תּוֹחֶלֶת מִבַּבְלִי. הֶקֵּישׁ שֶׁאָמַרְתָּ יֵשׁ לוֹ תְּשׁוּבָה. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּתָמִיד שֶׁכֵּן יֵשׁ לוֹ קִיבְּעָה. תֹּאמַר בְּפֶסַח שֶׁאֵין לוֹ קִבְּעָה. קַל וָחוֹמֶר שֶׁאָמַרְתָּ יֵשׁ לוֹ תְּשׁוּבָה. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּתָמִיד שֶׁהוּא קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. תֹּאמַר בְּפֶסַח שֶׁהוּא קָדָשִׁים קַלִּין. גְּזֵירָה שָׁוָה שֶׁאָמַרְתָּ. שֶׁאֵין אָדָם דָּן גְּזֵירָה שָׁוָה מֵעַצְמוֹ.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּא בַּר מָמָל. אִם בָּא אָדָם לִדְין אַחַר גְּזֵירָה שָׁוָה [מֵעַצְמוֹ] עוֹשֶׂה אֶת הַשֶּׁרֶץ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. וְאֶת הַמֵּת מְטַמֵּא בְּכָעֲדָשָׁה. דּוּ דָרַשׁ. בְּגֶד עוֹר בֶּגֶד עוֹר לְגְזֵירָה שָׁוָה. כָּךְ אִם יִהְיֶה הַשֶּׁרֶץ בִּידוֹ שֶׁלְאָדָם אֲפִילּוּ טוֹבֵל בְּמֵי שִׁילוֹחַ אוֹ בְּמֵי בְרֵאשִׁית אֵין לוֹ טַהֲרָה עוֹלָמִית. הִשְׁלִיכוֹ מִיָּדוֹ מִיַּד הוּא טָהוֹר. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. אָדָם דָּן גְּזֵירָה שָׁוָה לְקַיֵּים תַּלְמוּדוֹ. וְאֵין אָדָם דָּן גְּזֵירָה שָׁוָה לְבַטֵּל תַּלְמוּדוֹ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. אָדָם דָּן קַל וָחוֹמֶר לְעַצְמוֹ וְאֵין אָדָם דָּן גְּזֵירָה שָׁוָה לְעַצְמוֹ. לְפִיכָךְ מְשִׁיבִין מִקַּל וָחוֹמֶר וְאֵין מְשִׁיבִין מִגְּזֵירָה שָׁוָה.

אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ לָהֶן כָּל הַיּוֹם לֹא קִיבְּלוּ מִמֶּנּוּ עַד שֶׁאָמַר לָהֶן. יָבוֹא עָלַי כְּךְ שָׁמַעְתִּי מִשְּׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן. כֵּיוָן שֶׁשָּׁמְעוּ מִמֶּנּוּ כֵּן עָמְדוּ וּמִינּוּ

אוֹתוֹ נְשִׂיא עֲלֵיהֶן. כֵּינָן שֶׁמִּינוּ אוֹתוֹ נְשִׂיא עֲלֵיהֶן הִתְחִיל מְקַנְתְּרָן בִּדְבָרִים וְאוֹמֵר. מִי גָּרַם לָכֶם לְצָרֵךְ לַבַּבְלִי הַזֶּה. לֹא עַל שֶׁלֹּא שִׁימַּשְׁתֶּם לִשְׁנֵי גְּדוֹלֵי עוֹלָם לִשְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין אֲצִלְכֶם. כֵּינָן שְׁקִינְתְּרָן בִּדְבָרִים נֶעֱלְמָה הֲלָכָה מִמֶּנּוּ.

אָמְרוּ לוֹ. מַה לַּעֲשׂוֹת לָעָם וְלֹא הֵבִיאוּ סַכִּינֵיהֶם. אָמַר לָהֶן. הֲלָכָה זוֹ שָׁמַעְתִּי וְשָׁכַחְתִּי. אֶלָּא הַנִּיחוּ לְיִשְׂרָאֵל אִם אֵינָן נְבִיאִים בְּנֵי נְבִיאִים הֵן. מִיָּד כָּל מִי שֶׁהָיָה פִּסְחוֹ טָלֶה הָיָה תּוֹחֲבָהּ בְּגִיזָתוֹ. גְּדִי הָיָה קוֹשְׁרוֹ בֵּין קַרְנָיו. נִמְצְאוּ פִּסְחֵיהֶן מְבִיאִין סַכִּינֵיהֶן עִמָּהֶן. כֵּינָן שֶׁרָאָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה נִזְכַּר אֶת הַהֲלָכָה. אָמַר. כָּךְ שָׁמַעְתִּי מִשְּׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן.

רִבִּי זְעִירָה בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. כָּל תּוֹרָה שֶׁאֵין לָהּ בֵּית אָב אֵינָהּ תּוֹרָה. תַּמָּן תַּנִּינָן. רָכַב עָלֶיהָ. נִשְׁעַן עָלֶיהָ. נִתְלָה בִּזְנָבָהּ. עָבַר בָּהּ אֶת הַנָּהָר. קִיפֵּל עָלֶיהָ אֶת הַמּוֹסָרָה. נָתַן טַלִּיתוֹ עָלֶיהָ. פְּסוּלָה. [אֲבָל קוֹשְׁרָהּ בַּמּוֹסָרָה. עָשָׂה לָהּ סַנְדָּל בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תַּחֲלִיק. פֵּרַשׁ טַלִּיתוֹ עָלֶיהָ מִפְּנֵי הַזְּבוּבִין. כְּשֵׁרָה. זֶה הַכְּלָל. כֹּל שֶׁהוּא לְצָרְכָהּ כְּשֵׁרָה. לְצוֹרֶךְ אַחֵר פְּסוּלָה.] הָדָא יַלְפָּה מִן הַהִיא וְהַהִיא יַלְפָּה מִן הָדָא. הָדָא יַלְפָּה מִן הַהִיא. שֶׁאִם תָּלָה בָהּ סַכִּין לְשׁוֹחֲטָהּ כְּשֵׁרָה. וְהַהִיא יַלְפָּה מִן הָדָא. שֶׁכָּל עֲבוֹדָה שֶׁהִיא לְשֵׁם קֳדָשִׁים אֵינָהּ עֲבוֹדָה. וְיַתִּיר לָהֶן עַל יְדֵי חוֹלָה. אֶלָּא כְּרִבִּי אִימִּי. וַאֲפִילוּ תֵּימַר כְּרִבִּי סִימוֹן. כְּשֵׁם שֶׁנֶּעֱלְמָה זוֹ נֶעֱלְמָה זוֹ. אָמַר רִבִּי אָבוּן. וְהָלֹא [אֵי] אֶיפְשַׁר לִשְׁנֵי שָׁבוּעוֹת שֶׁיָּחוֹל אֶרְבָּעָה עָשָׂר לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. וְלָמָּה נִתְעַלְּמָה הֲלָכָה מֵהֶן. כְּדֵי לִיתֵּן גְּדוּלָּה לְהִלֵּל.

אָמַר רִבִּי מָנָא. אֲנָא שְׁמָעִית מֵרִבִּי יוּדָן וּמִן כָּל רַבָּנִין. מִפְּנֵי מַה נוֹהֲגִין בְּבֵית דִּין שֶׁלְמַטָּן בְּכָבוֹד. שֶׁלֹּא יִרְבּוּ הַמַּחֲלוֹקוֹת בְּיִשְׂרָאֵל. שִׁלְשָׁה הִנִּיחוּ כִתְרָן בָּעוֹלָם הַזֶּה וְיֵרְשׁוּ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְאֵילּוּ הֵן. יוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל. וְאֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. וְזַקֵּנִי בְתֵירָה. יוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל. אָמַר רִבִּי לָא. אֲפִילּוּ נָשִׁים מֵאֲחוֹרֵי הַקָּרוֹן יוֹדְעוֹת הָיוּ שֶׁדָּוִד עָתִיד לִמְלוֹךְ. אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה תְּנַיִן הֲוָה. לֵית לָךְ כְּהָדָא דְּזַקֵּנִי בְתֵירָה דְּשָׁרוֹן גַּרְמוֹן מִן נְשִׁייוּתָא וּמְנוּנֵיהּ נָשִׂיא. רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין אָמְרִין. אַף רִבִּי חֲנִינָה דְּצִיפּוֹרִין לְרִבִּי מָנָא. אָמַר רִבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן קָבֶסַי. כָּל יָמַיי הָיִיתִי בּוֹרֵחַ מִן הַשְּׁרָרָה. עַכְשָׁיו שֶׁנִּכְנַסְתִּי. כָּל מִי שֶׁהוּא בָּא וּמוֹצִיאֵנִי. כְּקוֹמְקוּם הַזֶּה אֲנִי יוֹרֵד לוֹ. מַה הַקּוֹמְקוּם הַזֶּה כּוֹוֶה וּמַפְצִיעַ וּמְפַחֵם בּוֹ. כָּךְ אֲנִי יוֹרֵד לוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. חַס וְשָׁלוֹם דַּהֲוָה בָעֵי לָהּ. אֶלָּא דַּהֲוָה אָמַר. מָאן יֵימַר לִי דְּחוֹרָן מְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיָּא דִּכְוָותִי.

עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים עָלָה הִלֵּל מִבָּבֶל. טָהוֹר הוּא. יָכוֹל יִפָּטֵר וְיֵלֵךְ לוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן. אִי וְטִיהֲרוֹ הַכֹּהֵן יָכוֹל אִם אָמַר הַכֹּהֵן עַל טָמֵא טָהוֹר יְהֵא טָהוֹר. תַּלְמוּד לוֹמַר טָהוֹר הוּא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן. עַל זֶה עָלָה הִלֵּל מִבָּבֶל.

כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר. וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַיי אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר. מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים תִּקָּחוּ. הָא כֵיצַד. צֹאן לַפֶּסַח. וְצֹאן וּבָקָר לַחֲגִיגָה.

כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר. שִׁשֶּׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר. שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ. הָא כֵיצַד. שִׁשָּׁה מִן הֶחָדָשׁ וְשִׁבְעָה מִן הַיָּשָׁן. וְדָרַשׁ וְהִסְפִּים וְעָלָה וְקִיבֵּל הֲלָכָה.

מִיחוּי קָרְבָּיו. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כֹּל פָּעַל יְי לַמַּעֲנֵהוּ. שֶׁלֹּא יְהֵא נִרְאֶה כְנוֹטֵל אֵימוּרִין מִתּוֹךְ זֶבַח מְנוּוָל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. הַפְשֵׁיטוֹ דוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר. בַּשַּׁבָּת הָיָה מַפְשִׁיט אֶת הֶחָזֶה. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. שֶׁלֹּא יְהֵא נִרְאֶה כְנוֹטֵל אֵימוּרִין מִתּוֹךְ זֶבַח מְנוּוָל. מַה עֲבַד לָהּ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. מִתּוֹךְ שֶׁהוּא הוֹפְכוֹ אֵינוֹ כְנוֹטֵל אֵימוּרִין מִתּוֹךְ זֶבַח מְנוּוָל. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. כְּמַה דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר. מוּבְחַר מִן הַמּוּבְחָר דּוֹחֶה. אֵין מוּבְחַר מִן הַמּוּבְחָר דּוֹחֶה. [כָּךְ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר. אֵין מוּבְחַר מִן הַמּוּבְחָר דּוֹחֶה. אֵין תֹּאמַר. מוּבְחַר הוּא. יְקָרְבֵנוּ וְיוֹצִיא אֵימוּרָיו. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. לֹא אַתְיָא אֶלָּא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן.

דְּתַנֵּי. הַגּוֹרֵר הַקּוֹדֵחַ הַקּוֹצֵץ כָּל שֶׁהוּא בַּשַּׁבָּת חַיָּיב. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. הַגּוֹרֵר עַד שֶׁיִּגּוֹר כָּל צוֹרְכוֹ. הַקּוֹדֵחַ עַד שֶׁיְּקַדֵּחַ כָּל צוֹרְכוֹ. הַקּוֹצֵץ עַד שֶׁיְּקַצֵּץ כָּל צוֹרְכוֹ. וְהַמְעַבֵּד אֶת הָעוֹר עַד שֶׁיְּעַבֵּד כָּל צוֹרְכוֹ. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. לֹא אַתְיָא אֶלָּא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. לֹא עָבַד מִקְצַת מְלָאכָה כְּכוּלָּהּ. וְרַבָּנִין עָבְדִין מִקְצַת מְלָאכָה כְּכוּלָּהּ.

וְקַשְׁיָא עַל דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אִילּוּ נָטַל לְקָצוֹר וְלֹא קָצַר שֶׁפָּא כְּלוּם הוּא. אָמַר רַב. אַתְיָא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל כְּרִבִּי יְהוּדָה. דְּתַנֵּי. הַשּׁוֹבֵט וְהַמְקַטְקֵט עַל הָאָרִיג חַיָּיב. חֲרֵי זֶה חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְמַיֵּשֵׁב בְּיָדוֹ. וְהָכָא מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְמְיַישֵּׁב בְּיָדוֹ.

וְהֶקְטֵר חֲלָבָיו. וְלֹא יָלִין חֵלֶב חַגִּי עַד בֹּקֶר. וְאֵימוֹרֵי חוֹל קְרֵיבִין בְּיוֹם טוֹב. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. קַיְימְתִּיהּ בְּשֶׁחָל אַרְבָּעָה עָשָׂר לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. רִבִּי יוֹנָה בָעֵי. אִם בְּשֶׁחָל אַרְבָּעָה עָשָׂר לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת אֵין חֲגִיגָה בָאָה עִמּוֹ. אָמְרָה תוֹרָה. הַקְרֵיבֵהוּ מִבְּעוֹד יוֹם. שֶׁלֹּא יְבוֹא לִידֵי בַּל תָּלִין. וְהָכָא. הַקְרֵיבֵהוּ מִבְּעוֹד יוֹם. שֶׁלֹּא תָּבֹא לִידֵי בַּל תְּאַחֵר. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. אִילּוּ עָבַר וְהֵבִיא שֶׁמָּא אֵינוֹ כָשֵׁר. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ עָבַר וְהֵבִיא כָּשֵׁר עוֹבֵר.

אֲבָל צְלָיָיתוֹ וַהֲדַחַת קְרָבָיו אֵינָן דּוֹחִין. תַּנִּינָן. חֲשִׁיכָה. יָצְאוּ וְצָלוּ אֶת פִּסְחֵיהֶן. וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. לְשֵׁילְשׁוּלוֹ לַתַּנּוּר.

הַרְכָּבוֹ וַהֲבָאָתוֹ מְחוּץ לַתְּחוּם. לֹא אָמַר אֶלָּא חוּץ לִרוּשָׁלֵם. הָא חוּץ לָעֲזָרָה מוּתָּר מִשּׁוּם שְׁבוּת שֶׁהִתִּירוּ בַּמִּקְדָּשׁ.

חֲתִיכַת יַבֶּלֶת. תַּמָּן תַּנִּינָן. וְחוֹתְכִין יַבֶּלֶת בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא בַמְּדִינָה. וְאִם בַּכֶּלִי. כָּאן וְכָאן אָסוּר. הָכָא אַתְּ אָמַר. דּוֹחֶה. וְכָא אַתְּ אָמַר. אֵינוֹ דּוֹחֶה.

רִבִּי סִימוֹן רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם בַּר פְּדָיָה. מִפְּנֵי קִילְקוּל פַּיְיסוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. וְהֵן שֶׁהִפִּיסוּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי סוֹבְיָיה. כָּאן בְּנִפְרֶכֶת וְכָאן בְּשֶׁאֵינָהּ נִפְרֶכֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים אָמַר. כָּאן בְּלַחָה וְכָאן בִּיבֵישָׁה. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה אָמַר. כָּאן בְּיָד וְכָאן בְּכֶלִי. אַתְיָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּבַר קַפְרָא. וּדְרִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן. דְּתַנֵּי. כָּל הַמְקַלְקְלִין פְּטוּרִין חוּץ מִן הַמַּבְעִיר וְהָעוֹשֶׂה חַבּוּרָה. בַּר קַפְרָא אָמַר. אֲפִילּוּ אֵינוֹ צָרִיךְ לְדָם. אֲפִילּוּ אֵינוֹ צָרִיךְ לְאֶפֶר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וְהוּא שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ לְדָם. וְהוּא שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ לְאֶפֶר. רִבִּי אָחָא רִבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּאן וְכָאן בְּלַחָה אֲנָן קַיָימִין. וְהוּא שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ לְדָם.

הֲבָאתוֹ חוּץ לַתְּחוּם שְׁבוּת. הָדָא מְסַיְיעָא לְהָא דָּמַר רִבִּי יוֹנָתָן קוֹמֵי רִבִּי חִיָּיה רֹבָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹסֵי בַּר לַקוֹנְיָא. לוֹקִין עַל תְּחוּמֵי שַׁבָּת דִּבְרֵי תוֹרָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיה רַבָּה. וַהֲלֹא אֵין בַּשַּׁבָּת אֶלָּא סְקִילָה וְכָרֵת. אָמַר לֵיהּ. וְהָכְתִיב אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא. אָמַר לֵיהּ מִי כְתִיב לֹא. אַל כְּתִיב. אָמַר לֵיהּ. וְהָכְתִיב שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. אָמַר לֵיהּ. מַה כְתִיב לֹא. אַל כְּתִיב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. אַף עַל פִּי כֵן זֶה עוֹמֵד בִּשְׁמוּעָתוֹ וְזֶה עוֹמֵד בִּשְׁמוּעָתוֹ. חֲתִיכַת יַבַּלְתּוֹ בְּכֶלִי שְׁבוּת. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. לֹא תַנֵּי רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אֶלָּא הֶרְכֵּבוֹ וַהֲבָאתוֹ. הָא חֲתִיכַת יַבַּלְתּוֹ לֹא. מִן בְּגִין דּוּ סְבַר בַּכֶּלִי. הָא אֵין לָא סְבַר בַּכֶּלִי. שְׁבוּת. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. מַפְלִיגִין. בְּשֶׁנִּטְלָן הוּא. אֲבָל אִם נִטְלָן אַחֵר מְאוּסִין הֵן. וְהָדֵין זֶבַח כְּאַחֵר הוּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. שַׁנְיָיא הִיא הָכָא דִּכְתִיב זֶבַח. אָמַר רִבִּי מָנָא. הֲזָיָיה שְׁבוּת וְאִילּוּ שְׁבוּת. הֲזָיָיה דּוֹחִין וְאִילּוּ אֵינָן דּוֹחִין. אֶלָּא שֶׁזֶּה בְּזֶבַח וְזֶה בִּזוֹבֵחַ. מִילְתֵיהּ דְּרִבִּי זְעוּרָא אָמְרָה. הִיא זֶבַח הִיא זוֹבֵחַ. תַּנֵּי רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי דְּבַר קַפְרָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. תִּמְיהָנִי הֵיאַךְ קִיבֵּל רִבִּי לִיעֶזֶר מֵרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַתְּשׁוּבָה שֶׁזֶּה בְּזֶבַח וְזֶה בִּזוֹבֵחַ. אָמַר לֵיהּ בַּר קַפְרָא תַּמָּה. רִבִּי לִיעֶזֶר לֹא תַמָּה.

ב משנה: אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וּמָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מִשּׁוּם מְלָאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. אֵילּוּ שֶׁהֵן מִשּׁוּם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ יוֹם טוֹב יוֹכִיחַ שֶׁהִתִּיר בּוֹ מִשּׁוּם מְלָאכָה וְאָסַר בּוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּת. אָמַר לוֹ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר מַה זֶּה יְהוֹשֻׁעַ מָה רְאָיָה רִשּׁוּת לַמִּצְוָה.

הלכה: מַה שְׁבוּת. לֹא כֵן תַּנִּינָן. הַמְחַלֵּל אֶת הַקָּדָשִׁים. וְהַמְבַזֶּה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת. וְהַמֵּפֵר בְּרִיתוֹ שֶׁלְאַבְרָהָם אָבִינוּ. וְהַמְגַלֶּה פָּנִים בַּתּוֹרָה. אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. מָהוּ רְשׁוּת. רָצָה בִישֵּׁל רָצָה לֹא בִישֵּׁל.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הֲכִין הָוָה רִבִּי לִיעֶזֶר צָרִיךְ מִתְבַּזֶּה לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. הֲרֵי חֲגִיגַת יוֹם טוֹב כְּשִׁיטָתְךָ תּוֹכִיחַ. שֶׁהִתִּירוּ בָהּ מִשּׁוּם מְלָאכָה וְאָסְרוּ בָהּ מִשּׁוּם שְׁבוּת. וַהֲוָה לֵיהּ מֵימַר בָּהּ. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בַּחֲגִיגַת יוֹם טוֹב שֶׁאֵין חַיָּיבִין עָלֶיהָ כָּרֵת. תֹּאמַר בַּפֶּסַח שֶׁחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת. וְיִתְיַבְּנִיהּ כְּמַתְנִיתִין. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּיוֹם טוֹב שֶׁאֵין חַיָּיבִין עָלֶיהָ כָּרֵת. תֹּאמַר בַּפֶּסַח שֶׁחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת. כַּיי דָּמַר רִבִּי אִימִּי. עֲשִׂירִין הָיוּ בִתְשׁוּבוֹת. אוֹ יֶיבָא כַּיי דָּמַר רִבִּי נַסָּא. כְּאִינַּשׁ דְּאִית לֵיהּ תְּרִין טָעֲמִין וְהוּא מְתִיב חַד מִינְּהוֹן.

ג משנה: הַשׁוֹחֵט לְתוֹךְ הַזָּיָיה תּוֹכִיחַ שֶׁהִיא מִצְוָה וְהִיא מִשּׁוּם שְׁבוּת וְאֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. אַף אַתָּה אַל תִּתְמַהּ עַל אֵילּוּ שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהֵן מִצְוָה וְהֵן מִשּׁוּם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְעָלֶיהָ אֲנִי דָן. מָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מִשּׁוּם מְלָאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. הַזָּיָיה שֶׁהִיא מִשּׁוּם שְׁבוּת לֹא תִדְחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה אוֹ חִלּוּף מָה אִם הַזָּיָיה שֶׁהִיא מִשּׁוּם שְׁבוּת אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת אַף שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מִשּׁוּם מְלָאכָה לֹא תִדְחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. עֲקִיבָה עֲקַרְתָּ מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה. בֵּין הָעַרְבַּיִם בְּמוֹעֲדוֹ בֵּין בַּחֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רַבִּי הָבֵא לִי מוֹעֵד לָאֵלּוּ כַּמּוֹעֵד בַּשְּׁחִיטָה. כְּלָל אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה כָּל מְלָאכָה שֶׁאֶיפְשָׁר לָהּ לֵיעָשׂוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. שְׁחִיטָה שֶׁאִי אֶיפְשָׁר לָהּ לֵיעָשׂוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת:

הלכה: שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָשָׂה רִבִּי עֲקִיבָה נִכְנַס אֶצֶל רִבִּי לִיעֶזֶר וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ בּוֹ. וְזוֹ הִיא תְּחִילַּת תְּשׁוּבָתוֹ הָרִאשׁוֹנָה לִפְנֵי רִבִּי לִיעֶזֶר. אָמַר לוֹ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. הֲלֹא זֶה הָעָם אֲשֶׁר מָאַסְתָּ בּוֹ צֵא נָא עַתָּה וְהִלָּחֵם בּוֹ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. אֵי זוֹ הִיא דֶּרֶךְ רְחוֹקָה מִן הַמּוֹדִיעִית וְלַחוּץ. וּכְמֵידָּתָהּ לְכָל רוּחַ. דִּבְרֵי רִבִּי [עֲקִיבָא. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. מֵאַסְקוּפַּת עֲזָרָה וְלַחוּץ.] אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא אָמַר רִבִּי לִיעֶזֶר אֶלָּא לְפוֹטְרוֹ מִן הַהִכָּרֵת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. הֵשִׁיב רַבִּי עֲקִיבָה. הַזָּיָיה תּוֹכִיחַ. שֶׁהִיא מִצְוָה. וּמִצְוָה לְהַזּוֹת. תִּיפְתָּר שֶׁחָל יוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁלּוֹ לִהְיוֹת בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. שֶׁאִילּוּ חוֹל הָיָה. הָיָה מַזֶּה עָלָיו וַאֲחַר כָּךְ בָּא וְשׁוֹחֵט לוֹ אֶת פִּסְחוֹ וְהוּא נִכְנַס וְאוֹכְלוֹ לָעֶרֶב. מִכֵּיוָן שֶׁהִיא שַׁבָּת וְאֵינוֹ מַזֶּה עָלָיו נִמְצָא מִתְעַבֵּב מִן הַמִּצְוֹת. אַשְׁכַּח תַּנֵּי כְהֲדֵין קַדְמָיֵיא.

אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. תִּיפְתָּר כְּמָאן דְּאָמַר. מֵאַסְקוּפַּת יְרוּשָׁלֵם וְלַחוּץ. מֵשִׁיבִין דָּבָר מִחוּץ לִירוּשָׁלֵם עַל דָּבָר שֶׁבִּירוּשָׁלֵם.

וְאִית בַּר נַשׁ אָמַר לְרַבֵּיהּ. אוֹ חִילּוּף. לְפִי שֶׁהָיָה רִבִּי לִיעֶזֶר מְלַמְּדוֹ הֲלָכָה וּבָא שֶׁאֵין חֲגִיגָה דּוֹחָה שַׁבָּת וְכָפַר בּוֹ בְּשָׁעַת הַדִּין. לְפוּם כֵּן הוּא אָמַר לֵיהּ. אוֹ

חילוף.

תַּנְיָ. רַבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר. כְּשֵׁם שֶׁהַשְּׁחִיטָה דּוֹחָה שַׁבָּת. כָּךְ מַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בִּשְׁחִיטָה שֶׁאִי אֶיפְשָׁר לָהּ לֵעָשׂוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. תֹּאמַר בְּמַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה שֶׁאֶיפְשָׁר לָהֶם לֵיעָשׂוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת (אין) דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אֵימוֹרֵי צִיבּוּר יוֹכִיחוּ. שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹתָן מוֹצָאֵי שַׁבָּת וַהֲרֵי הֵן דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. מַה לִי מַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה לִפְנֵי שְׁחִיטָה. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה. מַה לְמַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה לְאַחַר שְׁחִיטָה דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת שֶׁכְּבָר דָּחַת שְׁחִיטָה אֶת הַשַּׁבָּת. יִדְחוּ מַכְשִׁירֵי שְׁחִיטָה לִפְנֵי שְׁחִיטָה וְאַדַּיִין לֹא דָּחַת שְׁחִיטָה אֶת הַשַּׁבָּת. דָּבָר אַחֵר. שֶׁאִם יִמְצָא הַזֶּבַח פָּסוּל וְנִמְצָא דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת בְּלֹא שְׁחִיטָה.

גַּבֵּי [תִּינּוֹק] מַה אִית לָךְ. שֶׁמָּא יֶחֱלֶה הַתִּינּוֹק וְנִמְצָא דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת בְּלֹא מִילָה. הָתִיבוּן. הֲרֵי מְזִבֵּחַ שֶׁנִּפְסַל בַּשַּׁבָּת. הֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי לִיבָּנוֹת מֵאֶתְמוֹל. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁנּוֹלַדָה לוֹ יַבּוֹלֶת. הֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי לְחוֹתְכָהּ בַּשַּׁבָּת. מִין יַבּוֹלֶת רְאוּיָה לִיחָתֵךְ מֵאֶתְמוֹל. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁחָל יוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁלּוֹ לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. הֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי לְהַזּוֹת בַּשַּׁבָּת. מִן הַזְּיָיה רְאוּיָה לִהְיוֹת מֵאֶתְמוֹל.

ד משנה: אֵימָתַי מֵבִיאִין עִמּוֹ חֲגִיגָה בִּזְמַן שֶׁהוּא בָא בַּחֹל בְּטָהֳרָה וּבְמוּעָט. בִּזְמַן שֶׁהוּא בָא בַּשַּׁבָּת בִּמְרוּבֶּה וּבְטוּמְאָה אֵין מְבִיאִין עִמּוֹ חֲגִיגָה: חֲגִיגָה הָיְתָה בָאָה מִן הַצֹּאן מִן הַבָּקָר מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים מִן הַזְּכָרִים וּמִן הַנְּקֵבוֹת וְנֶאֱכֶלֶת לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד:

הלכה: תַּנְיָ. חֲגִיגַת אַרְבָּעָה עָשָׂר הָיְתָה בָאָה מִן הַמַּעֲשֵׂר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהִיא רְשׁוּת. אֵין תֵּימַר חוֹבָה. דָּבָר שֶׁהוּא בָא חוֹבָה בָּא מִן הַמַּעֲשֵׂר.

תַּנְיָ. חֲגִיגָה הַבָּאָה עִם הַפֶּסַח הָיְתָה נֶאֱכֶלֶת תְּחִילָּה כְּדֵי שֶׁיֵּיאָכֵל הַפֶּסַח לַשֹּׂבַע. וְלֹא יֵיאָכֵל הַפֶּסַח לַשֹּׂבַע. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲקֹב בַּר חִסַּיי. שֶׁלֹּא יָבֹא (לִפְנֵי) [לִידֵי] שְׂבִירַת עֶצֶם.

תַּנְיָ. חֲגִיגָה הַבָּאָה עִם הַפֶּסַח הָיְתָה מִתְבָּעֶרֶת עִמּוֹ. אִיתָא חֲמִי. חֲגִיגָה נֶאֱכֶלֶת לִשְׁנֵי יָמִים וּפֶסַח נֶאֱכַל עַד חֲצוֹת. וְתֵימַר הָכֵין. בְּעוֹלָה עִמּוֹ עַל שׁוּלְחָנוֹ. הַתַּבְשִׁילִין הָעוֹלִין עִמּוֹ עַל הַשּׁוּלְחָן צְרִיכִין לְהִתְבָּעֵר עִמּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הָדָא אָמְרָה. הָהֵין דַּאֲכַל חוֹבָץ וּבְדַעְתֵּיהּ מֵיכוֹל קוּפָּד צָרִיךְ מְבַעֲרָה פִּיסְתָּה.

ה משנה: הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בַּשַּׁבָּת חַיָּיב עָלָיו חַטָּאת. וּשְׁאָר כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן לְשֵׁם פֶּסַח אִם אֵינָן רְאוּיִין חַיָּיב. וְאִם רְאוּיִין הֵן רִבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חַטָּאת. וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה אִם הַפֶּסַח שֶׁהוּא מוּתָּר לִשְׁמוֹ כְּשֶׁשִּׁינָּה שְׁמוֹ חַיָּיב. זְבָחִים שֶׁהֵן אֲסוּרִין לִשְׁמָן כְּשֶׁשִּׁינָּה אֶת שְׁמָן אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא חַיָּיב. אָמַר לוֹ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בַּפֶּסַח שֶׁשִּׁינָּהוּ אֶת שְׁמוֹ בְּדָבָר אָסוּר. תֹּאמַר בַּזְּבָחִים שֶׁשִּׁנָּן בְּדָבָר מוּתָּר. אָמַר לוֹ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. אֵימֶרֵי צִיבּוּר יוֹכִיחַ. שֶׁהֵן מוּתָּרִין לִשְׁמָן הַשּׁוֹחֵט לִשְׁמָן חַיָּיב. אָמַר לוֹ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּאֵימֶרֵי צִיבּוּר שֶׁכֵּן יֵשׁ לָהֶן קִיצְבָה. תֹּאמַר בַּפֶּסַח שֶׁאֵין לוֹ קִצְבָה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אַף הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם אֵימוֹרֵי צִיבּוּר פָּטוּר:

הלכה: מַתְנִיתָא בְּיוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא פֶּסַח וּשְׁחָטוֹ לְשֵׁם שְׁלָמִים. הָיָה יוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא שְׁלָמִים וּשְׁחָטוֹ לְשֵׁם עוֹלָה. רִבִּי מָנָא אָמַר. יֵשׁ בָּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר. אֵין בָּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה. אֵילֵי צִיבּוּר שֶׁהָיָה סָבוּר שֶׁהֵן כְּבָשִׂים וּשְׁחָטָן לְשֵׁם אֵילִים שֶׁמָּא לֹא עָלוּ לְצִיבּוּר לְשֵׁם אֵילִים. וְתַנְיָ כֵן. אֵילֵי צִיבּוּר שֶׁהָיָה סָבוּר שֶׁהֵן כְּבָשִׂים וּשְׁחָטָן לְשֵׁם אֵילִים כְּבָר עָלוּ לַצִּיבּוּר לְשֵׁם חוֹבָה. מַתְנִיתָא בְּסָבוּר בּוֹ שֶׁהוּא פֶּסַח וּשְׁחָטוֹ לְשֵׁם פֶּסַח. הָיָה יוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא שְׁלָמִים אֲבָל שֶׁהָיָה סָבוּר לוֹמַר שֶׁמּוּתָּר לְשַׁנּוֹת שְׁלָמִים לְשֵׁם פֶּסַח. רִבִּי מָנָא אָמַר. אֵין בָּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר. יֵשׁ בָּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה. מִסְתַּבְּרָא דְּרִבִּי מָנָא בְּקַדְמֵיתָא וּדְרִבִּי יוֹסֵי בָּאַחֲרִיתָה.

אָמְרִין. לֵית הָדָא דְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר תְּתוּבָה עַל דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. דּוּ יְכִיל מֵימוֹר לֵיהּ. הֵיאַךְ אַתְּ מְשִׁיבֵנִי מִדָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְחַלֵּף עַל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִיתְחַלֵּף. וְלֹא הָדָא דְּרִבִּי יוֹשׁוּעַ תְּתוּבָה עַל דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. דּוּ יְכִיל מֵימוֹר לֵיהּ. הֲרֵי פִּסְחוֹ שֶׁל רְאוּבֵן שֶׁשְּׁחָטוֹ לְשֵׁם שִׁמְעוֹן הֲרֵי שִׁינּוּהוּ לְדָבָר כָּשֵׁר. וְתֵימַר. חַיָּיב.

רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אַף הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם אֵימֶרֵי צִבּוּר פָּטוּר. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר אֲפִילּוּ עֶגֶל. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ תַּרְתֵּיי. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ. דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ קִיצְבָה וְדָבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְחַלֵּף וְיֵשׁ בָּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. יֵשׁ בָּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה וּבָא עָלֶיהָ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. (יֵשׁ) [אֵין] בָּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה כְּגוֹן שְׁנֵי שְׁפוּדִין אֶחָד שֶׁלִּשְׁחוּטָה וְאֶחָד שֶׁלִּנְבֵילָה. וּבִיקֵּשׁ לוֹכַל מִזֶּה וְאָכַל מִזֶּה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. שָׁכַח וּמָל אֶת שֶׁל אַחַר שַׁבָּת בַּשַּׁבָּת. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חַטָּאת. וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. הֲרֵי אֵין בָּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. שְׁמוּאֵל קַפּוֹדְקִיָּא אָמַר. לָמָּה יֵשׁ בַּעַשְׂיָיתָהּ מִצְוָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר. דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בַּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה [פָּטוּר. דָּבָר שֶׁאֵין בַּעַשְׂיָיתוֹ] מִצְוָה חַיָּיב כְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בַּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה חַיָּיב. וְשֶׁאֵין בַּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה פָּטוּר כְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי יָסָא רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר וְהוּא שֶׁיְּהֵא שָׁם תָּמִים וּבֶן שָׁנָה וּשְׁלֵמִים וְרָאוּי לְהִשְׁתַּנּוֹת לְשֵׁם פֶּסַח. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ תְּלַת. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ. דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ קִצְבָה. וְדָבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהַחֲלִיף. וְדָבָר שֶׁיֵּשׁ בַּעַשְׂיָיתוֹ מִצְוָה. מָה אִית לָךְ דָּבָר

שֶׁאֵין לוֹ קִיצְבָּה. רִבִּי יִרְמְיָה סְבַר מֵימַר שֶׁלֹּא נָתְנָה הַתּוֹרָה קִצְבָּה כַּמָּה פְּסָחִים יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת בְּכָל שָׁנָה. רִבִּי יוֹסֵי סְבַר מֵימַר. שֶׁאֵין אַתְּ יָכוֹל לַעֲמוֹד עַל מִינְיָנָן. רִבִּי יוֹסֵה כַּד הֲוָה מַשֵּׁי לְאִילֵּין תִּינוֹקוֹת סְפֵיקוֹת הֲוָה אֲמַר. יָפָה לִימְּדָנוּ רִבִּי יִרְמְיָה. אִית לָךְ מֵימַר. שֶׁאֵין אַתְּ יָכוֹל לַעֲמוֹד עַל מִינְיָנָן. אֶלָּא שֶׁלֹּא נָתְנָה הַתּוֹרָה קִיצְבָּה כַּמָּה פְּסָחִים יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת בְּכָל שָׁנָה. אָמַר רַב חִסְדָּא. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן תִּיפְתָּר שֶׁהָיָה שָׁם חֲבוּרָה אַחַת שֶׁלֹּא שָׁחְטָה. אָמַר רִבִּי זְעוּרָא. מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי יַנַּאי אָמְרָה. וְהוּא שֶׁשָּׁכַח וּמָל אֶת שֶׁלִּשַּׁבָּת בְּעֶרֶב שַׁבָּת. מָלוֹ בְּשַׁחֲרִית. רִבִּי זְעוּרָא אָמַר. סָבַר רִבִּי יַנַּאי. פָּטוּר. רִבִּי אַבָּא אָמַר. חַיָּיב. וּלְיֵידָה מִילָּה אָמְרָהּ רִבִּי יַנַּאי. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ הֵיאַךְ דַּרְכָּן שֶׁלְּתִינוֹקוֹת לְהִתְחַלֵּף. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעוּרָא כְּרִבִּי יַנַּאי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב כְּרִבִּי מֵאִיר. אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. מַה דְּאָמַר רַב חִסְדָּא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. מָה דְּאָמַר רִבִּי יַנַּאי כְּרִבִּי מֵאִיר. מֵשִׁיבִין דָּבָר בֵּין רִבִּי מֵאִיר לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. אַשְׁכְּחָנָן פְּלוּגְתָּא בֵּין רִבִּי מֵאִיר לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשִׁיּוּר. אֵילֵּין תִּינוֹקוֹת סְפֵיקוֹת מָה אַתְּ עֲבַד לוֹן. כְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ קִיצְבָּה אוֹ כְּדָבָר שֶׁאֵין לוֹ קִיצְבָּה. [אֵין תַּעֲבְדִינוּן כְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ קִצְבָּה.] אֲפִילּוּ אֵין שָׁם תִּינוֹק אֶחָד לָמוּל. וְאֵין תַּעֲבְדִינוּן כְּדָבָר שֶׁאֵין לוֹ קִיצְבָּה. וְהוּא שֶׁיִּהֵא שָׁם תִּינוֹק אֶחָד לָמוּל. אִיתָא חָמֵי. הִקְדִּים זְמָנוֹ פָּטוּר. אִיחֵר זְמָנוֹ חַיָּיב. רַב הוּנָא אָמַר. מִחְלָפָה הִיא מַתְנִיתָא. דְּתַנֵּי. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן. לֹא נֶחְלַק רִבִּי לְיֵעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל מִי שֶׁהָיָה לוֹ לָמוּל לְאַחַר שַׁבָּת וּמָלוֹ בַּשַּׁבָּת שֶׁהוּא חַיָּיב. וְעַל מַה נֶחְלְקוּ. עַל מִי שֶׁהָיָה לוֹ לָמוּל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּמָלוֹ בַּשַּׁבָּת. שֶׁרִבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חַטָּאת וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מִן קוֹשְׁיֵי מַקְשֵׁי לָהּ רִבִּי יַנַּאי. וְהוּא שֶׁשָּׁכַח וּמָל אֶת שֶׁלִּשַּׁבָּת בְּעֶרֶב שַׁבָּת. רַב אָדָא בַּר אַחֲוָא אָמַר. זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן. אֲבָל דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי. אֲפִילּוּ דָבָר שֶׁאֵין בְּעֲשָׂיָתוֹ מִצְוָה הוֹאִיל וְטוֹעֶה בּוֹ לְשֵׁם מִצְוָה פָּטוּר.

פִּירֵשׁ אֵינוֹ חוֹזֵר אֶלָּא עַל צִיצִין הַמְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי. אֲפִילּוּ פִּירֵשׁ חוֹזֵר אֲף עַל הַצִּיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. הֵיידֵין רִבִּי יוֹסֵי. הֲהוּא דְתַנִּינָן. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁלַּחַג שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת שָׁכַח וְהוֹצִיא אֶת הַלּוּלָב בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁהוֹצִיאוֹ בִּרְשׁוּת. אַף בְּסַכִּין שֶׁלְּמִילָה כֵּן. אַף בְּמַצָּה כֵּן. מִן מַה דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי. אֲפִילּוּ פִּירֵשׁ וְחָזַר אֲפִילּוּ עַל הַצִּיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. הָדָא אָמְרָה. אַף בְּסַכִּין שֶׁלְּמִילָה כֵּן. אַף בְּמַצָּה כֵּן.

ו **משנה**: שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו לָעֲרֵלִים וְלַטְּמֵאִים חַיָּיב. לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו לִמְנוּיָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו לַמּוּלִים וְלָעֲרֵלִים לַטְּהוֹרִים וְלַטְּמֵאִים פָּטוּר. שְׁחָטוֹ וְנִמְצָא בַעַל מוּם חַיָּיב. שְׁחָטוֹ וְנִמְצָא טְרֵפָה בַּסְּתָר פָּטוּר. שְׁחָטוֹ וְנוֹדַע שֶׁמָּשְׁכוּ הַבָּעָלִים אֶת יָדָן אוֹ שֶׁמֵּתוּ אוֹ שֶׁנִּיטְמְאוּ פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁשָּׁחַט בִּרְשׁוּת:

הלכה: אָמַר רִבִּי לָעְזָר. לְמִי נִצְרְכָה. לְרִבִּי מֵאִיר. אַתְיָא דְרִבִּי לָעְזָר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. כְּמַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. יֵשׁ בַּעֲשָׂיָתוֹ מִצְוָה. כֵּן רִבִּי לָעְזָר אָמַר. יֵשׁ בַּעֲשָׂיָתוֹ מִצְוָה. אֵין תֵּימַר. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁהוּא בַעַל מוּם. וּבַעַל מוּם אֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְחַלֵּף. הֲרֵי עֶגֶל הֲרֵי אֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְחַלֵּף וְאָמַר רִבִּי לָעְזָר. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר אֲפִילּוּ עֶגֶל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֵין יִסְבּוֹר רִבִּי לָעְזָר כְּרִבִּי יוֹחָנָן אַתְיָא הִיא. דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בַּעַל מוּם אֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְחַלֵּף. עֶגֶל דַּרְכּוֹ לְהִתְחַלֵּף. שֶׁכֵּן נִצְרְכָה (לְהֵלֵל) [לְחָלָל]. הָא בָּגְלוּי חַיָּיב.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה. הַמּוֹשֵׁךְ יָדוֹ מִפִּסְחוֹ גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. שְׁלָמִים כְּשֵׁירִים. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר. שְׁלָמִים פְּסוּלִים. וְהָא תַנִּינָן. פָּטוּר. סָבְרִין מֵימַר. פָּטוּר [ן]כָּשֵׁר. פָּתְרִין לֵיהּ. פָּטוּר פָּסוּל. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין לָךְ פֶּסַח גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים אֶלָּא שֶׁאָבַד וְנִמְצָא מֵאַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ הַבָּעָלִים. וְהָא תַנִּינָן. פָּטוּר. סָבְרִין מֵימַר. פָּטוּר כָּשֵׁר. פָּתְרִין לָהּ. פָּטוּר פָּסוּל. שְׁמוּאֵל אָמַר. כָּל שֶׁאָמְרוּ בַּחַטָּאת מִתָּה כְּיוֹצֵא בוֹ בַּפֶּסַח גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים. וְהָא תַנִּינָן. פָּטוּר. סָבְרִין מֵימַר. פָּטוּר פָּסוּל. פָּתְרִין לָהּ. פָּטוּר כָּשֵׁר.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יְהוּדָה הִיא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיָּחִיד. דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסֵה מַתִּיר. רִבִּי זְעוּרָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. הַן אַשְׁכַּחְנָן פָּטוּר וְכָשֵׁר. אָמַר לֵיהּ. תַּנִּינָן הָכָא. פָּטוּר. וְתַנִּינָן תַּמָּן. כָּשֵׁר. וְעַל כּוּלָּם הָיָה רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁלְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר. תְּעוּבַּר צוּרְתוֹ וְיֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. נִיחָא שֶׁמֵּתוּ וְשֶׁנִּיטְמְאוּ. שֶׁמָּשְׁכוּ הַבָּעָלִים אֶת יָדָם. מָה אָנָן קַיָּימִין. אִם בַּחַיִּים. פְּסוּל מַכְשִׁיר. פָּסוּל הוּא. אִם לְאַחַר שְׁחִיטָה. יֵשׁ מְשִׁיכָה לְאַחַר שְׁחִיטָה. מֵכַיָּון שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְמָשׁוֹךְ. פְּסוּל מַכְשִׁיר הוּא. וְטָעוּן צוּרָה.

פרק ז

א **משנה**: כֵּיצַד צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח שַׁפּוּד שֶׁל רִמּוֹן תּוֹחֲבוֹ מִתּוֹךְ פִּיו עַד בֵּית נְקוּבָתוֹ וְנוֹתֵן אֶת כְּרָעָיו וְאֶת בְּנֵי מֵעָיו לְתוֹכוֹ דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר כְּמִין בִּישׁוּל הוּא זֶה אֶלָּא תּוֹלִין חוּצָה לוֹ:

הלכה: כֵּיצַד צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח כול׳. לָמָּה שֶׁלְּרִימּוֹן. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בָּר בָּא. כָּל הָעֵצִים בּוֹצְצִין מַשְׁקִין וְשֶׁלְּרִימּוֹן אֵינוֹ בּוֹצֵץ מַשְׁקִין. מַה אָנָן קַיָּימִין. אִם

בְּלַחִין. אֲפִילּוּ שֶׁלְּרִימּוֹן בּוֹצֵץ. אִם בִּיבֵּישִׁין. אֲפִילּוּ כָּל הָעֵצִים אֵינָן בּוֹצְצִין. אֶלָּא כֵּינִי. כָּל הָעֵצִים יְבֵישִׁין מִבַּחוּץ וְלַחִין מִבִּפְנִים. רִימּוֹן יָבֵשׁ מִבַּחוּץ יָבֵשׁ מִבִּפְנִים.

תַּנְיָ בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה. צוֹלֶה אוֹתוֹ בִּשְׁפּוּד שֶׁלְמַתֶּכֶת. אָמְרוּ לוֹ. וַהֲרֵי הוּא רוֹתֵחַ וּמַרְתִּיחַ. אָמַר לָהֶן. [כְּשֵׁם] שֶׁלְּעֵץ אֵינוֹ נִשְׂרָף כָּךְ שֶׁלְּמַתֶּכֶת אֵינוֹ מַרְתִּיחַ. אָמְרוּ לוֹ. לֹא דוֹמֶה הָעֵץ לַמַּתֶּכֶת. שֶׁהָעֵץ חַם מִקְצָתוֹ לֹא חַם כּוּלּוֹ. שֶׁלְּמַתֶּכֶת חַם מִקְצָתוֹ חַם כּוּלּוֹ.

אִית תַּנְיֵי תַּנֵּי. תּוֹחֲבוֹ מִבֵּית נְקוּבָתוֹ עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְתוֹךְ פִּיו. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּהָהֲדִין תַּנְיֵיהּ בָּרַיְיתָא חוֹזֵר וְהוֹפְכוֹ.

מַה. כְּיָרֵיךְ [עָבָה] עֲבַד לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. אוֹ קְרֵיי דְּרַשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ. מַה נְפַק מִבֵּינֵיהוֹן. צְלָיוֹ כִּגְדֵי שֶׁלְחוּלִין. אֵין תֵּימַר כְּיָרֵיךְ עָבָה עֲבַד לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. פָּסוּל. אֵין תֵּימַר קְרֵיי דְּרַשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ. כָּשֵׁר. תָּמַךְ מִמֶּנּוּ בָּשָׂר וּצְלָיוֹ בּוֹ. אֵין תֵּימַר כְּיָרֵיךְ עָבָה עֲבַד לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. כָּשֵׁר. אֵין תֵּימַר קְרֵיי דְּרַשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ. פָּסוּל. צְלָיוֹ בַּחֲבַל שֶׁלְּקְדֵירָה. אֵין תֵּימַר כְּיָרֵיךְ עָבָה עֲבַד לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. פָּסוּל. אֵין תֵּימַר קְרֵיי דְּרַשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ. כָּשֵׁר. לֹא כֵן תַּנֵּי. צְלִי אֵשׁ. לֹא צְלִי קְדֵירָה. [שָׁנִי לָהּ]. בְּנוּגֵעַ בְּגוּפָהּ שֶׁלְּקְדֵירָה. הָדָא אָמְרָה. קְרֵיי דְּרַשׁ.

הַכֹּל מוֹדִין בְּעָלְיוֹ שֶׁהוּא סָמוּךְ. מַה פְּלִיגִין. בְּעַל. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר. עַל הַמַּעֲרָכָה סָמוּךְ לַמַּעֲרָכָה. וְרַבָּנִין אָמְרִין. עַל הַמַּעֲרָכָה עַל גַּבֵּהּ שֶׁלְּמַעֲרָכָה. אַתְיָא דְּאַבָּא שָׁאוּל כְּרִבִּי עֲקִיבָה. וּדְרַבָּנִין כְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רִבִּי אוֹמֵר. אֲפִילּוּ עֲשָׂאָן שְׁנֵי סְדָרִין שֶׁלְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה רוֹאִין אֶת הָעֶלְיוֹנוֹת כְּאִילּוּ אֵינָן וְהַתַּחְתּוֹנוֹת כְּשֵׁירוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי וְאַבָּא שָׁאוּל בְּשִׁשְׁתַּת רִבִּי מֵאִיר בְּשׁוּלְחָן.

תּוֹךְ בָּר דִּבְרֵי רִבִּי טַרְפוֹן. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר. מְקוּלָּס. אַתְיָא דְּרִבִּי טַרְפוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. וּדְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל כְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. דְּתַנֵּי. רִבִּי יוֹסֵי [הַגְּלִילִי] אוֹמֵר. אֵי זֶהוּ גִּדִּי מְקוּלָּס. כּוּלּוֹ צְלִי. רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ. שֶׁלֹּק מִקְצַת אוֹ בִּישֵּׁל מִקְצָת אֵין זֶה גִּדִּי מְקוּלָּס. מַכְנִיסִין גְּדִי מְקוּלָּס בְּלֵילֵי יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁלְחַג וּבְיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁלְפֶּסַח. מַכְנִיסִין עֵגֶל מְקוּלָּס בְּלֵילֵי יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁלְפֶּסַח. אֲבָל לֹא גְּדִי מְקוּלָּס.

תַּנְיָ. אָמַר רִבִּי יִסָּה. תּוּדּוֹס אִישׁ הוּמֵי הִנְהִיג אֶת אַנְשֵׁי רוּמִי שֶׁיְּהוּ אוֹכְלִין גְּדָיִים מְקוּלָּסִין בְּלֵילֵי פְסָחִים. שָׁלְחוּ חֲכָמִים וְאָמְרוּ לוֹ. אִילּוּלֵא שֶׁאַתְּ תּוּדּוֹס לֹא הָיִינוּ מְנַדִּין אוֹתָךְ. מָהוּ תּוּדּוֹס. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. דַּהֲוָה מְשַׁלַּח פַּרְנָסְתְּהוֹן דְּרַבָּנִין. לֹא נִמְצָאתָ מֵבִיא אֶת הָרַבִּים לִידֵי אֲכִילַת קָדָשִׁים בַּחוּץ. שֶׁכָּל הַמֵּבִיא אֶת הָרַבִּים לִידֵי אֲכִילַת קָדָשִׁים בַּחוּץ צָרִיךְ נִידּוּי.

רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאָסוּר לָאָדָם לוֹמַר לַחֲבֵירוֹ. הֵא לָךְ אֶת הַמָּעוֹת וּצְא וְקַח לָךְ בָּהֶם בָּשָׂר לְפֶסַח. אֲבָל אוֹמֵר הוּא לוֹ. הֵא לָךְ אֶת הַמָּעוֹת הַלָּלוּ וּצְא וְקַח לִי בָּהֶם בָּשָׂר לִצְלוֹת.

רִבִּי אִימִּי בָּעֵי. גָּרַף אֶת הַתַּנּוּר וּצְלָיוֹ בּוֹ. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. מַה צָּרִיכָה לֵיהּ כְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. בְּרַם כְּרִבִּי עֲקִיבָה פְּשִׁיטָה לֵיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וַאֲפִילּוּ כְּרִבִּי עֲקִיבָה צְרִיכָא לֵיהּ. מִשֶּׁל גְּחָלִים לָאֲוִיר הַתַּנּוּר נִצְלֶה לַחֲצִי שָׁעָה. גְּחָלִים לָאֲוִיר הָעוֹלָם נִצְלֶה לַשָּׁעָה. מַה בֵּין נִצְלֶה מִקְצָתוֹ מַחְמַת הַתַּנּוּר מַה בֵּין נִצְלֶה כּוּלּוֹ מַחְמַת הַתַּנּוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. תַּנּוּר אֵינוֹ מוֹעִיל לַגְּחָלִים כְּלוּם. אֵינוֹ אֶלָּא מַכְנִיס אֶת הֶבֶל. בְּשָׁעָה שֶׁהַגְּחָלִים בָּאֲוִיר הַתַּנּוּר נִצְלֶה לַחֲצִי שָׁעָה. בְּשָׁעָה שֶׁהַגְּחָלִים לָאֲוִיר עוֹלָם נִצְלֶה לַשָּׁעָה.

ב משנה: אֵין צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח לֹא בִּשְׁפּוּד וְלֹא בְּאֶסְכָּלָה. אָמַר רִבִּי צָדוֹק מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁאָמַר לְטָבִי עַבְדּוֹ צֵא וּצְלֵה לָנוּ אֶת הַפֶּסַח עַל הָאֶסְכָּלָה. נָגַע בְּחַרְסוֹ שֶׁל תַּנּוּר יִקָּלוֹף אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מֵרוֹטְבוֹ עַל הַחֶרֶס וְחָזַר עָלָיו יִטּוֹל אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מֵרוֹטְבוֹ עַל הַסּוֹלֶת יִקָּמוֹץ אֶת מְקוֹמוֹ׃

הלכה: צְלִי אֵשׁ. לֹא צְלִי שְׁפּוּד. לֹא צְלִי קְדֵירָה. לֹא צְלִי אֶסְכָּלָה. לֹא צְלִי [מַתֶּכֶת. וְלֹא] כָּל דָּבָר.

מִכְוָת אֵשׁ. יָכוֹל מוֹרֶרֶת. תַּלְמוּד לוֹמַר וְהָיְתָה מִחְיַת הַמִּכְוָה. [אִם מִחְיַת הַמִּכְוָה] יְכוֹל עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה צַלֶּקֶת. תַּלְמוּד לוֹמַר מִכְוַת אֵשׁ. הָא כֵיצַד. חָיְתָה לֹא חָיְתָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר לְמַטָּן צָרֶבֶת הַמִּכְוָה הִיא. עַד שֶׁתִּתְקָרוּם כְּקִלִּיפַּת הַשּׁוּם. וָכָא הוּא אוֹמֵר הָכֵין. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. תַּמָּן צְלִי אֵשׁ. כִּי אִם צְלִי אֵשׁ. שִׁנָּה עָלָיו הַכָּתוּב לְעִיכּוּב. בְּרַם הָכָא וְהָיְתָה מִחְיַת הַמִּכְוָה. מִכָּל מָקוֹם. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבוּדַּמָּא. תַּמָּן חוּקָּה תּוֹרָה מְעַכֶּבֶת. הָכָא מָה אִית לָךְ.

לֵית לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל צְלִי אֵשׁ. [אִית לֵיהּ. פֶּסַח מִצְרַיִם צְלִי אֵשׁ.] אֵין פֶּסַח הַדּוֹרוֹת צְלִי אֵשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. רַבָּן גַּמְלִיאֵל לֹא עָבַד תּוֹלְדוֹת אֵשׁ כְּאֵשׁ. וְרַבָּנִין עָבְדִין תּוֹלְדוֹת אֵשׁ כְּאֵשׁ. רַבָּן גַּמְלִיאֵל חָלוּק עַל חֲכָמִים וְעוֹשֶׂה הֲלָכָה כְּיוֹצֵא בּוֹ.

אִילּוּ אָמַר לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ כִּי אִם צְלִי אֵשׁ וְלֹא נֶאֱמַר נָא. הָיִיתִי אוֹמֵר. הִיבְהֲבוּ וּצְלָיוּ מוּתָּר. הֲוֵי צוֹרֵךְ הוּא שֶׁיֵּאמַר נָא. אוֹ אִילּוּ אָמַר. (לֹא) [אַל תֹּאכְלוּ] מִמֶּנּוּ כִּי אִם צְלִי אֵשׁ וְלֹא אָמַר וּבָשֵׁל. הָיִיתִי אוֹמֵר. שְׁלָקוֹ וּצְלָיוֹ יְהֵא מוּתָּר. הֲוֵי צוֹרֵךְ הוּא שֶׁיֵּאמַר וּבָשֵׁל. אוֹ אִילּוּ אָמַר. אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ כִּי אִם צְלִי אֵשׁ וְלֹא אָמַר מְבוּשָׁל. הָיִיתִי אוֹמֵר. בִּישְׁלוֹ וּצְלָיוֹ יְהֵא מוּתָּר. הֲוֵי צָרִיךְ הוּא שֶׁיֵּאמַר נָא. וְצָרִיךְ הוּא שֶׁיֵּאמַר [בָּשֵׁל. וְצָרִיךְ הוּא שֶׁיֵּאמַר] מְבוּשָׁל.

אָכַל כְּזַיִת נָא מִבְּעוֹד יוֹם. אִית תַּנְיֵי תַּנֵּי. חַיָּיב. וְאִית תַּנְיֵי תַּנֵּי. פָּטוּר. מָאן דְּאָמַר. חַיָּיב. אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא מִכָּל מָקוֹם. וּמָאן דְּאָמַר. פָּטוּר בְּשָׁעָה שֶׁהוּא בְּקוּם אֲכוֹל צְלִי הוּא בְּבַל תֹּאכַל נָא. בְּשָׁעָה שֶׁאֵינוֹ בְּקוּם אֲכוֹל צְלִי אֵינוֹ בְּבַל תֹּאכַל נָא.

שָׁבַר בּוֹ עֻצָּם מִבְּעוֹד יוֹם. אִית תַּנְיֵי תַּנֵּי. חַיָּיב. אִית תַּנְיֵי תַּנֵּי. פָּטוּר. מָאן דְּאָמַר. חַיָּיב. וְעֻצָּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ כוּ׳ מִכָּל מָקוֹם. וּמָאן דְּאָמַר. פָּטוּר. בְּשָׁעָה

שֶׁאֵינוֹ בְּקוּם אֲכוֹל צְלִי אֵינוֹ מִשּׁוּם וְעֶצֶם לֹא תִּשְׁבְּרוּ בוֹ. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא בְּקוּם אֲכוֹל צְלִי הוּא מִשּׁוּם וְעֶצֶם לֹא תִּשְׁבְּרוּ בוֹ.

נָגַע בְּחַרְסוֹ שֶׁלְּתַנּוּר. פְּסוּל גּוּף [הוּא] וְנִשְׂרָף מִיָּד. נָטַף מֵרוֹטְבוֹ עַל הַחֶרֶס. פְּסוּל מַכְשִׁיר [הוּא] וְטָעוּן צוּרָה. נָטַף מֵרוֹטְבוֹ עַל הַסּוֹלֶת [יְקַמּוֹץ אֶת מְקוֹמוֹ].

חִיָּיה בַּר אַדָּא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הָדָא דְתֵימַר בְּרוֹתַחַת. אֲבָל בְּצוֹנֶנֶת אָסוּר. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. לֹא אָמְרָה הַתּוֹרָה. הוּא לֹא יִצְלֶה אֶת אַחֵרִים. אֶלָּא הוּא לֹא יִצָּלֶה מַחְמַת אֲחֵרִים.

ג משנה: סָכוֹ בְּשֶׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים יֹאכְלוּ. אִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל אִם חַי יְדִיחֶנּוּ. וְאִם צָלִי יְקַלּוֹף אֶת הַחִיצוֹן. סָכוֹ בְּשֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לֹא יַעֲשֶׂנּוּ דָמִים עַל בְּנֵי חֲבוּרָה שֶׁאֵין מוֹכְרִין מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלֵם:

הלכה: לֹא אָמַר אֶלָּא סָכוֹ. הָא אִם טִיבְּלוֹ. אָסוּר. חַד בַּר נַשׁ בִּישֵׁל תַּרְנְגוֹלְתָּא בְּשֶׁמֶן שְׂרֵיפָה. אֲתָא שְׁאִיל לְרִבִּי בִּיסְנָא. אֲמַר לֵיהּ. אֲזַל שׁוֹלְקָהּ.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. אֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלֵם.

ד משנה: חֲמִשָּׁה דְבָרִים בָּאִין בְּטוּמְאָה וְאֵינָן נֶאֱכָלִין בְּטוּמְאָה. הָעוֹמֶר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וּשְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים. הַפֶּסַח שֶׁבָּא בְטוּמְאָה נֶאֱכָל בְּטוּמְאָה שֶׁלֹּא בָא מִתְּחִילָּתוֹ אֶלָּא לַאֲכִילָה:

הלכה: וְכָל קָרְבָּנוֹת צִיבּוּר אֵינָן בָּאִין בְּטוּמְאָה. לָא אַתָּא אֶלָּא מֵימוּר לָךְ. אַף עַל פִּי שֶׁהֵן בָּאִין בְּטוּמְאָה אֵינָן נֶאֱכָלִין בְּטוּמְאָה. בֵּין כְּמָאן דְּאָמַר. הַלֶּחֶם עִיקָּר. בֵּין כְּמָאן דְּאָמַר. כְּבָשִׂים עִיקָּר. אַרְבָּעָה אִינּוּן. תַּנָּייֶה חָשׁ לוֹן וּתְנִינְתּוֹן חֲמִשָּׁה.

אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. כּוּלְּהוֹם לְמֵידִין מִן הַפֶּסַח. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. כָּל אֶחָד וְאֶחָד לָמֵד מִמְּקוֹמוֹ. מָאן דְּאָמַר. כּוּלְּהוֹן לְמֵידִין מִן הַפֶּסַח. מַה מוֹעֲדוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (כָּאן) [בַּפֶּסַח דּוֹחֶה אֶת הַטּוּמְאָה. אַף מוֹעֲדוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּכוּלָּן] דּוֹחֶה אֶת הַטּוּמְאָה. מָאן דְּאָמַר. כָּל אֶחָד וְאֶחָד לָמֵד מִמְּקוֹמוֹ מְנַיִן לֵיהּ. וְאַתְיָא כְהָדָא דְתַנֵּי. רִבִּי אוֹמֵר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יְי. לְפִי שֶׁלֹּא לָמַדְנוּ אֶלָּא עַל הַפֶּסַח וְהַתָּמִיד שֶׁיִּדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת. שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם בְּמוֹעֲדוֹ. שְׁאָר כָּל קָרְבָּנוֹת צִיבּוּר מְנַיִן. תַּלְמוּד לוֹמַר אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיי בְּמוֹעֲדֵיכֶם. לָעוֹמֶר וּלְקָרֵב עִמּוֹ וְלִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּלְקָרֵב עִמָּהֶן לֹא שָׁמַעְנוּ. וּכְשֶׁהוּא אוֹמֵר וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יְי אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְבָעָן חוֹבָה. שֶׁכּוּלָּם יָבוֹאוּ בְטוּמְאָה. וּכְשֵׁם שֶׁהֵן בָּאִין בְּטוּמְאָה כָּךְ יְהוּא נֶאֱכָלִין בְּטוּמְאָה. גְּזֵירַת הַכָּתוּב הוּא. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל. וְאָמַר אַף בַּפֶּסַח כֵּן. שַׁנְייֶה הִיא. שֶׁלֹּא בָא מִתְּחִילָּתוֹ אֶלָּא לַאֲכִילָה.

ה משנה: נִיטְמָא הַבָּשָׂר וְהַחֵלֶב קַיָּים אֵינוֹ זוֹרֵק אֶת הַדָּם. נִיטְמָא הַחֵלֶב וְהַבָּשָׂר קַיָּים זוֹרֵק אֶת הַדָּם. וּבַמּוּקְדָּשִׁין אֵינוֹ כֵן אֶלָּא אַף עַל פִּי שֶׁנִּיטְמָא הַבָּשָׂר וְהַחֵלֶב קַיָּים זוֹרֵק אֶת הַדָּם:

הלכה: וּדְלֹא כְרִבִּי נָתָן. דְּרִבִּי נָתָן אָמַר. יוֹצְאִין בִּזְרִיקָה בִּלֹא אֲכִילָה. מַה טַּעֲמָה. וְשָׁחֲטוּ אוֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם. אוֹתוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם אֶלָּא פֶּסַח אֶחָד כּוּלְּהוֹן יוֹצְאִין בִּזְרִיקָה אַחַת. וְאִיפְשָׁר כְּזַיִת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

פְּשִׁיטָא דָּא מִילְּתָא. נִיטְמָא הַבָּשָׂר וְהָאֵימוּרִין קַיָּימִין. זוֹרֵק אֶת הַדָּם עַל [הָאֵימוּרִין. נִיטְמָא הָאֵימוּרִין וְהַבָּשָׂר קַיָּים. זוֹרֵק אֶת הַדָּם עַל] הַבָּשָׂר. נִיטְמָא הַבָּשָׂר וְאָבְדוּ הָאֵימוּרִין. אָמַר רִבִּי שַׁמַּי. וְהָהֵן קַיימִין לֹא כְמִי שֶׁנִּיטְמָא הַבָּשָׂר וְאָבְדוּ הָאֵימוּרִין הוּא. אַתְּ אָמַר קוֹמֶץ. אוֹף הָכָא זוֹרֵק. אָמַר רִבִּי. תִּיפְתָּר כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. דְּרִבִּי לִיעֶזֶר אָמַר. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שִׁיֵּרִים יֵשׁ קוֹמֶץ.

בָּא בְטוּמְאַת עוֹבְדִין. הֵיךְ עֲבִידָה. שָׁחֲטוּ אוֹתוֹ בַּעֲלֵי מוּמִין וְזָרְקוּ אוֹתוֹ טְהוֹרִין. אָמַר רִבִּי הִילָא. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל. הֲרֵי לֹא נָגַע בּוֹ טָמֵא. (וְהַטָּהוֹר) [וְהַבָּשָׂר] כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר. הֲרֵי יֵשׁ כָּאן טְהוֹרִים שֶׁאֵיכְלוּהוּ. רִבִּי זְעוּרָה. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ הַפֶּסַח הַבָּא בְטוּמְאָה וְנֶאֱכָל בְּטוּמְאָה [וְהָכָא כְמִי שֶׁבָּא בְטוּמְאָה]. וַיְדָא אָמַר. רִבִּי שְׁמוּאֵל אָמַר. רִבִּי זְעוּרָה בָעֵי. בָּא בְטוּמְאַת הַדָּם הֵיךְ עֲבִידָא. מֵאַחַר שֶׁאֵין מַתִּירִין לוֹ לִזְרוֹק כְּמִי שֶׁבָּא בְטוּמְאָה. אוֹ מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ עָבַר וְזָרַק הוּרְצָה כְּמִי שֶׁלֹּא בָא בְטוּמְאָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא דְאָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים. עֲוֹן הַקְּרֵיבִים. לֹא עֲוֹן הַמַּקְרִיבִים. הִפְרִישׁ בֵּין קְרֵיבִין לְיָחִיד לַקְּרֵיבִין לַצִּיבּוּר. הַקְּרֵיבִין לְיָחִיד אִם יֵשׁ לוֹ אוֹמְרִין לוֹ. הֲבֵא. [וְאִם לָאו. אֵין מַתִּירִין לוֹ לִזְרוֹק אֶת דָּמוֹ.] עָבַר וְזָרַק הוּרְצָה. הַמַּקְרִיבִין לְיָחִיד בֵּין שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּין שֶׁאֵין לוֹ [לֹא הוּרְצָה. הַקְּרֵיבִין לַצִּיבּוּר אִם יֵשׁ אוֹמְרִין לוֹ. הֲבֵא. וְאִם לָאו מַתִּירִין לוֹ לִזְרוֹק בַּתְּחִילָּה. הַמַּקְרִיבִין לַצִּיבּוּר בֵּין שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּין שֶׁאֵין לוֹ עָבַר] וְזָרַק הוּרְצָה.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. מַתְנִיתָא בְּבָא בְטוּמְאָה מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. אֲבָל אִם בָּא בְטַהֲרָה וְנִיטְמָא אֵינוֹ נֶאֱכָל בְּטוּמְאָה. שְׁחָטוֹ בְטַהֲרָה וְנִיטְמָא הַצִּיבּוּר. יִיזֶרֶק הַדָּם בְּטַהֲרָה וְאַל יֵאָכֵל הַבָּשָׂר בְּטוּמְאָה. (וְאָמַר אַף בִּזְרִיקָה כֵּן.) [רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי נָתָן הִיא. דְּרִבִּי נָתָן אָמַר. יוֹצְאִין בִּזְרִיקָה בִּלֹא אֲכִילָה. שְׁחָטוֹ בְטַהֲרָה וְנִיטְמָא הַדָּם הָצָבוּר. יִיזֶרֶק הַדָּם בְּטוּמְאָה וְאַל יֵאָכֵל הַבָּשָׂר בְּטוּמְאָה. רִבִּי יִרְמְיָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ. רָאִינוּ פֶּסַח בָּא בְטַהֲרָה וְנִזְרַק בְּטוּמְאָה. מַעֲתָּה לֹא יִזֶּרֶק הַדָּם בְּטוּמְאָה.] שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִין. רָאִינוּ פֶּסַח שֶׁבָּא בְטַהֲרָה וְנִזְרַק בְּטוּמְאָה. הָא סוֹפָךְ מִימַר דְּרִבִּי נָתָן הִיא. מוֹדֶה

רִבִּי נָתָן בְּחוֹלָה וּבְזָקֵן. מוֹדֶה רִבִּי נָתָן הִיא בַּחֲבוּרָה שֶׁנִּיטְמָא עוֹבֵד שֶׁלָּהּ. שֶׁהֵן נִדְחִין לַפֶּסַח הַשֵּׁינִי. מוֹדֶה רִבִּי נָתָן בַּחֲבוּרָה שֶׁנִּמְצֵאת יַבֶּלֶת בְּעוֹרָהּ. שֶׁהֵן נִדְחִין לַפֶּסַח הַשֵּׁינִי.

חָמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁנִּתְעָרְבוּ עוֹרוֹת פִּסְחֵיהֶן וְנִמְצֵאת יַבֶּלֶת בְּעוֹרָהּ שֶׁלְּאַחַת מֵהֶן. כּוּלָּן יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁינִי. סָבְרִין מֵימַר דְּרִבִּי נָתָן הִיא. תִּיפְתָּר דִּבְרֵי הַכֹּל בְּמִיטָּמֵא בִּסְפֵק קֶבֶר הַתְּהוֹם. וּכְרִבִּי נָתָן זוֹרֵק אֶת הַדָּם.

רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר אַף בְּכוֹר שׁוֹר אוֹ בְכוֹר כֶּשֶׂב אוֹ בְכוֹר עֵז וגו׳. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבַּח יְיָ פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ. עַד שֶׁיְּהֵא שָׁם אוֹ בָשָׂר לַאֲכִילָה אוֹ אֵימוּרִין לְהַקְטָרָה. תַּמָּן תַּנִּינָן. נִטְמְאוּ שִׁיָּרֶיהָ נִשְׂרְפוּ שִׁיָּרֶיהָ אָבְדוּ שִׁיָּרֶיהָ. כְּמִידַּת רִבִּי אֶלְיעֶזֶר כְּשֵׁירָה וּכְמִידַּת רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ פְּסוּלָה. [שְׁלֹא בִכְלִי שָׁרֵת פְּסוּלָה. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל מַכְשִׁיר. הִקְטִיר קֻמְצוֹ פַּעֲמַיִם. כְּשֵׁרָה.] עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֶלְיעֶזֶר. אִם אֵין דָּם אֵין בָּשָׂר. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּשָׂר יֵשׁ דָּם. אִם אֵין קוֹמֶץ אֵין שִׁיָּרַיִם. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שִׁיָּרַיִם יֵשׁ קוֹמֶץ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אִם אֵין דָּם אֵין בָּשָׂר. אִם אֵין בָּשָׂר אֵין דָּם. אִם אֵין קוֹמֶץ אֵין שִׁיָּרַיִם. אִם אֵין שִׁיָּרַיִם אֵין קוֹמֶץ. אָמַר רִבִּי מָנָא. תִּיפְתָּר כְּרִבִּי אֶלְיעֶזֶר. דְּרִבִּי אֶלְיעֶזֶר אָמַר. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שִׁיָּרַיִם יֵשׁ קוֹמֶץ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. רַב וְרִבִּי יוֹחָנָן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. מוֹדֶה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁאִם עָבַר וְזָרַק אֶת הַדָּם שֶׁהוּרְצָה.

ו משנה: נִיטְמָא קָהָל אוֹ רוּבּוֹ אוֹ שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים טְמֵאִים וְהַקָּהָל טָהוֹר יֵעָשֶׂה בְּטוּמְאָה. נִיטְמָא מִיעוּט הַקָּהָל הַטְּהוֹרִין עוֹשִׂין אֶת הָרִאשׁוֹן וְהַטְּמֵאִין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁנִי:

הלכה: מָאן תַּנָּא רוֹב. רִבִּי מֵאִיר. דְּתַנֵּי. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. הֵיא מַחֲצִית כָּל הַשְּׁבָטִים הֵיא מַחֲצִית כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט. וּבִלְבַד רוֹב. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. חֲצִי כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט. וּבִלְבַד רוֹב שְׁבָטִים שְׁלֵימִים. שֵׁבֶט אֶחָד גּוֹרֵר כָּל הַשְּׁבָטִים. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. כָּל הַשְּׁבָטִים קְרוּיִים קָהָל. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט קָרוּי קָהָל. מַה נְפַק מִבֵּינֵיהוֹן. גְּרִירָה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אֵין שֵׁבֶט אֶחָד גּוֹרֵר כָּל הַשְּׁבָטִים. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. שֵׁבֶט אֶחָד גּוֹרֵר כָּל הַשְּׁבָטִים. אַתְיָא דְּרִבִּי יוּדָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. כְּמַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. שֵׁבֶט אֶחָד גּוֹרֵר כָּל הַשְּׁבָטִים. כֵּן רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. שֵׁבֶט אֶחָד גּוֹרֵר כָּל הַשְּׁבָטִים. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. שֵׁבֶט אֶחָד גּוֹרֵר כָּל הַשְּׁבָטִים. מוֹדֶה וְהוּא שֶׁתְּהֵא הוֹרָיָה מִלְּשְׁכַּת הַגָּזִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. טַעֲמֵיהּ דָּהֵן תַּנָּיָה מִן הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יי. מַה טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מַה טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. כִּי לְכָל הָעָם בִּשְׁגָגָה. מַה מְקַיֵּים רִבִּי שִׁמְעוֹן טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. פְּרָט לַנָּשִׂים וְלַקְּטַנִּים. מַה מְקַיֵּים רִבִּי יוּדָה טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן כִּי לְכָל הָעָם בִּשְׁגָגָה. פְּרָט לְשֶׁתְּחִילָּתָהּ בְּזָדוֹן וְסוֹפָהּ בִּשְׁגָגָה. רִבִּי אַבּוּן בְּשֵׁם רִבִּי בִּנְיָמִין בַּר לֵוִי. קַרְיָא מְסַיֵּעַ לְמָאן דְּאָמַר. כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט קָרוּי קָהָל. גּוֹי וּקְהַל גּוֹיִם יִהְיֶה מִמֶּךָּ. וְאַדַּיִין לֹא נוֹלַד בִּנְיָמִן. אָמַר רִבִּי חִיָּא בַּר בָּא. כְּשֵׁם שֶׁהֵן חוֹלְקִין כָּאן כָּךְ הֵם חַלּוּקִין בְּטוּמְאָה. דְּתַנֵּי. הָיָה הַצִּיבּוּר חֶצְיָם טְהוֹרִין וְחֶצְיָן טְמֵאִין. הַטְּהוֹרִין עוֹשִׂין אֶת הָרִאשׁוֹן וְהַטְּמֵאִים אֶת הַשֵּׁינִי. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. הַטְּהוֹרִין עוֹשִׂין לְעַצְמָן וְהַטְּמֵאִין עוֹשִׂין לְעַצְמָן. אָמְרוּ לוֹ. אֵין הַפֶּסַח בָּא חֶצְיִין. אֶלָּא אוֹ כּוּלָּם יַעֲשׂוּ בְטַהֲרָה אוּ כוּלָּם יַעֲשׂוּ בְטוּמְאָה. מִנּוּ אָמְרוּ לוֹ. רִבִּי מֵאִיר. מִחְלָקָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. נִיטְמֵאת אַחַת מִן הַחַלּוֹת אוֹ אֶחָד מִן הַסְּדָרִים רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה. שֶׁאֵין קָרֵבַן צִיבּוּר חָלוּק. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. הַטְּמֵא בְטוּמְאָתוֹ וְהַטָּהוֹר יֶאֱכֹל. רִבִּי יוֹסֵה בֵּרִבִּי בוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מָנֵי אָמְרוּ לוֹ. חֲכָמִים שֶׁהֵן בְּשִׁיטַת רִבִּי מֵאִיר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. הָהֵן מָחֳצָה עַל מָחֳצָה מַה אַתְּ עָבֵד לֵיהּ. כְּרוֹב כְּמִיעוּט. אֵין תֵּימַר כְּרוֹב. הַטְּהוֹרִין אֵינָן עוֹשִׂין אֶת הָרִאשׁוֹן. אֵין תֵּימַר כְּמִיעוּט. הַטְּמֵאִין אֵין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁינִי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. לֹא אָמַר. רוֹב טְהוֹרִים אֵינָן עוֹשִׂין אֶת הָרִאשׁוֹן. רוֹב טְמֵאִין אֵינָן עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁינִי. לֹא אָמַר אֶלָּא. רוֹב טְמֵאִין לֹא יִיחֲדוּ לְפֶסַח שֵׁינִי.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. הָהֵן מָחֳצָה עַל מָחֳצָה מַה אַתְּ עָבֵד לֵיהּ. רִבִּי בָּא מִשֵּׁם רַב. מְטַמְּאִין אֶחָד בְּשֶׁרֶץ. שְׁמוּאֵל אָמַר. מְשַׁלְּחִין אוֹתוֹ לְדֶרֶךְ רְחוֹקָה. אַתְיָא כְּמָאן דְּאָמַר. הַיְחִיד מַכְרִיעַ עַל הַטּוּמְאָה. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר. אֵין הַיְחִיד מַכְרִיעַ עַל הַטּוּמְאָה. מְשַׁלְּחִין שְׁנַיִם. דְּרַב כְּרִבִּי אֶלְעָזָר. כְּמַה דְּאָמַר רִבִּי לָעְזָר. הָיָה הַצִּיבּוּר מַגְּעֵי נְבֵילוֹת מַגְּעֵי שְׁרָצִים. עוֹשִׂין בְּטוּמְאָה. שָׁאִין שָׁם מַיִם לְטָבּוֹל. [וַאֲבָל] אִם יֵשׁ שָׁם מַיִם לְטָבּוֹל. אֵינָן עוֹשִׂין בְּטוּמְאָה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. הַבָּא בְטוּמְאַת כְּלִי שָׁרֵת הַבָּא בְטוּמְאָה. הוּא בָא בְטוּמְאַת כְּלִי שָׁרֵת הַבָּא בְטוּמְאַת יָדַיִם הַבָּא בְטוּמְאַת סַכִּינִין.

הָיָה צִיבּוּר שְׁלִישׁ זָבִין שְׁלִישׁ טְמֵאִין שְׁלִישׁ טְהוֹרִין. רִבִּי מָנָא בְּשֵׁם חִזְקִיָּה. זָבִין וּטְמֵאִין רָבִין עַל הַטְּהוֹרִין וְעוֹשִׂין בְּטוּמְאָה. וְזָבִין אֵינָן עוֹשִׂין לֹא אֶת הָרִאשׁוֹן וְלֹא אֶת הַשֵּׁינִי. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. הַזָּב עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּמְשׁוּמָּד בְּהוֹרָיָה. כְּמַה דְּתֵימַר תַּמָּן. הַמְשׁוּמָּד בְּהוֹרָיָה אֵינוֹ לֹא מַעֲלֶה וְלֹא מוֹרִיד. אוֹף הָכָא אֵינוֹ לֹא מַעֲלֶה וְלֹא מוֹרִיד.

בְּנֵי חֲבוּרָה שֶׁנִּיטְמָא אֶחָד מֵהֶן. וְאֵין יָדוּעַ אֵי זֶהוּ. [צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי. צִבּוּר שֶׁנִּטְמָא אֶחָד מֵהֶן. וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶהוּ.] רִבִּי זְעוּרָא אָמַר. יַעֲשׂוּ בְטוּמְאָה. תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. יַעֲשׂוּ כִּסְפֵיקָן. לֹא מִסְתַּבְּרָא דְּלֹא כְהָדָא דְתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. שֶׁלֹּא לַעֲנוֹשׁ לְיָחִיד כָּרֵת.

רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לְהוֹרָיָה הֵילְכוּ אַחַר יִשְׁבַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. לְטוּמְאָה הֵילְכוּ אַחַר רוֹב נִכְנָסִין לָעֲזָרָה. מַה. בָּכָל כַּת וָכַת מְשַׁעֲרִין. אוֹ אֵין

מְשַׁעֲרִין אֶלָּא כַּת הָרִאשׁוֹנָה בִּלְבַד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּרִבִּי בוּן. עַד שֶׁהֵן מִבַּחוּץ הֵן מְשַׁעֲרִין עַצְמָן. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. לַרְאָיָיה הִילְכוּ מִלְּבוֹא חֲמַת עַד נַחַל מִצְרַיִם. רִבִּי תַּנְחוּמָא בְשֵׁם רִבִּי חוּנָה. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בָּעֵת הַהִיא אֶת הֶחָג וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ וגו׳.

משנה ז׃ הַפֶּסַח שֶׁנִּזְרַק דָּמוֹ וְאַחַר כָּךְ נוֹדַע שֶׁהוּא טָמֵא הַצֹּאן מְרַצָּה. נִטְמָא טוּמְאַת הַגּוּף אֵין הַצֹּאן מְרַצָּה מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ נָזִיר וְעוֹשֶׂה פֶּסַח הַצֹּאן מְרַצָּה עַל טוּמְאַת הַדָּם וְאֵין הַצֹּאן מְרַצָּה עַל טוּמְאַת הַגּוּף. נִטְמָא טוּמְאַת הַתְּהוֹם הַצֹּאן מְרַצָּה׃

הלכה׃ מַתְנִיתָא בְּשֶׁנִּיטְמָא מִשֶּׁיָּרַד לָאֲוִירוֹ שֶׁלְּכְלִי. אֲבָל אִם נִטְמָא עַד שֶׁהוּא מִלְּמַעֲלָן נַעֲשֶׂה כִּמְקַבֵּל מַיִם.

מְנַיִין לְסֻפֵּק קֶבֶר הַתְּהוֹם. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רַבָּנִן. אוֹ בְּרֶרֶךְ רְחוֹקָה לָכֶם. מַה לָכֶם בְּגָלוּי אַף כָּל דָּבָר שֶׁהוּא בְגָלוּי. יָצָא קֶבֶר הַתְּהוֹם שֶׁאֵינוֹ בְגָלוּי. עַד כְּדוֹן עוֹשֵׂי פֶּסַח. נָזִיר מְנַיִין. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו. מַה עָלָיו שֶׁהוּא בְגָלוּי אַף כָּל דָּבָר שֶׁהוּא בְגָלוּי. יָצָא קֶבֶר הַתְּהוֹם שֶׁאֵינוֹ בְגָלוּי.

צִיבּוּר שֶׁנִּיטְמָא בְּסֻפֵּק הַתְּהוֹם מָהוּ שֶׁיְּרַצֶּה עָלָיו הַצֹּאן. קַל וָחוֹמֶר. מָה אִם הַיָּחִיד שֶׁהוֹרַעְתָּ כוֹחוֹ בְּטוּמְאָה יְדוּעָה יְכַפֵּר כּוֹחוֹ בְּסֻפֵּק קֶבֶר הַתְּהוֹם. צִיבּוּר שֶׁיְּיפְיְתָה כוֹחוֹ בְּטוּמְאָה יְדוּעָה אֵינוֹ דִין שֶׁיְּיפְיְתָה כוֹחוֹ בְּסֻפֵּק קֶבֶר הַתְּהוֹם. קַל שֶׁאַתְּ מֵיקֵל בִּיחִיד אַתְּ מַחְמִיר בְּצִיבּוּר. קַל שֶׁאַתְּ מֵיקֵל בְּיָחִיד. שֶׁאִם נִתְוַודַּע לוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה יֵיעָשֶׂה כְּמִי שֶׁנִּיטְמָא לְאַחַר זְרִיקָה בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יְדָחֶה לַפֶּסַח שֵׁינִי. אַתְּ מַחְמִיר עָלָיו בַּצִּיבּוּר. שֶׁאִם נִתְוַודַּע לוֹ לְאַחַר זְרִיקָה יֵיעָשֶׂה כְּמִי שֶׁנִּיטְמָא לִפְנֵי זְרִיקָה בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יֵאָכֵל הַבָּשָׂר. קַל שֶׁאַתְּ מֵיקֵל בְּנָזִיר טָהוֹר. שֶׁאִם נִתְוַודַּע לוֹ לִפְנֵי זְרִיקָה יֵיעָשֶׂה כְּמִי שֶׁנִּיטְמָא לְאַחַר זְרִיקָה שֶׁלֹּא יָבִיא קָרְבָּן טוּמְאָה. אַתְּ מַחְמִיר בְּנָזִיר טָמֵא. שֶׁאִם נִתְוַודַּע לוֹ לְאַחַר זְרִיקָה יֵעָשֶׂה כְּמִי שֶׁנִּיטְמָא וְחָזַר וְנִיטְמָא. מֵבִיא קָרְבָּן טוּמְאָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. [כְּהָדָא דְתַנָּא. נִטְמָא וְחָזַר וְנִטְמָא. מֵבִיא קָרְבָּן טוּמְאָה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.] עוֹבֵד שֶׁלְּפֶסַח מָהוּ שֶׁיְּרַצֶּה עָלָיו אֶת הַצֹּאן. קַל וָחוֹמֶר. וּמָה אִם הַבְּעָלִים. שֶׁהוֹרַעְתָּה כוֹחָן בְּזָקֵן וּבְחוֹלֶה. יְיפְיְתָה כוֹחָן בְּסֻפֵּק קֶבֶר הַתְּהוֹם. עוֹבֵד שֶׁיְּיפְיְתָה כוֹחוֹ בְּזָקֵן וּבְחוֹלֶה. אֵינוֹ דִין שֶׁתְּיַיפֶּה כוֹחוֹ בְּסֻפֵּק קֶבֶר הַתְּהוֹם. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בַּבְּעָלִים. שֶׁיְּיפְיְתָה כוֹחָן בִּשְׁאָר כָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁבַּשָּׁנָה. תֹּאמַר בָּעוֹבֵד. שֶׁהוֹרַעְתָּה כוֹחוֹ בִּשְׁאָר כָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁבַּשָּׁנָה. הוֹאִיל וְהוֹרַעְתָּה כוֹחוֹ בִּשְׁאָר כָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁלְּכָל הַשָּׁנָה תּוֹרַע כוֹחוֹ בְּטָמֵא מֵת בַּפֶּסַח. מַיי כְדוֹן. רִבִּי נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי מָנָא. לָכֶם. בֵּין לוֹ בֵּין לְעוֹבֵד שֶׁלּוֹ. עַד כְּדוֹן עוֹשֵׂי פֶּסַח. נָזִיר מְנַיִין. רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רַב חִסְדָּא. חֲזִינָן סָבְרִין מֵימַר. עָלָיו. לֹא עַל הָעוֹבֵד שֶׁלּוֹ. מִן מַה דְתַנֵּי. הִיא נָזִיר הִיא עוֹשֶׂה פֶּסַח. הָדָא אָמְרָה. מַה דְנָפַל לְדִין נָפַל לְדִין.

אִי זֶהוּ קֶבֶר תְּהוֹם. הַמֵּת שֶׁנִּקְבַּר בְּקֶשׁ וּבְחֶבֶן וּבְעָפָר וּבִצְרוֹרוֹת. אֲבָל אִם נִקְבַּר בַּמַּיִם וּבָאֲפִילָה וּבִנְקִיקֵי הַסְּלָעִים אֵינוֹ עוֹשֶׂה קֶבֶר הַתְּהוֹם. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר. כָּל שֶׁאַתְּ יָכוֹל לְפַנּוֹתוֹ עוֹשֶׂה קֶבֶר תְּהוֹם. וְכָל שֶׁאֵין אַתְּ יָכוֹל לְפַנּוֹתוֹ אֵינוֹ עוֹשֶׂה קֶבֶר תְּהוֹם. וְקֶשׁ וְחֶבֶן אֵין אַתְּ יָכוֹל לְפַנּוֹתוֹ. מַתְנִיתָא דְלֹא כְרִבִּי יוֹסֵי. דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר. תֵּבֶן וּבִיטְלוֹ. בָּטֵל. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. מַה דְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בְּשֶׁבָּלַל בָּעָפָר. יֵשׁ תֵּבֶן שֶׁהוּא כְעָפָר. וְיֵשׁ עָפָר שֶׁהוּא כְתֵבֶן. תֵּבֶן שֶׁאֵין אַתְּ עָתִיד לְפַנּוֹתוֹ הֲרֵי הוּא כְעָפָר. עָפָר שֶׁאַתְּ עָתִיד לְפַנּוֹתוֹ הֲרֵי הוּא כְתֵבֶן. דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. חִיפָּהוּ מַחֲצָלוֹת בִּטֵּל. אִיתָא חֲמִי. מִילֵּאהוּ מַחֲצָלוֹת לֹא בִטֵּל. חִיפָּהוּ מַחֲצָלוֹת בִּטֵּל. מִילֵּהוּ חֲרִיּוֹת צְרִיכָה. רִבִּי זְרִיקָן רִבִּי אִמִּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אֲפִילּוּ רַק.

אִי זֶהוּ קֶבֶר הַתְּהוֹם. כָּל שֶׁאֵין אָדָם זוֹכְרוֹ. וְחָשׁ לוֹמַר. שֶׁמָּא אֶחָד בְּסוֹף הָעוֹלָם יוֹדֵעַ. בְּחֶזְקַת הַחַי כַּחַי. תִּיפְתָּר שֶׁמְּצָאוֹ קָמְצִין.

תַּנֵּי. אֵין לָךְ עוֹשֶׂה קֶבֶר תְּהוֹם אֶלָּא הַמֵּת בִּלְבַד. הָא נִבְלָה לֹא. קַל וָחוֹמֶר. מָה אִם הַמֵּת שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב עוֹשֶׂה קֶבֶר תְּהוֹם. נִבֵּילָה שֶׁהִיא עוֹשָׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב אֵינוֹ דִין שֶׁתַּעֲשֶׂה קֶבֶר תְּהוֹם. לְאִי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר. אֵין לָךְ דָּבָר עוֹשֶׂה קֶבֶר תְּהוֹם אֶלָּא הַמֵּת בִּלְבַד. לְהוֹצִיא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב.

תַּמָּן תַּנִּינָן. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁקִּיבֵּל דָּמָן זָר. אוֹנֶן. וּטְבוּל יוֹם. מְחוּסַּר בְּגָדִים. וְשֶׁלֹּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִים. עָרֵל. טָמֵא. יוֹשֵׁב. עוֹמֵד עַל גַּבֵּי כֵלִים. עַל גַּבֵּי [בְּהֵמָה. עַל גַּבֵּי] חֲבֵירוֹ. פָּסַל. דְּרוֹמַאֵי אָמְרֵי. בְּטָמֵא טוּמְאַת זִיבָה וְטוּמְאַת צָרַעַת אֲנָן קַיָּימִין. אֲבָל בְּטָמֵא מֵת אֵינוֹ מְחַלֵּל. מֵאַחַר שֶׁהוּתַּר מִכְּלַל טוּמְאָה לְרַבִּים בַּפֶּסַח. מְתִיב רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְדְרוֹמַאֵי. מָה אִם הַבְּעָלִים שֶׁיְּיפְיְתָה כוֹחָן בִּשְׁאָר כָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁבַּשָּׁנָה. הוֹרַעְתָּה כוֹחָן בְּטָמֵא מֵת בַּפֶּסַח. עוֹבֵד. שֶׁהוֹרַעְתָּה כוֹחוֹ בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת שֶׁלְּכָל הַשָּׁנָה. אֵינוֹ דִין שֶׁתּוֹרַע כוֹחוֹ בְּטָמֵא מֵת בַּפֶּסַח. וְעוֹד שֶׁשָּׁנָה רִבִּי. הַצֹּאן מְרַצָּה עַל טוּמְאַת הַדָּם. אֵין הַצֹּאן מְרַצָּה עַל טוּמְאַת הַגּוּף. אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא כוֹחוֹ בְּטָמֵא מֵת בְּפֶסַח. קַל וָחוֹמֶר. מָה אִם הַבְּעָלִים שֶׁיְּיפְיְתָה כוֹחָן בִּשְׁאָר כָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁבַּשָּׁנָה הוֹרַעְתָּה כוֹחָן בְּטָמֵא מֵת בַּפֶּסַח. עוֹבֵד שֶׁהוֹרַעְתָּה כוֹחוֹ בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת שֶׁבַּשָּׁנָה. אֵינוֹ דִין שֶׁתּוֹרַע כוֹחוֹ בְּטָמֵא מֵת בְּפֶסַח. וְעוֹד שֶׁשָּׁנָה רִבִּי. הַצֹּאן מְרַצָּה עַל טוּמְאַת הַדָּם. אֵין הַצֹּאן מְרַצָּה עַל טוּמְאַת הַגּוּף. אֵין תֵּימַר בְּטָמֵא טוּמְאַת זִיבָה וְטוּמְאַת צָרַעַת אֲנָן קַיָּימִין. לֵית יְכִיל. דְּתַנִּינָן. מְטַמֵּא טוּמְאַת תְּהוֹם הַצֹּאן מְרַצָּה. מָה עָבְדִין לָהּ דְּרוֹמַאֵי. פָּתְרִין לָהּ בַּבְּעָלִים. וְהָא תַּנִּינָן. נָזִיר. פָּתְרִין לָהּ בָּעוֹבְדִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לֹא שַׁנְיָא. הִיא בְעָלִים הִיא עוֹבְדִין. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. הֲרֵי זֶה קַל וָחוֹמֶר שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תְּשׁוּבָה. דְּאִינּוּן יָכְלִין מֵימַר לֵיהּ. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בִּבְעָלִים. שֶׁיְּיפְיְתָה כוֹחָן בְּזָקֵן וּבְחוֹלֶה. תֹּאמַר בָּעוֹבֵד. שֶׁיְּיפְיְתָה כוֹחוֹ בְּזָקֵן וּבְחוֹלֶה. וְכָל קַל וָחוֹמֶר שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תְּשׁוּבָה בָּטֵל קַל וָחוֹמֶר. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. הֲרֵי זֶה קַל וָחוֹמֶר שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תְּשׁוּבָה. דְּאִינּוּן יָכְלִין מֵימַר לֵיהּ. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בִּבְעָלִים. שֶׁמִּילַּת זְכָרָיו וְעַבְדָיו מְעַכְּבִין אוֹתוֹ. תֹּאמַר בָּעוֹבֵד. שֶׁאֵין מִילַּת זְכָרָיו וְעַבְדָיו מְעַכְּבִין אוֹתוֹ. וְכָל קַל וָחוֹמֶר שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תְּשׁוּבָה בָּטֵל קַל וָחוֹמֶר.

רִבִּי יִצְחָק בַּר גּוּפְתָּא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. אִילּוּ יָחִיד בַּפֶּסַח לָמַד מִן הַצִּיבּוּר בַּפֶּסַח. עוֹבֵד בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה לָמַד מִן הַצִּיבּוּר בַּפֶּסַח. רִבִּי אִמִּי בָעֵי. הֶהֵן טָמֵא מָה אַתְּ עָבֵד לֵיהּ. כְּטָמֵא טוּמְאַת זִיבָה וְטוּמְאַת צָרַעַת. וְהָתַנִּינָן. מְחוּסְּרֵי כַפָּרָה. אִם מִשֶּׁטָּבַל הוּא מְחַלֵּל. לֹא כָל שֶׁכֵּן עַד שֶׁלֹּא טָבַל. הֶהֵן טְבוּל יוֹם מַה אַתְּ עָבֵד לֵיהּ. כְּטְבוּל יוֹם מִן הַמֵּת. אִיתָא חֲמִי. טָמֵא מֵת אֵינוֹ מְחַלֵּל. לֹא כָל שֶׁכֵּן טְבוּל יוֹם מִן הַמֵּת. אֶלָּא טְבוּל יוֹם מִן הַשֶּׁרֶץ. אִיתָא חֲמִי. טְבוּל יוֹם

מִן הַמֵּת אֵינוֹ מְחַלֵּל. לֹא כָּל שֶׁכֵּן טְבוּל יוֹם מִן הַשֶּׁרֶץ. אָמַר רִבִּי שִׁמְוֹאֵל בַּר יוּדָן. מַגָּעֵי זָבִין. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין פָּתְרִין כּוּלָּהּ בְּזָב. טְבוּל יוֹם שֶׁרָאָה אַחַת. טָמֵא (מת) שֶׁרָאָה שְׁתַּיִם. מְחוּסָּר כִּיפּוּרִים שֶׁרָאָה שָׁלֹשׁ. עַל דָּעְתִּין דִּדְרוֹמָאֵי. מַגַּע זָב כְּזָב. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דְּאָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים. עֲוֹן הַקְּרִיבִין. לֹא עֲוֹן הַמַּקְרִיבִין. מָהוּ עֲוֹן הַקְּרִיבִין. דַּם זָב. לֹא מַגַּע זָב. וְדִכְוָותָהּ. עֲוֹן הַמַּקְרִיבִין. מַגַּע זָב. הָדָא אָמְרָה. הָיָה הַצִּיבּוּר מַגְּעֵי זָבִין וּמַגְּעֵי זָבוֹת. אֵינָן עוֹשִׂין בְּטוּמְאָה.

ח משנה: נִטְמָא שָׁלֵם אוֹ רוּבּוֹ שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה מֵעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. נִטְמָא מִיעוּטוֹ וְהִנּוֹתָר שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ בְּחַצְרוֹתֵיהֶן אוֹ עַל גַּגּוֹתֵיהֶן מֵעֲצֵי עַצְמָן. הַצַּיָּקָנִין שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה בִּשְׁבִיל לֵיהָנוֹת מֵעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה:

הלכה: רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. כְּדֵי לְפַרְסְמוֹ. לְהוֹדִיעַ שֶׁקִּילְקֵל בּוֹ. אָמַר. הֲרֵינִי שׂוֹרְפוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה מֵעֲצֵי עַצְמִי. אֵין שׂוֹמְעִין לוֹ. לֹא צוֹרְכָה דְּלֹא. [אָמַר.] הֲרֵינִי שׂוֹרְפוֹ עַל גַּבֵּי מֵעֲצֵי עַצְמִי. כָּל שֶׁכֵּן אֵין שׂוֹמְעִין לוֹ.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא. לְהוֹדִיעַ לָבָא אַחֲרָיו שֶׁהוּא צְוִיקָן. תֵּדַע לָךְ. בְּכָל אָתָר לֹא צָוַוח לֵיהּ צְוִייקָן. וָכָא אַתְּ צָוַוח לֵיהּ צְוִייקָן. קַל הֵיקְלוּ בָּאַכְסָנְיֵי.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מִגְדָּל הָיָה עוֹמֵד בְּהַר הַבַּיִת וְהָיָה קָרוּי בִּירָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כָּל הַר הַבַּיִת קָרוּי בִּירָה. לַעֲשׂוֹת הַכֹּל וְלִבְנוֹת הַבִּירָה אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי.

ט משנה: הַפֶּסַח שֶׁיָּצָא אוֹ שֶׁנִּטְמָא יִשָּׂרֵף מִיָּד. נִיטְמְאוּ הַבְּעָלִים אוֹ שֶׁמֵּתוּ תְּעוּבַּר צוּרָתוֹ וְיֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר אַף זֶה יִשָּׂרֵף מִיָּד שֶׁאֵין לוֹ אוֹכְלִין:

הלכה: תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. פְּסוּל גּוּפוֹ [פִּגּוּל הוּא וְ]נִשְׂרָף מִיָּד. [נִטְמְאוּ בְעָלִים אוֹ שֶׁמֵּתוּ] פְּסוּל מַכְשִׁיר טָעוּן צוּרָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. פֶּסַח שֶׁיָּצָא אוֹ שֶׁנִּיטְמָא. פְּסוּל גּוּפוֹ הוּא וְנִשְׂרָף מִיָּד. נִיטְמְאוּ הַבְּעָלִים אוֹ שֶׁמֵּתוּ. פְּסוּל מַכְשִׁיר הוּא וְטָעוּן צוּרָה.

רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵה בַּר חֲנִינָה. רִבִּי נְחֶמְיָה וְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה שְׁנֵיהֶם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנֵּי. אָמַר רִבִּי נְחֶמְיָה. וְכִי מִפְּנֵי אֲנִינָה נִשְׂרָף. וְהָא לֹא נִשְׂרָף אֶלָּא מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה. שֶׁאִילּוּ מִפְּנֵי אֲנִינָה נִשְׂרָף הָיָה לִשְׁלָשְׁתָּן לִישָּׂרֵף. דָּבָר אַחֵר. וַהֲלֹא פִּינְחָס הָיָה עִמָּהֶן. דָּבָר אַחֵר. וַהֲלֹא מוּתָּר לְאוֹכְלוֹ מִבָּעֶרֶב. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי נְחֶמְיָה יִשְׂרוֹף וְיִמְנֶה. סָבַר רִבִּי נְחֶמְיָה. שְׁלָשְׁתָּן נִשְׂרְפוּ. הָיָה לוֹ לְפִינְחָס לוֹכַל. וְאַדַּיִין לֹא נִתְמַנֶּה כֹּהֵן גָּדוֹל. וְהָיָה לוֹ לְאַהֲרֹן לוֹכַל מִבָּעֶרֶב. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי נְחֶמְיָה יִשְׂרוֹף וְיִמְנֶה. סָבַר רִבִּי נְחֶמְיָה. שְׁלָשְׁתָּן נִשְׂרְפוּ. הָיָה לוֹ לְפִינְחָס לוֹכַל. וְאַדַּיִין לֹא נִתְמַנֶּה כֹּהֵן גָּדוֹל. וְהָיָה לוֹ לְאַהֲרֹן לוֹכַל מִבָּעֶרֶב. סָבַר רִבִּי נְחֶמְיָה. אֲנִינָה [לַיְלָה] תּוֹרָה. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. אוֹף רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי דִּכְוָותְהוֹן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. חֲטָאת שֶׁקִּיבֵּל דָּמָהּ בִּשְׁנֵי כוֹסוֹת. יָצָא אֶחָד מֵהֶן לַחוּץ. הַפְּנִימִי כָּשֵׁר. נִכְנַס אֶחָד מֵהֶן לִפְנִים. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי מַכְשִׁיר בַּחִיצוֹן. וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין. [אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. וּמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁמַּחֲשָׁבָה מֵהֶן לַחוּץ. הַפְּנִימִי כָּשֵׁר. נִכְנַס אֶחָד מֵהֶן לִפְנִים. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי מַכְשִׁיר בַּחִיצוֹן. וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין. [אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. וּמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁמַּחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בַּחוּץ. לֹא עָשָׂה בָהּ הַמְשׁוֹאָר כַּיּוֹצֵא. מְקוֹם שֶׁאֵין הַמַּחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בִּפְנִים אֵינוֹ דִין שֶׁלֹּא נַעֲשֶׂה הַמְשׁוֹאָר כַּנִּכְנָס. נִכְנַס לְכַפֵּר. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא כִפֵּר. פָּסוּל. דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. עַד שֶׁיְּכַפֵּר. רִבִּי יוּדָא אוֹמֵר. אִם הִכְנִיס שׁוֹגֵג. כָּשֵׁר. כָּל הַדָּמִים פְּסוּלִין שֶׁנִּתְּנוּ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ לֹא הוּרְצָה הַצִּיץ אֶלָּא עַל טָמֵא. שֶׁהַצִּיץ מְרַצֶּה עַל טָמֵא וְאֵינוֹ מְרַצֶּה עַל הַיּוֹצֵא] אָמַר רִבִּי לָעְזָר. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא פְסוּל מַכְשִׁיר כְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. שֶׁהֲרֵי חֲבֵירוֹ מִבַּחוּץ והוּא כָּשֵׁר. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא פְסוּל גּוּפוֹ כְּרַבָּנָן. שֶׁהֲרֵי הוּא בִּמְחִיצָתוֹ וְהוּא פָסוּל. רַבָּנָן דָּרְשִׁין. מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִכְנַס דָּמָהּ מִקֻּצַת לִפְנִים אָכוֹל תֹּאכְלוּ אֹתָהּ. הָא אִם נִכְנַס מִקֻּצַת דָּמָהּ לִפְנִים [יָפֶה עֲשִׂיתֶם] שֶׁשְּׂרַפְתֶּם. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי דָּרַשׁ. מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִכְנַס כָּל דָּמָהּ לִפְנִים [אָכוֹל תֹּאכְלוּ אֹתָהּ. הָא אִם נִכְנַס כָּל דָּמָהּ לִפְנִים] יָפֶה עֲשִׂיתֶם שֶׁשְּׂרַפְתֶּם. מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנָן. וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ. אֲפִילּוּ מִקֻּצַת דָּמָהּ. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה הַגְּלִילִי. הֵן לֹא הוּבָא אֶת דָּמָהּ אֶל הַקּוֹדֶשׁ פְּנִימָה. [כְּהָדָא דְ]תַנֵּי. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר. אֵין כָּל הָעִנְיָן הַזֶּה מְדַבֵּר אֶלָּא בַּפָּרִים הַנִּשְׂרָפִין וּבַשְּׂעִירִין הַנִּשְׂרָפִין לִיתֵּן עֲלֵיהֶן לֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתָן וּלְלַמֵּד שֶׁפְּסוּלֵיהֶן נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַבְּיָרָה. אָמְרוּ לוֹ. מְנַיִין לַחַטֹּאת שֶׁאִם נִכְנַס מִדָּמָהּ לִפְנִים תְּהֵא פְסוּלָה. לֹא מִן הָדִין קְרָייָא הֵן לֹא הוּבָא אֶת דָּמָהּ אֶל הַקּוֹדֶשׁ פְּנִימָה. הָא אֵינוֹ אוֹמֵר מִדָּמָהּ אֶלָּא כָּל דָּמָהּ. תְּשׁוּבָה לְרִבִּי עֲקִיבָה שֶׁהָיָה אוֹמֵר. מִדָּמָהּ. לֹא כָּל דָּמָהּ.

י משנה: הָעֲצָמוֹת וְהַגִּידִין וְהַנּוֹתָר יִשָּׂרְפוּ בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר. וְאִם חָל שִׁשָּׁה עָשָׂר לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת יִשָּׂרְפוּ בְּשִׁבְעָה עָשָׂר שֶׁאֵינָן דּוֹחִין לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב:

הלכה: עֶצֶם שֶׁאֵין עָלָיו בָּשָׂר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אָסוּר לְשׁוֹבְרוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מוּתָּר לְשׁוֹבְרוֹ. מָתִיב רִבִּי יוֹחָנָן לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וְהָא תַנִּינָן. הָעֲצָמוֹת וְהַגִּידִין וְהַנּוֹתָר יִשָּׂרְפוּ בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר. וְיִקּוֹץ. מִפְּנֵי הַמּוֹחַ שֶׁבַּקּוֹלִית. וְיַחֲלוֹץ אֶת הַבָּשָׂר מִן הָעֶצֶם וְיִהֲנֶה מִן הָעֶצֶם. סָבְרִין מֵימַר. אֵין חוֹלְצִין אֶת הַפָּסוּל. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. וַאֲפִילּוּ תֵּימַר. חוֹלְצִין. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי יַעֲקֹב. דְּרִבִּי יַעֲקֹב אָמַר. הַבָּא בַכּוֹשֶׁר מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה וְנִיטְמָא אָסוּר בִּשְׁבִירַת הָעֶצֶם. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מַה טַּעַם אָמְרוּ. הָעֲצָמוֹת וְהַגִּידִין וְהַנּוֹתָר יִשָּׂרְפוּ בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר. שֶׁהַשּׁוֹרֵף יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם שׁוֹבֵר. שְׁמוּאֵל אָמַר. נִימְנִין עַל מוֹחַ שֶׁבָּרֹאשׁ וְאֵין נִימְנִין עַל מוֹחַ שֶׁבַּקּוֹלִית. נִימְנִין עַל מוֹחַ שֶׁבָּרֹאשׁ. שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ דֶּרֶךְ הָאוֹזֶן. וְאֵין נִימְנִין עַל מוֹחַ שֶׁבַּקּוֹלִית. שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ אֶלָּא דֶּרֶךְ

שְׁבִירָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. נִימְנִין עַל מוֹחַ שֶׁבַּקּוֹלִית. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין נִמְנִין עַל מוֹחַ שֶׁבַּקּוֹלִית. וְאִם נִמְנָה נִמְנָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. וְיִשְׁרֹף וְיִמְנֶה. מִפְּנֵי אֲבָדָן קָדָשִׁים. עַל דַּעְתֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל. יִשְׂרֹף וְיִמְנֶה. סָבַר שְׁמוּאֵל כְּרִבִּי יַעֲקֹב. [דְּרִבִּי יַעֲקֹב] אָמַר. הַבָּא בַכּוֹשֶׁר מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה וְנִיטְמָא אָסוּר בִּשְׁבִירַת הָעֶצֶם.

מַה חֲמִית מֵימַר. וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בּוֹקֶר וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ עַד בּוֹקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ. אַחַר שְׁנֵי בְקָרִים אַחַר בּוֹקְרוֹ שֶׁלְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְאַחַר בּוֹקְרוֹ שֶׁלַחֲמִשָּׁה עָשָׂר. וְכָתוּב וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף.

מָהוּ לְהַצִּית אֶת הָאוֹר בִּמְדוּרַת חָמֵץ. מָאן דְּיַלִּיף מִן הַנּוֹתָר. אָסוּר. מָאן דְּלָא יַלִּיף מִן הַנּוֹתָר. מוּתָּר. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה. יָרְדוּ לָהּ כְּשִׁיטַת רִבִּי יִשְׁמָעֵאל (וכו׳). [כְּמַה דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר תַּמָּן. תִּינּוֹק שֶׁעָבַר זְמַנּוֹ נִמּוֹל בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. וְהָכָא עִיבֵּר זְמַנּוֹ נִשְׂרָף בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה.]

יא משנה: כָּל הַנֶּאֱכָל בְּשׁוֹר הַגָּדוֹל יֵאָכֵל בִּגְדִי הֶרֶךְ וְרָאשֵׁי כְנָפַיִם וְהַסְּחוֹסִין. הַשּׁוֹבֵר אֶת הָעֶצֶם בְּפֶסַח טָהוֹר חֲרֵי זֶה לוֹקֶה אַרְבָּעִים אֲבָל הַמּוֹתִיר בַּטָּהוֹר וְהַשּׁוֹבֵר בַּטָּמֵא אֵינוֹ לוֹקֶה אֶת הָאַרְבָּעִים׃

הלכה: גִּידִּים הָרַכִּים. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. נִימְנִין עֲלֵיהֶן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵין נִימְנִין עֲלֵיהֶן. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּאִיתְפַּלְגוֹן. [דְּתַנִּינָן תַּמָּן.] אֵילּוּ שֶׁעוֹרוֹתֵיהֶן כִּבְשָׂרָן. עוֹר הָאָדָם וְעוֹר חֲזִיר שֶׁל יִשּׁוּב. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. אַף עוֹר שֶׁלְּחֲזִיר הַבָּר. [עוֹר חֲטָרוֹת גָּמָל הָרַכָּה. עוֹר הָרֹאשׁ שֶׁל עֶגֶל הָרַךְ. עוֹר בֵּית הַפַּרְסוֹת. עוֹר בֵּית הַבּוּשֶׁת. וְעוֹר הַשָּׁלִיל. וְעוֹר שֶׁתַּחַת הָאַלְיָה. וְעוֹר הָאֲנָקָה וְהַכֹּחַ וְהַלְּטָאָה וְהַחוֹמֶט. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. הַלְּטָאָה כַּחוֹלְדָּה. וְכוּלָּן שֶׁעֵירְבָדָן. אוֹ שֶׁהֵילֵךְ בָּהֶן כִּדֵי עֲבוֹדָה. טְהוֹרִין. חוּץ מֵעוֹר הָאָדָם. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר. שְׁמֹנָה שְׁרָצִים יֵשׁ לָהֶן עוֹרוֹת.] אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְאִיסּוּר וּלְטוּמְאָה. אֲבָל לִלְקוֹת. עוֹר הוּא. וְאֵין לוֹקִין עָלָיו מִשּׁוּם נְבֵילָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מִשְׁנָה שְׁלִימָה שָׁנָה רִבִּי. בֵּין לְאִיסּוּר בֵּין לִלְקוֹת בֵּין לְטוּמְאָה. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. תַּמָּן הוּא עֲבַד לֵיהּ בָּשָׂר. וְכָא לָא עֲבַד לֵיהּ בָּשָׂר. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. שַׁנְיָיא הִיא תַּמָּן שֶׁהוּא עוֹר. וְעוֹר סוֹפוֹ לְהַקְשׁוֹת. כָּל שֶׁכֵּן מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מַה אִין תַּמָּן שֶׁסּוֹפוֹ לְהַקְשׁוֹת הוּא עֲבַד לֵיהּ בָּשָׂר. כָּאן שֶׁאֵין סוֹפוֹ לְהַקְשׁוֹת לֹא כָל שֶׁכֵּן. אָמַר רִבִּי אַבּוּן. טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר. לֹא גִידִּים. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין אָמְרִין. רִבִּי חִיָּיה רִבִּי אִיסִּי חַד מִיחְלַף וְחַד כְּהָדֵין תַּנָּיָיא. מָאן דְּמִחְלַף לֵית לֵיהּ כְּאִילֵּין קִישׁוּיָא. וְכַמָּה יִשְׁבּוֹר. רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי זְעוּרָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עַד כְּדֵי שֶׁתְּהֵא הַיָּד מְחַגֶּרֶת. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. רִבִּי זְעוּרָה וְרִבִּי בָּא תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. חַד אָמַר. כְּדֵי שֶׁתְּהֵא הַיָּד מְחַגֶּרֶת. וְחוֹרָנָה אָמַר. אֲפִילּוּ צְפוֹרֶן. מָאן דְּאָמַר. יָד. כָּל שֶׁכֵּן צְפוֹרֶן. מָאן דְּאָמַר. צְפוֹרֶן. אֲבָל יָד לֹא. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרֵי. לְעוֹלָם אֵינוֹ חַייָב עַד שֶׁיִּשְׁבּוֹר עֶצֶם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו בָּשָׂר וּמִמְּקוֹם בָּשָׂר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָעֵי. מֵעַתָּה לְעוֹלָם אֵינוֹ חַייָב עַד שֶׁיִּטּוֹל אֶבֶן וירסס. עֶצֶם. לְחַייֵב עַל כָּל עֶצֶם וְעֶצֶם. הָדָא דְתֵימַר. בְּהַתְרָייָה אַחַת. אֲבָל בִּשְׁתֵּי הַתְרָיוֹת. שֶׁכֵּן אֲפִילּוּ עֶצֶם אֶחָד וְשִׁבְרוֹ וְחֶזֶר וְשִׁבְרוֹ חַייָב שְׁתַּיִם. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. עֶצֶם שֶׁאֵין עָלָיו בָּשָׂר מוּתָּר לְשׁוֹבְרוֹ. לֹא אָמַר אֶלָּא שֶׁלֹּא יִלָּקֶה. הָא לֶאֱסוֹר אָסוּר.

אֲבָל הַמּוֹתִיר [בַּטָּהוֹר] וְהַשּׁוֹבֵר בַּטָּמֵא אֵינוֹ לוֹקֶה אַרְבָּעִים. רִבִּי אַבּוּן בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. מַתְנִיתָא כְּשֶׁבָּא בְטוּמְאָה מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. אֲבָל אִם בָּא בְטַהֲרָה וְנִטְמָא כְּבָא בְטַהֲרָה וְלוֹקִין עַל שְׁבִירָתוֹ.

מָתִיב רִבִּי יוֹחָנָן לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וְהָא תַנִּינָן. הָעֲצָמוֹת וְהַגִּידִים וְהַנּוֹתָר יִשָּׂרְפוּ בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר. וְיִקּוֹץ. מִפְּנֵי מוֹחַ. וַיַּחֲלוֹץ בָּשָׂר מִן הָעֶצֶם. וְיִקּוֹץ. שֶׁלֹּא לְפַקֵּעַ תַּחַת הַבָּשָׂר.

יב משנה: אֵבֶר שֶׁיָּצָא מִקְצָתוֹ חוֹתֵךְ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לָעֶצֶם וְקוֹלֵף עַד שֶׁמַּגִּיעַ לַפֶּרֶק וְחוֹתֵךְ וּבְמוּקְדָּשִׁין קוֹצֵץ בַּקּוֹפִין שֶׁאֵין בּוֹ מִשּׁוּם שְׁבִירַת הָעֶצֶם. מִן הָאֲגַף וְלִפְנִים כְּלִפְנִים מִן הָאֲגַף וְלַחוּץ כְּלַחוּץ. הַחַלּוֹנוֹת וְעוֹבֵי הַחוֹמָה כְּלִפְנִים׃

הלכה: רִבִּי סִימוֹן רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם בַּר פְּדָיָה. הַפִּיגּוּל וְהַנּוֹתָר מְצָטָרְפִין לְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם עַד כְּדֵי עוֹנְשָׁן בַּכַּזַּיִת. מַהוּ שֶׁיִּפָּסְלוּ בִּתְרוּמָה. קַל וָחוֹמֶר. אִם מְטַמִּין אֶת הַיָּדַיִם לִפְסוֹל בַּתְּרוּמָה. הֵן עַצְמָן לֹא כָל שֶׁכֵּן. הֶהֵן יוֹצֵא מָה אַתְּ עֲבַד לֵיהּ. מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם אוֹ אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. אֵין תֵּימַר. הֶהֵן יוֹצֵא מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. פִּיגּוּל וְנוֹתָר אֵינָן פּוֹסְלִין בַּתְּרוּמָה. אִין תֵּימַר. פִּיגּוּל וְנוֹתָר אֵינָן פּוֹסְלִין בַּתְּרוּמָה. הֶהֵן יוֹצֵא לֹא גָזְרוּ עָלָיו כְּלוּם. דִּלְמָא כֵּן יְטַמֵּא צַד הַחִיצוֹן וְצַד הַפְּנִימִי. אָמַר רִבִּי אַבִּין. מָאן אִית לֵיהּ דָּבָר טָמֵא מַחְמַת עַצְמוֹ. לֹא רִבִּי מֵאִיר. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הַדְּבָרִים טְהוֹרִין בְּרוּבָּן. כֵּיוָן שֶׁחִיתֵּךְ רוּבָּן לָאו כְּפָרוּשׁ הוּא. וְיֵהֵא כְּמַגִּיעֵי בוֹ וְיֵהֵא פָּסוּל. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. בְּמְחַתֵּךְ כָּל שֶׁהוּא וּמַשְׁלִיךְ.

רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. לֹא קִידְּשׁוּ תַּחַת הָאֲגַף שֶׁבֵּירוּשָׁלֵם. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. כְּדֵי שֶׁיְּהוּ מְצוֹרָעִין מָגִינִין תַּחְתֵּיהֶן בַּחֲמָה מִפְּנֵי הַחַמָּה וּבַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. וְדִכְוָותָהּ. לֹא קִידְּשׁוּ תַּחַת הָאֲגַף שֶׁלְּהַר הַבַּיִת. כְּדֵי שֶׁיְּהוּ זָבִין מָגִינִין תַּחְתֵּיהֶן בַּחַמָּה מִפְּנֵי הַחַמָּה וּבַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. מְצוֹרָע אֵין לוֹ אֵיכָן לְהָגֵן. זָב יֵשׁ לוֹ אֵיכָן לְהָגֵן בְּכָל יְרוּשָׁלֵם. רִבִּי יוֹחָנָן בַּר מַרְיָא בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס. מִן מַה דַּאֲנָן חָמֵיי רַבָּנִן שָׁלְחִין סַנְדְּלֵיהוֹן

תַּחַת הָאָגוֹף שֶׁלְּהַר הַבַּיִת הָרָא אָמְרָה שֶׁלֹּא קִידְּשׁוּ תַּחַת הָאָגוֹף שֶׁלְּהַר הַבַּיִת. רַב שָׁאַל לְרִבִּי חִיָּיה רַבָּה. גַּגּוֹת יְרוּשָׁלַיִם מָה הֵן. אָמַר לֵיהּ. מִן מַה דְּמַתְלִין מַתְלָא. פִּיסְחָא בְּזֵיתָא וְהַלֵּילָה מַתְבֵּר אַגָּרֵיָיא. הָרָא אָמְרָה. גַּגּוֹת יְרוּשָׁלַיִם קוֹדֶשׁ. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי מַייְשָׁא רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּשֵׁם רַב. גַּגּוֹת יְרוּשָׁלַיִם חוֹל. וְהָא תַנִּינָן. מִן הָאָגוֹף וְלִפְנִים כְּלִפְנִים. מִן הָאָגוֹף וְלַחוּץ כְּלַחוּץ. פָּתַר לָהּ בְּגַג מְבוּצָּר לָאֲוִיר חָצֵר הִיא מַתְנִיתָא. וְהָא תַנִּינָן. הַחַלּוֹנוֹת וְעוֹבֵי הַחוֹמָה כְּלִפְנִים. עוֹד הִיא בְּגַג מְבוּצָּר לָאֲוִיר חָצֵר הִיא מַתְנִיתָא. וְאַתְיָא כְּהַהִיא דְּאָמַר רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי חִינְנָא. וַיַּאֲבֶל חֵיל וְחוֹמָה. שׁוּרָא וּבַר שׁוּרָא. אִם עוֹבֵי הַחוֹמָה קִידְּשׁוּ כָּל שֶׁכֵּן חֲלוֹן. אָמַר רִבִּי אָחָא. בַּחֲלוֹן שֶׁעַל גַּבֵּי הָאָגוֹף נִצְרְכָה. אַף עַל גַּב דְּתֵימַר. לֹא קִידְּשׁוּ תַּחַת הָאָגוֹף שֶׁלִּירוּשָׁלַם. חֲלוֹן שֶׁעַל גַּבֵּי הָאָגוֹף קִידְּשׁוּ.

תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי יְהוּדָה. מְחִילוֹת שֶׁתַּחַת הַהֵיכָל חוֹל וְגַגּוֹת הַהֵיכָל קוֹדֶשׁ. רִבִּי אִמִּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מַתְנִיתָא אָמְרָה [כֵּן]. מְדוּרָה הָיְתָה שָׁם וּבֵית כִּסֵּא שֶׁלָּכְבוֹד. וְזֶה הָיָה כְבוֹדוֹ [מְצָאוֹ נָעוּל. יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ שָׁם אָדָם. פָּתוּחַ. יָדוּעַ שֶׁאֵין שָׁם אָדָם.] אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. וְכִי צוֹאָה טוּמְאָה. וַהֲלֹא אֵינָהּ אֶלָּא נְקִיּוּת. וַיי דָּא אָמְרָה דָּא. יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ בְּמִסִּיבָּה הַהוֹלֶכֶת תַּחַת הַבִּירָה. וְנֵירוֹת דּוֹלְקִין מִיכָּן וּמִיכָּן. עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְבֵית הַטְּבִילָה. אִם קוֹדֶשׁ הוּא יֵלֵךְ לוֹ בְּקַצָּרָה.

יג משנה: שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבַיִת אֶחָד אֵילּוּ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הֵילָךְ וְאוֹכְלִין וְאֵילּוּ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הֵילָךְ וְאוֹכְלִין וְהַמִּיחָם בָּאֶמְצַע. וּכְשֶׁהַשַּׁמָּשׁ עוֹמֵד לִמְזוֹג קוֹפֵץ אֶת פִּיו וּמַחֲזִיר אֶת פָּנָיו עַד שֶׁמַּגִּיעַ אֵצֶל חֲבוּרָתוֹ וְאוֹכֵל. וְהַכַּלָּה הוֹפֶכֶת אֶת פָּנֶיהָ וְאוֹכֶלֶת:

הלכה: כָּתוּב וְלֹא תוֹצִיא מִן הַבַּיִת מִן הַבָּשָׂר חוּצָה. אֵין לִי אֶלָּא חוּץ לַבַּיִת. חוּץ לַחֲבוּרָה מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תוֹצִיא חוּצָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן. מִיכָּן שֶׁאִם (אָמַר הֲרֵינִי) [הוֹצִיא] חוּץ לַחֲבוּרָה. שֶׁהוּא מִתְחַיֵּב. אָמַר רִבִּי מָנָא. יֹאמַר רִבִּי קִרְיָיא. לֹא תוֹצִיא חוּצָה. וַנָּן אָמְרִין. אִם חוּץ לַחֲבוּרָה שֶׁהוּא מִתְחַיֵּב. לֹא כָל שֶׁכֵּן חוּץ לַבַּיִת.

רִבִּי אִימִּי בָּעֵי. הוֹצִיא מֵחֲבוּרָה לַחֲבוּרָה כִּשְׁנֵי זֵתִים חַיָּב שְׁתַּיִם. מִשּׁוּם לֹא תוֹצִיא מִן הַבַּיִת וּמִשּׁוּם לֹא תוֹצִיא חוּצָה. נִמְנוּ עַל הַפֶּסַח. הוֹצִיא אֶחָד כְּזַיִת חַיָּב. שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה פְּטוּרִין. מִפְּנֵי שֶׁבְּנֵי חֲבוּרָתָן רְאוּיִין לְהִימָּשֵׁךְ אֶצְלָן. אֶלָּא שֶׁהֵן עוֹבְרִין בָּעֲשֵׂה. וּכְרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲפִילּוּ בָעֲשֵׂה אֵינָן עוֹבְרִין. דְּתַנֵּי. עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר יֹאכְלוּ אוֹתוֹ בָּהֶם. מְלַמֵּד שֶׁהַפֶּסַח נֶאֱכָל בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת. יָכוֹל אַף אוֹכְלָיו יְהוּ אוֹכְלִין אוֹתוֹ בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת. תַּלְמוּד לוֹמַר בְּבַיִת אֶחָד יֵאָכֵל. הָא כֵיצַד. פֶּסַח נֶאֱכָל בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת. וְאֵין אוֹכְלָיו אוֹכְלִין אוֹתוֹ בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת. [רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אַף אוֹכְלָיו אוֹכְלִין אוֹתוֹ בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת.] מַה מְקַיְּים רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּבַיִת אֶחָד יֵאָכֵל. שֶׁלֹּא תְהֵא חֲבוּרָה מְקֻצָּתָהּ אוֹכֶלֶת בִּפְנִים וּמְקֻצָּתָהּ אוֹכֶלֶת בַּחוּץ. יָחִיד שֶׁהוֹצִיא כְּזַיִת חוּץ לַחֲבוּרָה. מִפְּנֵי שֶׁבְּנֵי חֲבוּרָתוֹ רְאוּיִים לְהִימָּשֵׁךְ אֶצְלוֹ. נִפְטָר מִלֹּא תַעֲשֶׂה. רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא בָּעֵי. לָמָּה לִי כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. אֲפִילּוּ כְּרַבָּנָן. מִפְּנֵי שֶׁבְּנֵי חֲבוּרָתָן רְאוּיִין לְהִימָּשֵׁךְ אֶצְלָן נִפְטְרוּ מִלֹּא תַעֲשֶׂה. אֲפִילּוּ בַעֲשֵׂה לֹא יְהוּ.

שַׁמָּשׁ שֶׁאָכַל כְּזַיִת וְהוּא בְצַד הַתַּנּוּר. אִם הָיָה פִּיקֵחַ מְמַלֵּא אֶת כְּרֵיסוֹ מִמֶּנּוּ. אִם רָצוּ לַחֲלוֹק לוֹ כָּבוֹד. בָּאִין וְאוֹכְלִין עִמּוֹ בְּצַד הַתַּנּוּר. וְאִם לָאו. נוֹתְנִין לוֹ חֶלְקוֹ וְאוֹכֵל בִּמְקוֹמוֹ. תַּמָּן אָמְרִין. דִּרְבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. וְלָא שְׁמִיעִין דַּאֲמַר רִבִּי הִילָא רִבִּי אִיסִּי רִבִּי אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. הַכֹּל מוֹדִין בַּתְּחִילָּה שֶׁהֵן חוֹלְקִין. בַּסּוֹף שֶׁאֵינָן חוֹלְקִין. מַה פְלִיגִין. בְּשֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין וְאוֹכְלִין וּפָקְעָה עֲלֵיהֶן הַקּוֹרָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. עוֹקְרִין הֵן חֶלְקָן וְאוֹכְלִין בְּמָקוֹם אַחֵר. וְרַבָּנָן אָמְרִין. אֵינָן עוֹקְרִין אֶת חֶלְקָן וְאוֹכְלִין בְּמָקוֹם אַחֵר.

רִבִּי חִיָּיא בַּר בָּא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה בָּעֵי. מֵעַתָּה הַמּוֹצִיא אֵינוֹ חַיָּב עַד שָׁעָה שֶׁיֹּאכַל. אַתָּא רִבִּי שְׁמוּאֵל רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַמּוֹצִיא אֵינוֹ חַיָּב עַד שָׁעָה שֶׁיֹּאכַל. אָמַר רִבִּי זְעוּרָא. וְתַנֵּיי תַּמָּן. יָחִיד שֶׁהוֹצִיא כְּזַיִת חוּץ לַחֲבוּרָה חַיָּב. וְלֹא פָסַל עַצְמוֹ מִפְּנֵי חֲבוּרָתוֹ. הָדָא אָמְרָה. אֲפִילּוּ לֹא אָכַל. אֵין תֵּימַר. אָכַל. לָמָּה לִי לֹא פָסַל עַצְמוֹ מִבְּנֵי חֲבוּרָתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. כֵּינִין שֶׁהוֹצִיאוֹ פְּסָלוֹ. אֲפִילּוּ אָכַל. דָּבָר פָּסוּל אָכַל. וַיי דָּא אָמַר דָּא. יֵשׁ שׁוֹבֵר אַחַר שׁוֹבֵר. אֵין מוֹצִיא אַחַר מוֹצִיא. אוֹ הָדָא אָמְרָה כֵּינִין שֶׁהוֹצִיאוֹ פְּסָלוֹ. אוֹ הָדָא אָמְרָה. הַמּוֹצִיא אֵינוֹ חַיָּב עַד שָׁעָה שֶׁיֹּאכַל.

פְּשִׁיטָא דָּא מִילְתָא. הִתְחִילוּ אֵילּוּ וְנִיטְמוּ אֵילּוּ. זָכוּ טְהוֹרִין בְּחֶלְקָן שֶׁלְּטְמֵאִין. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֲפִילּוּ הִתְחִילוּ אֵילּוּ וְנִיטְמוּ הֵן. זָכוּ טְהוֹרִין בְּחֶלְקָן שֶׁלְּטְמֵאִין. אֲבָל הִתְחִילוּ אֵילּוּ וְאֵילּוּ וְנִיטְמָא אֶחָד מֵהֶן. לֹא זָכוּ טְהוֹרִין בְּחֶלְקָן שֶׁלְּטְמֵאִין.

יָחִיד מַפְשִׁיט יָדוֹ בְּכָל הַבַּיִת. וְאֵין חֲבוּרָה מַפְשֶׁטֶת יָדָהּ בְּכָל הַבַּיִת. וְהָא תַנִּינָן. שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת. לֹא אָמַר אֶלָּא שְׁתַּיִם. הָא אַחַת לֹא. וְהָא תַנִּינָן. הַמִּיחָם בָּאֶמְצַע. מְקוֹם שֶׁהַשַּׁמָּשׁ מוֹכִיחַ עָלָיו שָׁם הִיא חֲבוּרָתוֹ. וְהָא תַנִּינָן. הַכַּלָּה הוֹפֶכֶת פָּנֶיהָ וְאוֹכֶלֶת. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא מִפְּנֵי הַבּוּשָׁה.

פרק ח

א משנה: הָאִשָּׁה בִּזְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ שָׁחַט עָלֶיהָ בַּעְלָהּ וְשָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ תֹּאכַל מִשֶּׁל בַּעְלָהּ. הָלְכָה רֶגֶל הָרִאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית אָבִיהָ שָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ וְשָׁחַט עָלֶיהָ בַּעְלָהּ תֹּאכַל מִמָּקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה. יָתוֹם שֶׁשָּׁחֲטוּ עָלָיו אֶפִּיטְרוֹפִין יֹאכַל מִמָּקוֹם שֶׁהוּא רוֹצֶה. עֶבֶד שֶׁל שְׁנֵי שׁוּתָפִין לֹא יֹאכַל מִשֶּׁל

שְׁנֵיהֶם. חָצְיוֹ עֶבֶד וְחָצְיוֹ בֶּן חוֹרִין לֹא יֹאכַל מִשֶּׁל רַבּוֹ:

הלכה: הָאִשָּׁה בִּזְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אַרְבָּעָה מְחוּפְּרֵי כַפָּרָה מַפְרִישִׁין עֲלֵיהֶן חוּץ מִדַּעְתָּן. וְאֵילּוּ הֵן. זָב וְזָבָה וְיוֹלֶדֶת וּמְצוֹרָע. שֶׁכֵּן אָדָם מַפְרִישׁ עַל בְּנוֹ הַקָּטָן וְהוּא נָתוּן בָּעֲרִיסָה. נִיחָא זָב וְזָבָה וּמְצוֹרָע. יוֹלֶדֶת. וְיֵשׁ קְטַנָּה יוֹלֶדֶת. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי רְדִיפָה רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַב חוּנָה. עִיבְּרָה וְיָלְדָה עַד שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. הֵיא וּבְנָהּ מֵתִים. מִשֶּׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. הֵיא וּבְנָהּ חַיִּים. עִיבְּרָה עַד שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְיָלְדָה מִשֶּׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. הֵיא חָיָה וּבְנָהּ מֵת. מַיי כְּדוֹן. שֶׁכֵּן אָדָם מַפְרִישׁ עַל בִּתּוֹ קְטַנָּה. מִכֵּיוָן שֶׁהִשִּׂיאָהּ לֹא כְבָר יָצְאַת מֵרְשׁוּת אֲבִיהָ. אֶלָּא שֶׁכֵּן אָדָם מַפְרִישׁ עַל אִשְׁתּוֹ חֲרֶשֶׁת. וְכָאן סוֹטָה קְטַנָּה אֵין אַתְּ יָכוֹל. דְּאָמַר רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי יוֹסֵא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קְטַנָּה שֶׁזִּינְתָה אֵין לָהּ רָצוֹן לֵיאָסֵר עַל בַּעֲלָהּ. וְחֲרֶשֶׁת אֵין אַתְּ יָכִיל. דִּכְתִיב וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן. אָמַר רִבִּי אָבוּן. שַׁנְיָיא הִיא. דִּכְתִיב וְשָׁמַחְתָּ אַתָּה וּבֵיתֶךָ.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אָדָם קוֹבֵעַ עַל חֲבֵירוֹ קָרְבַּן נָזִיר שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. אֲבָל אֵינוֹ מַפְרִישׁוֹ אֶלָּא מִדַּעְתּוֹ. רִבִּי זְעוּרָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אָדָם קוֹבֵעַ עַל חֲבֵירוֹ חַטָּאת חֵלֶב שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. אֲבָל אֵינוֹ מַפְרִישׁוֹ אֶלָּא מִדַּעְתּוֹ.

רִבִּי זְעוּרָה בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. אָדָם שׁוֹחֵט פִּסְחוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. אֲבָל אֵינוֹ מַפְרִישׁוֹ אֶלָּא מִדַּעְתּוֹ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. הָאִשָּׁה בִּזְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ. שָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ שָׁחַט עָלֶיהָ בַּעְלָהּ. תֹּאכַל מִשֶּׁלְבַּעְלָהּ. מַה נָן קַיְימִין. אִם בְּמַמְחִין. סְתָם הָאִשָּׁה מַמְחָה לוֹמַר. אֶצֶל בָּנַיי אֲנִי רוֹצָה. אִם בְּשֶׁאֵינָן מַמְחִין. מַתְנִיתָא בְּמַמְחִין. אֲתָא רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָא בְּמַמְחִין. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל דְּרִבִּי אֶלְעָזָר. דְּרִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר. אָדָם שׁוֹחֵט פִּסְחוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. אֲבָל אֵינוֹ מַפְרִישׁוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ. שַׁנְיָיא הִיא פֶּסַח. שַׁנְיָיא הִיא חַטָּאת. פֶּסַח לְכְשֶׁתַּגְדִּיל רָאוּי הוּא לְהִתְכַּפֵּר בּוֹ. חַטָּאת לְכְשֶׁתַּגְדִּיל אֵינוֹ רָאוּי לְהִתְכַּפֵּר בָּהּ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בְּרֶגֶל רְדוּפִין שָׁנוּ. אִי זֶהוּ רֶגֶל רְדוּפִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בוּן. זֶה רֶגֶל רִאשׁוֹן שֶׁאֲבִיהָ רוֹדְפָהּ לְבֵית בַּעֲלָהּ. לֹא הָלְכָה רֶגֶל הָרִאשׁוֹן. רֶגֶל הַשֵּׁינִי מָהוּ שֶׁיְּעָשֶׂה רֶגֶל רְדוּפִין. לְעוֹלָם יֵשׁ לָהּ רֶגֶל רְדוּפִין. אַלְמָנָה מָהוּ שֶׁיְּהֵא לָהּ רֶגֶל רְדוּפִין. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָלְכָה רֶגֶל הָרִאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית אֲבִיהָ. אוֹ הָדָא אָמְרָה. לְעוֹלָם יֵשׁ לָהּ רֶגֶל רְדוּפִין. אוֹ הָדָא אָמְרָה. אַלְמָנָה יֵשׁ לָהּ רֶגֶל רְדוּפִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בוּן. תִּיפְתַּר שֶׁיֵּשׁ לָהּ בָּנִים וְאֵין לָהּ בַּעַל. וּסְתָם הָאִשָּׁה מַמְחָה לוֹמַר. אֶצֶל בָּנַיי אֲנִי רוֹצָה.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. פִּיסְחָן שֶׁלְנָשִׁים רְשׁוּת. וְדוֹחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְעָזָר. פִּיסְחָן שֶׁלְנָשִׁים וְשֶׁלְעֲבָדִים רְשׁוּת. כָּל שֶׁכֵּן דּוֹחִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. מַצָּתָן מָה הִיא. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. חוֹבָה. רִבִּי זְעוּרָא אָמַר. רְשׁוּת. רִבִּי הִילָא אָמַר. דִּבְרֵי הַכֹּל. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי זְעִירָא. חֲזֶרֶת מַצָּה וּפֶסַח לֵילָה הָרִאשׁוֹן חוֹבָה. וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים רְשׁוּת. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי הִילָא. לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עוֹנִי. אֶת שֶׁהוּא בְּבַל תֹּאכַל חָמֵץ הֲרֵי הוּא בְקוּם אֲכוֹל מַצָּה. וְנָשִׁים הוֹאִיל וְהֵן בְּבַל תֹּאכַל חָמֵץ הֲרֵי הֵן בְּקוּם אֲכוֹל מַצָּה. וְהָא תַנִּינָן. כָּל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא הָאֲנָשִׁים חַיָּבִין וְהַנָּשִׁים פְּטוּרוֹת. אָמַר רִבִּי מָנָא. חוֹמֶר הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהִיא בָּאָה מִכּוֹחַ בִּלֹּא תַעֲשֶׂה.

וְאַתְיָא כְמַאן דְּאָמַר. פִּסְחָן שֶׁלְנָשִׁים רְשׁוּת. תַּנֵּי. הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח הָרִאשׁוֹן לְעַצְמָהּ וְהַשֵּׁינִי טְפֵילָה לָאֲחֵרִים. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח שֵׁינִי לְעַצְמָהּ אֲפִילּוּ בַּשַּׁבָּת. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר הָרִאשׁוֹן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. הָאִשָּׁה עוֹשָׂה פֶּסַח רִאשׁוֹן טְפֵילָה לָאֲחֵרִים וְאֵינָהּ עוֹשָׂה פֶּסַח שֵׁינִי. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. אִישׁ שֶׁה לְבֵית אָבוֹת. אִם רָצוּ לַבַּיִת. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. אִישׁ שֶׁה לְבֵית אָבוֹת. כָּל שֶׁכֵּן לַבַּיִת. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן. אִישׁ. לֹא אִשָּׁה. מַה מְקַיְימִין רַבָּנִן אִישׁ. פָּרָט לְקָטָן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. וַאֲפִילּוּ כְמַאן דְּאָמַר. פְּסָחִים שֶׁלְנָשִׁים רְשׁוּת. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהַדָּבָר מְסוּיָם. שֶׁלֹּא יִקָּבַע הַדָּבָר חוֹבָה.

יָתוֹם שֶׁשָּׁחַט עָלָיו אֲפִיטְרוֹפִין יֹאכַל מִמָּקוֹם שֶׁהוּא רוֹצֶה. מַתְנִיתָא בְיָתוֹם קָטָן. אֲבָל בְּיָתוֹם גָּדוֹל נַעֲשֶׂה כְמַמְנֶה עַצְמוֹ עַל שְׁנֵי פְסָחִים כְּאַחַת. דְּתַנֵּי רִבִּי חִייָה. הַנִּמְנֶה עַל שְׁנֵי פְסָחִים כְּאַחַת אוֹכֵל מֵאֵי זֶה שֶׁנִּשְׁחַט רִאשׁוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. שָׁחַט גְּדִי וְטָלֶה יֹאכַל מִן הָרִאשׁוֹן.

עֶבֶד שֶׁלְשְׁנֵי שׁוּתָּפִין לֹא יֹאכַל מִשֶּׁלְשְׁנֵיהֶם. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. אֵין רְשׁוּת לְרַבּוֹ לוֹמַר לוֹ. אֵיפְשַׁר שֶׁתִּמְנֶה עַל הַפֶּסַח. אֲבָל אוֹמְרִים הוּא לוֹ. אֵיפְשִׁי שֶׁתִּמְנֶה עַל זֶה אֶלָּא עַל זֶה. פְּעָמִים שֶׁהוּא נִמְנֶה עַל שְׁלֹשָׁה פְסָחִים כְּאַחַת. הֵיךְ עֲבִידָא. עֶבֶד שֶׁלְשְׁנֵי שׁוּתָּפִין צָרִיךְ לְהִימָּנוֹת עַל הַפֶּסַח. שִׁיחְרֵר אֶחָד מֵהֶן חֶלְקוֹ. צָרִיךְ לְהִימָּנוֹת עַל פֶּסַח אַחֵר. שִׁיחְרְרוּ שְׁנֵיהֶן. צָרִיךְ לְהִימָּנוֹת עַל פֶּסַח אַחֵר. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָעֵי. עֶבֶד שֶׁלְשְׁנֵי שׁוּתָּפִין צָרִיךְ לְהִימָּנוֹת עַל פֶּסַח אַחֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אִם אוֹמֵר אַתְּ. עֶבֶד לֹא יֹאכַל מִשֶּׁלְשְׁתָּן. מֵעַתָּה לֹא יִימָּנֶה עַל הַפֶּסַח. שְׁמָא יִימָּלֵךְ רַבּוֹ וִישַׁחְרְרוֹ וְנִמְצָא הֶקְדֵּשׁ פָּסוּל מְעוּרָב בָּעֲבוּדָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר רִבִּי זְעוּרָא בָּעֵי. הָרַב מָהוּ שֶׁיֵּצֵא בְּהֶקְדֵּשׁ הָעֶבֶד. וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא. הָאוֹמֵר לְעַבְדּוֹ. צֵא וּשְׁחוֹט עָלַי אֶת הַפֶּסַח. מַתְנִיתָא מִדַּעַת רַבּוֹ. מַה צְרִיכָה לֵיהּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת רַבּוֹ.

חָצְיוֹ עֶבֶד וְחָצְיוֹ בֶּן חוֹרִין לֹא יֹאכַל מִשֶּׁל רַבּוֹ. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִי שֶׁחָצְיוֹ עֶבֶד וְחָצְיוֹ בֶּן חוֹרִין. קִידֵּשׁ אִשָּׁה. אֵין חוֹשְׁשִׁין לְקִידּוּשָׁיו. וְדִכְוָותָהּ. גֵּירֵשׁ. אֵין חוֹשְׁשִׁין לְגֵירוּשָׁיו. שְׁמוּאֵל אָמַר. חוֹשְׁשִׁין לְגֵירוּשָׁיו. אַתְיָא דִשְׁמוּאֵל כְּרִבִּי יוּדָה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. גָּנַב מִי שֶׁחָצְיוֹ עֶבֶד וְחָצְיוֹ בֶּן חוֹרִין. רַבִּי יוּדָה מְחַיֵּיב. וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין.

ב משנה: הָאוֹמֵר לְעַבְדּוֹ צֵא וּשְׁחוֹט עָלַי אֶת הַפֶּסַח. שָׁחַט גְּדִי וְאָכַל שָׁחַט טָלֶה יֹאכַל. שָׁחַט גְּדִי וְטָלֶה יֹאכַל מִן הָרִאשׁוֹן. שָׁכַח מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ כֵּיצַד יַעֲשֶׂה. יִשְׁחוֹט גְּדִי וְטָלֶה וְיֹאמַר אִם גְּדִי אָמַר לִי רַבִּי גְּדִי שֶׁלּוֹ וְטָלֶה שֶׁלִּי. וְאִם טָלֶה אָמַר לִי רַבִּי טָלֶה שֶׁלּוֹ וּגְדִי שֶׁלִּי. שָׁכַח רַבּוֹ מָה אָמַר לוֹ שְׁנֵיהֶן יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי:

הלכה: תַּנְיָא רִבִּי חִיָּיה. הַנִּמְנֶה עַל שְׁנֵי פְסָחִין כְּאַחַת אוֹכֵל מֵאֵי זֶה מֵהֶן שֶׁנִּשְׁחַט רִאשׁוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. שָׁחַט גְּדִי וְטָלֶה יֹאכַל מִן הָרִאשׁוֹן. רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי יוֹחָנָן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. דִּרְבִּי נָתָן הִיא. דִּרְבִּי נָתָן אָמַר. יוֹצְאִין בִּזְרִיקָה בִלְּא אֲכִילָה. רִבִּי חִזְקִיָּה בְשֵׁם רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. תִּיפְתַּר שֶׁשָּׁכַח רַבּוֹ בֵּין שְׁחִיטָה לַזְּרִיקָה. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. מָתִיב חַד מִן רַבָּנָן. וְאָמְרִין. הוּא הָוָה. וְהָא תַנִּינָן. שָׁכַח רַבּוֹ מָה אָמַר לוֹ. יִשְׁחוֹט גְּדִי וְטָלֶה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הִפְרִישׁ פִּסְחוֹ עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּיר וְנִתְגַּיֵּיר. עַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּחְרֵר וְנִשְׁתַּחְרֵר. עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. צָרִיךְ לְהִימָּנוֹת עַל פֶּסַח אַחֵר. אָמַר רִבִּי יוּדָן. כָּל הַסְּפֵיקוֹת דִּרְבִּי נָתָן אינוּן. חוּץ מִן הַזָּוֹרֵק דַּם חַטָּאתוֹ וְדַם אֲשָׁמוֹ. סָפֵק בַּלַּיְלָה זָרַק סָפֵק בַּיּוֹם זָרַק. נַעֲשֶׂה כְּסָפֵק כַּפָּרָה. וּסְפֵק כַּפָּרָה כִּיפֵּר.

ג משנה: הָאוֹמֵר לְבָנָיו חֲרִינִי שׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל מְנָת מִי שֶׁיַּעֲלֶה מִכֶּם רִאשׁוֹן לִירוּשָׁלַם כֵּיוָן שֶׁהִכְנִיס הָרִאשׁוֹן רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ זָכָה בְּחֶלְקוֹ וּמְזַכֶּה אֶת אֶחָיו עִמּוֹ. לְעוֹלָם אֵין נִמְנִין עָלָיו עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ כַּזַּיִת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. נִמְנִין וּמוֹשְׁכִין אֶת יְדֵיהֶן מִמֶּנּוּ עַד שֶׁיִּשָּׁחֵט. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד שֶׁיְּזַרֵק עָלָיו אֶת הַדָּם:

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֵית כָּאן חֲרִינִי שׁוֹחֵט. אֶלָּא חֲרִינִי מַפְרִישׁ. וְלָמָּה תְּנִינָתָהּ. חֲרִינִי שׁוֹחֵט. בִּשְׁבִיל לְזָרְזוֹ.

רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. תְּנֵי בֵּית דִּין הוּא שֶׁיְּהֵא זֶה מַפְרִישׁ אֶת פִּסְחוֹ וְזֶה מַפְרִישׁ אֶת מָעוֹתָיו. מְמַנֶּה אוֹתוֹ עַל שֶׁלּוֹ וְהַמָּעוֹת יוֹצְאִין לַחוּלִין מֵאֵילֵיהֶן. מַה. יוֹצֵא לַחוּלִין וְחוֹזֵר וְקָדֵשׁ. אוֹ לְכַךְ הִקְדִּישׁוֹ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. מַה נָפַק מִבֵּינֵיהוֹן. הִפְרִישׁ מֵאָה מָנֶה לְפִסְחוֹ וְהִימְנָה אוֹתוֹ עַל חֲמִשִּׁים. אֵין תֵּימַר. יוֹצֵא לַחוּלִין וְחוֹזֵר וְקָדֵשׁ. שְׁאָר הַמָּעוֹת חוּלִין הֵן. אֵין תֵּימַר. לְכַךְ הִקְדִּישׁוֹ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. שְׁאָר הַמָּעוֹת (חוּלִין) [הֶקְדֵּשׁ] הֵן. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בְּעֵי. הַגָּע עַצְמְךָ שֶׁהִימְנָה אוֹתוֹ עַל חֲנָם. מַה אִית לָךְ יוֹצֵא לַחוּלִין וְחוֹזֵר וְקָדֵשׁ. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנָן אָמְרֵי שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין וְחוֹזֵר וְקָדֵשׁ. תַּמָּן תַּנִּינָן. נָתַן לָהּ כְּסָפִים חֲרֵי אֵילּוּ מוּתָּרִין. יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלָתוֹת כָּל דָּבָר שֶׁכַּיּוֹצֵא בּוֹ קָרֵב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. אָסוּר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. בְּמִמְנֶּה אוֹתוֹ עַל פִּסְחוֹ וְעַל חֲגִיגָתוֹ. הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין וְחוֹזֵר וְקָדֵשׁ. אִין תֵּימַר שֶׁהוּא יוֹצֵא לַחוּלִין וְחוֹזֵר וְקָדֵשׁ. יְהֵא אָסוּר מִשּׁוּם אֶתְנָן. פָּתַר לָהּ בְּשֶׁלֹּא נִכְנַס לְתוֹךְ יָדוֹ כְּלוּם. תֵּדַע לָךְ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. מַקְרִיב עָלָיו קִינֵּי זָבִים קִינֵּי זָבוֹת קִינֵּי יוֹלְדוֹת. לֹא בְּשֶׁלֹּא נִכְנַס לְתוֹךְ יָדוֹ כְּלוּם. אוֹף הָכָא בְּשֶׁלֹּא נִכְנַס לְתוֹךְ יָדוֹ כְּלוּם.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי אִימִּי. אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חַד אָמַר. מַקְדִּישִׁין. וְחַד אָמַר. אֵין מַקְדִּישִׁין. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין מְפָרְשִׁין לְהוֹן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מַקְדִּישִׁין. כַּתְּחִילָּה בְּיוֹם טוֹב. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אֵין מַקְדִּישִׁין. כַּתְּחִילָּה בְּיוֹם טוֹב. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל מוֹכְרֵי טְלָאִים. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל מוֹכְרֵי פְסָחִים. מָאן דְּאָמַר. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל מוֹכְרֵי טְלָאִים. כְּמָאן דְּאָמַר. אֵין מַקְדִּישִׁין. הָדָא אָמְרָה. אֵינוֹ יוֹצֵא לַחוּלִין וְחוֹזֵר וְקָדֵשׁ. אִין תֵּימַר שֶׁהוּא יוֹצֵא לַחוּלִין וְחוֹזֵר וְקָדֵשׁ. יְהֵא אָסוּר מִשּׁוּם מַקְדִּישׁ. וְתַנִּינָן. אֵין מַקְדִּישִׁין. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. בְּמַקְדִּישׁ לְמָחָר. וְחוֹרָנָה אָמַר. בְּמַקְדִּישׁ לְבֶדֶק הַבַּיִת. אָמַר רִבִּי שַׁמַּי. וַאֲפִילוּ כְמָאן דְּאָמַר. בְּמַקְדִּישׁ בָּעֲזָרָה. מִשָּׁם שְׁבוּת שֶׁהִתִּירוּ בַּמִּקְדָּשׁ.

מְנַיִין שֶׁהֵן נִימְנִין. תַּלְמוּד לוֹמַר בְּמִכְסַת נְפָשׁוֹת. מְנַיִין שֶׁהֵן מְמַנִּין. נֶאֱמַר כָּאן שֶׂה וְנֶאֱמַר בְּמִצְרַיִם שֶׂה. מַה שֶּׂה שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִצְרַיִם חַי לֹא שָׁחוּט. אַף שֶׂה שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן חַי לֹא שָׁחוּט. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. אִילּוּ מֵתוּ בֵּין שְׁחִיטָה לִזְרִיקָה שֶׁמָּא אֵין הַבְּעָלִים מִתְכַּפְּרִין. מַה בֵּין מֵתוּ מַה בֵּין מָשְׁכוּ הַבְּעָלִים אֶת יְדֵיהֶם מִמֶּנּוּ.

ד משנה: הַמְמַנֶּה אֲחֵרִים עִמּוֹ עַל חֶלְקוֹ רַשָּׁאִין לִיתֵּן לוֹ אֶת שֶׁלּוֹ וְהוּא אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ וְהֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן:

הלכה: בְּנֵי חֲבוּרָה שֶׁהָיוּ יָדָיו שָׁלְאֶחָד מֵהֶן יָפוֹת. רַשַּׁאִין לוֹמַר לוֹ. טוּל חֶלְקָךְ וַאֲכוֹל לְעַצְמָךְ. לֹא סוֹף דָּבָר פֶּסַח. אֶלָּא אֲפִילּוּ עָשׂוּ סִינְבּוֹל רַשַּׁאִין לוֹמַר לוֹ. טוּל חֶלְקָךְ וַאֲכוֹל לְעַצְמָךְ. אִם הָיוּ מַכִּירִין אוֹתוֹ. לְכָךְ הִתְנוּ עִמּוֹ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה.

רַב חוּנָא אָמַר. הִפְרִישׁ פִּסְחוֹ וְאָמַר. עַל מְנָת שֶׁלֹּא יִמָּנֶה אַחֵר עִמִּי. אֵין אַחֵר נִמְנֶה עִמּוֹ. הִפְרִישׁוֹ סָתָם. כָּל מַה שֶּׁיְּבוֹאוּ מִינּוּיָיו הֵם. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. וְאִם יִמְעַט הַבַּיִת. מְלַמֵּד שֶׁהֵן מִתְמַעֲטִין וְהוֹלְכִין. בִּלְבַד שֶׁיְּהֵא שָׁם אֶחָד מִבְּנֵי חֲבוּרָה הָרִאשׁוֹנָה וְאֶחָד מִבְּנֵי חֲבוּרָה הַשְּׁנִיָּה. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. בֵּין מִן הָרִאשׁוֹנָה בֵּין מִן הַשְּׁנִיָּה. בִּלְבַד שֶׁלֹּא יַנִּיחוּ אֶת הַפֶּסַח כְּמוֹת שֶׁהוּא. אֵין תֵּימַר. כָּל מַה שֶּׁיְּבוֹאוּ מִינּוּיָיו הֵן. הֵן בְּנֵי חֲבוּרָה הָרִאשׁוֹנָה הֵן בְּנֵי חֲבוּרָה הַשְּׁנִיָּה. מַה נָפַק מִבֵּינֵיהוֹן. הִפְרִישׁ פִּסְחוֹ וּמָשַׁךְ יָדוֹ וְנִמְנָה אַחֵר עִמּוֹ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב חוּנָה. כָּשֵׁר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעוּרָא. פָּסוּל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב חוּנָה. הֶקְדֵּשׁ יָחִיד הוּא. וְהֶקְדֵּשׁ יָחִיד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעוּרָה. הֶקְדֵּשׁ שׁוּתָּפִין הוּא. וְאֵין הֶקְדֵּשׁ שׁוּתָּפִין עוֹשֶׂה

תְּמוּרָה. נִמְנוּ עָלָיו מֵאָה בְּנֵי אָדָם כְּאַחַת. רַב חוּנָא אָמַר. אִם יֵשׁ כְּזַיִת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. כָּשֵׁר. וְאִם לָאו פָּסוּל. אָמַר רַבִּי זְעוּרָא. מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ [כְּזַיִת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד] מֵהֶם. כָּשֵׁר. וְאֶם לָאו. פָּסוּל. וְתַנֵּי כֵן. נִמְנוּ עָלָיו וְחָזְרוּ וְנִמְנוּ עָלָיו. עַד מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ כְּזַיִת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם. כָּשֵׁר. וְאִם לָאו. פָּסוּל.

ה משנה: זֶב שֶׁרָאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת שׁוֹחֲטִין עָלָיו בַּשְּׁבִיעִי. רָאָה שָׁלֹשׁ שׁוֹחֲטִין עָלָיו בַּשְּׁמִינִי. וְכֵן שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשֵּׁנִי. רָאֲת שְׁנֵי יָמִים שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשְּׁלִישִׁי. וְהַזָּבָה שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשְּׁמִינִי׃

הלכה: תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. נִדָּה שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשְּׁמִינִי. בּוֹעֵל נִדָּה שׁוֹחֲטִין עָלָיו בַּשְּׁבִיעִי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הָדָא אָמְרָה שֶׁבּוֹעֵל נִדָּה טָהוֹר בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁלּוֹ.

ו משנה: הָאוֹנֵן וְהַמְפַקֵּחַ בַּגֹּל וְכֵן מִי שֶׁהִבְטִיחוּהוּ לְהוֹצִיאוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין הַחוֹלֶה וְהַזָּקֵן שֶׁהֵן יְכוֹלִין לוֹכַל כַּזַּיִת שׁוֹחֲטִין עֲלֵיהֶן. וְעַל כּוּלָּן אֵין שׁוֹחֲטִין עֲלֵיהֶן בִּפְנֵי עַצְמָן שֶׁלֹּא יָבִיאוּהוּ אֶת הַפֶּסַח לִידֵי פְּסוּל. לְפִיכָךְ אִם אֵירַע בָּהֶן פְּסוּל פְּטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי חוּץ מִן הַמְפַקֵּחַ בַּגֹּל שֶׁהָיָה טָמֵא מִתְּחִלָּתוֹ׃

הלכה: רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן אַבָּא בַּר בַּר חָנָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתְנִיתָא בְּשֶׁחִבְּשׁוּהוּ יִשְׂרְאֵל. אֲבָל אִם חִבְּשׁוּהוּ גוֹיִם. אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר. בְּנָתוּן חוּץ לִירוּשָׁלֵם. אֲבָל בְּנָתוּן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלֵם. אָפִילוּ לֹא הִבְטִיחוּ. כְּמִי שֶׁהִבְטִיחוּ.

רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. בְּקַדְמִיתָא חֲווֹנָן אָמְרִין. יִשְׂרָאֵל עָרֵל מַזִּין עָלָיו. וְלָא חֲווֹנָן אָמְרִין כְּלוּם. תַּנָּא רִבִּי סִימוֹן בַּר זַבְדִּי קוֹמֵי רִבִּי הִילָא. נֶאֱמַר כָּאן וְאָז יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ. וְנֶאֱמַר לְהַלָּן אָז יֹאכַל בּוֹ. מַה אָז שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן עַד שֶׁיִּהְיֶה כָּשֵׁר בִּשְׁעַת אֲכִילָה. אַף אָז שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן עַד שֶׁיִּהְיֶה כָּשֵׁר בִּשְׁעַת (אֲכִילָה) [שְׁחִיטָה].

פְּעָמִים שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה כְיוֹצֵא בָהֶם. פְּעָמִים שֶׁהֵן נַעֲשִׂים כְיוֹצֵא בוֹ. פְּעָמִים שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה כְיוֹצֵא בָהֶם. בְּגַל אָרוֹךְ. אֲנִי אוֹמֵר. נִזְרָק עָלָיו הַדָּם עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַטּוּמְאָה. פְּעָמִים שֶׁהֵן נַעֲשִׂין כְיוֹצֵא בוֹ. בְּגַל עָגוּל. אִירַע בָּהֶן פְּסוּל בֵּין שְׁחִיטָה לִזְרִיקָה הֵן נַעֲשִׂין כְיוֹצֵא בוֹ בְּגַל עָגוּל.

ז משנה: אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיָּחִיד דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. וְרִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. אֲפִילּוּ חֲבוּרָה שֶׁל מֵאָה שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לוֹכַל כַּזַּיִת אֵין שׁוֹחֲטִין עֲלֵיהֶן. וְאֵין עוֹשִׂין חֲבוּרָה נָשִׁים וַעֲבָדִים וּקְטַנִּים׃

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. לֹא תוּכַל לִזְבּוֹחַ אֶת הַפֶּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ. מַה מְקַיֵּים רִבִּי יוֹסֵי טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָא. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן מַתְיָה. דְּתַנֵּי. רִבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר. יָכוֹל יְהֵא הַיָּחִיד מַכְרִיעַ עַל הַטּוּמְאָה. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תוּכַל לִזְבּוֹחַ אֶת הַפֶּסַח בְּאַחַד. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מוֹדֶה רִבִּי יוּדָה שֶׁאִם עָבַר וְזָרַק אֶת הַדָּם שֶׁהוּרְצָה. עָבַר וְשָׁחַט מַתִּירִין לוֹ לִזְרוֹק.

תַּנֵּי. אֵין עוֹשִׂין חֲבוּרָה נָשִׁים וַעֲבָדִים וּקְטַנִּים מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַרְבִּין בְּתִיפְלָה. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. שֶׁלֹּא יָבִיאוּ אֶת הַקֳּדָשִׁים לִידֵי בִיזָּיוֹן. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי אִיסִי. אֵין עוֹשִׂין חֲבוּרָה שֶׁלְּגֵרִים. מִתּוֹךְ שֶׁהֵן [מְקוּלְקָלִין אֵין] מַדְקְדְּקִין בּוֹ. וְהֵם מֵבִיאִין אוֹתוֹ לִידֵי פְּסוּל.

ח משנה: אוֹנֵן טוֹבֵל וְאוֹכֵל פִּסְחוֹ לָעֶרֶב אֲבָל לֹא בַקֳּדָשִׁים. הַשּׁוֹמֵעַ עַל מֵתוֹ וּמִי שֶׁנִּתְלַקְּטוּ לוֹ עֲצָמוֹת טוֹבֵל וְאוֹכֵל בַּקֳּדָשִׁים. גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר עֶרֶב פֶּסַח. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פִּסְחוֹ לָעֶרֶב. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים הַפּוֹרֵשׁ מִן הָעָרְלָה כְּפוֹרֵשׁ מִן הַקֶּבֶר׃

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מַתְנִיתָא בְּשֶׁנַּעֲשֶׂה אוֹנֵן מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה בֵּין שְׁחִיטָה לִזְרִיקָה. אֲבָל אִם נַעֲשֶׂה אוֹנֵן לְאַחַר כַּפָּרָה כְּבָר הוּרְצָה.

וְתַנֵּי כֵן. אֵי זוֹ הִיא אֲנִינָה. מִשְּׁעַת מִיתָה וְעַד שְׁעַת קְבוּרָה. דִּבְרֵי רִבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ. אַשְׁכָּחַת חָמַר. קַלְּת וְחֻמְרַת עַל דְּרִבִּי. קַלְּת וְחֻמְרַת עַל דְּרַבָּנִן. קַלְּת עַל דְּרִבִּי. מֵת וְנִקְבַּר בְּשַׁעְתּוֹ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי. אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא אוֹתָהּ שָׁעָה בִּלְבַד. עַל דַּעְתְּהוֹן דְּרַבָּנִן אָסוּר כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ. קַלְּת עַל דְּרַבָּנִין. מֵת וְנִקְבַּר לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים. עַל דַּעְתְּהוֹן דְּרַבָּנִן אָסוּר כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי. אָסוּר עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים. אַתָּא רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְרַב חוּנָה תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. מוֹדֶה רִבִּי לַחֲכָמִים שֶׁאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא אוֹתוֹ הַיּוֹם בִּלְבַד. וְתַנֵּי כֵן. רִבִּי אוֹמֵר. תֵּדַע לְךָ שֶׁאֵין אֲנִינוּת [הַלַּיְלָה] תּוֹרָה. שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ. אוֹנֵן טוֹבֵל וְאוֹכֵל פִּסְחוֹ לָעֶרֶב. וַהֲרֵי אֲנִינוּת יוֹם עָשׂוּ אוֹתָהּ תּוֹרָה. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. תִּיפְתָּר בְּשֶׁנִּקְבַּר עִם דִּימְדּוּמֵי הַחַמָּה. וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אֵין אֲנִינָה אֶלָּא לְמֵת בִּלְבַד. דִּכְתִיב וְאָנוּ וְאָבְלוּ פִּתְחֵיהּ. הָתִיב רִבִּי חִיָּיה בַּר אָדָא. וְהָכְתִיב וְאָנוּ הַדַּיָּגִים וְאָבְלוּ כָּל מַשְׁלִיכֵי בַיְאוֹר חַכָּה. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אֵין אֲנִינָה טְמֵאָה אֶלָּא לְמֵת בִּלְבַד.

תַּנֵּי. יוֹם שְׁמִיעָה כְיוֹם קְבוּרָה. לְקֻרַּע וּלְאִיבּוּל וְלִסְפִירַת שְׁבָעָה וְלִסְפִירַת שְׁלֹשִׁים. וְלֶאֱכוֹל בַּקֳּדָשִׁים חֲרֵי הֵן כְּלִיקּוּטֵי עֲצָמוֹת (טוֹבֵל וְאוֹכֵל בַּקֳּדָשִׁים). וְלִיקּוּטֵי עֲצָמוֹת טוֹבֵל וְאוֹכֵל בַּקֳּדָשִׁים. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. תִּיפְתָּר שֶׁנִּקְבַּר מִשֶּׁחֲשֵׁכָה. וְזֶה וָזֶה טוֹבְלִין וְאוֹכְלִין אֶת פִּסְחֵיהֶן לָעֶרֶב. וּקְבוּרָה אוֹכֶלֶת בַּקֳּדָשִׁים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תַּרְתֵּיהוֹן בְּשִׁמְיעָה. שָׁמַע שְׁמֵת לוֹ מֵת מֵאָתְמוֹל. טוֹבֵל וְאוֹכֵל בַּקֳּדָשִׁים. שָׁמַע שֶׁנִּתְלַקְּטוּ לוֹ עֲצָמוֹת מֵאָתְמוֹל. טוֹבֵל וְאוֹכֵל בַּקֳּדָשִׁים.

תַּנֵּי. הַמַּעֲבִיר אָרוֹן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. אֵין בּוֹ מִשּׁוּם לִיקּוּטֵי עֲצָמוֹת. אָמַר רִבִּי אָחָא. הָדָא דְאַתְּ אָמַר בְּאָרוֹן שֶׁלְּאֶבֶן. אֲבָל בְּאָרוֹן שֶׁלְּעֵץ יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם לִיקּוּטֵי

עֲצָמוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. וְאֲפִילוּ בְּאָרוֹן שֶׁלְּעֵץ אֵין בּוֹ מִשּׁוּם לִיקּוּטֵי עֲצָמוֹת. אִי זֶהוּ לִיקּוּט עֲצָמוֹת. הַמַּעֲבִירָן בָּאֶפִּיקַרְיסִין מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. לִיקּוּט עֲצָמוֹת כִּשְׁמוּעָן. וְתַנֵּי כֵן. לִיקּוּט עֲצָמוֹת מְלַקֵּט עֶצֶם עֶצֶם מִשֶּׁיִּתְאַכֵּל הַבָּשָׂר. תַּנֵּי. אֵין שְׁמוּעָה לְלִיקּוּט עֲצָמוֹת. אָמַר רִבִּי חַגַּי. וְהוּא שֶׁשָּׁמַע לְמָחָר. אֲבָל אִם שָׁמַע בּוֹ בַּיּוֹם יֵשׁ שְׁמִיעָה לְלִיקּוּט עֲצָמוֹת. וְיֵשׁ שִׁיעוּר לְלִיקּוּט עֲצָמוֹת. תַּנָּא נִיקוֹמַכַי קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. אֵין שִׁיעוּר לְלִיקּוּט עֲצָמוֹת. כְּהָדָא רִבִּי מָנָא הוֹרֵי לְרִבִּי הִלֵּל דְּכִיפְרָא לְקרוֹעַ וּלְהִתְאַבֵּל כְּרִבִּי אָחָא. וְשֶׁלֹּא לְהִיטַּמּוֹת כְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּנֵּי. לִיקּוּטֵי עֲצָמוֹת אֵין אוֹמְרִין עֲלֵיהֶן קִינִים וְנֶהִי. וְאֵין אוֹמְרִין עֲלֵיהֶן לֹא בְּרִכַּת אֲבֵלִים וְלֹא תַּנְחוּמֵי אֲבֵלִים. אֵילּוּ הֵן בְּרִכַּת אֲבֵילִים. מַה שֶּׁהֵן אוֹמְרִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. אֵילּוּ הֵן תַּנְחוּמֵי אֲבֵלִים. מַה שֶּׁהֵן אוֹמְרִים בַּשּׁוּרָה. תַּנֵּי. אֲבָל אוֹמְרִין עֲלֵיהֶן דְּבָרִים. מָהוּ דְבָרִים. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין אָמְרִין. קִילּוּסִין.

מַה טַעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. אַתֶּם וּשְׁבִיכֶם. מַה אַתֶּם לֹא נִטְמֵאתֶם עַד שֶׁנִּכְנְסְתֶּם לַבְּרִית. אַף שְׁבִיכֶם לֹא נִטְמְאוּ עַד שֶׁנִּכְנַס לַבְּרִית. מַה טַעֲמוֹן דְּבֵית הִלֵּל. אַתֶּם וּשְׁבִיכֶם. מַה אַתֶּם טְעוּנִין הַזָּיָיה בַּשְּׁלִישִׁי וּבַשְּׁבִיעִי. אַף שְׁבִיכֶם טְעוּנִין הַזָּיָיה בַּשְּׁלִישִׁי וּבַשְּׁבִיעִי. וְאֵינוֹ מְחוּוָּר. דְּאָמַר רַב חִיָּיה בַּר יוֹסֵף גִּידּוּל בַּר בִּנְיָמִן בְּשֵׁם רַב. מוֹדֵיי בֵּית הִלֵּל שֶׁאִם עָבַר וְזָרַק אֶת הַדָּם שֶׁהוּרְצָה.

נָזִיר שֶׁנִּיטְמָא בְּסִפֵּק רְשׁוּת הַיָּחִיד [וְאֵינוּ] בַּפֶּסַח. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּה אָמַר. הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. כָּל טוּמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁהַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלֶיהָ [חַיָּבִין עָלֶיהָ] (וְ)עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. וְכָל טוּמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלֶיהָ [אֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ] (וְ)עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. הֵיי דִינוֹ סָפֵק. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. רֹאשָׁה דְּפִירְקָא. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּה אָמַר. הֲהֵן דְּהָכָא. יָחִיד שֶׁנִּיטְמָא בְּסִפֵּק רְשׁוּת הַיָּחִיד בַּפֶּסַח. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּה אָמַר. יֵידָּחֶה לְפָסַח שֵׁינִי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מְשַׁלְּחִין אוֹתוֹ לְדֶרֶךְ רְחוֹקָה. וַאֲתָיָא כַּיי דָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. נִיטְמָא בְּטוּמְאַת בֵּית פְּרָס. מְשַׁלְּחִין אוֹתוֹ דֶּרֶךְ רְחוֹקָה. צִיבּוּר שֶׁנִּיטְמָא בְּסִפֵּק רְשׁוּת הַיָּחִיד בַּפֶּסַח. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. יַעֲשׂוּ בְּסִפֵּיקָן. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּה אָמַר. יַיעֲשׂוּ בְּטוּמְאָה. (אוֹמֵר) [אוֹף] רִבִּי הוֹשַׁעְיָה [מוֹדֶה] שֶׁיַּעֲשׂוּ בְּסִפֵּיקָן. לֹא אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אֶלָּא לְחוֹמְרִין.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי בְּנָיָה. יִשְׂרָאֵל עֲרֵל מַזִּין עָלָיו. שֶׁכֵּן מָצִינוּ שֶׁקִּיבְּלוּ אֲבוֹתֵינוּ בַּמִּדְבָּר הַזָּיָיה עֲרֵלִים. אָמַר רַב חִסְדָּא. אַתְיָא כְּמָאן דְּאָמַר. בְּאַחַד עָשָׂר מָלוֹ. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר. בָּעֲשִׂירִי מָלוֹ. לֹא קִיבְּלוּ הַזָּיָיה עֲרֵלִים. אָמַר רִבִּי אַבּוּן. מִכָּל מָקוֹם לֹא מָנוּ לַהַזָּיָיה עֲרֵילִים. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. מַעֲשֶׂה בְּכֹהֵן עֲרֵל שֶׁהִיזָּה וְהוּכְשְׁרוּ הַזִּיּוֹתָיו. וְתַנֵּי כֵן. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר. אִיסְרַטְיוֹטוֹת הָיוּ שׁוֹמְרִין צִירִין בִּירוּשָׁלֵם וְטָבְלוּ וְאָכְלוּ פְּסְחֵיהֶן לָעֶרֶב.

פרק ט

א משנה: מִי שֶׁהָיָה טָמֵא אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה וְלֹא עָשָׂה אֶת הָרִאשׁוֹן יַעֲשֶׂה אֶת הַשֵּׁנִי. שָׁגַג אוֹ נֶאֱנַס וְלֹא עָשָׂה אֶת הָרִאשׁוֹן יַעֲשֶׂה אֶת הַשֵּׁנִי. אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר טָמֵא אוֹ שֶׁהָיָה בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה שֶׁאֲלּוּ פְּטוּרִין מִן הַהִכָּרֵת וְאֵלּוּ חַיָּבִין בַּהִכָּרֵת׃

הלכה: מִי שֶׁהָיָה טָמֵא כול׳. טָמֵא לָנֶפֶשׁ. אֵין לִי אֶלָּא טָמֵא לַנֶּפֶשׁ. אֲנוּסִים אוֹ שׁוֹגְגִין מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר אִישׁ אִישׁ. [ריבה] עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. לֹא טָמֵא נֶפֶשׁ כַּהֲרֵי דֶּרֶךְ רְחוֹקָה וְלֹא דֶּרֶךְ רְחוֹקָה כַּהֲרֵי טָמֵא נֶפֶשׁ. הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁלֹּא עָשָׂה אֶת הָרִאשׁוֹן יַעֲשֶׂה אֶת הַשֵּׁנִי. אַף אֲנִי אַרְבֶּה אֲנוּסִין אוֹ שׁוֹגְגִין שֶׁלֹּא עָשׂוּ אֶת הָרִאשׁוֹן יַעֲשׂוּ אֶת הַשֵּׁנִי. מִזְּיד מְנַיִין. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. וְהָאִישׁ לְרַבּוֹת אֶת הַמְּזִיד. אָנָן תַּנִּינָן. שָׁגַג אוֹ נֶאֱנַס. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. שָׁגַג אוֹ נֶאֱנַס אוֹ הֶזִּיד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אִמְרָה כֵן. שְׁאִילּוּ פְּטוּרִין מִן הַהִכָּרֵת וְאֵילּוּ חַיָּבִין בַּהִכָּרֵת. מַה אִית לָךְ חַיָּיב בְּהִכָּרֵת. לֹא מֵזִיד.

טָמֵא לָנֶפֶשׁ. אֵין לִי אֶלָּא טָמֵא לָנֶפֶשׁ. טָמֵא זִיבָה וְטָמֵא צָרַעַת מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר טָמֵא מֵת רִיבָּה. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר טָמֵא נֶפֶשׁ. אֶלָּא אִישׁ טָמֵא נֶפֶשׁ נִדָּחִין לְפֶסַח שֵׁינִי. וְאֵין צִיבּוּר טָמֵא נֶפֶשׁ נִדָּחֶה לְפֶסַח שֵׁינִי. טָמֵא זִיבָה וְטָמֵא צָרַעַת נִדָּחִין לְפֶסַח שֵׁינִי. טוּמְאַת עֲבוֹדָה זָרָה עֲשׂוּ אוֹתָהּ כְּטָמֵא זִיבָה וְטָמֵא צָרַעַת. נִיתַּן לְיִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בֵּית הַבְּחִירָה. יָחִיד עוֹשֶׂה פֶּסַח שֵׁינִי וְאֵין צִיבּוּר עוֹשִׂין פֶּסַח שֵׁינִי. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. צִיבּוּר עוֹשֶׂה פֶּסַח שֵׁינִי שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּחִזְקִיָּה שֶׁעָשָׂה פֶּסַח שֵׁינִי. הָדָא הוּא דִכְתִיב כִּי מַרְבִּית הָעָם רַבַּת מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וגו׳.

אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. אֵין מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה. מָאן דְּאָמַר אֵין מְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה. מַה מְקַיֵּים כִּי אָכְלוּ אֶת הַפֶּסַח בְּלֹא כַּכָּתוּב. שֶׁעִיבְּרוּ אֶת נִיסָן וְאֵינוֹ מְעוּבָּר אֶלָּא אֲדָר. וַאֲתָיָא כַּיי דָמַר רִבִּי סִימוֹן בַּר זַבְדִּי. גּוּלְגּוֹלְתּוֹ שֶׁלְאָרָנָן הַיְבוּסִי מָצְאוּ תַּחַת הַמִּזְבֵּחַ.

כְּתִיב וַיָּחֵלּוּ בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לְקַדֵּשׁ וּבְיוֹם שְׁמוֹנָה לַחוֹדֶשׁ. וַהֲלֹא בְּיוֹם אֶחָד הָיוּ יְכוֹלִין לְבָעֵר כָּל עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁהָיָה שָׁם. אָמַר רִבִּי אִידִי. מִפְּנֵי צַלְמֵי כַשְׂדִּים שֶׁהָיוּ חֲקוּקִים בַּשָּׁשֵׁר. כְּתִיב כָּל לְבָבוֹ הֵכִין לִדְרוֹשׁ הָאֱלֹהִים יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו רִבִּי סִימוֹן בַּר זַבְדִּי וְרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי. חַד אָמַר. אֲפִילּוּ עָשָׂה כַּמָּה בְטָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ לֹא יָצָא יְדֵי טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ. וְחוֹרָנָה אָמַר. אֲפִילּוּ כָּל מַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁעָשָׂה לֹא יָצָא יְדֵי טָהֳרַת הַקּוֹדֶשׁ.

שִׁשָּׁה דְבָרִים עָשָׂה חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה. עַל שְׁלֹשָׁה הוֹדוּ לוֹ וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ. וְאֵילּוּ שְׁלֹשָׁה שֶׁהוֹדוּ לוֹ. כִּיתֵּת נְחַשׁ הַנְּחוֹשֶׁת וְהוֹדוּ לוֹ. גִּירֵר עֲצָמוֹת

אָבִיו עַל מִיטָּה שֶׁלַחֲבָלִים וְהוֹדוּ לוֹ. גָּנַז טַבָּלָה שֶׁלְרִפּוּאוֹת וְהוֹדוּ לוֹ. וְאֵילּוּ שֶׁלֹּא הוֹדוּ לוֹ. קִיצֵּץ דַּלְתוֹת הַהֵיכָל וְלֹא הוֹדוּ לוֹ. סָתַם אֶת מוֹצָא מֵימֵי גִיחוֹן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ. עִיבֵּר נִיסָּן בְּנִיסָן. וְלֹא הוֹדוּ לוֹ.

הָיָה הַצִּיבּוּר חֲצָיָם זָבִים וְחֲצָיָן טְמֵאִין. רַב אָדָא בַּר אַהֲבָה אָמַר. זָבִין נַעֲשִׂין אֲבָל טְמֵאִין כִּטְמֵאִין אֲבָל טְהוֹרִין. אֵינָן עוֹשִׂין זָבִין נִדָּחִין לְפֶסַח שֵׁינִי. רַב חוּנָּא אָמַר. אֵין תַּשְׁלוּמִין לַפֶּסַח הַבָּא בְּטוּמְאָה.

הָיָה הַצִּיבּוּר רוּבָּן טְהוֹרִין וּמִיעוּטָן טְמֵאִין. וּמֵתוּ מִן הַטְּהוֹרִים בֵּין שְׁחִיטָה לִזְרִיקָה. אַחַר מִי אַתְּ מְהַלֵּךְ. אַחַר שְׁחִיטָה [אוֹ] אַחַר זְרִיקָה. אֵין תֵּימַר. אַחַר שְׁחִיטָה. אֵינָן עוֹשִׂין בְּטוּמְאָה. אֵין תֵּימַר. אַחַר זְרִיקָה. עוֹשִׂים בְּטוּמְאָה. הָיָה הַצִּיבּוּר רוּבָּן טְמֵאִין וּמִיעוּטָן טְהוֹרִין. וּמֵתוּ מִן הַטְּמֵאִים בֵּין שְׁחִיטָה לִזְרִיקָה. אַחַר מִי אַתְּ מְהַלֵּךְ. אַחַר שְׁחִיטָה אוֹ אַחַר זְרִיקָה. אֵין תֵּימַר. אַחַר שְׁחִיטָה. עוֹשִׂין בְּטוּמְאָה. אֵין תֵּימַר. אַחַר זְרִיקָה. אֵינָן עוֹשִׂין בְּטוּמְאָה.

ב משנה: וְאֵיזוֹ הִיא דֶּרֶךְ רְחוֹקָה מִן הַמּוֹדִיעִית וְלַחוּץ וּכְמִידָּתָהּ לְכָל רוּחַ דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מֵאַסְקוּפַּת עֲזָרָה וְלַחוּץ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְפִיכָךְ נָקוּד עַל ה״א לוֹמַר לֹא מִפְּנֵי שֶׁרְחוֹקָה הַדֵּאי אֶלָּא מֵאַסְקוּפַּת הָעֲזָרָה וְלַחוּץ׃

הלכה: רִבִּי סִימוֹן אָמַר. אִתְפַּלְגוֹן רִבִּי חִיָּיה רַבָּה וּבַר קַפָּרָא. חַד אָמַר. כְּדֵי שֶׁיָּבוֹא וְיֹאכַל. וְחוֹרָנָה אָמַר. כְּדֵי שֶׁיָּבוֹא וְיִזְרוֹק. וַאֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר. כְּדֵי שֶׁיָּבוֹא וְיֹאכַל. וְהוּא שֶׁיְּהֵא בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם לְתְחוּם עַד שֶׁלֹּא חֲשֵׁיכָה. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. וְתַנֵּיי תַּמָּן. הָיָה נָתוּן מִן הַמּוֹדִיעִית וְלִפְנִים וְרַגְלָיו רָעוֹת. יָכוֹל יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר וְחָדַל. יָצָא זֶה שֶׁלֹּא חָדַל. הָיָה נָתוּן מִן הַמּוֹדִיעִית וְלַחוּץ וְהַסּוּס בְּיָדוֹ. יָכוֹל יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבְדֶרֶךְ לֹא הָיָה. יָצָא זֶה שֶׁהָיָה בַּדֶּרֶךְ. הָיָה נָתוּן מִן הַמּוֹדִיעִית וְלִפְנִים קוֹדֶם לְשֵׁשׁ שָׁעוֹת. יָצָא לוֹ קוֹדֶם לְשֵׁשׁ שָׁעוֹת. יָכוֹל יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר וְחָדַל לַעֲשׂוֹת. הֶחְדֵּל בְּשָׁעַת עֲשָׂיָיה חַיָּיב. שֶׁלֹּא בְשָׁעַת עֲשָׂיָיה פָּטוּר.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁנֵיהֶן מִקְרָא אֶחָד הֵן דּוֹרְשִׁין. שָׁם שָׁם. חַד אָמַר חוּץ לַעֲשָׂיָיתוֹ. וְחוֹרָנָה אָמַר. חוּץ לִמְחִיצָתוֹ.

חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא טָהוֹר וּבְדֶרֶךְ לֹא הָיָה. יָצָא זֶה שֶׁהָיָה בַּדֶּרֶךְ. רִבִּי זְעוּרָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּשֶׁהוּא מַזְכִּיר הוּא מַזְכִּיר רְחוֹקָה. כְּשֶׁהוּא עוֹנֵשׁ אֵינוֹ מַזְכִּיר רְחוֹקָה. וְרַבָּנִן אָמְרֵי. בְּשָׁעָה שֶׁהִכְתִּיב רָבָה עַל הַנְּקוּדָה. אַתְּ דּוֹרֵשׁ אֶת הַכְּתָב וּמְסַלֵּק אֶת הַנְּקוּדָה. וּבְשָׁעָה שֶׁהַנְּקוּדָה רָבָה עַל הַכְּתָב. אַתְּ דּוֹרֵשׁ אֶת הַנְּקוּדָה וּמְסַלֵּק אֶת הַכְּתָב. אָמַר רִבִּי. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם אֶלָּא נְקוּדָה אַחַת מִלְמַעֲלָן אַתְּ דּוֹרֵשׁ אֶת הַנְּקוּדָה וּמְסַלֵּק אֶת הַכְּתָב. ה״א שֶׁבִּרְחוֹקָה נָקוּד. אִישׁ רָחוֹק. וְאֵין דֶּרֶךְ רְחוֹקָה.

ג משנה: מַה בֵּין פֶּסַח הָרִאשׁוֹן לַשֵּׁנִי. הָרִאשׁוֹן אָסוּר בְּבַל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא. וְהַשֵּׁנִי מֻתָּר חָמֵץ עִמּוֹ בַּבָּיִת. הָרִאשׁוֹן טָעוּן הַלֵּל בַּאֲכִילָתוֹ וְהַשֵּׁנִי אֵינוֹ טָעוּן הַלֵּל בַּאֲכִילָתוֹ. זֶה וָזֶה טָעוּנִין הַלֵּל בַּעֲשִׂיָּתָן. וְנֶאֱכָלִין צָלִי עַל מַצָּה וּמְרוֹרִים וְדוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת׃

הלכה: כְּתוּב לֹא יַשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר. אִם לֶאֱכוֹל. זֶה מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבּוֹ. וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ זֶה מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבּוֹ. וּכְשֶׁהוּא אוֹמֵר. כְּכָל חוּקַּת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ. יָכוֹל שֶׁאֲנִי מַרְבֶּה לְבִיעוּר חָמֵץ וְלַאֲכִילַת מַצָּה כָּל שֶׁבָּעָה. תַּלְמוּד לוֹמַר עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלוּהוּ. אֵין לָךְ דָּבָר חוּץ מִגּוּפוֹ מְעַכְּבוֹ אֶלָּא מַצּוֹת וּמְרוֹרִים בִּלְבַד. וּכְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר. כְּלָל וּפְרָט הַכֹּל בִּכְלָל. יָכוֹל יְהוּ כָל הַדְּבָרִים מְעַכְּבִין אוֹתוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלוּהוּ. אֵין לָךְ דָּבָר חוּץ מִגּוּפוֹ מְעַכְּבוֹ אֶלָּא מַצּוֹת וּמְרוֹרִים בִּלְבַד.

אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. עַל הַשֵּׁינִי הוּא עָנוּשׁ כָּרֵת. עַל הָרִאשׁוֹן אֵינוֹ עָנוּשׁ כָּרֵת. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. עַל הָרִאשׁוֹן הוּא עָנוּשׁ כָּרֵת. עַל הַשֵּׁינִי אֵינוֹ עָנוּשׁ כָּרֵת. וְאִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. בֵּין עַל הָרִאשׁוֹן בֵּין עַל הַשֵּׁינִי עָנוּשׁ כָּרֵת. מָאן דְּאָמַר. עַל הָרִאשׁוֹן הוּא עָנוּשׁ כָּרֵת. חֶטְאוֹ יִשָּׂא בָרִאשׁוֹן. מָאן דְּאָמַר. עַל הַשֵּׁינִי הוּא עָנוּשׁ כָּרֵת. חֶטְאוֹ יִשָּׂא בַּשֵּׁינִי. מָאן דְּאָמַר. בֵּין עַל הָרִאשׁוֹן בֵּין עַל הַשֵּׁינִי עָנוּשׁ כָּרֵת. חֶטְאוֹ יִשָּׂא בֵּין עַל הָרִאשׁוֹן בֵּין עַל הַשֵּׁינִי. מָאן דְּאָמַר. עַל הַשֵּׁינִי. אֵינוֹ עָנוּשׁ כָּרֵת אֶלָּא אִם כֵּן לֹא עָשָׂה אֶת הָרִאשׁוֹן. כִּי אֶת קָרְבַּן יי לֹא הִקְרִיב בְּמוֹעֲדוֹ. בָּרִאשׁוֹן חֶטְאוֹ יִשָּׂא. בַּשֵּׁינִי.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק. כָּתוּב הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ חָג. בָּא לֵילֵי פֶּסַח לְלַמֵּד עַל מַפְלְתּוֹ שֶׁלְסַנְחֵרִיב וְנִמְצָא לָמֵד מִמֶּנּוּ. מַה זֶּה טָעוּן הַלֵּל אַף זֶה טָעוּן הַלֵּל. אִי מַה זֶּה טָעוּן חֲגִיגָה אַף זֶה טָעוּן חֲגִיגָה. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. כְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ חָג. אֶת שֶׁהוּא טָעוּן הַלֵּל טָעוּן חֲגִיגָה. אֶת שֶׁאֵינוֹ טָעוּן הַלֵּל אֵינוֹ טָעוּן חֲגִיגָה.

וְדוֹחֶה אֶת הַטּוּמְאָה. אָמַרְתָּ. כָּל עַצְמוֹ אֵינוֹ בָא אֶלָּא מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה. וְאַתְּ אָמַר. דּוֹחֶה אֶת הַטּוּמְאָה.

ד משנה: הַפֶּסַח שֶׁבָּא בְטוּמְאָה לֹא יֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ זָבִין וְזָבוֹת נִדּוֹת וְיוֹלְדוֹת. וְאִם אָכְלוּ פְּטוּרִים מִכָּרֵת וְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹטֵר אַף עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ׃

הלכה: תַּנֵּי. רִבִּי מֵאִיר מְחַייֵב וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. מַה טַעֲמָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן. וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר. וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים. אֶת שֶׁהוּא מוּתָּר לַטְּהוֹרִין חַייבִין עָלָיו מִשּׁוּם טוּמְאָה. יָצָא פֶּסַח שֶׁבָּא בְטוּמְאָה וְאָכְלוּ מִמֶּנּוּ זָבִים וְזָבוֹת נִדּוֹת וְיוֹלְדוֹת. אֶת שֶׁאֵינוֹ מוּתָּר לַטְּהוֹרִין אֵין חַייבִין

עָלָיו מִשּׁוּם טוּמְאָה. אָכַל עוֹלָה אָכַל אֵימוּרִין. מֵאַחַר שֶׁאֵין מוּפְתָּר לַטָּהוֹרִין אֵין חַיָּבִין עָלָיו.

נִכְנַס בַּלַּיְלָה. נִכְנַס קוֹדֶם לְשֵׁשׁ שָׁעוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֵין יִסְבּוֹר רִבִּי אֶלְעָזָר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. מַה טַּעֲמָא בְּכָל קוֹדֶשׁ לֹא תִגַּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבוֹא. אֶת שֶׁהוּא חַיָּיב עַל אֲכִילַת קוֹדֶשׁ חַיָּיב עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. וְאֶת שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. אֵין יִסְבּוֹר רִבִּי שִׁמְעוֹן כְּרִבִּי לְעָזָר מַה טַּעֲמָא בְּכָל קוֹדֶשׁ לֹא תִגַּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבוֹא. אֶת שֶׁהוּא חַיָּיב עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ חַיָּיב עַל אֲכִילַת קוֹדֶשׁ. וְאֶת שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ אֵינוֹ חַיָּיב עַל אֲכִילַת קוֹדֶשׁ.

ה משנה: מַה בֵּין פֶּסַח מִצְרַיִם לְפֶסַח דּוֹרוֹת. פֶּסַח מִצְרַיִם מִקָּחוֹ מִבָּעְשׂוֹר וְטָעוּן הַזָּיָיה וַאֲגוּדַּת אֵזוֹב עַל הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְנֶאֱכָל בְּחָפָּזוֹן לַיְלָה אֶחָד וּפֶסַח דּוֹרוֹת נוֹהֵג כָּל שִׁבְעָה׃

הלכה: אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. דּוּקִים וְתַבְלוּלִים פּוֹסְלִין בּוֹ. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אֵין דּוּקִים וְתַבְלוּלִים פּוֹסְלִין בּוֹ. מָאן דְּאָמַר. דֵּקִים וְתַבְלוּלִין פּוֹסְלִין בּוֹ. נִיחָא. דִּכְתִיב שֶׁה תָּמִים. מָאן דְּאָמַר. אֵין דֵּקִים וְתַבְלוּלִים פּוֹסְלִין בּוֹ. מַה מְקַיֵּים שֶׁה תָּמִים. אֲפִילּוּ בְּקֻרְבְּנוֹת בְּנֵי נֹחַ אֵינוֹ. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יָסָא. פָּשַׁט רִבִּי לָעְזָר לַחֲבֵרַיָּיא. מִכָּל הַחַי מִכָּל בָּשָׂר. שֶׁיְּהוּ שְׁלֵימִין בְּאֵיבְרֵיהֶן. תַּמָּן יֵשׁ מֵהֶן לַמִּזְבֵּחַ. בְּרַם הָכָא אֵין מֵהֶם לַמִּזְבֵּחַ. רִבִּי חוּנָה בְשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. מִכְּיוָן שֶׁכָּתוּב בָּהּ כַּפָּרָה כֻּלָּהֶשִׁישׁ כְּמִי שֶׁיֵּשׁ מֵהֶם לַמִּזְבֵּחַ. וְתַנֵּי כֵן. שָׁלֹשׁ מִזְבְּחוֹת הָיוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מַשְׁקוֹף וּשְׁתֵּי מְזוּזוֹת. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אַרְבָּעָה. סַף וּמַשְׁקוֹף וּשְׁתֵּי מְזוּזוֹת. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. סַף כְּלִי. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. סַף אַסְקוּפָּה. מָאן דְּאָמַר. סַף כְּלִי. וְאֶת הַסִּיפִּים וְאֶת הַמְּזוּמְרוֹת וְאֶת הַמִּזְרָקוֹת. מָאן דְּאָמַר. סַף אַסְקוּפָּה. בְּתִתָּם סְפָם אֶת סִיפֵּי. מָאן דְּאָמַר. כְּלִי. נִיחָא. דִּכְתִיב מִן הַדָּם אֲשֶׁר בַּסָּף. מָאן דְּאָמַר. סַף אַסְקוּפָּה. מַה מְקַיֵּים סַף כְּלִי. מֵבִיא סַף כְּלִי וְנוֹתֵן עַל הָאַסְקוּפָּה וְטוֹבֵל וּמַזֶּה. תַּנֵּי. בֶּן בַּגְבָּג אוֹמֵר. שֶׁה תָּמִים. אֵין גִּיזָּה תְּמִימָה. וְהָתַנֵּי. מִן הַצֹּאן. לְהוֹצִיא אֶת הַחֲלָקִים שֶׁבָּהֶן. אָמַר רִבִּי אָבִּוּן. לְהוֹצִיא מָה שֶׁחִלְקָה [לְךָ הַתּוֹרָה]. רוֹבַע וְנִרְבָּע וּמוּקְצֶה וְנֶעֱבַד.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. אַף רִבִּי יוֹסֵה הַגְּלִילִי דִּכְוָותְהוֹן. דְּתַנֵּי. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר. אוֹמֵר אֲנִי שֶׁלֹּא הָיָה פֶּסַח מִצְרַיִם אֶלָּא יוֹם אֶחָד בִּלְבַד. שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. הַיּוֹם.

ו משנה: אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַעְתִּי שֶׁתְּמוּרַת הַפֶּסַח קְרֵיבָה וּתְמוּרַת הַפֶּסַח אֵינָהּ קְרֵיבָה וְאֵין לִי לְפָרֵשׁ. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה אֲנִי אֲפָרֵשׁ. הַפֶּסַח שֶׁנִּמְצָא קוֹדֶם שְׁחִיטַת הַפֶּסַח יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב. וְיִמָּכֵר וְיָבִיא בְּדָמָיו שְׁלָמִים וְכֵן תְּמוּרָתוֹ. לְאַחַר שְׁחִיטַת הַפֶּסַח. קָרֵב שְׁלָמִים. וְכֵן תְּמוּרָתוֹ׃

הלכה: רִבִּי יוּדָן בָּעֵי. אַף בִּתְמוּרַת אָשָׁם כֵּן. תְּמוּרַת אָשָׁם קְרֵיבָה וּתְמוּרַת אָשָׁם אֵינָהּ קְרֵיבָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. פֶּסַח שֶׁהִקְרִיבָהּ [בַּשַּׁחֲרִית] אֵינָהּ פֶּסַח. עוֹלָה שֶׁהִקְרִיבָהּ בְּשַׁחֲרִית עוֹלָה הִיא.

הֵמִיר בּוֹ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר. רִבִּי זְעוּרָה אָמַר. תְּמוּרָתוֹ קְרֵיבָה שְׁלָמִים. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק אָמַר. אֵין תְּמוּרָתוֹ קְרֵיבָה שְׁלָמִים. חַיְילֵיהּ דְּרַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק מִן הָדָא. לְאַחַר הַפֶּסַח יָבִיא שְׁלָמִים. וְכֵן תְּמוּרָתוֹ. אִין תֵּימַר. הֵמִיר בּוֹ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר וּתְמוּרָתוֹ קְרֵיבָה שְׁלָמִים. וִיתִיבִינֵיהּ. לֹא מוּטָב לְלַמֵּד תְּמוּרַת פֶּסַח מִפֶּסַח וְלֹא לְלַמֵּד תְּמוּרַת שְׁלָמִים מִפֶּסַח.

רִבִּי הִילָא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. מֵתוּ בְעָלִים בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר. גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים. וְלָמָּה לֹא אָמַר. בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. כָּל שֶׁנִּרְאֶה לִיקָּרֵב בְּפֶסַח אֵין גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים.

תַּמָּן תַּנִּינָן. וְוֹלַד חַטָּאת וּתְמוּרַת חַטָּאת וְחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְעָלֶיהָ וְשֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ וְשֶׁאָבְדָה וְנִמְצֵאת בַּעֲלַת מוּם.

וְוֹלַד חַטָּאת דְּאִתְפַּלְגוֹן. צִיבּוּר שֶׁהִפְרִישׁ נְקֵבָה. וְכֵן נָשִׂיא שֶׁהִפְרִישׁ שְׁעִירָה. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר. לֹא קָדְשָׁה וְוֹלָדָהּ קָרֵב. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. קָדְשָׁה וְוֹלָדָהּ מֵת. חַיְילֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי מִן הָדָא. אֵין אַתְּ יָכוֹל לוֹמַר. וְוֹלַד חַטָּאת בְּצִיבּוּר. שֶׁאֵין הַצִּיבּוּר מֵבִיאִין נְקֵבָה. לֹא אָמַר אֶלָּא. אֵין אַתְּ יָכוֹל. הָא אִם הִקְדִּישָׁהּ קָדְשָׁה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. יְאוּת אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. וְלֹא רִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. נְקֵיבָה לְעוֹלָה לֹא קָדְשָׁה אֶלָּא הֶקְדֵּשׁ דָּמִים.

וּתְמוּרַת חַטָּאת דְּאִיתְפַּלְגוֹן. הֵמִיר בּוֹ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר. רִבִּי זְעוּרָה אָמַר. תְּמוּרָתוֹ קְרֵיבָה שְׁלָמִים. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק אָמַר. אֵין תְּמוּרָתוֹ קְרֵיבָה שְׁלָמִים.

וְחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְעָלֶיהָ [יְמוּתוּ. כַּיי דָמַר] (אָמַר) רִבִּי הִילָא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. מֵתוּ בְעָלָיו בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר. גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים. וְלָמָּה { } אָמַר בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי. כָּל שֶׁנִּרְאֶה לִיקָּרֵב בְּפֶסַח אֵין גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים.

וְשֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתָהּ. כַּיי דְּאָמַר רַב חִסְדָּא. בְּשֶׁעִיבְּרָה שְׁנָתוֹ בֵּין רִאשׁוֹן לַשֵּׁינִי. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּשֶׁעִיבֵּר זְמַן כַּפָּרָתוֹ.

וְשֶׁאָבְדָה וְנִמְצֵאת. (בַּעַל מוּם) [בְּרִי מוּתָר.] רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין לָךְ פֶּסַח גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים אֶלָּא שֶׁאָבַד וְנִמְצָא מֵאַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ הַבְּעָלִים.

וּבַעֲלַת מוּם. רִבִּי זְעוּרָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. לֹא מִסְתַּבְּרָא בָהֶן בַּעַל מוּם דְּתַנִּינָן הָכָא בָּאֲבִיד הוּא. אָמַר לֵיהּ. אוֹף אֲנָא סְבַר כֵּן.

הִפְרִישׁ פִּסְחוֹ וְאָבַד וְהִפְרִישׁ אַחֵר תַּחְתָּיו. לֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיב אֶת הַשֵּׁינִי עַד שֶׁנִּמְצָא הָרִאשׁוֹן. וַהֲרֵי שְׁנֵיהֶן עוֹמְדִין. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. מִצְוָה לְהַקְרִיב אֶת הָרִאשׁוֹן. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. מִצְוָה לְהַקְרִיב אֶת הַשֵּׁינִי. וְתַנֵּי שְׁמוּאֵל כֵּן. בּוֹרֵר אֶת הַיָּפֶה שֶׁבָּהֶן וְהַשֵּׁינִי יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב. וְיִמָּכֵר וְיָבִיא בְּדָמָיו שְׁלָמִים בְּשִׁשָּׁה

עָשָׂר. רִבִּי לְעָזָר אוֹמֵר. הוּא עַצְמוֹ קָרֵב שִׁלָּמִים בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר. אַתְיָא דְרִבִּי כְּרִבִּי לְעָזָר. וּשְׁמוּאֵל תַּנְיֵיתֵהּ כְּשִׁיטָתֵיהּ. דְּתַנְיָ. רִבִּי אוֹמֵר. אֵין חַטָּאת {מֵתָה} אֶלָּא שֶׁנִּמְצֵאת מֵאַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ בָהּ הַבְּעָלִים. אֵין הָמָּעוֹת הוֹלְכוֹת לְיָם הַמֶּלַח אֶלָּא שֶׁנִּמְצְאוּ מֵאַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ הַבְּעָלִים.

ז משנה: הַמַּפְרִישׁ נְקֵיבָה לְפִסְחוֹ אוֹ זָכָר בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב וְיִמָּכֵר וְיִפְּלוּ דָמָיו לִנְדָבָה. הַמַּפְרִישׁ פִּסְחוֹ וָמֵת לֹא יְבִיאֶנּוּ בְנוֹ אַחֲרָיו לְשֵׁם פֶּסַח אֶלָּא לְשֵׁם שְׁלָמִים:

הלכה: מַתְנִיתָא לְאַחַר כַּפָּרָה. וּכְרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתַנְיָ. קוֹדֶם לַפֶּסַח תְּהֵא רוֹעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב וְתִימָּכֵר וְיָבִיא בְדָמֶיהָ פֶּסַח. לְאַחַר הַפֶּסַח תָּבוֹא שְׁלָמִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. קוֹדֶם לַפֶּסַח תִּימָּכֵר שֶׁלֹּא בְמוּם. לְאַחַר הַפֶּסַח תָּבוֹא שְׁלָמִים. לָא כֵן סָבְרִינָן מֵימַר. כָּל שֶׁנִּרְאֶה לְקָרֵב בַּפֶּסַח אֵין גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים. פָּתַר לָהּ בְּשֶׁהִפְרִישׁ מָעוֹת.

ח משנה: הַפֶּסַח שֶׁנִּתְעָרְבָה בַּזְּבָחִים כּוּלָּן יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ וְיִמָּכְרוּ וְיָבִיא בִּדְמֵי הַיָּפָה שֶׁבָּהֶן מִמִּין זֶה וּבִדְמֵי הַיָּפָה שֶׁבָּהֶן מִמִּין זֶה וְיִפְסִיד הַמּוֹתָר מִבֵּיתוֹ. נִתְעָרֵב בַּבְּכוֹרוֹת רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים יֹאכְלוּ:

הלכה: תַּנֵּי. אֵין לוֹקְחִין שְׁבִיעִית בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. רִבִּי יוֹסֵה אָמַר. בְּמַחֲלוֹקֶת. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא. אוֹכְלֵי תְרוּמָה זְרִיזִין הֵן. הָתִיב רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְהָתַנִּינָן. נִתְעָרֵב בַּבְּכוֹרוֹת רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים יֹאכְלוּ. וְתַנֵּי עֲלָהּ. יֹאכְלוּ כַּחֲמוּר שֶׁבָּהֶן. אָמַר לֵיהּ. אוֹכְלֵי פְסָחִים בְּשָׁעָתָן זְרִיזִין הֵן כְּאוֹכְלֵי תְרוּמָה. תֵּדַע לָךְ. דְּתַנִּינָן. אֵין צוֹלִין בָּשָׂר בָּצָל וּבֵיצָה אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּצוּלוּ. וְתַנִּינָן. מְשַׁלְשְׁלִין אֶת הַפֶּסַח לַתַּנּוּר עִם חֲשִׁיכָה.

ט משנה: חֲבוּרָה שֶׁאָבַד פִּסְחָהּ אָמְרוּ לְאֶחָד צֵא וּבַקֵּשׁ וּשְׁחוֹט עָלֵינוּ וְהָלַךְ וּמָצָא וְשָׁחַט וְהֵם לָקְחוּ וְשָׁחָטוּ. אִם שֶׁלּוֹ נִשְׁחַט רִאשׁוֹן הוּא אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ וְהֵן אוֹכְלִין עִמּוֹ. אִם שֶׁלָּהֶן נִשְׁחַט רִאשׁוֹן הוּא אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ וְהֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן. אֵין יָדוּעַ אִי זֶה מֵהֶן נִשְׁחַט רִאשׁוֹן אוֹ שֶׁשָּׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת הֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן וְהוּא אֵינוֹ אוֹכֵל עִמָּהֶן וְשֶׁלּוֹ יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה וּפְטוּר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי. אָמַר לָהֶן אִם אֵיחַרְתִּי שַׁחֲטוּ עָלַי. הָלַךְ וּמָצָא וְשָׁחַט וְהֵם לָקְחוּ וְשָׁחָטוּ. אִם שֶׁלָּהֶן נִשְׁחַט רִאשׁוֹן הֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן וְהוּא אוֹכֵל עִמָּהֶן. וְאִם שֶׁלּוֹ נִשְׁחַט רִאשׁוֹן הוּא אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ וְהֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן. אֵין יָדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶן נִשְׁחַט רִאשׁוֹן אוֹ שֶׁשָּׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת הוּא אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ וְהֵן אֵינָם אוֹכְלִין עִמּוֹ וְשֶׁלָּהֶן יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי. אָמַר לָהֶן אִם אֵיחַרְתִּי צְאוּ וְשַׁחֲטוּ עָלַי. הָלַךְ וּמָצָא וְשָׁחַט וְהֵם לָקְחוּ וְשָׁחָטוּ. אִם שֶׁלָּהֶן נִשְׁחַט רִאשׁוֹן הֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן וְהוּא אוֹכֵל עִמָּהֶן. וְאִם שֶׁלּוֹ נִשְׁחַט רִאשׁוֹן הוּא אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ וְהֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן. וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶן נִשְׁחַט רִאשׁוֹן אוֹ שֶׁשָּׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת הֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן וְהוּא אֵינוֹ אוֹכֵל עִמָּהֶן וְשֶׁלּוֹ יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה וּפְטוּר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי. אָמַר לָהֶן וְאָמְרוּ לוֹ. אוֹכְלִין כּוּלָּם מִן הָרִאשׁוֹן. לֹא אָמַר לָהֶן וְלֹא אָמְרוּ לוֹ אֵינָן אַחֲרָאִין זֶה לָזֶה: שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּתְעָרְבוּ פִּסְחֵיהֶן אֵילּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אֶחָד וְאֵילּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אֶחָד. אֶחָד מֵאֵילּוּ בָּא לוֹ אֵצֶל אֵילּוּ וְאֶחָד מֵאֵילּוּ בָּא לוֹ אֵצֶל אֵילּוּ. וְכֵן הֵן אוֹמְרִים אִם שֶׁלָּנוּ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה יָדֵיךְ מְשׁוּכוֹת מִשֶּׁלָּךְ וְנִמְנֵיתָ עַל שֶׁלָּנוּ. וְאִם שֶׁלָּךְ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה יָדֵינוּ מְשׁוּכוֹת מִשֶּׁלָּנוּ וְנִמְנִינוּ עַל שֶׁלָּךְ. וְכֵן חָמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁל חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה וְשֶׁל עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה מוֹשְׁכִין לָהֶן אֶחָד מִכָּל חֲבוּרָה וַחֲבוּרָה וְכָךְ הָיוּ אוֹמְרִים:

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּרְבִּי נָתָן הִיא. דִּרְבִּי נָתָן אָמַר. יוֹצְאִין בִּזְרִיקָה בִלֹּא אֲכִילָה.

תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. יָפָה שְׁתִיקָה לַחֲכָמִים. קַל וָחוֹמֶר לַטִּיפְּשִׁים. וְכֵן שְׁלֹמֹה אוֹמֵר. גַּם אֱוִיל מֶחֱרִישׁ חָכָם יֵחָשֵׁב. וְאֵין צוֹרֶךְ לוֹמַר. חָכָם מַחֲרִישׁ.

י משנה: שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעָרְבוּ פִּסְחֵיהֶן זֶה מוֹשֵׁךְ לוֹ אֶחָד וְזֶה מוֹשֵׁךְ לוֹ אֶחָד. זֶה מְמַנֶּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוּק וְזֶה מְמַנֶּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוּק זֶה בָּא אֵצֶל זֶה וְזֶה בָּא אֵצֶל זֶה וְכָךְ הוּא אוֹמֵר אִם שֶׁלִּי הוּא הַפֶּסַח זֶה יָדֵיךְ מְשׁוּכוֹת מִשֶּׁלָּךְ וְנִמְנֵיתָ עַל שֶׁלִּי. וְאִם שֶׁלָּךְ הוּא הַפֶּסַח זֶה יָדַי מְשׁוּכוֹת מִשֶּׁלִּי וְנִמְנֵיתִי עַל שֶׁלָּךְ:

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּרְבִּי יוּדָה הִיא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיָּחִיד דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. וְרִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. הָא שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לֹא. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּרְבִּי יוּדָה הִיא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. כָּל גַּרְמָא אָמְרָה דְּהִיא דִּרְבִּי יוּדָה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אֵין שׁוֹחֲטִין פֶּסַח לְיָחִיד דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. וְרִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר.

פרק י

א משנה: עֶרֶב פְּסָחִים סָמוּךְ לַמִּנְחָה לֹא יֹאכַל אָדָם עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ. וַאֲפִילּוּ עָנִי שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיָּסֵב. וְלֹא יִפְחֲתוּ לוֹ מֵאַרְבָּעָה כוֹסוֹת שֶׁל יַיִן וַאֲפִילּוּ מִן הַתַּמְחוּי:

הלכה: עֶרֶב פְּסָחִים סָמוּךְ לַמִּנְחָה כול׳. מַתְנִיתָא דִּרְבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי. עֶרֶב שַׁבָּת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעֲלָן לֹא יִטְעוֹם אָדָם כְּלוּם עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ כְּדֵי שֶׁיְּכַנֵּס לַשַּׁבָּת בְּתַאֲוָה. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ עַד שָׁעָה שֶׁהוּא מַשְׁלִים. מַפְסִיקִין לַשַּׁבָּת. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. אֵין מַפְסִיקִין. מַעֲשֶׂה

בְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲלַפְתָּא שֶׁהָיוּ מְסוּבִּין בְּעֵרֶב שַׁבָּת בְּעֲכּוֹ וְקִדְּשָׁה עֲלֵיהֶן הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לְרִבִּי יוֹסֵה בֶּן חֲלַפְתָּא. רְצוֹנְךָ שֶׁנִּפְסוֹק לַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ. כָּל יוֹם הָיִיתָ מְחַבֵּב דְּבָרַיי לְפָנֵי רִבִּי יְהוּדָה. וְעַכְשָׁיו אַתְּ מְחַבֵּב דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה בְּפָנַיי. הֲגַם לְכְבוֹשׁ אֶת הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבָּיִת. אָמַר לוֹ. אִם כֵּן לֹא נַפְסִיק. שֶׁלֹּא תִּיקָּבַע הֲלָכָה בְּיִשְׂרָאֵל כְּרִבִּי יְהוּדָה. לֹא זוֹ מִשָּׁם עַד שֶׁקָּבְעוּ הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵה. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים פּוֹרֵשׂ מַפָּה וּמְקֻדָּשׁ. מָהוּ לוֹכַל מִינֵי כִיסְנִין. מָהוּ לוֹכַל מִינֵי תַּרוּגִימָא. רִבִּי יוּדָן נְשִׂיָא סָחָה וּצְחָא. שְׁאַל לְרִבִּי מָנָא. בְּגִין דַּאֲנָא צְהִי מָהוּ נִישְׁתֵּי. אָמַר לֵיהּ. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אָסוּר לָאָדָם לִטְעוֹם כְּלוּם עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ.

אָמַר רִבִּי לֵוִי. הָאוֹכֵל מַצָּה בָּעֶרֶב הַפֶּסַח כְּבָא עַל אֲרוּסָתוֹ בְּבֵית חָמִיו. וְהַבָּא עַל אֲרוּסָתוֹ בְּבֵית חָמִיו לוֹקֶה. תַּנֵּי. רִבִּי יוּדָה בֶּן בָּתִירָה אוֹמֵר. בֵּין חָמֵץ בֵּין מַצָּה אָסוּר. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. רִבִּי לֹא הָיָה אוֹכֵל לֹא חָמֵץ וְלֹא מַצָּה. לֹא מַצָּה מִן הָדָא דְּרִבִּי לֵוִי. וְלֹא חָמֵץ מִן הָדָא דְּרִבִּי יוּדָה בֶּן בָּתִירָה. וְרִבִּי תַּלְמִידֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה בֶּן בָּתִירָה הֲוָה. לֹא. תַּלְמִידֵיהּ דְּרִבִּי יַעֲקֹב בַּר קוֹרְשַׁיי הֲוָה. אֶלָּא בְּגִין דַּהֲוָה בְכוֹר. אָמַר רִבִּי מָנָא. רִבִּי יוֹנָה אַבָּא הֲוָה בְכוֹר וַהֲוָה אָכִיל. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּמָא. לֹא מִן הָדָא אֶלָּא מִן הָדָא. רִבִּי אִיסְתֵּנִיס הֲוָה. כַּד הֲוָה אָכִיל בִּימָמָא לָא הֲוָה אָכִיל בְּרַמְשָׁא. וְלִמָּה לָא הֲוָה אָכִיל הָכָא בִּימָמָא. כְּדֵי שֶׁיְּיַגֵּעַ לַשַּׁבָּת בְּתַאֲוָה.

אָמַר רִבִּי לֵוִי. לְפִי שֶׁדָּרְךָ עֲבָדִים לִהְיוֹת אוֹכְלִין מְעוּמָּד. וְכָאן לִהְיוֹת אוֹכְלִין מְסוּבִּין. לְהוֹדִיעַ שֶׁיָּצְאוּ מֵעַבְדוּת לַחֵירוּת. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אוֹתוֹ כְּזַיִת שֶׁאָדָם יוֹצֵא בוֹ בַּפֶּסַח צָרִיךְ לְאוֹכְלוֹ מֵיסַב. רִבִּי יוֹסֵי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי סִימוֹן. אֲפִילּוּ עֶבֶד לִפְנֵי רַבּוֹ. אֲפִילּוּ אִשָּׁה לִפְנֵי בַּעֲלָהּ. אָמַר לֵיהּ. בִּרְבִּי. עַד כָּאן שָׁמַעְתִּי.

אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר אָדָא. לְפִי שֶׁאֵין עֶרֶב לְאָדָם לוֹכַל מִן הַקּוּפָּה. וְכָאן אֲפִילּוּ מִן הַתַּמְחוּי.

תַּנֵּי. צָרִיךְ הוּא אָדָם לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת בָּנָיו בָּרֶגֶל. בַּמֶּה מְשַׂמְּחָן. בְּיַיִן. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר נָשִׁים בָּרָאוּי לָהֶן וּקְטַנִּים בָּרָאוּי לָהֶם. נָשִׁים בָּרָאוּי לָהֶן. כְּגוֹן מְסָנִין וְצוֹצְלִין. וּקְטַנִּים בָּרָאוּי לָהֶן. כְּגוֹן אֱגוֹזִין וְלוּזִין. אָמְרִין. הֲוָה רִבִּי טַרְפוֹן עָבִיד כֵּן.

מְנַיִין לְאַרְבָּעָה כוֹסוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי בְּנָיָה. כְּנֶגֶד אַרְבַּע גְּאוּלּוֹת. לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם וגו׳. וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וגו׳. וְהוֹצֵאתִי. וְהִצַּלְתִּי. וְגָאַלְתִּי. וְלָקַחְתִּי. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. כְּנֶגֶד אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁלְּפַרְעֹה. וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי. וָאֶשְׁחַט אוֹתָם אֶל כּוֹס פַּרְעֹה. וָאֶתֵּן אֶת הַכּוֹס עַל כַּף פַּרְעֹה. וְנָתַתָּ כוֹס פַּרְעֹה בְּיָדוֹ. רִבִּי לֵוִי אָמַר. כְּנֶגֶד אַרְבַּע מַלְכִיּוֹת. וְרַבָּנִן אָמְרֵי. כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה כוֹסוֹת שֶׁלְּפוּרְעָנוּת שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָתִיד לְהַשְׁקוֹת אֶת אוּמּוֹת הָעוֹלָם. כִּי כֹה אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵלַי קַח אֶת כּוֹס הַיַּיִן הַחֵימָה וגו׳. כּוֹס זָהָב בָּבֶל בְּיַד יְיָ. כִּי כוֹס בְּיַד יְיָ. יַמְטֵר עַל רְשָׁעִים פַּחִים אֵשׁ וְגָפְרִית וְרוּחַ זְלָעָפוֹת מְנָת כּוֹסָם. מָהוּ מְנָת כּוֹסָם. רִבִּי אָבוּן אָמַר. דִּיפְּלֵי פּוֹטֵירִין. כְּדִיפְּלֵי פּוֹטֵירִין אַחַר הַמֶּרְחָץ. וּכְנֶגְדָּן עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַשְׁקוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל אַרְבַּע כוֹסוֹת שֶׁלְּנֶחָמוֹת. יְיָ מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי. דִּשַׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כוֹסִי רְוָיָיה. וְהָדִין כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא תְּרֵיין.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הַמּוֹצִיא יַיִן כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. רִבִּי זְעוּרָה שָׁאַל לְרִבִּי יוֹשִׁיָּה. כַּמָּה הוּא שִׁיעוּרָן שֶׁלְּכוֹסוֹת. אָמַר לֵיהּ. נִלְמוֹד סָתוּם מִן הַמְפוֹרָשׁ. דְּתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אַרְבָּעָה [כוסות] שֶׁאָמְרוּ יֵשְׁנָן רְבִיעִית יַיִן בָּאִיטַלְקִי.

תַּמָּן תַּנִּינָן. מְפַנִּין אֲפִילּוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ קוּפּוֹת. רִבִּי זְעוּרָה שָׁאַל לְרִבִּי יוֹשִׁיָּה. כַּמָּה הִיא שִׁיעוּרָהּ שֶׁלְּקוּפָּה. אָמַר לֵיהּ. נִלְמוֹד סָתוּם מִן הַמְפוֹרָשׁ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. בְּשָׁלֹשׁ קוּפּוֹת שֶׁל שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ סְאִין תּוֹרְמִין אֶת הַלִּישְׁכָּה.

רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי [יוּדָא] הִיא. דְּתַנֵּי. מַיִם כְּדֵי גְמִיָּה. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. כְּדֵי מְזִיגַת [הַכּוֹס) [הַמּוֹזֵג] מְזוּג בְּכַמָּה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מַיִם כְּדֵי גְמִיָּה. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. יַיִן כְּדֵי גְמִיָּה. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. כַּמָּה הוּא שִׁיעוּרָן שֶׁלְּכוֹסוֹת. רִבִּי מָנָא אָמַר. טֶיטַרְטוֹן וּרְבִיעַ.

מָהוּ לִשְׁתּוֹתָן בְּכֶרֶךְ אֶחָד. מִן מַה דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הַלֵּל אִם שְׁמָעָן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת יָצָא. הָדָא אָמְרָה. אֲפִילּוּ שְׁתָיָין בְּכֶרֶךְ אֶחָד יָצָא. מָהוּ לִשְׁתּוֹתָן מְפוּסָקִין. כְּלוּם אָמְרוּ שֶׁיִּשְׁתֶּה הוּא מְפוּסָקִין אֵינוֹ מִשְׁתַּכֵּר. מָהוּ לָצֵאת בְּיַיִן שֶׁלִּשְׁבִיעִית. תַּנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. יוֹצְאִין בְּיַיִן שֶׁלִּשְׁבִיעִית. מָהוּ לָצֵאת בְּקוֹנְדִיטוֹן. מִן מַה דְתַנֵּי בַּר קַפָּרָא. קוֹנְדִיטוֹן כְּיַיִן. הָדָא אָמְרָה יוֹצְאִין בְּקוֹנְדִיטוֹן. מָהוּ לָצֵאת בָּהֶן מְזוּגִין. מִן מַה דְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. אַרְבָּעָה [כוסות] שֶׁאָמְרוּ יוֹצְאִין בָּהֶן בֵּין חַיִּין בֵּין מְזוּגִין. וְהוּא שֶׁיְּהֵא בָהֶן טַעַם וּמַרְאֶה יַיִן. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. מִצְוָה לָצֵאת בְּיַיִן אָדוֹם. [שֶׁנֶּאֱמַר.] אַל תֵּרֶא יַיִן כִּי יִתְאַדָּם. תַּנֵּי. מְבוּשָׁל כְּדֵי תַבֵּל. מָהוּ לָצֵאת בְּיַיִן מְבוּשָׁל. רִבִּי יוֹנָה אָמַר. יוֹצְאִין בְּיַיִן מְבוּשָׁל. רִבִּי יוֹנָה כְּרַעְתֵּיהּ. דְּרִבִּי יוֹנָה שָׁתֵי אַרְבַּעְתֵּי כַסּוֹי דְּלֵילֵי פִּסְחָא וְחַזֵּיק רֵישֵׁיהּ עַד עֲצַרְתָּא.

רִבִּי יוּדָה בֵּירִבִּי אִלְעַאי שָׁתֵי אַרְבַּעְתֵּי כַסּוֹי דְּלֵילֵי פִּסְחָא וְחַזֵּיק רֵישֵׁיהּ עַד חַגָּא. חַמְתֵּיהּ חָדָא מַטְרוֹנָה אַפּוֹי נְהִירִין. אָמְרָה לֵיהּ. סַבָּא סַבָּא. חָדָא מִן תִּלַּת מִילִּין אִית בָּךְ. אוֹ שְׁתֵי חֲמַר אַתְּ. אוֹ מַלְוֶה בְרִיבִּית אַתְּ. אוֹ מְגַדֵּל חֲזִירִים אַתְּ. אָמַר לָהּ. תִּיפַּח רוּחֵהּ דַּהִיא אִיתְּתָא. חָדָא מִן אִילֵּין תַּלְתֵּי מִילַּיָּא לִית בִּי. אֶלָּא אוּלְפָנִי שְׁכִיחַ לִי. דִּכְתִיב חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו.

רִבִּי אַבָּהוּ אָתָא לְטִיבֶּרְיָא. חְמוֹנֵיהּ תַּלְמִידוֹי דְּרִבִּי יוֹחָנָן אַפּוֹי נְהִירִין. אָמְרוּן קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אַשְׁכַּח רִבִּי אַבָּהוּ סִימָא. אֲמַר לוֹן. לָמָּה. אָמְרִין לֵיהּ. אַפּוֹי נְהִירִין. אֲמַר לוֹן. דִּילְמָא אוֹרַיְתָא חַדְתָא שְׁמַע. סְלִק לְגַבֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ. מַה אוֹרַיְיא חַדְתָא שְׁמַעְתָּ. אֲמַר לֵיהּ. תּוֹסֶפְתָּא עַתִּיקְתָא. וּקְרָא עֲלוֹי. חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו.

אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. לוֹגֵא דְאוֹרַיְתָא תּוֹמַנְתָּא עַתִּיקְתָא דְּמוּרַיְיסָא דְצִיפּוֹרִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. חֲכִים אֲנָא לָהּ. דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי מְכִילִין בָּהּ דְּבַשׁ. תַּנֵּי. חֲצִי שְׁמִינִית טִיבֶּרְנִית יְשָׁנָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הָדָא דְיָדָן חֲוָות. וְלָמָּה לֹא אָמַר. עַתִּיקְתָא. בְּגִין דַּהֲוָות בְּיוֹמֵי. וְאִית דְּאָמְרִין. דַּהֲוָות זְעִירָא. וְרַבַּת וּזְעִירַת. וְלָא זְעִירַת כַּמָּה דַּהֲוָות. כַּמָּה הוּא שִׁיעוּרוֹ שֶׁלְכוֹס. רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. אֶצְבָּעַיִים עַל אֶצְבָּעַיִים עַל רוּם אֶצְבַּע וּמֶחֱצָה וּשְׁלִישׁ אֶצְבַּע. תַּנֵּי. יָבֵשׁ כְּזַיִת. דִּבְרֵי רִבִּי נָתָן. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַתְיָא דְּרִבִּי [נָתָן] כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. כְּמַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. בָּרְבִיעִית. כֵּן רִבִּי נָתָן אָמַר. לְכְשֶׁיִּקָּרֵשׁ יְהֵא בּוֹ כְזַיִת.

ב משנה: מְזָגוּ לוֹ כוֹס רִאשׁוֹן בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם׃

הלכה: מַה טַעֲמְהוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. שֶׁקְּדוּשַׁת הַיּוֹם גָּרְמָה לַיַּיִן שֶׁיָּבוֹא. וּכְבָר נִתְחַיֵּיב בִּקְדוּשַׁת הַיּוֹם עַד שֶׁלֹּא בָא הַיַּיִן. מַה טַעֲמְהוֹן דְּבֵית הִלֵּל. שֶׁהַיַּיִן גּוֹרֵם לִקְדוּשַׁת הַיּוֹם שֶׁתֹּאמַר. דָּבָר אַחֵר. הַיַּיִן תָּדִיר וּקְדוּשָּׁה אֵינָהּ תְּדִירָה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִדִּבְרֵי שְׁנֵיהֶן. יַיִן וַאֲבָדְלָה הַיַּיִן קוֹדֵם. כְּלוּם טַעֲמְהוֹן דְּבֵית שַׁמַּי לֹא שֶׁקְּדוּשַׁת הַיּוֹם גָּרְמָה לַיַּיִן. וְכָאן הוֹאִיל וַאֲבָדְלָה גָּרְמָה לַיַּיִן שֶׁיָּבוֹא. הַיַּיִן קוֹדֵם. כְּלוּם טַעֲמְהוֹן דְּבֵית הִלֵּל אֶלָּא שֶׁהַיַּיִן תָּדִיר וּקְדוּשָּׁה אֵינָהּ תְּדִירָה. וְכָאן הוֹאִיל וְהַיַּיִן תְּדִירָה וַאֲבָדְלָה אֵינָהּ תְּדִירָה. הַיַּיִן קוֹדֵם. אָמַר רִבִּי מָנָא. מִדִּבְרֵי שְׁנֵיהֶן. יַיִן וַאֲבָדְלָה אֲבָדְלָה קוֹדֶמֶת. כְּלוּם טַעֲמְהוֹן דְּבֵית שַׁמַּי אֶלָּא שֶׁכְּבָר נִתְחַיֵּיב בִּקְדוּשַׁת הַיּוֹם עַד שֶׁלֹּא בָא הַיַּיִן. וְכָאן הוֹאִיל וְנִתְחַיֵּיב בַּאֲבָדְלָה עַד שֶׁלֹּא בָא הַיַּיִן. אֲבָדְלָה קוֹדֶמֶת. כְּלוּם טַעֲמְהוֹן דְּבֵית הִלֵּל אֶלָּא שֶׁהַיַּיִן גּוֹרֵם לִקְדוּשַׁת הַיּוֹם שֶׁתֹּאמַר. וְכָאן הוֹאִיל וְהַיַּיִן גּוֹרֵם לָאֲבָדְלָה שֶׁתֹּאמַר. אֲבָדְלָה קוֹדֶמֶת.

אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. מִדִּבְרֵי שְׁנֵיהֶן. מַבְדִּילִין בְּלֹא יַיִן וְאֵין מְקַדְּשִׁין אֶלָּא בְיַיִן. הִיא דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעוּרָה. דְּרִבִּי זְעוּרָה אָמַר. מַבְדִּילִין עַל שֵׁכָר. וְאָזְלִין מִן אָתָר לְאָתָר לְמִישְׁמַע קִידּוּשָׁא.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. נְהִגִּין תַּמָּן. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין יַיִן שְׁלִיחַ צִיבּוּר יוֹרֵד לִפְנֵי הַתֵּיבָה וְאוֹמֵר בְּרָכָה אַחַת מֵעֵין שֶׁבַע. וְחוֹתֵם. מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַשַּׁבָּת.

ג משנה: הֵבִיאוּ לְפָנָיו יְרָקוֹת וַחֲזֶרֶת מְטַבֵּל בַּחֲזֶרֶת עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְפַרְפֶּרֶת הַפַּת. הֵבִיאוּ לְפָנָיו מַצָּה וַחֲזֶרֶת וַחֲרוֹסֶת וּשְׁנֵי תַבְשִׁילִין אַף עַל פִּי שֶׁאֵין חֲרוֹסֶת מִצְוָה. רִבִּי לְעֶזֶר בֵּי רִבִּי צָדוֹק אוֹמֵר מִצְוָה. וּבִמְקֻדָּשׁ מְבִיאִין לְפָנָיו גּוּפוֹ שֶׁל פֶּסַח׃

הלכה: חֲבֵרַיָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. צָרִיךְ לְטַבֵּל בַּחֲזֶרֶת שְׁנֵי פְעָמִים. רִבִּי זְעוּרָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵינוֹ צָרִיךְ לְטַבֵּל בַּחֲזֶרֶת שְׁנֵי פְעָמִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אִם לֹא טִבֵּל פַּעַם רִאשׁוֹנָה צָרִיךְ לְטַבֵּל פַּעַם שְׁנִיָּיה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מַטְבִּילִין פַּעַם אַחַת. וְהַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים. סְבַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ עַל הָדָא דְבַר קַפָּרָה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל בַּר קַפָּרָא. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מַטְבִּילִין אוֹתוֹ עִם הַפַּת. וְכָאן אָנוּ מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. יוֹצְאִין בְּמַצָּה בֵּין שֶׁכִּיוֵּון. בֵּין שֶׁלֹּא כִיוֵּון. וְהָכָא מִכֵּיוָן שֶׁהֵיסֵב. חֲזָקָה כִּיוֵּין. מְתִיב רִבִּי יִרְמְיָה קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הֵבִיאוּ לְפָנָיו מַצָּה וַחֲזֶרֶת וַחֲרוֹסֶת. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין חֲרוֹסֶת מִצְוָה. חֲזֶרֶת מִצְוָה. אָמַר לֵיהּ. שֶׁכֵּן רַב מְטַבֵּל בַּתַּוּרְדִּין.

תַּגְרֵי יְרוּשָׁלֶם הָיוּ אוֹמְרִים. בּוֹאוּ וּטְלוּ לָכֶם תַּבְלֵי מִצְוָה. בְּנֵי בֵייתֵיהּ דְּאִיסִּי בְשֵׁם אִיסִּי. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ (דּוּכָּה. דּוּ הָכָא עִיסָּן) [רוֹבָה. שֶׁהִיא רַבָּה עִמּוֹ]. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. צְרִיכָה שֶׁתְּהֵא עַבָה. מִילְתֵיהּ אָמְרָה. זֵיכֶר לַטִּיט. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. צְרִיכָה שֶׁתְּהֵא רַכָּה. מִילְתֵיהּ אָמַר. זֵיכֶר לַדָּם.

תַּנֵּי וּבְגִבּוּלִין צְרִיכִין שְׁנֵי תַבְשִׁילִין אֶחָד זֵיכֶר לַפֶּסַח וְאֶחָד זֵיכֶר לַחֲגִיגָה.

ד משנה: מְזָגוּ לוֹ כוֹס שֵׁנִי וְכָאן הַבֵּן שׁוֹאֵל. אִם אֵין דַּעַת בַּבֵּן לִשְׁאוֹל אָבִיו מְלַמְּדוֹ מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מַטְבִּילִין פַּעַם אַחַת וְהַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה וְהַלַּיְלָה הַזֶּה כּוּלּוֹ מַצָּה. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אוֹכְלִין בָּשָׂר צָלִי שָׁלוּק וּמְבוּשָּׁל וְהַלַּיְלָה הַזֶּה כּוּלּוֹ צָלִי. וּלְפִי דַעְתּוֹ שֶׁל בֵּן אָבִיו מְלַמְּדוֹ. מַתְחִיל בִּגְנוּת וּמְסַיֵּים בְּשֶׁבַח וְדוֹרֵשׁ מֵאֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי עַד שֶׁהוּא גּוֹמֵר כָּל הַפָּרָשָׁה. רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵילּוּ בַּפֶּסַח לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. פֶּסַח מַצָּה וּמָרוֹרִים. פֶּסַח עַל שֵׁם שֶׁפָּסַח הַמָּקוֹם עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מַצָּה עַל שֵׁם שֶׁנִּגְאֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם. מָרוֹר עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִיִּים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּיב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. לְפִיכָךְ אָנוּ חַיָּיבִין לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְנַצֵּחַ לְנַצֵּל לְמִי שֶׁעָשָׂה לַנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵילּוּ וְהוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת וְנֹאמַר לְפָנָיו הַלְלוּיָהּ׃

הלכה: תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה. כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָנִים דִּיבְּרָה תוֹרָה. בֶּן חָכָם בֶּן רָשָׁע בֶּן טִיפֵּשׁ בֶּן שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאָל. בֶּן חָכָם מָהוּ אוֹמֵר. מָה הָעֵדוֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אוֹתָנוּ. אַף אַתָּה אֱמוֹר לוֹ. בְּחוֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים. בֶּן רָשָׁע מָהוּ אוֹמֵר. מָה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לָכֶם. מַה הַטּוֹרַח הַזֶּה שֶׁאַתֶּם מַטְרִיחִין עָלֵינוּ בְּכָל (שָׁעָה וְשָׁעָה) [שָׁנָה וְשָׁנָה]. מִכֵּיוָן שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל אַף אַתָּה אֱמוֹר לוֹ. בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי. לִי עָשָׂה. לְאוֹתוֹ הָאִישׁ לֹא עָשָׂה. אִילּוּ הָיָה אוֹתוֹ הָאִישׁ בְּמִצְרַיִם לֹא הָיָה רָאוּי לְהִיגָּאֵל מִשָּׁם לְעוֹלָם. טִיפֵּשׁ מָהוּ אוֹמֵר. מַה זֹּאת. אַף אַתְּ לַמְּדוֹ הִילְכוֹת הַפֶּסַח. שֶׁאֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמוֹן. מַהוּ אֲפִיקוֹמוֹן. שֶׁלֹּא יְהֵא עוֹמֵד מֵחֲבוּרָה זוֹ וְנִכְנָס לַחֲבוּרָה אַחֶרֶת. בֶּן שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאָל אַתְּ פְּתַח לוֹ תְּחִילָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. אִם אֵין דַּעַת בַּבֵּן אָבִיו מְלַמְּדוֹ.

ה משנה: עַד אֵיכָן הוּא אוֹמֵר בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים עַד אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים עַד חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם. וְחוֹתֵם בִּגְאוּלָּה. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר אֲשֶׁר גְּאָלָנוּ וְגָאַל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם וְהִגִּיעָנוּ הַלַּיְלָה הַזֶּה וְאֵינוֹ חוֹתֵם. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר כֵּן ה׳ אֱלֹהֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְרְגָלִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן עִירֶךָ שָׂשִׂים בַּעֲבוֹדָתֶךָ וּבְחִידּוּשׁ בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ. וְשָׁם נֹאכַל מִן הַפְּסָחִים וּמִן הַזְּבָחִים אֲשֶׁר הִגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבָּחֲךָ לְרָצוֹן וְנוֹדֶה לְךָ עַל גְּאוּלָּתֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃

הלכה: רַב אָמַר. מִתְּחִילָּה. צָרִיךְ לְהַתְחִיל בְּעֶבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם וגו׳. וְאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר וגו׳. וַאֲרַבֶּה. אָמַר רִבִּי אָחָא. וַאֲרַבֶּךָּ כְתִיב. כַּמָּה רִיבִּים עָשִׂיתִי עִמּוֹ עַד שֶׁלֹּא נָתַתִּי לוֹ אֶת יִצְחָק. דָּבָר אַחֵר. נַעֲשֵׂיתִי לוֹ אוֹרֵב. אֵין חָטָא מִיתַּן לֵיהּ. וְאֵין זָכָה מִיתַּן לֵיהּ.

אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי. וְכִי יָצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם שֶׁהוּא מַזְכִּיר יְצִיאַת מִצְרַיִם. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל. אִילּוּ מַמְתִּין עַד קְרוֹת הַגֶּבֶר אַדַּיִין לֹא הִגִּיעוּ לַחֲצִי גְּאוּלָּה. הֵיאַךְ מַזְכִּירִין גְּאוּלָּה וְאַדַּיִין לֹא נִגְאָלוּ. וַהֲלֹא לֹא יָצְאוּ אֶלָּא בַחֲצִי הַיּוֹם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְיָ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו׳. אֶלָּא מִכֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל בַּמִּצְוָה אוֹמְרִים לוֹ. מֻרָּק. הָתֵיב רִבִּי אַבּוּנָה בַּר סְחוֹרָא. לֹא כָבָר הִזְכִּיר עַל הַכּוֹס.

תַּנֵּי. אֵין אוֹמְרִים זְמַן אֶלָּא בִּשְׁלֹשָׁה רְגָלִים בִּלְבַד. אָמַר רִבִּי מָנָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבוּעוֹת וּבְחַג הַסּוּכּוֹת. תַּנֵּי. כָּל שֶׁכָּתוּב בּוֹ מִקְרָא קוֹדֶשׁ צָרִיךְ לְהַזְכִּיר בּוֹ זְמַן. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּמָא. וְיֵאוּת. מִי שֶׁרָאָה תְּאֵינָה בְּכוּרָת שֶׁמָּא אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַזְכִּיר זְמַן. חֲרֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים.

בִּיהוּדָה נָהֲגוּ כְּרִבִּי עֲקִיבָה. וּבַגָּלִיל נָהֲגוּ כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. עֲבַר וְעָשָׂה בִּיהוּדָה כְּגָלִיל וּבְגָלִיל כִּיהוּדָה. יָצָא. חֲרֵי פּוּרִים. אִילּוּ קוֹרְאִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר וְאִילּוּ קוֹרְאִין בְּחֲמִשָּׁה עָשָׂר. שַׁנְיָיא הִיא. דִּכְתִיב מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וָעִיר.

ו משנה: מָזְגוּ לוֹ כוֹס שְׁלִישִׁי מְבָרֵךְ עַל מְזוֹנוֹ. רְבִיעִי גּוֹמֵר עָלָיו אֶת הַהַלֵּל וְאוֹמֵר עָלָיו בִּרְכַּת הַשִּׁיר. בֵּין הַכּוֹסוֹת הַלָּלוּ אִם רוֹצֶה לִשְׁתּוֹת יִשְׁתֶּה. בֵּין שְׁלִישִׁי לִרְבִיעִי לֹא יִשְׁתֶּה׃ אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן.

הלכה: כְּתִיב בִּפְרוֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרְכוּ יְיָ. הִתְנַדְּבוּ רָאשֵׁי עָם. כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָכֶם נִיסִּים יְהוּא אוֹמְרִין שִׁירָה. הְתִיבוֹן. חֲרֵי גְאוּלַּת מִצְרַיִם. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁהִיא תְחִילַּת גְּאוּלָּתָן. חֲרֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁהָיוּ בְחוּץ לָאָרֶץ. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר. מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר מִשּׁוּנְאֵיהֶם נִגְאֲלוּ. לֹא נִגְאֲלוּ מִן הַמַּלְכוּת.

לָמָּה. בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכֵּר. כְּבָר מְשׁוּכָּר הוּא. מַה בֵּין יַיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן מַה בֵּין יַיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן. יַיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן מְשַׁכֵּר. שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן אֵינוֹ מְשַׁכֵּר.

רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי אִינְיָינִי בַּר סִיסַיי. מִינֵי זֶמֶר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִינֵי מְתִיקָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. כְּגוֹן עַרְדִּילֵי וְגוֹזָלַיָּא דַּחֲנַנְיָה בַּר שִׁילַת.

ז משנה: יָשְׁנוּ מִקְצָתָן יֹאכְלוּ. כּוּלָּם לֹא יֹאכְלוּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִם נִתְנַמְנְמוּ יֹאכְלוּ. נִרְדְּמוּ לֹא יֹאכְלוּ׃ הַפֶּסַח אַחַר חֲצוֹת מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. הַפִּיגּוּל וְהַנּוֹתָר מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. בֵּירַךְ בִּרְכַּת הַפֶּסַח פָּטַר אֶת שֶׁל זֶבַח. בֵּרַךְ אֶת שֶׁל זֶבַח לֹא פָטַר אֶת שֶׁל פֶּסַח דִּבְרֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר לֹא זוֹ פוֹטֶרֶת זוֹ וְלֹא זוֹ פוֹטֶרֶת זוֹ׃

הלכה: לָמָּה. מִפְּנֵי הִסְיַע דַּעַת אוֹ מִשֵּׁם שֶׁעָבַר עָלָיו חֲצוֹת. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁיֵּשׁ שָׁם חֲבוּרָה אַחֶרֶת. חֲרֵי לֹא עָבַר חֲצוֹת. חֲוֵי. לֵית טַעֲמָא דָּא אֶלָּא מִפְּנֵי הִסְיַע דַּעַת.

רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. הַפִּיגּוּל וְהַנּוֹתָר מְצָטָרְפִין לְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם כְּדֵי עוֹנָשָׁן בַּכְּזַיִת. מַהוּ שֶׁיִּפְסוֹל אֶת הַתְּרוּמָה. קַל וָחוֹמֶר. אִם מְטַמִּין אֶת הַיָּדַיִם לִפְסוֹל אֶת הַתְּרוּמָה. הֵן עַצְמָן לֹא כָל שֶׁכֵּן. הָהֵן יוֹצֵא מָה אַתְּ עֲבַד לֵיהּ. מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם אוֹ אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. אִין תֵּימַר הָהֵן יוֹצֵא מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. הַפִּיגּוּל וְהַנּוֹתָר אֵינָן פּוֹסְלִין אֶת הַתְּרוּמָה. וְהָהֵן יוֹצֵא לֹא גָזְרוּ עָלָיו כְּלוּם. דִּלְכֵן יְטַמֵּא צַד הַחִיצוֹן וְצַד הַפְּנִימִי. [אָמַר רִבִּי אַבִּין. מָאן אִית לֵיהּ דָּבָר טָמֵא מַחְמַת מַגַּע עַצְמוֹ. לֹא רִבִּי מֵאִיר. וְלֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הַדְּבָרִים טְהוֹרִים בְּרוּבָּן. כֵּיוָן שֶׁחִיתֵּךְ רוּבָּן לָאו כְּפָרוּשׁ הוּא. וְיֵעָשֶׂה כְמַגִּיעַ בּוֹ וִיהֵא פָּסוּל.] אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. בְּמִחַתֵּךְ כָּל שֶׁהוּא כָּל שֶׁהוּא וּמַשְׁלִיךְ.

אִית לָךְ מֵימַר. שֶׁעָבַר חֲצוֹת. לָא מִפְּנֵי הִסְיַּע דַּעַת. הֲוַיי. לֵית טַעֲמָא (דְּלָא) [אֶלָּא] מִפְּנֵי הִסְיַּע דַּעַת.

אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. דִּלְמָא בֵּירַךְ בִּרְכַת הַפָּסַח לֹא פָטַר שֶׁלְּזֶבַח. וְשֶׁלְּזֶבַח פָּטַר שֶׁלְּפָסַח. שֶׁהַפָּסַח בִּכְלָל הַזֶּבַח. אָמַר רִבִּי מָנָא. הַפָּסַח עִיקָּר וְהַזֶּבַח טְפֵילָה.